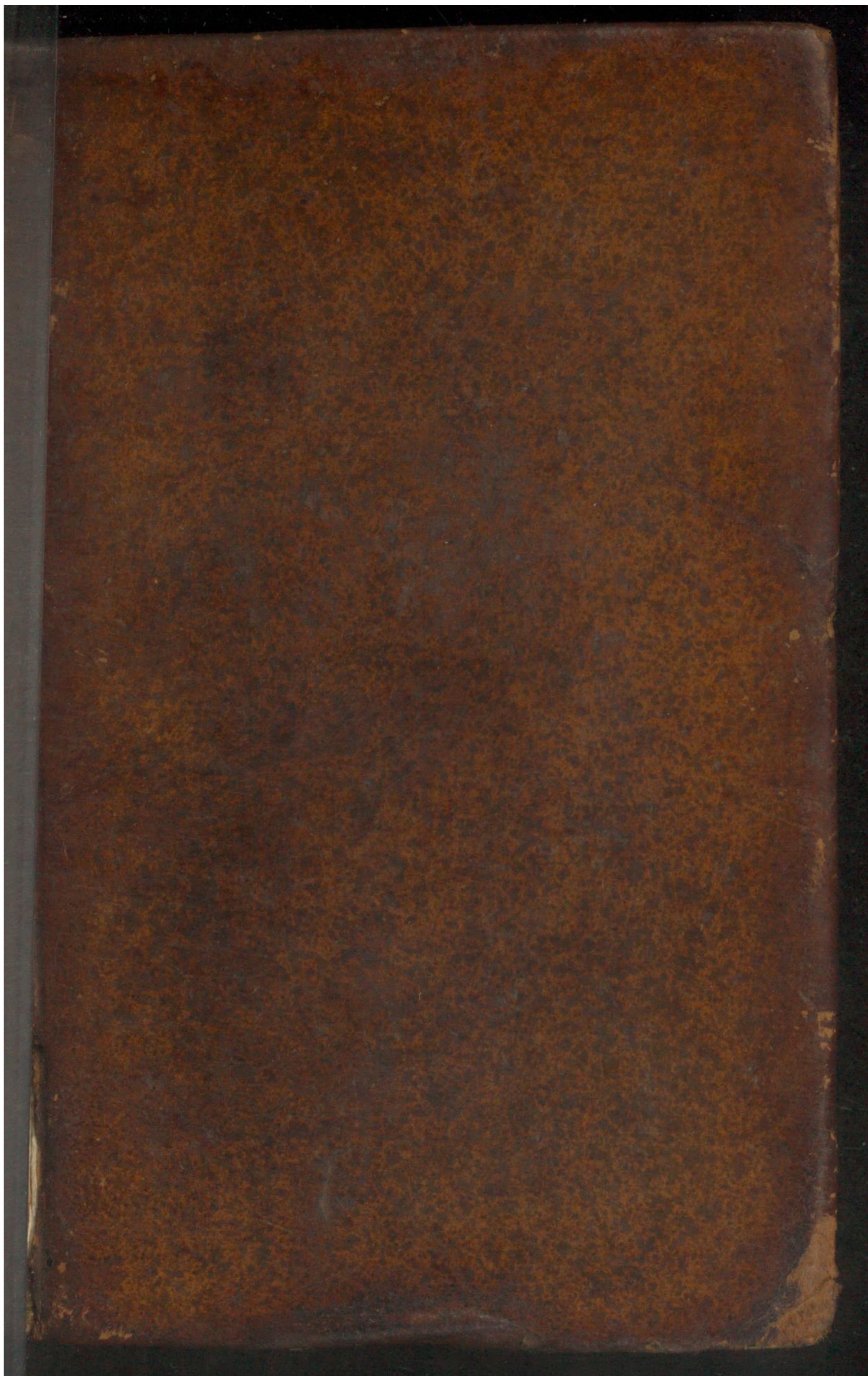
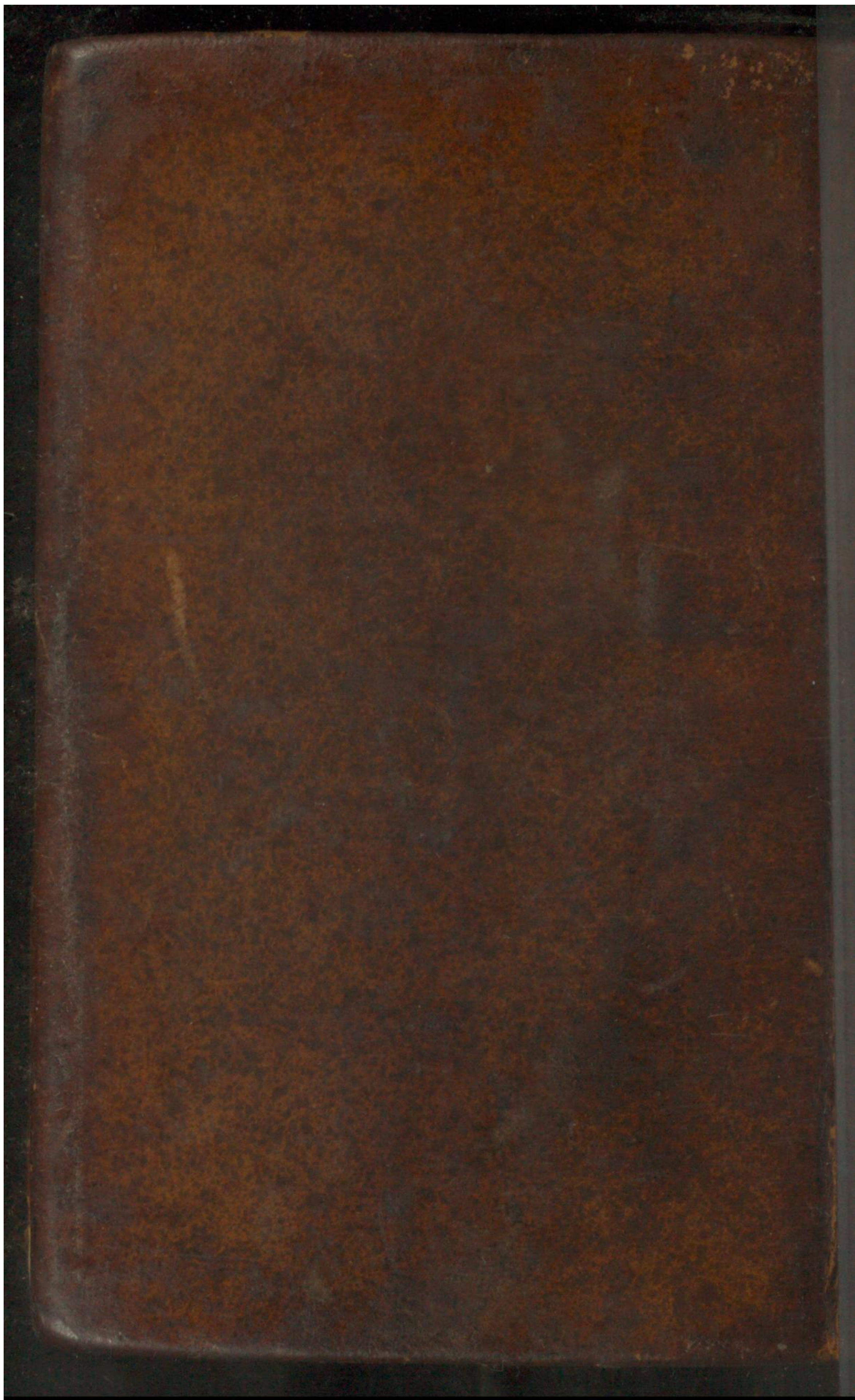

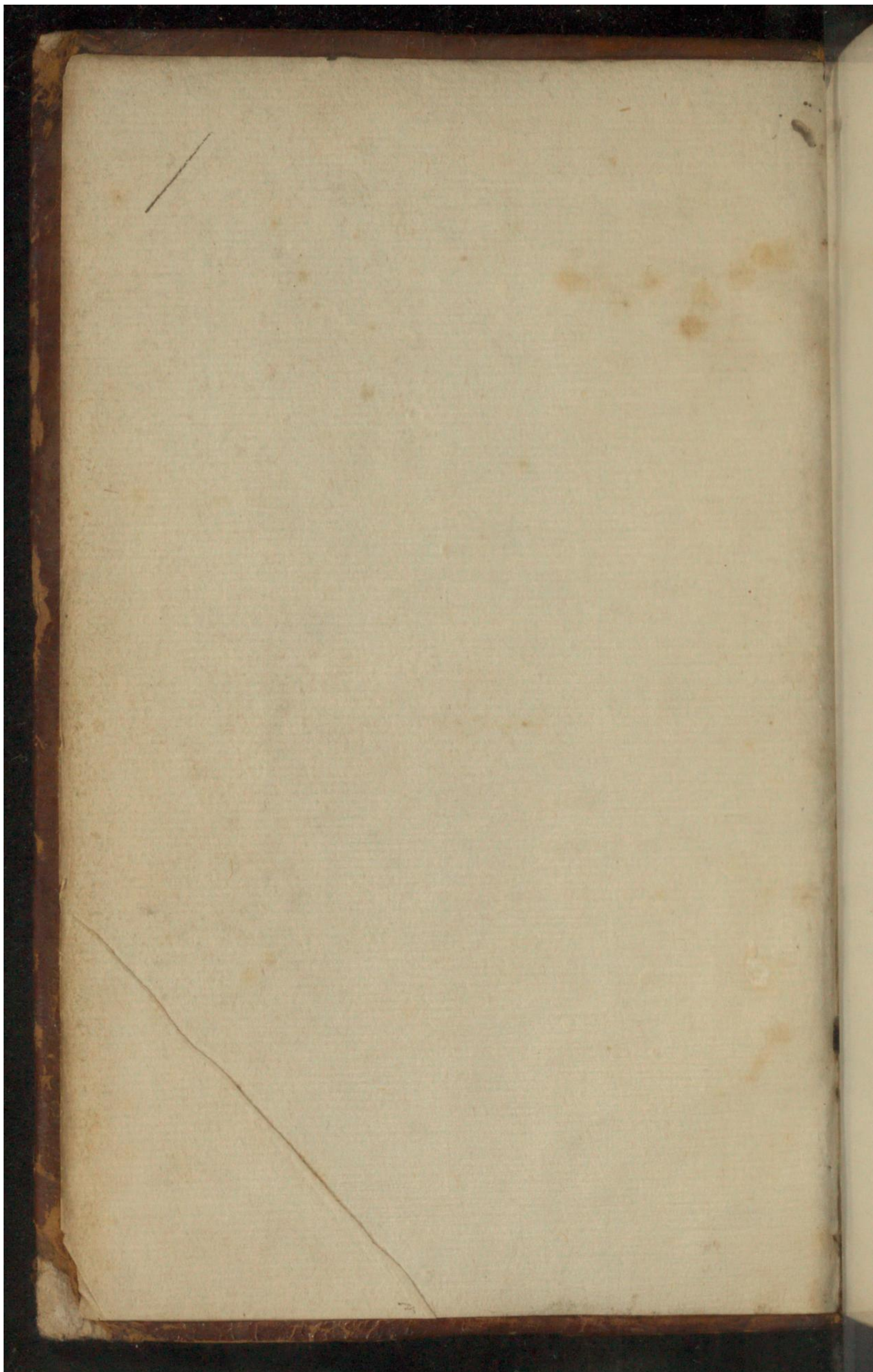

AVRIFERAE

ARTIS,

QVAM CHEMIAM VOCANT, VOLVMEN Secundum.

QVOD CONTINET

Morieni Romani scripta de Re Metallica, atque de Occultæ summaq; antiquorum Medicina; cum alijs authoribus, quos versa pagina indicat.

BASILEAE.
APVD PETRVM PERNAM.
CVM PRIVILEGIO CAES. MAIESTAT.
M. D. LXXII.

AVTHORES.

Bernardi Treuirensis respõsio ad Thomam de Bononia de Mineralibus, & Elixiris compositione, Roberti Vallensis Tabulis illustrata.

Liber de arte Chimia incerti authoris nũquam hactenus in Lucem editus.

Scala Philosophorum.

Ludus puerorum.

Rosarium.

Arnaldi.
- Rosarium cum figuris.
- Nouum lumen.
- Flos Florum ad Regẽ Aragonum.
- Epistola super Alchimia ad Regem Neopolitanum.

Rogerius Bacho Anglus de mirabili Potestate artis & naturæ.

LIBER DE COMPOSITIONE ALCHEMIÆ, quem edidit Morienus Romanus, Calid Regi Aegyptiorum: Quem Robertus Castrensis de Arabico in Latinum transtulit.

PRAEFATIO CASTRENSIS.

LEGImus in historijs veterum diuinorum, tres fuisse Philosophos, quorum vnusquisq; Hermes vocabatur. Primus autem illorũ fuit Enoch, qui alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius. Secundus verò fuit Noe, qui similiter alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius est nuncupatus. Eorum autem tertius, fuit Hermes, qui post diluuium in Aegypto regnauit, & eius regnum diu obtinuit. Iste autem à nostris antecessoribus dictus est Triplex, propter trinam

virtutum collectionem, sibi vedelicet à domino Deo attributam. Erat autem iste Rex, & philosophus, & propheta. Iste verò fuit Hermes, qui post diluuium omnium artium, & disciplinarum, tàm liberalium, quàm etiam mechanicarum, primus fuit inuentor & editor. Omnes namque qui post ipsum fuêre, suo itinere incedere, & suis vestigijs inhærere nitebantur. Quid plura: longum esset nobis, & etiam difficile, tanti ac magni viri virtutum ornamenta & acta, ad memoriam in præsens reducere. Cum & hoc genus docēdi in huius libri diuini translatione non suscepimus: nec etiam nostri ingenij tenuitas, aut studium vel scribendi negotium, vobis ad hoc explicandum possint sufficere. Sed idcirco eius nomen in huius libri Prologo introduximus: quoniam iam ille hunc librum primus inuenit & edidit. Hic est nanque liber diuinus, & diuinitate plenissimus. In eo enim duorum testamentorum (veteris scilicet & noui) continetur vera & perfecta probatio. Si quis namque in hoc libro multum studuerit, & eum plenariè

riè intellexerit, veritas virtúsque testamenti, nec non & vtriusque vitæ modus, & sufficienter illum latere non poterunt. Hic est autem liber, qui nominatus est liber de Compositione Alchymiæ. Et quoniam quid sit Alchymia, & quæ sit sua compositio, nondum verè vestra cognouit latinitas, in præsenti sermone elucidabo. Posui istud verbum, licet ignotum & admirabile, vt sub diffinitione claresceret. Hermes verò philosophus, & alij qui post ipsum fuêre, hoc vocabulum ita diffiniũt, vt in libro de Substantiarum mutatione: Alchymia, est substantia corporea ex vno, & per vnũ composita, preciosiora ad inuicem per cognationem & effectum coniungens, et eadem naturali cõmixtione, ingenijs melioribus naturaliter conuertens. In sequentibus verò hoc quod diximus explanabitur: vbi & de eius compositione ad plenum tractabitur. Sed nos, licet in nobis iuuene sit ingenium, & latinitas per modica: hoc tamen tantum ac tam magnum opus ad transferendum de Arabico in Latinum suscepimus. Vnde et de

ſingulari gratia nobis à Deo inter moder nos collata, ſummo illi Deo viuo, qui trinus extat & vnus, grates referimus. Nomen autem meum in principio Prologi taceri non placuit, ne aliquis hunc noſtrum laborem ſibi aſſumeret, & etiam eius laudem & meritum ſibi quaſi proprium vendicaret. Quid amplius? humiliter omnes rogo & obſecro, ne quis noſtrorum erga meum nomen mentis liuore (quod ſæpe à multis fieri conſueuit) tabeſcat. Scit namque Deus omnium, cui ſuam conferat gratiam: & ſpiritus ex gratia procedit, qui quos vult inſpirat. Merito igitur gaudere debemus, quum omnium creator & conditor omnibus quaſi particularem ſuam monſtret diuinitatem.

MORIENI ROMANI EREMITÆ HIEROSO-lymitani Sermo.

Mnes Philosophiæ partes, mens Hermetis diuina plenariè attigit. Quum autem ille per annos multos in magisterij superioris inuentione & editione studuisset, tandem magisterium inuenit primus, & edidit: ac de eo librum composuit, quem sibimet proprium deputauit, & post suum obitum suis discipulis in hæreditatem dereliquit. Post obitum verò illius, discipuli eius in hoc libro & eius præceptis, per multa tempora studuêre, vt scil. eius effectum adipisci possent. Postquam ergo suum consecuti sunt effectum, de eo varia, & etiam innumerabilia dedêre præcepta. Quod idcirco fecerunt, ne ipsi qui post ipsos hanc adepti fuissent scientiam, eam quasi vulgarem insipientibus detegissent. Post multum verò temporis à passione Domini nostri Iesu Christi, surrexit quidam homo diuinus, donis spiritualibus præditus, qui quum in diuinitate permultum tẽporis studuisset, inter libros diuinos hunc librum inuenit. Fuit autem vir iste ab Alexandria oriundus: vnde suo nomine Adfar Alexandrinus vocabatur. Hic verò postquam li-

brum præfatum inuenit, mente peruigili atque industria in eo studere non desinebat. Postquam verò in eo studuisset diu, eius effectum atq; scientiam ad plenum est adeptus. Ex hac igitur scientia vir iste diuinus multa varia & innumerabilia dedit præcepta: quæ quum sub suo nomine per vniuersas nostræ regionis partes diuulgata fuissent, mihi tunc temporis in vrbe Roma moranti, huius viri nominis, & illius scientiæ fama quasi volando peruenit. Nam in eo tempore fui ego Romæ (vnde & ortus fueram) constitutus. Eram autem tunc iuuenis, cuius videlicet mentum prima lanugo nondum obduxerat, studens scilicet, & doctrina Christianus à primæ ætatis gradu ab vtroq; parente effectus: cui etiam se tota iam latinitas detexerat. Audito ergo huius viri nomine & fama, parentes & patriam simul festinus deserui, nec quieti nimiæ meos artus exhibui, quousque Alexandriam deuenissem. Ingressus verò sum ciuitatē, ac tandiu per vicos & calles nouus hospes incesi, donec huius viri domū inuenissem. Tandem verò illius domū inueni, & eā ingressus sum: quā cum ingressus fuisſē hunc virum in suo oratorio sedentē, & in suis libris studentem inueni. At ille postq̃ oculos suos in me defixit, intuens me ait: Amice huc accede. Accesi autem ad illum, & iuxta eum

super

ſuper ſtramentũ, quod ibi fuerat appoſitum, conſedi. Erat vir iam multum ætate decrepitus, ſed adhuc vultu ſtrenuus, & facie & ſtatura corporis decorus. Nam & eius vultus omnia quæ in illius mente latebant, ſe diligenter intuentibus indicabat. Poſtquam autem confabulati ſumus, quæſiuit ille, quo nomine nuncuparer, & vnde eſſem oriundus, & quæ meæ viæ cauſa extitiſſet. At ego reſpondi & illi dixi: Ego Morienus vocor, natione Romanus, quem videlicet tui nominis & ſcientiæ fama, de parentibus & patria diſcedere coegit. At ille ſubiunxit: Quæ nam eſt fides tua, aut cuius deorum cultor exiſtis? At ego reſpondi: Fidem meam Chriſtianam profiteor. nam Chriſti ſum cultor, & illum deum trinum & vnum adoro. Poſtea dixit Adfar: Bonum eſt autem te me quæſiuiſſe, & adhuc me homine mundano ſeptum inueniſſe. Propalabo namque tibi totius diuinitatis ſecreta, quæ ferè omnibus hactenus detegere recuſaui. Tu verò mihi totis mentis tuæ viribus intentus adeſto: nam & ego te faciam totius meæ diſciplinæ filium. His igitur altrinſecus dictis, nimio gaudio ſum gauiſus. Quid plura? Longum eſſet nobis in huius operis inſtitutis ſingula de quibus ad inuicem tractauimus, enumerare & dicere. Remanſi tandem cum illo, & me illi in tantum amabilem

exhibui, quòd ille mihi totius diuinitatis secreta dixerit. Postea mortuus est Adfar: Et ego post eius obitum, post dies paucos ab Alexandria recessi, & Hierosolymam deueni, in cuius etiam finibus mihi eremũ elegi, in quo vitam meæ fidei & professioni habilem ducere potuissem. Inde verò non post multos annos surrexit quidam rex in Æegypto nomine Macoya. Hic autem genuit filium, nomine Gezid, qui post mortem sui patris in Ægypto regnauit, & illius regnum obtinuit. Gezid autem genuit filium nomine Calid, qui post mortem sui patris diu in Ægypto regnauit. Fuit autem Rex iste sapiens & prudens vir, & in omni scientia perspicuus: diligebat enim multùm sapientes & philosophos, propter huius libri scientiam. Iste verò non sinebat incessanter per prouincias notos & ignotos inquirere, si aliquem inuenisset, qui sibi huius libri documenta reuelare potuisset. Hoc igitur amore compulsus, multos sapientum & philosophorum secum retinebat, qui huius libri magisterium se scire professi essent, cùm penitus ignorarent. Hos multis & maximis ditabat donis, in eorum verbis diu confisus. Me itaque die quadam in eremo existente, fama huius regis mihi à quodam peregrino delata est: quam quum audissem, eremum dimisi, & quàm citius potui,

ad suæ

ad ſuæ regionis fines tranſmeaui: non ſcilicet vt ab eo diuitias, ſeu dona inquirerem, ſed vt diligenter donis ſpiritualibus inſtruerem. Poſtquam verò ſuos fines ſum ingreſſus, loca quàm plurima eundo luſtraui, & tandem regem inueni. Quem cum inueniſſem, & de quibuſdam ſecum contuliſſem, inueni illum magnæ ſapientiæ virum, & omni virtute ornatum ac prudentiſsimum. Dixi ergo ad illum: O bone rex, Deus te ad melius conuertat. Volo autem vt iubeas mihi domum, & meo magiſterio commodam præparari. Iuſſit ergo rex mihi domum præparari, & ad meum votum ornari. Introiui autem hanc domum, neque ab illa exiui, donec totum compleuerim magiſterium, & completum domi reliqui: ſed circa vas in quo fuerat poſitum, hæc verba depinxi: OMNES QVI SECVM OMNIA HABENT, ALIENO AVXILIO NVLLATENVS INDIGENT. Poſtquam hæc ſcripſi verba, ab vrbe, & omni ipſa regione clàm diſceſsi, & ad meum eremum ſum regreſſus. Poſtea verò rex domum, quam dimiſeram, eſt ingreſſus, & magiſterium perfectum quod dimiſeram inuenit. Quod cum magis ac magis diligentius intueretur, vidit verba, quæ circum vas ſcripta dimiſeram: quibus perlectis ac bene intellectis, ilicò me abſentem defleuit, & om-

nibus quos huius magiſterij cauſa per multos annos ſecum retinuerat, iuſsit capita amputari. Dixit poſtea rex: Aduocate Galip meum ſeruum fidelem. Erat autem Galip ſuus captiuus, quem ſibi eius pater Gezid ante eius obitum, ob ſui fidelitatem dederat. Confidebat enim in eo rex multum, qui dixit ei: O Galip ſerue mi, neſcio quid mihi poſthac ſit agendum. Dixit autem Galip ad regem: Dux mi, Deus prouidebit quid deinceps ſimus acturi. Triſtatus eſt autem rex multum, & vltrà quàm credatur die ac nocte condoluit. Factum eſt autem deinde poſt annos aliquot, dum rex quadam die ad locum, qui dicitur Dirmaroni, venandi ſtudio exiret, quòd Galip captiuus, hominem quendam in ſolitudinibus orantem inueniſſet: Interrogauit eum & dixit ei: Amice quis nam es tu, aut vnde venis, vel quò vadis? At ille homo reſpondit: Ego Hieroſolymitanus ſum: nam ego in Hieruſalem natus ſum, & per multos annos in montibus Hieroſolymitanis cũ quodam eremita conuerſatus ſum: me autem ibi morante, audiui quomodo Rex Calid inceſſanter perquireret, qui ſibi magiſterium Hermetis demonſtraret. Poſtquam autẽ hoc de rege audiui, mox à mea patria diſceſsi, vt & hoc Regi Galid nunciaſſem. Scio enim hominem in hoc magiſterio doctiſsimum

quem

quem Regi demonſtrare valde deſydero. Tunc ait Galip: Tace frater, tace, hucuſque tibi dixiſſe ſufficiat. Malo autem te viuere quàm mori: nam multi ad Regem venerunt, qui hoc magiſterium ſe ſcire profitebantur. qui cum ad ſuæ profeſsionis exitum peruenire non potuiſſent, à Rege interfecti ſunt, Timeo ergo, & tu ſi cum huiuſmodi ſermone in conſpectu Regis aſtiteris, ne interficiaris. Tunc homo ille ait: Noli timere hoc, ſed in conſpectu Regis me venire ne differas. Galip igitur dicit: Hoc mihi iam placet, ſed caue ne moriaris. Adduxit ergo Galip hunc hominem, & ſtatuit eum coram Rege & ait. O bone Rex, ecce homo qui mori non metuit. Vt ergo rex ſuos oculos in eum defixit, intuens illum ait: Quis nam es tu? At ille reſpondens ait: Hieroſolymitanus ſum, qui quum in montibus cum quodam Eremita conuerſatus fuiſſem, audiui à multis tui nominis & bonitatis famam: & quomodo tu indeſinenter quæras ſapientes & doctores, qui videlicet magiſterium Hermetis ſeriò tibi oſtendiſſent. Veni ergo ad te, ô bone rex, & tu meis acquieſcas conſilijs, & tui deſyderij compos efficiaris. Scio namque virum in montibus Hieroſolymitanis habitantem, cui omnis ſapientia à domino Deo reuelata eſt. Nam in ſua fide firmiſsimum ſ à

Deo & hominibus iudicatur. Die namque quadam, quum in suo eremo de rebus quàmplurimis tractaremus, contigit casu quòd mihi diceret, se hoc magisterium posse perficere. Quo audito, cùm in sua veritate sæpius mihi cognita confisus, tum ex hoc, quòd in omni anno multa auri & argenti pondera, vti ego sæpius videram, ad Hierusalem ciuitatem transmittebat, suo sermone certissimus mecũ conferebam: quòd si ego in conspectu tuo assisterem, multis me ac magnis ditares donis, & nunquam à tua gratia me separares. Tunc rex ait: Quis est huiusmodi sermo, quem tu dicis? aut quæ mens ignara huc vsque te venire persuasit? Nescis stultissime, nescis quot & quales propter huiusmodi sermonem à me interfecti sunt? Sed & si ea quæ tu dicis (quod non opinor) vera essent, & multis tu ditareris donis, & nunquam à mea gratia à modo separareris. Nam si vera nõ fuerint, maximum scias te subire tormẽtum. Tunc homo ille ait: O bone rex vtroque tui promisso sum placatus: tu tamen meis acquiescas consilijs. Item rex ait: O homo de qualitate huiusmodi viri & eius habitu mecum pauca conferas: venit namque ad me annis præteritis vir quidam, qui, vt verum tibi confitear, mihi hoc magisterium perfecit: qui cum perfecisset, rem effectam, sed non eius scientiam mihi dimisit,

& clàm secessit & abijt. Tunc homo ille ait: Vir isto nimis est ætate decrepitus, statura magnus, vultu & facie præclarus, moribus ornatus: cuius eiam vita & habitus Deo non displicent: est enim in montibus Hierosolymitanis eremita. Sed etsi nomen eius multum scire desideras, Morienus Romanus, senex, eremita nominatur. Tunc conuersus Rex ad suum seruum Galip, dicit: Hic verè est homo ille, de quo hactenus tecum condolui. Dixit autem Galip: O bone rex, ita est, vt ego existimo. Gauisus est rex multùm, & vltrà quàm credi potest, hunc hominem benignius accepit. Iussit ergo rex huic homini dona dari quamplurima, & insuper maiora ei promisit. Hæc est igitur historia Morieni Romani, quô modo scilicet ipse magisterium Hermetis est adeptus.

Incipit sermo Galip, serui & captiui, regis Calid, filij Gezid, filij Macoya.

Dixit Galip captiuus: Post paucos quidem dies, postquam hæc ab eo homine regi nunciata fuissent, venit hic homo & stetit coram rege & ait: O rex bone, Deus ad bonum te conuertat. Nolo autem vt ea quæ tibi promisimus diutius differamus. Aduoca ergo omnes tuos subditos seruos natu meliores, & ex eis mihi aliquos accommoda, qui mecum

veniant, & mecum ſimul reuertantur: grandis enim nobis reſtat via. At rex vultu placido illum intuens ait: Bene dicis, fiat. Tunc iuſsit me rex feſtinanter coram ſe aduocari: qui quum coram ſe ſtetiſſem, dixit: O Galip ſerue bone, congrega omnes meos natu meliores tecum, & ex illis, quot & quales huic homini placuerint elige, qui videlicet vobiſcum ſimul vadant & reuertantur: nam ille dixit, grãdis nobis reſtat via. Feci igitur iuxta quod rex mihi præceperat: & poſt paucos dies iter noſtrum incepimus. Hieruſalem quidem iter incepimus, & per multa loca inuia & deſerta eundo, multos dies cõſumpſimus, & tandem Hieroſolymam deuenimus. Qui quum in ſolitudinibus montium errando fatigaremur, inuenimus eremum, in quo Morienus Romanus, ſenex eremita vitam ſuam ducebat. Quem quum ingrederemur, inuenimus ibi quendam virum ſenem, ſtatura longum, in corpore macrum, vultu & facie præclarum, de cuius etiam ſitu & habitu multum ſumus admirati. Eius namque tota cutis ab aſperitate cilicij, quo erat indutus, rugoſa exiſtebat. Tunc dixit nobis homo ille, qui nos ſecum huc adduxerat: O ſocij, hic eſt Morienus Romanus ſenex Eremita. At ego dũ magis ac magis illum diligentius intuerer, eum illico agnoui: quo agnito, illum ex parte regis Calid

salutaui. Cuius audito nomine, vir bonus subrisit, & nos propius iussit accedere. Gauisi sumus ergo, & læti cum eo consedimus. Interrogauit autem nos vir Dei, & de statu nostri regis, & de statu regni. quę quum illi nũtiarem, viæ nostræ causam sibi propalaui. At ille ad se conuersus ait: Multùm gaudeo filij, quoniam me inuenistis. Ibo enim vobiscum: vt & Rex Calid me diu exoptatum videat, & quæ sit mira creatoris potentia à me recognoscat. Postquam igitur per dies aliquot artus nostros labore itineris fatigatos recreauimus, redeuntes iter incepimus, & in nostram patriam regressi sumus. Qui quum coram rege venissemus, vidit rex virum Dei: quẽ cùm vidisset, ilicò eum cognouit; & me recipiens ait: O Galip serue bone, hic est verè vir propter quem tecum diu condolui. Volo autem vt ea quæ vobis in itinere obuiauerunt, mihi protinus edisseras. At ego totã rem à suo principio sibi ordine digessi. Aduocauit ergo rex virum Dei, quem adduximus, & eum iuxta se sedere fecit, & dixit ei: O senex, ego volo vt tu nomen tuum mihi dicas, & tuæ professionis modum pandas: non enim in altera vice licuit hæc omnia à te inquirere. De tuis namque verbis adhuc diffidebam. Tunc vir Dei respondit: Ego Morienus Romanus vocor. Mea autem professio, fidei Christianæ

est. Mea quoque religio & habitus, sunt eremitæ. Tunc Rex ait: O Moriene quot transierunt anni, postquam vitam & habitum Eremitæ elegisti? At ille respondit: Post quatuor quidem annos à morte Herculis Regis, eremita incedo. Placatus est igitur multum Rex super huius viri prudentiam, & eius humilitatem, & eius patientiam & verecundiam ac venustatem. Non enim erat ille lingua verbosus, aut mente elatus: erat autem humilis, prudens & beneuolus, vti talem esse decebat. Postea dixit rex. O Moriene nónne esset tibi melius cum conuentibus qui Deum orant, in ecclesijs consistere, quàm solus in montibus & eorum solitudinibus habitare? At Morienus dixit: Bene habeas mi rex: Bonum quod nunc habeo, & in futuro expecto, ex Deo est, & in eius manu collocatum. Ipse autem quod velit faciat. Nec ego dubito, quin mihi inter conuentus & cœtus maior inueniatur requies, & in solitudinibus & montibus labor, sed nemo metit nisi qui seminat: & quod seminauerit, hoc etiam metet. Spero itaq; quòd diuinitatis bonitas, in vita huius mundi me non derelinquat: nam requiei aditus nimis est coarctatus, neque ad illam quisquam potest ingredi, nisi per animę afflictionem. Dixit ergo rex: Omnia quidem quæ dicis, indubitanter vera sunt: sed quia ex fideli prode-

procedunt animo, falſa videntur. Hoc autem dicebat rex, quoniam adhuc cultor idolorum erat. Reſpondit autem Morienus: Si ea quæ profero, tu vera eſſe concedis, animum, à quo illa procedunt, te verum eſſe & veridicũ concedere neceſſe eſt. Nam ex veris & vera procedunt: & ex falſis, falſa: ex æternis, æterna, ex tranſitorijs, tarnſitoria: ex bonis, bona: & ex malis, mala. Dixit itaq; rex. O Moriene multa quidem mihi de te, & tua conſtantia, & tua fide ſunt relata: vnde vehementer admiror, cum & illa videam & audiam iam eſſe vera. Hæc itaque fuit cauſa, quare multùm & te videre, ſimulq́ue audire diu exoptaram. Volo namque vt inter quædam (de quibus erimus tractaturi) me quibuſdam alijs quaſi documentis inſtruas, ſimulq́ue edoceas. Tunc dixit illi Morienus: O rex, omnipotens Deus te ad melius conuertat: nam ego non ſum de quo multùm debeas admirari. Ex filijs Adæ vnus exiſto. Omnes quidem ex vno proceſſimus, & iterum ad vnum, licet diuerſo tramite, reuertemur. Temporum quidem longa mutatio, hominem ſub tempore conſtitutũ confundit, & mutat. Nec ego adhuc in tantum ſum mutatus, quòd alij multi, qui ante me fuerunt, magis non mutentur. Vltimam autem mutationem mors dira ſubſequitur, qua videlicet nulla pœna deterior iudicatur.

Nam ante corporis & animę coniunctionem & post eorum dissolutionem, pœna omni morte crudelior animam expectat. Sed & omnipotens creator, qui omnia ex seipso creat & format, semper sit in nostro auxilio. Tunc dixit illi Rex: O Moriene, ex his quæ modò dicebas, video quid tu existimes me te velle deridere. Iuxta ergo hanc opinionem, licet senex & prudens videaris, potius es deridendus quàm laudandus. Posthæc aduocauit mè rex & dixit mihi: O Calip serue bone, vade & quære huic homini domum, intus scilicet & extra pulchram & multo ornamento ornatam, sitque vicina palatio: simul quæras & hominem suę fidei professorem, doctum scilicet & senem ac moribus ornatum, cuius dictis & monitis consoletur, & eius animus in pace resideat. Video enim illum quasi deterritum, & in me minimè confidentem. Feci igitur iuxta quod rex mihi præcepit. Rex verò ad eum quotidie veniebat, & cum illo per horas aliquot residebat. Alloquebatur enim illum, & confortabat, nihil tamen de suo magisterio eum interrogabat. Postquam autem inter illos magna notitia creuit, & amor, Morienus se regi multum credidit, & in eo confidit. Interrogabat autem Rex de Romanorum legibus, & vtrum secundum temporis circuitum eorum leges mutarentur: de Regum, & Con-

ſulum conſuetudine, nec non & de Græcorum hiſtorijs ſimul interrogabat. Et Morienus in his omnibus illi decenter respondebat. Dilexit igitur Rex Morienum intantum, in quantum antea neminem dilexerat. Factum eſt igitur, dum quadam die in vnum fabularentur, quòd Rex Morieno diceret: O ſenex ſapientiſsime omniũ, ſcito quòd diu ego à multis quæſiui magiſterium Hermetis, ſed neminem hactenus inuenire potui, qui rem eius veram mihi panderet. Ob hoc igitur in altera vice, quando tu à noſtris finibus clam diſceſsiſti, poſtquam literas, quas circa vas, in quo poſitum fuerat magiſterium, ſcripſeras, legiſſem, & earum intellectum accepiſſem, omnibus, quos propter hanc ſciẽtiam mecum per annos multos retinueram, ilico iuſsi capita amputari. Rogo igitur te ô ſenex bone, et omnium ſapientiſsime, quatenus eius rationem veram, atque eius ſpeciem & ſubſtantiam mihi ediſſeras, vt mea diuturna expectatio gaudenter per te compleatur. Quod quidem ſi feceris, & me ipſum, & omnia quæ mecum poſsideo, acquires: & ſi libuerit, in tuam patriam vnà reuertemur. Nolo enim amodo te in me quoquomodo dubitare, neque tuo animo vllum timorem ex vlla opinione conferas. Tunc Morienus reſpondit: O bone rex & ſapiens, Deus te conuertat ad

melius: Nunc autem bene intelligo, quapropter ad me misisti: indigebas enim me multùm & idcircò misisti. Ego autem ad te gaudenter adueni, vt & te hoc magisteriũ edoceam, & quæ sit mira Dei virtus, manifestè demonstrem. Timorem autem, de quo pauló antè dicebas, non timeo, nec de te hactenus despero. Omnis enim qui timuerit, in veritate non est perfectus. Et maximè sapientem timere aliquid non decet. Nam si timuerit, citò desperabit. Quòd si desperauerit, eius animus vacillabit: nec vllatenus suæ intentionis consequetur effectum. Et quoniam iam nunc intelligo te me minimo amore amplecti, videoque te multum in tua inquisitione seuerum moribus esse, & actu pium, & patientem, non decet me diutius hoc magisterium tibi recondere, vel celare. Iam nunc ad tuum propositum, & tuam longam inquisitionem facilius omnium peruenisti. Sit nomen Domini per secula seculorum benedictum. Ad hæc ergo subrisit rex, & ait: Nunc verò scio quòd omni homini præstat Deus patientiam. crudeliter confunditur: Festinatio enim ex parte diaboli est. Ego autem sum nepos Machoya, & filius regis Gezid. Et non est aliqua fortitudo, nisi cum summo Deo qui vnus est altissimus. Dixit autem Morienus: O bone rex, Deus ad melius te conuertat. Esto modò

ad iudicium huius magisterij, & scies illud bene, & intelliges. In illius verò introitu, & exitu, multum studere memento: quoniam omnia quæ illi pertinent, annuente Domino, facilius consequeris.

Hæc enim res, quam iamdiu quæsiuisti, per vim aut iram non accipitur, nec perpetratur. Accipitur enim per patientiam, & humilitatem, & amorem certum, ac perfectissimum. Confert enim Deus hanc diuinam, & puram scientiam suis fidelibus & seruis: illis scilicet quibus eam à primæua rerum natura conferre disposuit, sua mirabili fortitudine. Quæ quum alicui ex suis fidelib. collata fuerit, decet ipsum prius præuidere, cui postea eam committat & detegat. Nam hæc res nihil nisi donum Dei altissimi potest: qui prout vult, & etiam cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit, & monstrat. Decet igitur, omnipotenti Deo esse in omnibus humiles, & omnino subiectos. Tunc rex ait: nos quidem verè scimus & cognoscimus, quoniam nulla est rerum perfectio, absque diuinitatis auxilio, & eius demonstratione. Ipse enim est altissimus & impermutabilis. Postea adiurauit me rex, & mihi dixit: O Galip serue bone, sede citò, & tuo stylo omnia, de quibus nunc inter nos conferemus, memorię commenda. Tunc dixit Morienus: O-

omnipotens dominus, & omnium creator, ex omnipotentia sanos omnipotentes creauit; quoniam ipsi nequeũt eis ordinem transmutare: id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse pręponit, aut præponere ea quæ ipse postponit. Nec est aliquid scire posibile illis, nisi per illius demõstrationem; nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos cõsequi illud præiudicauerit: Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum. Sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsq; ad terminum, qui à Deo super eos constitutus est. Præponit enim dominus ex suis seruis quos vult, & eligit, vt hanc scientiam diuinam homini celatam quęrant, & quæsitam secum retineant

Hæc enim scientia est, quæ dominum suũ abstrahit ab huius mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Temporibus verò præteritis semper vicissim hanc sapientiam sibi hæreditabant: postea verò ista scientia ferè fuit contempta. Sed libri multi veterum dominorum remanserunt, in quibus illa continetur tota vera, & sine mendacio: nec tamen quisque inueniebatur, qui videlicet ipsam tunc ad effectum perduceret; propter nomina multa & diuersa, quæ rebus ei attinentibus à sapientibus antiquioribus

iamdu-

iamdudum fuerant imposita. Sed ego huius rei veritatem, vt olim tu cognouisti, perfectè retinui. Nostri quidem antecessores, huius magisterij nomina multiplicata & variata tradebant, grauissimis sophisticis circumtecta: sed omnia tamen veridica, & sæpius comprobata. Quod totum egisse arbitrabantur, propter stultorum insipientiam: vt dicta sua non intelligerent, nisi qui tali & tanto magisterio digni iudicarentur. Si quis ergo eorum dicta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea recto modo intelligat. Non enim decet quenquam se ab hoc magisterio retrahere; sed debet suam fidem, & suam spem in Deo altissimo firmiter configere, & illum assiduè hoc efflagitare, quatenus istud diuinum & admirabile opus possit perficere. Similiter Deum omnipotentem, & eius auxilium implorare, vt eum Deus ad res meliores pulchriori modo conuertat: & faciat illum huius magisterij scientiam super lineam rectam absque omni deuiatione fœliciter adipisci. Tunc rex ait: Iam si libet ô Moriene, hæc dicta atque mandata dici sufficiant. Ego enim intellecta consequor, & intellecta pro virili obseruabo: & maximè quũ tu senex & sapiens, hoc magisterium mihi edocere non negligas. Explana igitur mihi hoc quod diu exopto, explanatione facilli-

ma: ne eius ſtudij grauitas in hac re me diu confundat. In primis igitur ab eius exordio mihi iam ediſſeras, & dicas, vt omnis ordo præpoſterus procul à noſtra diſpututione abijciatur. Ad hæc Morienus reſpondit. Rem quidem ex ordine digeſtam tibi declarabo. Tu verò ea quæ velis nunc inquirere non diſferas.

INCIPIVNT INTERROGAtiones Regis Calid, & reſponſiones Morieni, de omnibus, de quibus artificium magiſterij Hermetis conſtare comprobatur.

CALID Rex: O Moriene, primùm quærere libet, quæ & qualis ſit huiuſmodi rei principalis ſubſtantia & materia: & vtrum multæ aut plures ſint: aut ex vna tantumodo conficiatur. MORIENVS. Omnis autem res, vſque dum per ſuum effectum dignoſcatur, multorum teſtimonio verior comprobatur. Sed antequam antiquiora teſtimonia tibi ad præſens adducam, hoc quidẽ quod nos de eius principali ſubſtantia & materia ſæpe cõprobauimus, explicabo. Si autem ea quæ tibi dixero, & teſtimonia antiquorũ rectè inſpexeris, apertè cognoſces nos

omnes

omnes in vno conuenire,& omnia quæ dicimus vera proferre. Quod igitur interrogasti, sic accipe. Huius rei prima & principalis substantia & materia est vna,& de ea est vnũ, & cum ea fit,neq: aliquid sibi additur vel minuitur. Ecce iam habes quod interrogasti. Nunc vero testimonia antiquorum tibi adducam, vt omnes in vnum concordare iudicemur. Hercules verò quidam rex sapiens & philosophus,cum à quibusdam suorum interrogaretur, dixit: Hoc autem magisterium ex vna primum radice procedit, quæ postmodum in plures res expanditur, & iterum ad vnum reuertitur: Et scito fore necesse recipere aerem. Arsicanus quoque philosophus ait: quatuor autem elementa, id est calor, frigus, humiditas & siccitas, ex vno fonte procedunt, & eorum quædam alia ex alijs ijsdem conficiuntur. Ex his verò quatuor quædam sunt quasi radices: & quædam quasi ex his radicib.composita. Quę verò sunt radices,sunt aqua & ignis:quæ verò ex his composita,terra & aer. Item Arsicanus ad Mariam:Nostra inquit, aqua nostram terram habet superantiam,quæ est magna, lucida & pura. Nam & de grossitie aquæ terra concreatur. Hermes quoq; ait: Terra est mater elementorum: de terra procedunt,& ad terram reuertuntur. Hermes iterum ait:Quomodo omnia ex vno

procedunt, sic meum magisterium ex vna fit substantia, & materia. Et vt elementa quatuor in corpore humano continentur, sic Deus creauit illa sita & distincta, & coniuncta, collecta quoque ac per totum corpus diffusa: quoniam vnum corpus illa commergit, & in vnum retinet, & tamen vnumquodque illorum efficit opus ab opere alterius dissimile. Et licet in vno sint corpore: tamen diuersum habẽt colorem & diuersum dominium. Eodem igitur modo de hoc magisterio intelligendum est. Multa quoque huiusmodi testimonia, philosophi de hoc magisterio dixêre: quorum quædam in sequentibus dicemus. Rex Calid: Quo modo, & qua ratione fieri potest, quod huius magisterij vna sit radix & vna substantia & vna materia, quum apud Philosophos eius radicis nomina multa, & multiplicia inueniantur? Morienus: Multiplicia quidem sunt eius radicis nomina, sed si ea quæ supradicta sunt, recto ordine inspexeris, vnam eius radicem & substantiam & materiam inuenies. Quod vt facilius accipias, adhuc quædam antiquorum testimonia tibi referabo. Rex Calid: Perfice, mihi narrando huius operis magisterium. Morienus: Hercules quidam ad quosdam discipulorum dixit: Lapillus autem dactili, ex palma nutritur, & palma ex suo lapillo,

pillo, & cuius etiam radice plurimi Ramuli concreſcunt, qui ſuum numerum multiplicent & augeant propter eam. Hermes autem ait: Reſpice Rubeum completum, & Rubeum à ſua rubedine diminutum, omnémque rubedinem: Conſidera quoq; citrinum completum, & citrinũ à ſua citrinitate diminutum, omnemque citrinitatem: & nigrum quoque completum, & nigrum à ſua nigredine diminutum, omnemque nigredinem. Similiter ſpica ex grano procedit, & multi Ramuli ex vna arbore exeunt, licet arbor à ſuo germine ortum aſſumat. Quidam quoq; homo ſapiens, qui propter Deum, totum mũdum dimiſerat, exemplum conſimile nobis adducit. Ait enim: Prima hominis creatio eſt ſperma, & de vno grano centum grana procreantur, & de germine, magna concreſcit arbor, & de vno homine ſibi ſimilis mulier extrahitur, ex quibus ſæpe multi filij & filiæ in colore & aſpectu, vel apparentia naſcuntur diſsimiles. Iterum idem ſapiens dicit. Conſidera ſartorem, qui ſcilicet veſtes ſuere conſueuit, quoniam de pãno interulam, ſiue veſtem quamlibet aliam componit, cuius ſcilicet partes, diuerſa nomina ſortiuntur: quæ etiam ſi naturaliter conſiderentur, ex ipſo panno formatæ inuenientur. eſt tamen vnus pannus et materia principalis ex qua veſtis conficitur.

Nam torale, & manicæ, & girones, licet, quantum ad vestis partes, diuersa habeant nomina, tamen principalis eorum materia est pannus. Nam & de ipso panno fila, quibus partes ipsius vestis in vnum iungantur, extrahuntur, non quod ipse pannus alio à se diuerso ad hoc indigeat. Simili igitur modo hoc magisterium est vnum per se existens, nec alio indiget. Quoniam apud philosophos hoc magisterium est tectum & absconsum, & vbicunque fuerit, mille nominibus nominatur. Est etiam sigillatum, neque nisi sapientibus apertum: quoniam sapientes hoc magisteriũ multum quærunt, & quæsitum inueniunt, & inuentum simul amant & ornant: stulti verò illud derident, & apud illos pro minimo, aut quod verius, pro nihilo reputatur. Ignorant enim quid hoc sit: & hæc nomina sunt illa, quæ sapientes nominauerũt in lib. suis, quorum vnum est sperma, quod quando vertitur, in sanguinem mutatur: ac demum coagulatur, & fit quasi frustum carnis cõmixtum: & tali modo fit, donec vna creatura alteram habeat formam, sc. hominis succedentem, & tunc hominem fieri necesse est. Ex his quoq; nominibus, est aliud nomen vt palma, quemadmodum ex colore pomorum eius, atq; ex colore naturarum eius, antequã ad suam perfectionẽ perueniant. Aliud quoq; nomen est

vt ar-

vt arbor malorum granatorum: & veluti triticum & lac, atque alia nomina quamplurima, quorum omnium eſt vna radix: ſed ſecundum diuerſos effectus, diuerſos colores, diuerſas naturas, & nomina multa atque diuerſa ipſi rei imponunt, vt HERI zartem ait philoſophus: Ego veritatem dico, quòd nihil aliud huius magiſterij artifices in errores detruſit, niſi varietas & eius nominum multitudo. Sed ſi quis rectè cognouerit, quòd hæc nomina non ſunt niſi colores in coniunctione apparentes, in huius magiſterij via nõ deuiabit. Rex Calid. Multum autem intelligere deſidero, vtrũ iſti colores, de quibus paulò ante dicebas, eos ſc. de vno in aliud mutari, vna diſpoſitione vel confectione, vel duabus ſeu plurib. ſic mutentur. Morienus. Vna ſola confectione vel ſpecie ſic materia mutatur: ſed quantò magis ei ignis colorem innouat, tãtò magis ei plurima nomina imponuntur: vnde Dautin philoſophus ait ad Euticẽ. Ego tibi oſtendam, quòd ſapientes huius magiſterij diſpoſitiones vel confectiones alia de cauſa nõ multiplicauerũt, niſi vt ſapientes in hoc magiſterio inſtruerent, & inſipientes penitus excæcarent. Quoniã hoc magiſterium vnum nomen habet, & hoc proprium ſibi deputatur: ſic etiã vnam habet diſpoſitionem atq; etiam vnam viam linearem, & hoc mo-

do, licet Sapientes eius nomina & ſua dicta mutarunt, tamen noluerunt niſi rem vnam intelligere, & vnam diſpoſitionem. Sufficiat igitur tibi ô bone rex, de huiuſmodi hactenus inquirere ac perſcrutari. Nam ſapientes qui ante nos fuerunt, multas nominauerunt confectiones, & multa pondera & multos colores: & ſic ſuper vulgus dicta ſua allegorizauerunt: neque tamen ſunt mentiti: ſed locuti ſunt vt eis bonum videbatur, & vt ipſi ad inuicem intelligebant, vt etiam hoc alios lateret. Rex Calid. De eius natura atque ſubſtantia tibi iam dixiſſe ſufficiat. Nunc verò de eius colore mihi manifeſtare digneris: quia nolo vt ſub allegoria aut ſimilitudine aliquid mecum inde conferas. Morienus: Mos autem erat ſapientum, quod ſuum aſſos de eo & cum eo ſemper faciebant. Aſſos Arabice, alumen interpretatur Latinè. Sed & hoc faciebant, antequam aliquid cum eo tingerent. O bone rex, ſufficiunt tibi hæc quæ ego profero: an ad antiquiora reuertemur teſtimonia? Quòd ſi exemplum deſideras, dicta Datin philoſophi ſic accipe. Ait enim: Noſter quidem Lato, quamuis primum ſit rubeus, tamen eſt inutilis: ſed ſi poſt rubedinem in album vertatur, multum valebit. Ob hoc itaq; idem Datin dicit ad Euthicem: O Euthice iſta reſtent ſic firma & omnino bene credi-

ta:nam sapientes de hoc sic dixerunt: Iam abstulimus nigredinem, & cum sale anatron, id est, sale nitri, & almizadir, cuius complexio est frigida & sicca, fiximus albedinem: quare ei hoc nomen imponimus Borreza, quod Arabicè Tincar dicitur. Dictum autem Danti philosophi, per dictum Hermetis comprobatur. Dicit autem Hermes: In primis est nigredo: postea cum sale anatron sequitur albedo: & in primis fuit Rubeum, & in vltimis album, & sic eius nigredo omnino aufertur, ac demûm vertitur in ruborem lucidum & nimis clarum. Maria quoque dicit: Quando autem Laton cum allzebric, id est, sulphure comburitur, & mollicies super eum funditur, ita vt feruor illius tollatur, tunc omnis eius obscuritas atque nigredo, ab illo aufertur, & sic in aurum purissimum conuertitur. Item Danti philosophus ait: Si autem Laton cum sulphure comburatur, & mollicies super eum frequenter fundatur, eius natura de bono in melius auxilio Dei conuertetur. Alius quoque dicit: Quando autem purus laton tamdiu decoquitur, donec veluti oculi piscium elucescat, eius vtilitas expectanda erit. Et tunc scito, quò d ille ad suam naturam atque colorem reuertetur. Et alius similiter dicit: quòd quantò magis aliquid abluitur, tantò magis limpidius

hoc melius apparebit: Quòd si ablutus non fuerit, limpidus non apparebit, neq; ad suum colorem reuertetur. Et item Maria dicit: Nihil est, quod à latone suam obscuritatem, vel suum possit auferre colorem. Sed Azoc est quasi eius tegumentum. Primùm videlicet quando decoquitur: nam & eum colorat & album reddit: ac iterum dominatur latõ Azoc, id est, vinum, vel Rubeum reddit.

Alius quoque philosophus ait: Quòd Azoc nequit substantialiter Latoni suum auferre colorem, vel eum mutare, nisi quantum ad visum, sed latonem ab Azoc, suam auferre substantialem albedinem: quoniam inest mirabilis fortitudo, quæ super omnes colores apparet. Nam quum colores abluuntur, & nigredo atque immunditia auferτur, ita quòd album appareat, laton quidem Azoc postea nominatur, & eum reddit rubicundum. Datin quoque philosophus ait, quòd omnis res, non est nisi de eo & cum eo: & quòd omnis tinctura, à suo consimili procedit. Adarmath similiter sapiens & philosophus ait: Quòd omnia harum rerum nomina, & earum similitudines, nulla alia de causa antiquis vocantur, neque variantur, nisi vt vos intelligatis, quòd huius rei principium super suum finem testificatur, & suus finis, super suum principium. Et vt sciatis,

quòd

quòd hoc totum non eſt niſi vna res, quæ ſcilicet habet patrem & matrem: & eius pater & mater eam nutriunt, atque paſcunt, non quòd ipſa à ſuo patre aut matre aliquo modo differre posſit. Euthicen quoque dicit: Qui fieri poteſt, quòd ſpecies à ſuo genere tingatur? Darin quoque Philoſophus ſimiliter dicit: Vnde eſt quidem quod ex eo proceſsit, & in illum reuertetur? Rex Calid: Hactenus & de huiuſmodi lapidis natura & eius colore ſatis diſputauimus: Nunc verò de illius naturali compoſitione, eius tactu, nec non & illius pondere & guſtu diſſeramus. Morienus: Tactus autem huius lapidis, mollis eſt: & maior mollicies eſt in eo, quàm in ſuo corpore. Pondus verò illius multum eſt graue: & eius guſtus dulcisſimus: & eius natura aerea. Rex Calid: Qualis eſt ergo eius odor ante & poſt ſuam confectionem? Morienus: Ante confectionem nimis eſt grauis & fœtidus: & poſt confectioné eſt eius odor bonus iuxta hoc quod ſapiens dicit: Iſta quidem aqua à corpore mortuo, & iam inanimato tollit odorem. Nam & eius odor eſt malus, & odori ſepulchrorum asſimilatur. Vnde etiam ait ſapiens: Quicunque animam dealbauerit, & eam rurſum aſcendere fecerit, & corpus bene cuſtodierit, & ab eo omnem obſcuritatem

abſtulerit, & odorem malum ab illo extraxerit, ipſam in corpus infundere poterit. Et in hora coniunctionis maxima miracula apparebunt. Vnde quidam philoſophorum, dum coram Maria ſimul conueniſſent, ad illam dixerunt: Beata es Maria, quoniam diuinum ſecretum occultum & ſemper ornatum tibi reuelatum eſt. Rex Calid: Expone mihi naturas mutantes, id eſt, quomodo id quod eſt inferius, ſuperius aſcendit, & qua ratione, quod eſt ſuperius inferius deſcendit: & qualiter vnum eorum alteri coniungitur, ita quòd ad inuicem miſceantur. Quid etiã ſit hoc, quod ea faciat miſceri: quomodo etiam veniat aqua benedicta, illa adaquare & rigare, & à ſuo odore fœtido mundare. Hic enim eſt odor, qui aſsimilatur odori ſepulchrorum, in quibus videlicet mortui ſepeliuntur. Morienus: Iſta quidem res eſt, de qua meritò ſcribit philoſophus Azinabam. Ait enim Oziambe, quibus nominibus poteſt hæc res naturaliter appellari? At ille dicit: naturaliter hæc res vulphi, id eſt, animal appellatur. Et poſtea fit eius odor ſuauis & bonus, nec remanet in ea quicquam obſcuritatis neque fœtoris. Rex Calid: Hæc à modo de huius rei communi inquiſitione nobis ſufficiant. Nunc autem quærere libet, vtrum hæc res multum vilis, an cara inueniatur?

ueniatur? Tu ergo inde mihi uerum respondeas.

Morienus: Vide quid dixerit sapiens: quod videlicet hoc magisterium ex vna sola re fieri consueuit. Hoc igitur tuo animo adhibeas, & tecum inde conferas: neque sit aliquid quòd tibi in hoc contradicat. Scito igitur quòd sulphur zarnet, id est, auripigmentum citò comburitur, & à combustione citò consumitur: Sed Azoc diutius sustinet combustionem: Omnes enim species igni appositæ citò consumuntur. Quomodo ergo expectabis bonum ab eo, quod citò ab ignis combustione consumitur, & ab igne comburitur, & in carbonem redigitur? Hoc etiam te scire conuenit, quòd nullus lapis neque germen huic magisterio conuenit. Sed considera si poteris rem puram atque mundissimam rectè dirigere: sin autem tua operatio inefficax esset. Sapientes autem disposuerunt, & dixerunt, quòd si hoc quod quæris in sterquilinio inueneris, illud accipe: si verò in sterquilinio non inueneris, tolle manum à marsupio. Omnis enim res quæ magno emitur precio, in huiusmodi artificio mendax, & inutilis reperitur. Hæc igitur expositio, in hoc loco tibi sufficiat. Sed caue ne in hoc magisterio quicquam expendas: quoniam postquam completum fuerit,

expensis non indigebis. Vnde Datin philosophus ait: Ego autem tibi commendo, ne in specierum ponderibus quicquam expendas, & maximè in auri magisterio. Item ait: Quicunque ad hoc magisterium aliud ab hoc lapide quæsiuerit, assimilabitur viro per scalam absque gradibus nitenti ascendere, quod quum nequiuerit, super suam faciem pronus in terram decidit. Rex Calid: Hoc quod tu dicis est ne rarum, an multum de eo inuenitur? Morien. Non est hoc nisi, sicut sapiens dicit, ad diuitem scilicet & pauperem, & ad largum & ad auarum, euntem quoque & sedentem. Nam hoc in vijs proijcitur, & in sterquilinijs suis calcatur, & multi iam in sterquilinijs foderunt, vt hoc ab eis extraherent, & in hoc decepti sunt: Sed sapientes ipsam rem cognouerunt, & eam rem vnam sæpius probauerunt: quæ scilicet in se continet quatuor elementa, & illis dominatur. Rex Calid: Quo in loco, vel in qua minera quæritur hæc res, donec inueniatur? Ad hoc Morienus obticuit, & fronte demissa, diu cogitauit quid regi posset respondere: tandem erexit se, & dixit: O Rex, verum tibi confiteor, quòd hæc res diuino nutu in sua creatione magis configitur. Omnis enim qui à Deo creatur, sine ea persistere non potest. Rex Calid: Explicandum est hoc quod dixisti.

xisti.

xisti. Morienus ait: Discipuli autem Herculis ipsum interrogauerunt & dixerunt: O bone magister, sapientes qui ante nos fuerunt, libros de hoc magisterio expositos, suis filijs & discipulis dimiserunt: Precamur te magister, quatenus huius magisterij expositionem nobis non taceas, sed hoc quod ab antiquis quasi obscurum relinquitur, nobis declarare non differas. At ille dixit: O filij sapientiæ, scitote quòd Deus creator altissimus benedictus, mundum ex quatuor elementis dissimilibus creauit, posuitque hominem inter ipsa elementa maius ornamentum. Rex Calid: Adiunge mihi adhuc super hoc (quomodo dixisti) explanationem. Morienus: Quid tibi multa referam? Hæc enim res à te extrahitur: cuius etiam minera tu existis, apud te namque illam inueniunt, & vt verius confitear, à te accipiunt: quod quum probaueris, amor eius & dilectio in te augebitur. Et scias hoc verum & indubitabile permanere. Rex Calid: Nouisti ne vnquam alium lapidem, qui huic lapidi assimiletur, & cuius effectu & potentia, hoc idē possit perpetrari? Morienus: Non noui ego alium lapidem, qui huic lapidi assimiletur, neq; qui illius habeat effectum. In hoc.n. lapide quatuor cōtinentur elementa, assimilatur

que mundo, & mundi compositioni neque in mundo alius lapis inuenitur, qui huic assimiletur, in creatione scilicet vel natura. Quicunque igitur alium lapidem in hoc magisterio quæsierit, eius operatio omnino frustrabitur. Adhuc etiam est tibi aliquid addiscendum, scilicet huius magisterij principium. Nam & ego ab omni errore te auferam. Vide ergo ne hanc radicem prætereas, neque aliquando quæras eius mutationes: quoniam fructum neque bonum tibi quæsitum poteris inuenire. Item te moneo, vt ea quæ dicta sunt superius, penitus obserues. Rex Calid. O Moriene, mihi modo edissere qualitatem huius dispositionis. Deus enim in nostro iam erit auxilio. Morienus.

Ego eam tibi dicam, vt ab antiquis est mihi tradita: Bene enim interrogas. In directione igitur huius confectionis, has dispositionis partes suo ordine rationabiliter constitutas obserues, & nullatenus prætermittas. Prima earum est coitus: secunda est conceptio: tertia prægnatio: quarta, ortus: quinta, nutrimentum. Si non fuerit igitur coitus, non erit cōceptio, & si non fuerit conceptio, non erit pregnatio: & si non fuerit pregnatio, ortus vllo modo non sequetur. Hæc est enim huius dispositionis directio, quæ scil. hominis creationi assimilatur. Om-

nipotens

mnipotens enim creator altiſsimus, magnus, cuius nomen ſemper ſit benedictum, creauit hominem, non ex partibus conſtitutiuis, vt eſt domus, quę ex ſuis partibus conſtat cõſtitutiuis: Non eſt enim res quæ homini eſſe conſtituat. Domus autem conſtat ex ſuis partibus conſtitutiuis: vt eſt paries, tectũ, & fundamentum. Hæc enim ſunt partes domus, & res inuentę dicuntur. Homo verò non ſic conſtat: quoniam creatura eſt. Nam homo quum mutatur eius eſſentia, de re ad rem meliorem tranſire videtur: & ſic ſemper perſiſtit homo in creatione, qui à rebus inuentis multum diſtare videtur: & ſic procedit de die in diem, & de menſe in menſem, vſque dum creator altiſſimus magnus ſuam compleat creaturam, in tempore ſcilicet certo, diebus diffinitis. Quia licet quatuor elementa prius in ſpermate fuiſſent, creator tamen Deus poſuit illius tempus diffinitum, in quo ſcilicet compleatur: quod quum finitum fuerit, firmatur & ipſa creatura. Talis enim eſt fortitudo & ſapientia Dei altiſsimi. Scire etiam tibi conuenit, ô bone rex, quòd hoc magiſterium nihil aliud eſt niſi arcanum & ſecretum ſecretorum Dei altiſsimi & magni. Ipſe enim hoc ſecretum ſuis prophetis commendauit: quorum ſcilicet animas in ſuo paradiſo collocauit. Si autem ſapientes qui poſt illos fuerunt, ſuas expoſitio

nes de qualitate vaſis in quo conficitur, non inueniſſent, nũquam ad huius magiſterij perfectionem perueniſſent. Ergo hæc tuæ commenda memorię. Oſtendi namque ſuperius, quòd hoc magiſterium non multum diſtat ab hominis creatione: nunc quoque tibi dico quòd nunquam fuit animatum aliquid, aut natiuitate creatum, neque creſcens, niſi poſt putredinem, & eius mutationem. Vnde ait ſapiens, quòd tota fortitudo huius magiſterij non eſt niſi poſt putredinem. Ait enim, ſi putridum non fuerit, fundi aut ſolui non poterit: & ſi ſolutum hoc non fuerit, ad nihilum reuertetur. Rex Calid, Quidnam erit hoc poſt putredinem? Morienus. Poſt putredinem verò ad hoc deueniet, cum quo omnipotens Deus & omnium creator altiſsimus perficiet quæſitam compoſitionem. Scito itaque quòd iſtud magiſterium duabus indiget creationibus, atque duabus confectionibus: quæ ita ad inuicẽ ſunt connexæ, quòd quando vna earum perficitur, altera earum tunc incipit: & quando altera perficitur, totum magiſterium terminatur. Rex Calid. Quonã modo indiget hoc magiſterium duabus creationibus atque duabus confectionibus, quum antea dixiſſes eius rem, ac eius viam vnam & linearem perſiſtere? Morienus. Verùm eſt hoc quod dixi; nam totum hoc magiſterium

ex re

ex re vna, & via vna constat. Eius namque vna dispositio talis est, qualis & altera. Rex Calid. Quænam est igitur illa dispositio, qua paulò antè dixisti totum posse perfici magisterium? Morienus. O rex bone, Deus ad melius te conuertat. Hæc est illa dispositio, quæ scilicet manibus perfici non potest. De illius namque difficultate, quamplures sapientes conquęsti sunt. Dixerunt namque: Si quis sua eruditione & labore dispositionē hanc inuenerit, facilè totum magisterium eius scientia perficiet. Qui verò illam eius labore & eruditione non inuenerit, totum magisterium latebit. Rex Calid. Quænam est igitur hęc admirabilis dispositio? Morienus. Si sapientum dicta diligenter inspexeris, facilè illam scire poteris: de ipsa namq; dixerunt. Hæc namq; dispositio est naturarum mutatio: & earum naturarum calidi & humidi, cū frigido & sicco subtili dispositione admirabilis commixtio. Rex Calid. Quum hæc dispositio hominum non fiat manibus, igitur quænam est res ipsa, qua perfici possit? Morienus. Hęc autem dispositio fit, vt ait sapiēs, qui dicit, quòd Azoc & ignis Latonē abluunt atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt. Nam & sapiens ait: Si rectè ignis modum disposueris, Azoch & ignis in hac dispositione, dante Deo, tibi sufficient,

Vnde Elbo interfector ait: Dealbate latonē, & libros rumpite, ne corda vestra corrumpantur. Rex Calid. Hæc autem dispositio est né ante vel post putredinem? Morienus. Dispositio putredinem præcedit: sed ante talem dispositiouem nulla penitus est. Rex Calid. Quidnam est ergo? Morienus. Tota operatio nostra non est aliud nisi extractio aquæ à terra, & huius aquæ super terram remissio, donec ipsa terra putrescat. Hæc enim terra cū aqua putrescit & mundificatur: quæ cùm mundata fuerit, auxilio diuinitatis totum magisterium dirigetur. Hæc est enim sapientum dispositio: quæ est tertia pars totius magisterij. Hoc etiam te scire conuenit, quòd si corpus immundum perfectè non mundaueris, & illud non desiccaueris, neque ipsum bene dealbatum reddideris, & in illud animam non miseris, & eius omnem fœtorem non abstuleris, donec post suam mundificationem tinctura in illud decidat, nihil penitus huius magisterij direxisti. Hoc quoque te scire decet, quòd anima citò corpus suum ingreditur, quæ cū corpore alieno nullatenus coniungitur. Rex Calid. Creator in nostro semper sit auxilio. Tu verò secundam dispositionem mihi edissere: vtrum scilicet illa sit finis prioris dispositionis. Morienus. Ita est vt dicis. Nam quádo corpus immundum

vt iam dictum eſt, direxeris, mitte cum eo poſtea de fermento quartam ſui partem. Fermentum enim auri, aurum eſt: ſicut panis fermentum panis eſt. quod quum in eum miſeris, pone illud in Sole ad decoquendum, donec hæc duo in vnum corpus redigantur. Inde verò ſub Dei benedictione illud abluere incipias. Ad illius ergo ablutionem partem vnam de re mortifera accipias, quam videlicet per tres dies decoquas: & caue ne de ſuis diebus aliquem aut obliuiſcaris, aut minuas. Eius quoque ignis indeſinenter æqualiter ardeat: ita ſcilicet, quòd neque inualeſcat, neq; debilior exiſtat. Sit ergo eius ignis blandus & mitis, qui per ſuos dies ardendo æqualis perduret; aliter maximũ ſequetur damnum.

Poſt xvij. noctes, vas in quo hæc omnia coquuntur viſites, & aquam quam in eo inuenies extrahas, & alteram ei imponas: quod ſcilicet tribus vicibus agendum eſt. Vas autem prædictum fornaci ſuæ ſemper immobiliter adhæreat, donec totum tempus fermentationis auri compleatur, & donec ad octauã partem ſuæ tincturæ dirigatur. quod quum poſt xx. noctes extractum ſit, deinde bene deſiccatum fuerit. Arabicè hoc Vexir nuncupatur. Inde verò corpus ablutum & præparatum accipias, & ſuper fornacem artificiosè adaptes: vt ibi in ſuo vaſe quotidie cum quarta parte

rei mortiferæ, quam ſcilicet tunc tecum habeas, irrigetur cauendo etiam ne flamma ignis præfatum vas attingat: nam in damnum omnia vertuntur. His igitur omnibus perfectis, prædictum vas in fornace magna artificiosè locetur, & ignis ſuper os eius accendatur: qui ſcilicet duobus diebus ac totidem noctibus, ibidem æqualis ſine augmento aut ſui diminutione ardeat. quibus omnibus expletis, à fornace, cum omnibus quæ in eo ſunt, tollitur: quoniam auxilio Dei expleta eſt artis iteratio. Rex Calid. Hoc modo quod tu dicis, & nos ſimiliter agemus, ſitque nomen Domini benedictum. Morienus. O rex bone, ſcire etiam te oportet, quòd omnis huius magiſterij perfectio in captura corporum cõiunctorum, & concordantium conſtat. Nam & hæc corpora naturali artificio ſubſtantialiter ad inuicem coniunguntur, & concordant, & funduntur, & etiam ad inuicem recipiuntur. Nam ſemetipſa ad inuicem emendant & dirigunt, vt ſuper fortitudine ignis pulchriora appareant. Quum enim inquiſitor ſapientiæ horum corporum capturam, & eorum decantationem, eorumque ſolutionem atq; diſpoſitionem neceſſariam, & eorũ mixtionem atq; decoctionem perfectè cognouerit, ſciat poſtea eorum ignis quantitatem, & ſuæ fornacis conſtitutionem, & ſui ignis accenſio-

nem

nem, in quo ſcilicet loco fornacis accendi debeat ignis: numerum quoq; dierum ſuorum, & eorum ponderum menſuram. Nam ſi hæc omnia prouidentia & ratione tractauerit, auxilio diuinitatis impleta erit eius intentio. Omnis igitur feſtinatio procul ab ipſo artifice pellatur, & prouidentia, & ratio, & firma expectatio adhibeatur. Quod autem hæc corpora maximè coaptat, ſanguis eſt. nam illa viuificat atque coniungit, & ex iſtis omnibus vnum corpus efficit. Quapropter ignis blandus diutius apponi debet, qui in ſuis diebus ſemper duret æqualis. Nam calore ignis in corpore citò ſerpente, feſtina combuſtione ipſum corpus conſumit. Nam ſi eudica eis apponitur, ipſa corpora in terram mutata, ab omni combuſtione curabit. Nam corpora poſtquam ſuas iam non retinent animas, citò cōburuntur. Eudica (fęx vitri) quidē bene omnib. corporibus conuenit: nā ea viuificat & aptat, & ab omni combuſtione defendit: immittit namque quædam eorum in alijs, & iſta ſimul poſt immiſſa à nimio calore poſtea defendit. Et quando eudicá quærere volueris, in vitreis vaſis eam quære: quam quum inueneris, eam reconde, neque quicquam cum ea facias, donec acidum fiat: azima non exiſtat: quoniam tua intentio penitus deſtrueretur. Terra quoque fœtida citò

recipit albas ſcintillas, & vetat ſanguinem, ne ille in decoctione damnetur: vis namque ſanguinis & eius fortitudo nimis eſt magna: quamobrem ſanguis eſt frangendus ne impediat, aut proficiat: quæ quidem fractio fiat poſtquam fuerit dealbatum. hoc quod de coloribus remanſit, nigredinem occupat: coloribus, inquam, venarum prius effuſarum, ex nouo eſſe, quod quidem huic magiſterio pertinet: in cuius initio veritatem non videris, eſt omnino fallax & inutile. Illud quoque huius magiſterij ſecretum eſt, quod hîc in vnum breuiter collegi, & collectum tibi expoſui: quòd videlicet huius rei pars vna, mille partes argenti in aurum puriſsimum conuertit. Hæc ergo quæ iam dicta ſunt, ad hoc magiſterium tibi ſufficiant. Sed adhuc reſtant quædam, ſine quibus magiſterium compleri non poteſt. Sed & te ſcire conuenit, quòd intentio hominis hanc ſcientiam diuinam & puram quærentis, aliud arbitrari non decet, niſi donum Dei altiſsimi & magni, qui eam ſuis cōmendat, cuius nomē ſemper ſit benedictum. Sed & tu bone rex, nunc totus ſis mihi mente, vt audias & intelligas ea, quæ tibi nunc dicam. Rex Calid. Dic vt libet: nam & erectis auribus tibi aſsiſto præſens.

Morienus dicit de nominibus ſpecierum.

O bo-

O bone rex etiã perfectiſs. in primis te ſcire decet, quòd fumus rubeus & fumus citrinus & fumus albus, & leo viridis, & Almagra, & mortis immunditia. & limpidum, & ſanguis & eudica, & terra fœtida, ſunt ea, in quibus tota huius magiſterij conſtat efficacia: quæ ſine his nullatenus rectè tractari poteſt. Rex Calid. Explana mihi hæc nomina. Morienus. In fine libri exponam ea: quoniam ad præſens de illis, quorum hæc nomina, coram te magiſterium conficiam, vt ea quæ iam diximus, per ipſius rei effectum comprobẽtur. Eſt enim hæc huius ſcientiæ radix, vt ſcilicet ille, qui eam diſcere voluerit, eius doctrinam prius à magiſtro ſuſcipiat, & poſtea magiſter coram diſcipulo ſuo eam frequenter pertractet. Sunt autem quidam, qui hanc ſcientiam in venis diu quærunt, neque tamen illam inueniunt. Tu autem ſemper in his, vt me operari videbis, operare: nec aliud in hoc magiſterio quæras. quod ſi feceris, proculdubio errabis. Sunt autem multa huius ſcientiæ obſtacula. Nam vt ait Sapiens, Multa diſtantia eſt inter ſapientem & inſipientem, & inter cæcum & videntem: neque enim ille, qui diſpoſitionem huius magiſtrerij, etiam comprobatione perfectè cognouit, eſt vt ille qui adhuc in eius inquiſitione per libros perſiſtit. Sunt namque libri ſub figura de hac arte compoſi-

ti, quorum pars maior multùm obſcura videtur, ac ſcientia connexa, nec niſi à ſuis compoſitoribus poteſt intelligi. Sed hæc eſt ſcientia quæ inter alias maximè inquiri debet, quũ per illam, ad aliam magis admirabilem peruenire poſsimus. Rex Calid. Omnia autem quæ profers vera loqueris, & eorum veritas in ſua expoſitione floreſcit, & admirabiliter illuceſcit.

INCIPIT DISPOSITIO SApientum, ad aptationem corporis immundi, antequam Elixir ſuper illud mundum durum effectum ponatur, & antequam album efficiatur, & antequam anima in eo mittatur.

DIcit Morienus. Quoniam Elixir niſi à corpore benemundificato, neque fœtido, vt eius tinctura quando ſuper eũ introiuit formoſior appareat, non recipitur. & hæc prima diſpoſitio eſt. Incipe ergo ſub Dei auxilio, & primum fac vt fumus rubeus fumum album capiat, ac deorſum ambos effunde ac coniunge, ita ſcilicet, vt in eorũ commixtione ex vtroq; par pondus apponatur. Quibus commixtis in vaſe ſpiſſo, iuxta menſuram ferè vnius libræ perfectè ponantur: cuius ſcilicet os cum bitumine cõuenienter obturetur

tureur. Sunt enim in eis venti, qui si in vase detenti non fuerint, euadent, & sic magisterium annihilabitur. Bitumen verò sit illud, quod in libris philosophorum Lutum appellatur. In quo videlicet ante conclusionem modicum salis apponas, vnde magis confirmetur, & ignis combustioni diutius possit resistere. Inde verò fornacem calefacias, & ea iam calefacta, vas prædictum cum omnibus quæ in se continet in eo sublimetur: quæ scilicet sublimatio post Solis occasum fiat, & ibi donec dies frigescat, dimittatur. Postea vas ipsum extrahas, & eum confringas. Quòd si ea quæ intus posueras in vnum corpus ad modum lapidis commixta inueneris: accipe illud, & tere bene atque tantarisa: quod quum feceris, aliud vas cuius fundus sit rotundus accipe, & hoc iam bene tritum atq; bene tantarisatum intus pone, & os vasis cum bitumine philosophorum vndique claudas: inde verò fornacem philosophorum construas, in qua ignem philosophicum more philosophorum accendas, qui etiam spatio xxi. dierum æqualis perduret ardendo. Ignis verò philosophicus talis est, quod eius materia bina partitione partitur. Aut enim eius materia ex stercore ouino erit composita, aut ex folijs oliuarum: nihil enim est quod ignem in combustione æqualem faciat perdura-

re melius his. Igitur diebus prædictis transactis, præfatum vas à fornace extrahas, & quod intus inueneris exsicca: postea verò ex ea vnam partem accipias, & eam cum decem partibus mundati commisceas, & iterum vnam partem mundati assumas, & eam cum decima parte mundi similiter misceas. & sic deinceps iuxta hunc ordinem & numerum eorum alteri apponatur, vt in vnum miscean tur. quibus in vnum commixtis, fac ex eo Elixir, hoc est, illud dissipa, & si in eo album remanserit, & bene firmatum, neque propter ignis adustioné recessum inueneris, iam duas partes huius magisterij expleuisti. Hic est igitur modus, quo album cum immundo recentissimè coniungitur, neque præter istum modum alius inuenitur. Anima enim citò corpus suum ingreditur, quam si alieno corpori coniungere studueris, in cassum laborabis. Nam ipsa veritas magis est lucida. Rex Calid. Omnia quæ dicis vera sunt, vt iam nos vidimus: & Deus animas suorum prophetarum in manu sua recipit.

INCI-

INCIPIT DISPOSITIO SEcunda ex dictis Morieni Romani, quam cum Calid rege, filio Egezid, filij Madoya habuit.

Ixit Morien: Sume fumum album & leonem viridem, & Almagra rubeũ, & immũditiá mortui: hęc omnia dissolue: quib. dissolutis, fac ea ascendere, & post ascensionem in vnum coniungere: ita scilicet quòd in vnaquaque parte viridis leonis tres partes de immunditia mortui apponantur. Similiter de fumo albo vnam facias partem, & de Almagra duas, quæ in vase viridi omnia ponãtur, & in eo coquantur. Os autem eius vasis firmiter, secundum quod prædictum est, claudatur. Postea verò hoc in Sole ponatur, & desiccetur ibi: & quando desiccatum fuerit, Elixir sibi appone, ac demum pone super eum aquã sanguinis, quanta super eum natet. Post tres dies similiter & noctes riga cum aqua fœtida, cauendo ne de suis diebus aliquem minuas, neque eius ignis extinguatur, aut ardendo inualescat, aut minuendo eius adustio minuatur. Transactis igitur septendecim noctibus, prædictum vas aperies, & aquam quam intus nueneris extrahas, & iterum alteram fœtidam aquam in

eo reponas : quod ſcilicet tribus noctibus agendum eſt, cauendo etiam ne vas vllatenus à ſua fornace remoueatur: appoſito verò aquę fœtidæ, ſemel in vnaquaque noctium trium, fiat. Inde verò tranſactis xxi. noctibus, vas à fornace extrahas, & Elixir quod in eo fuerit, deſicces, poſtea corpus album ſumas, in quo videlicet album iam fixiſti, & ponas eum in vaſe paruiſsimo, quod eſt iuxta quantitatem fornacis magiſterij, quam poſtquam conſtruxeris fiat. Inde verò vas illud firmiter fornaci coniunge, ne eum flamma ignis comburat, vel contingat. Elixir quoque quod ſuperius in eo diximus debet proijci taliter, vt ſi de albo corpore partem ei proieceris, de elixir partes xi. proijcias : quibus commixtis ſuper vnamquanque huius corporis commixti vnciam, quartā partem vnius dragmatis de Eudica ſolum proijcias. Hoc ita facto, in magna fornace hoc vas ponas, & per duos dies, & totidem noctes eum ibi dimittas : ſuper cuius caput ignis per tot dies & noctes non extinguatur. His igitur diebus & noctibus completis, hoc quod in vaſe inueneris extrahas, & lauda creatorem altiſsimum magnum, ſuper ea quæ tibi tribuit.

INCIPIT EXPOSITIO ſpecierum.

DIxit Morienus: O rex bone & ſapientiſsime, hæc eſt expoſitio ſpecierum, quæ huic magiſterio pertinent, quas ſcilicet anteceſſores noſtri multis atque diuerſis nominibus nominabant, vt hi qui hoc magiſterium indignè quærerent, contra ipſius veritatem penitus errarent. Scito igitur, quòd immundũ corpus eſt plumbum, quod alio nomine Affrop interpretatur. Corpus verò mundum eſt ſtannum, quod alio etiam nomine Arena nuncupatur. Leo viridis eſt vitrum, Almagra quoque eſt laton, licet ſuperius eam eſſe terram rubeam diceremus. Sanguis quoque eſt auripigmentum, & terra fœtida eſt ſulphur fœtidum. Sed & Eudica omnium horum eſt ſecretum, quod ſcilicet alio nomine Moſzhacumia dicitur, quod quidem Latinè fex vitri, vel vitri immunditia dici poteſt. Fumus verò rubeus eſt auripigmentum rubeum. Fumus quoq; albus eſt argentũ viuũ. & fumus citrinus, eſt ſulphur citrinum. Ecce iam nomina ſpecierum tibi exprimo, quarum tamen tres ad totũ magiſterium tibi ſufficient: id eſt fumus albus, & leo viridis, & aqua fœtida. Habes igitur tres ſpecies, nec

ſuam confectionem nemini dicas vel detegas: ſed ſine ſtultos circa hoc magiſteriũ quælibet alia quærere, & quærendo errare: quoniam ad eius effectum non peruenient: vſq; dum Sol & Luna in vnum corpus redigantur, quod ante Dei præceptum euenire non poteſt. Exiſtimant enim quidam, quòd ſecretum huius magiſterij ſit terra, aut lapis, aut vinum, aut ſanguis, aut etiam acetum: & per ſe hæc omnia terunt, & coquunt, & à ſua decoctione extrahunt, & extractum ſepeliũt: quia iuxta opinionem ſuam facere credunt, vt ſuus error magis confortetur, & ne deſperent de hoc, quod quærunt inuenire. Sed ſcito quòd terra & lapis, & hæc omnia ad magiſterium ſunt inutilia, & malum exitũ habentia. Hoc etiam te ſcire conuenit, quòd maxima huius operis efficacia in ſuo igne perpenditur: nam cum eo mineræ aptantur, & malæ animæ in ſuis corporibus retinentur. eius quoque ignis eſt tota eius natura, huius rei natura atque perfecta probatio. Quicquid etiam ad hoc magiſterium effeceris, in cuius principio vnum non inueneris, inutile eſt. Quod namque bonum ſperari poteſt, quum ipſa res non faciat, neque ſecum in mundo conficiat? Ita ſcilicet vt in vnum corpus redigatur. Si autem ſecundum quod diximus, iſta tractaueris, auxilio Dei tua com-

complebitur intentio. Quid ergo diximus, tu bene intellige, & intellecta tuæ commenda memoriæ, & iuxta suum ordinem illam dispositionem, & in eorum dispositione frequenter stude. Nam eius frequens studium, viam eius rectiorem tibi ostendet. Similiter scias, maior radix huius operis est in inquisitione specierum, quæ sunt meliores ad hoc magisterium. Nam vnaquæque minera, multorum est generum. De hoc quoque, quod de fumo albo interrogasti, scire te conuenit, quòd fumus albus est tinctura, & etiam anima horum corporum solutorum, & etiam mortuorum, quorum videlicet animas iam extraximus, & iterum eas, suis corporibus coniunximus. Nam omue corpus, quando anima caruerit, tenebrosum & obscurum erit: & fumus albus est qui in corpus, veluti anima defluit, vt eius nigredinem, atque eius immundiciam ab eo penitùs auferat, & corpora in vnum consolidet, & eorum aquam multiplicet. Nam immundum, nigrum est, & multum leue: & ideo quando sua aufertur nigredo, sua albedo confortatur, & sua aqua multiplicatur, ac sua pulchritudo magis erit apparens, & tinctura tunc magis in eo operabitur. Quid plura? Si hæc omnia benè tractata fuerint, tinctura in eo bene operabitur, & exibit eius aurum purissimum & rubicun-

dum, quo ſcilicet nullum melius, atque magis purum inuenire poteris. Ob hanc igitur cauſam, hoc aurum à quibuſdam aurum, vel Ethees Romanum ſolet appellari. Hoc etiã te ſcire volo, quoniam ſi fumus albus non eſſet, nullatenus aurum ethees Alchymiæ purum, ſiue vtile perpetrari poſſet. Hoc eſt etiã huius magiſterij capitulum, & quaſi tota ſua directio. Quòd ſi quando alchymia confecta fuerit, eius vna pars inter nouem partes argenti ponatur, quoniam totum in aurum puriſsimum conuertetur. Sit ergo Deus benedictus Amen, per cuncta ſeculorum ſecula.

Explicit liber Alchymiæ de Arabico in Latinum tranſlatus, Anno milleſimo centeſimo octuageſimo ſecundo, in menſe Februarij, & in eius die vndecimo.

ROBERTVS VALlenſis Rugl.

Spiritus intus ineſt, quem ſumito, (corporis hæc eſt
Sectio) ſeiunctis fæcibus: arte leui.
Fæcibus ac terra demiſsis, fonte benigno
Sæpius aſperſis: ſic tibi Elixir erit.

BERN-

BERNARDI TREVIRENSIS ad Thomam de Bononia medicum Regis Caroli octaui Responsio.

BSEQVIIS mihi possibilibus tibi exhibitis venerande Doctor, & domine honorande. Noueris me per dominum Aldericum recepisse immensam & copiosam epistolam tuam, vnà simul lapidem secretissimi operis tui: quod certè insigne argumentum fuit amicitiæ: ex quo manifesta & grauissima quidem est confidentia tibi mihi exhibita, & quàm magno & acri præfulgeas ingenio. Nunc autem tuæ epistolæ lubens respondebo. Quædam enim à te doctè & ingeniosè scripta approbo, quædam verò non arroganter redarguam, sed strictius & philosophicè perstringendo, aliter honoris tui causa & obseruantia pertractabo. In hac enim arte sacra & occulta, vt in alijs, experientia practicæ veritatem theoricæ debet corroborare. Quare venerande Doctor, nunc talibus rescriptis & libellis nos mutuò visitemus, quando præsentia corporali vniri non valemus. Cæterùm tuæ sapientiæ est (vt optimè nosti) res per causas cognoscere & intueri, quoniam experimentum fallax est, cuius notitia non

non præceſſerit. Philoſophantibus enim in-eſt firma diſcretionis meditatio, vt operis quod fieri debeat perfectio ad extremum cõmodè perducatur. Erroris nempe con i ngentia euenit ad opus accedere volentibus, omiſſo & neglecto mentalis practicæ iudicio, quam theorica in anima operatur priuſquam ad opus conficiendum operationes accedant. Nam opus ſequitur naturam, & non contrà. Qui ergo vult quicquam efficere, animam diſponat, vt rerum naturas & euentus intelligat: poſtea verò tutò manus ad operandum emittat. In his ſiquidem animum tuum apertè noſco ſublimem, experimento tuo in epiſtola tua præſcripto. Nam vt aqua quæ natura ſua frigida & humida eſt, ſi vegetabilibus permixta fuerit, aliam ſuſcipit qualitatem, & in decoctione rei permixtæ ſuſcipit & induit qualitatem; Sic & argentum viuum in rebus ſibi familiaribus & permixtis, alteras ſucipit naturas & qualitates: vt ſi ſoli iungatur, ſolis qualitates: ſi lunæ, lunæ qualitates: ſi veneri, veneris: & ita in alijs ſpeciebus metallicis: vnde hæ ſpecies decoquendæ ſunt in eo, & ipſe mercurius eſt aqua earum, in quo alterando conuertibiliter ſuſcipit mutationes harum. Et aqua hæc naturam ab ipſis contrahit in ſimilitudine vegetabilium in ſimplici aqua decoctorum: quamuis hæc

ſpe-

ſpecies extrinſecè ſub forma fluxus non alteretur in colore, ratione denſitatis materiæ & terræ immerſæ vnitæ proportionabiliter aquæ mercurij: in cæteris verò humoribus diaphanis aliter reperitur. Alterata enim hęc natura alteratur, & color extrinſecè ei latet ſub ſpecie mercurij, qui viſui non apparet. Hoc autem eſt à te diffuſius diſputatum & oſtenſum, quomodo aqua ſimplex fluminum eſt prima materia & nutrimentum vegetabilium, & ideo omnium animantium & ſenſibilium: Quare ſi quid omnium iſtorum in ea decoquatur, virtutem & proprietatem naturæ illorum recipit & induit: vnde cùm ſummè frigida, ratione tamen in ea decoctorum, operatur in nobis effectum calidi in primo gradu, vt tuo vtar ſermone. Inſuper nihil eſt quòd magis nutriat quàm iuſculum ſiue decoctum bonarum carnium, & ſi aqua in quâ carnes & olera ſunt decocta, ſiue res ipſæ in qua decoctæ, ſi madidæ ſumantur, aut ſi ipſa aqua ſimplex poſt decoctionem ſumatur aut bibatur: nihil quidem nocet, imò multùm prodeſt & iuuat, quamuis prius in eius ſimplicitate & natura fuiſſet nociua. Hoc autem fit, quia illa aqua non eſt talis qualis fuit antè. Similiter argentum viuum eſt omnium metallorum materia, & eſt veluti aqua propter homogeneitatem quam habet cum ve-

getabilibus & animalibus, & recipit virtutem eorum quæ sibi in decoctione adhærent & commiscentur: quòd cum sit frigidissimum, potest reddi calidissimum breui tempore: Et eodem modo temperatum potest fieri cum temperatis subtilissimo artis ingenio. Nullum autem metallorum melius sibi adhæret quàm aurum (vt dicis) ideo vt quidam opinantur, Aurum non est aliud quàm argentum viuum coagulatum vi sulphuris, &cæt. Ideo vis concludere, vt puto, & bene, quòd si aurum in argento viuo decoquatur seu dissoluatur debitè & via naturali artis, ipsum argentum viuum naturales proprietates illius auri acquiret. Veruntamen huius decoctionis & solutionis metallorum via, paucissimis nota est ac patet. quoniam eius dissolutionis causa est argenti viui humiditas restricta densitate homogeneæ terræ, & contrà: terræ frigiditas aqua sibi homagenea, homogeneitate qualitatum permanente: vt est simplex siccum in ea, & duplex frigidum, & simplex humidum sub disproportione immaturitatis ad anaticam propor-
" tionem maturi solis digesti. Differt ergo sol-
" uens à soluendo, proportione & digestio-
" ne, & non materia: quia præter vllam admix-
" tionem natura hoc formaret ex illo, quemad
" modum mirabiliter natura ex argento viuo

aurum

aurum mirabiliter ac ſimpliciter procreat, vt doctè tua epiſtola diſſeruiſti. Nam in vegetabilibus humor aquæ ſimplicis pro diſſolutione intrinſeca ſumitur, vt res arte congelatæ diffundant in illam ſuos effectus: & rerum diſſolutio contingit cum aquarum congelatione, & congelatio aquę cum rerum diſſolutione, & contrà: ſic & eodem modo in aqua minerali cum ſuis ſpeciebus. Qui ergo nouit artem & ſecretum diſſolutionis, peruenit quidem ad artis ſecretum, quod eſt ſpecies permiſcere, & naturas ex naturis extrahere, quæ in ipſis latent effectuosè. Quomodo ergo veritatem reperit, qui argenti viui naturam humidam deſtruit? vt fatui, qui ipſius ſpeciem à metallica diſpoſitione, ſiue diſſolutione difformant, & humidum naturale diſſoluendo corrumpunt, & diſproportionant argentum viuum à qualitate prima minerali, quæ nihil aliud requirit quàm puritatem & ſimplicem decoctionem. Exempli cauſa: Qui in ſalibus, vitriolis, & aluminoſis rebus ipſum deturpant, deſtruunt, & in aliud mutant quàm ſit natura argenti viui. Semen enim quod natura ſagacitate & clementia conſtruxit, ipſi violando & deſtruendo conantur perficere, quod indubitãter deſtruunt ad operis effectum. Semen enim in humanis & ſenſitiuis à natura forma-

tur, & non ab arte, ſed arte coniungitur & per miſcetur: nihil tamen ei abſtrahendo, nihilque addendo, ſi eadem ſpecies nouitate generis debeat procreari: ſic manente & ſtante eadem materia, ſubſequitur eadem forma, & non aliter. Quare egregie Doctor, falſa & vana eſt omnis doctrina, quæ alterat mercuriũ, qui ſperma eſt, ante coniunctionem metallicarum ſpecierum cum ipſo. Si enim exiccatus fuerit, non diſſoluit. Quid igitur faciet in diſſoluendis ſpeciebus? Nam ſi calefactus fuerit præter digeſtionem naturalem, non efficiet nec generabit calorẽ veluti febrilem in mineralibus ſpeciebus, & impertinenter de frigido calidum, & de paſsiuo faciet actiuũ: vnde error incorrigibilis erit et vanum opus. Exempli cauſa: fatui ex minoribus mineralibus faciunt & extrahunt aquas corroſiuas, in quas proijciũt ſpecies metallorum, & eas corrodunt. Putant enim propterea illas ſolutas eſſe ſolutione naturali, quæ quidem ſolutio requirit permanentiam ſimul, ſcilicet ſoluentis & ſoluti, vt ex vtroque, nempe maſculino & fœminino ſemine noua ſpecies reſultet. Amen dico tibi, quòd nulla aqua naturali reductione ſpeciem metallicam diſſoluit, niſi illa quæ permanet eis in materia & forma, & quam metalla ipſa ſoluta poſſunt recongelare. Quod in aquis fortibus nõ contingit, ſed potius

potius eſt deturpatio compoſiti, vtpote, cor-
poris diſſoluendi. Nec corporib. pertinet à-
qua in ſolutionibus, quæ eis in congelationi
bus non permanet. & tandem mercurius eſt
huiuſcemodi, & non aquæ fortes, ſeu quam
fatui exiſtimant, aquam mercurialem limpi-
dam & diaphanam. Si enim diuiſerint ſeu ob
ſtruxerint homogeneitatem mercurij, quo-
modo ſtabit & conſeruabitur proportio pri-
ma ſeminis fœminei? Quia mercurius non ſu
ſcipit congelationem cum corpore diſſoluto.
nec reſurget ſpecies in adminiſtratione artis
in poſterum, imò quid aliud ſordidum & in-
vtile. Sic tamen ſoluere ſe putant, in natura
errantes, ſed non ſoluunt. Quia aquis fortib.
abſtractis, corpus vt prius liquefit, nec aqua
illa erit ei permanens, nec ſubſtat illi corpo-
ri pro humido radicali. Corpora quidem cor-
roduntur, ſed non ſoluuntur, & quantò ma-
gis corroduntur, tantò magis à metallica ſpe
cie alienantur. Quare huiuſcemodi ſolutio-
nes non ſunt fundamentum artis tranſmuta
toriæ, ſed potius impoſturæ alchymiſtarum
ſophiſticorum, qui putant in his hanc artem
ſacram latere. Dicunt quidem ſe ſolutiones
facere, ſed perfectas ſpecies metallicas non ef
ficient: quia naturaliter non manent ſub pro
portione vel ſpecie prima, quam mercurius
aquà in ſpeciebus metallicis permittit. Cor

rumpitur enim mercurius cum eis alteratiuè & non dissipatiuè. Quia dissoluta corpora in eo, nunquam ab eo separabuntur, sicut ab aquis fortibus vel cæteris corrosiuis, & species speciem induit atque occultat habens illam latenter & perfectè: veluti sol & luna in eo dissoluta occultè retinentur. Nam natura illorum abscondita est in mercurio vsque ad sui reinspissationem, cuius ipsa latentia erunt causa cum lateant in ipso: & sicut mercurius dissoluit ea, & abscōdit in ventre suo, sic & ipsa congelāt eum: & quod fuit durū fit molle. & quod molle durum, specie tamen permanente: quæ specie sunt metalla & argentum viuum. Qui ergo sic dissoluit, potius congelat, & species corruptæ coniunctæ pristinam formam recipiunt artis decoctione. Quamuis hęc dissolutio diuersos faciat apparere colores, propterea quòd species remanent velut mortuę: proportione tamen intrinseca manente & integra. Vnde Dominus in Euangelio similitudinariè loquitur de Vegetabilibus: Nisi (inquit) granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multū fructum adfert. Ista igitur alteratiua corruptio formas abscondit, naturas absoluit, proportiones custodit, & colores alterat ab initio ad finem. Quia incipiente aqua cooperire terram, incipi t.

cipit abſcondi color niger ſub albo, & aere cooperiente aquam & terram, apparet color citrinus, qui tandem vertitur in rubedinem, igne videlicet tegente aerem ſiue reliqua tria elementa. Et iſti colores vltimi abſconsè & intrinſecè permanent & apparent ſub ſpecie ſpiritus albi in mercurio liquido, vſque ad ſui reinſpiſſationem in puluere qui eſt in corporibus: quia anima latet in ſpiritu, ſicut in inſpiſſatione ſpiritus & anima latent in puluere ſeu in corpore. Eſt enim corruptio in alterandis rebus, ſed non diſſipatio partium, niſi fuerint partes ſuperfluæ abijciendæ, & inutiles generationi. vnde artifex opus depurat, vt melius digeſtio contingat. Exemplum patet in granis. Nam duorum granorum tritici, ſi vnum in terram bonam proijciatur, ibi putrefit & moritur, & exteriorem amittit formam, & nihil inde diſſipatur, imò tempore ſuo creſcit ad multitudinē fructus. & ita dicitur, & fit tantùm corruptio formæ & non diſſipatio materiæ. Si verò aliud granum in ignem proijciatur, tunc corrumpitur & in materia & in forma, totumque diſsipatur: & illa corruptio inutilis eſt generationi. Quare corpora non diſſoluit aqua, niſi illa quæ fuerit ſuæ ſpeciei, & quæ à corporibus poterit inſpiſſari: nec vnquam nutriuntur corpora ad generationem, niſi conſimili ad con-

ſeruandũ ſpecies perditas à corpore illo tranſmutatorio per operis artificium: quanuis vegetabilia ex diuerſis ſpeciebus nutriantur, quæ tamen antequam primùm illa nutriant, diſſolutione prius facta ad proportionem attrahentium asſimilantur. Notandum eſt igitur quòd diuerſis modis diſſolutiones metallorum contingunt: Vna eſt quam ſciunt fatui: vt ſupradictum eſt, cum rebus extraneis non permanentibus cum ipſis metallis ſolutis: quæ vocatur potius deſtructio corroſiua & deturpatio compoſiti. Secunda ſolutio eſt quæ fit ignis potentia & vi, quæ etiam non eſt vera ſolutio, ſed potius liquefactio partium elementalium adinuicem ligatarum. Ignis enim ardor extrinſecè compoſitum eius intrinſecè naturalem ignem ſiue natiuum interius reperit ſoluendo, qui etiam ignis interior & proportionalis in aere habitat, ideo ipſum aerem ſoluit. Aer autem ille ſolutus, in aqua reſidet & habitat, & aqua in terra, ipſaque aqua terram ſoluit; ita quod actiuum & pasſiuum liquefacit, ſed illa liquefactio non eſt vera diſſolutio, imò diſſipatiua eſt: quia ſunt ſibi ibidem elementa homogenea de proportione fixa ex digeſtione mixta, & vnum de potentia alterius à reliquo generaliter eſt eductum. Et ideo hoc contingit in corporibus mundis, in quibus
fixæ

fixæ ſunt naturæ elementales. Quare in eis ignis flamma liquefacit, & totum idem ſoluit compoſitum ad fluxum, & non ad ſeparationem: quia ignis fluere non poteſt niſi fluxerit aer ſubſtantialis ſibi: nec aer fluit niſi ſoluatur aqua: nec aqua fluit niſi & terra fluat, & contrà: vt terra ab aqua diſſoluitur, ſic vice verſa, aqua aerem retinet & congelat, & eodem modo ſurſum aſcendendo, aer retinet ignem in congelatione: quia magis fixa & figentia elementa ſibi coagentia fixionem efficiunt, vtpote terra & aqua, & vice verſa, ignis & aer ad diſſolutionem ſibi coagunt. Sed iſta ſolutio dicitur liquefactio compoſiti, & non propriè eius ſolutio, quia partes non ſoluuntur abinuicem ſeperabiles in generatione compoſiti, ſicut in tertia & vera ſolutione philoſophica fit, quando compoſitum prædicto modo diſſoluitur, partes tamẽ permanent inſeparatæ, quamuis ſeparabiles, ita quòd virtus digeſtisſimorum elementorum à diſſoluendis per diſſoluens extrahi poteſt, ſcilicet per argentum viuum: & partes groſſæ in diſſolutione tali capiunt latitudinem ſubtilitatis: propterea quòd corpus in ſpiritum vertitur, & contrà, ſpiritus in corpus. & fixa in volatilia, & volatilia in fixa conuertuntur. Iſta enim ſolutio eſt poſsibilis & naturalis, ſcil. per artem naturę adminiſtran-

tis, & sola est & necessaria in opere philosophorum: quæ per nullam aliam rem fieri potest, nisi per solum argentum viuum cum proportione sagaci. vt bonus artifex noscens intrinsecus naturas & proportiones, in operis initio debet proportionare. Istud enim opus, domine mi, possunt hæc duo, & nihil aliud ingreditur seu generat & multiplicat, vt prius dictum est. Præterea dicis, quòd aurum secundum opinionem multorum nihil est aliud, quàm argentum viuum coagulatum naturaliter vi sulphuris: ita tamen quòd in substátia auri nihil remaneat de sulphure, quod ipsum aurum coagulauit: sicut in fœtu humano quando in vtero concipitur, nihil remanet de semine patris, secundum opinionem Aristotelis, sed tantùm semen viri coagulauit sanguinem menstrui mulieris. eodem modo postquam argentum viuum sic est coagulatum, dicis, quòd forma auri perficitur in eo virtute cœlestium, & maximè solis. Verùm pace tua ac reuerentia dixerim, non ita sentiendum esse. Nam cum philosophicè credendum sit, aurum nihil aliud esse, quàm mercurium anatizatum, id est, æqualiter digestum in visceribus terræ mineralis, & huiuscemodi philosophi significarunt fieri ex contactu sulphuris coagulantis ipsum mercurium, & ex causa operis eius, hoc est ex mercu-

mercurio, calore proportionali ipſum dige-rēte & inſpiſſante. Quare ſcire oportet, quod aurum ſimul eſt ſulphur & mercurius: hoc eſt, coagulans & coagulatum: & nihil aliunde accedit ei, niſi pura digeſtio vel maturatio quę multiplicat qualitates, & excitat elemen tum ab elemento de potentia pura eorum in actum, nulla re alia quauis adiecta. Hæc aūt digeſtio ſeu maturatio prodit actiuè: ab altiorib. elementis, vtpote igne & aere, quæ non actu, ſed potentia ſunt in mercurio: calore tamen extrinſeco excitata & coadiuta, & proprio ac naturali calore digerente: ſubtiliant elementa paſsiua in mercurio actu, & non tá tùm potentia exiſtentia verſus aquam ipſam. & aqua ſubtiliatur ad aerem, & aer ſubſequitur ad ignem. & in hac proportionali actione naturæ & mercurij digeſtione, maſculinum & fœmininum ſimul manēt naturis clauſis. fœmininum quidem, vt terra & aqua: maſculinum verò, vt aer & ignis: quam terram & aquá mercurij in auro temperant philoſophi, ſed aerem et ignem ipſi velut ſulphur in eo dixerunt: nec eſt alia extranea additio in viſceribus terræ. Et ideo nec in arte ſuper terrá extranea additio ad mercurij digeſtionem & inſpiſſationé ad aureitatem ſeu ſpecié metallorũ reperitur. Quamobrē philoſophi dixerũt quod ſulphur et mercurius efficiunt ſolē, h.e.

corporeitatem & permanentiam. Et ideo non ex hoc concluditur, calorem extrinsecum artificialem excitantem & coadiuuantem proportionalem intrinsecum ad digerendum & maturandum reliqua duo elementa minus digesta & immatura in mercurio, vtpote aquam & terram, esse de compositi substantia. Calor enim extrinsecus non est permanens intus cum quantitate seu pondere rei, nec est addens ad ipsa. Calor verò intrinsecus proportionalis & naturalis simplex est permanens cum quantitate & pondere digesti ab eo mercurij: quia calor ille pars est intrinseca & essentialis ipsius mercurij, scilicet duo elementa actiuiora in eo, vtpote aer & ignis. Quare stulti malè & ab- " surdè dictum illud philosophicum intelli- " gunt, quòd sulphur & mercurius solem ge- " nerant: quia (vt notum satis est) quemadmo- " dum nec aer in prima compositione mercu- " riali, vel posthac digestione naturali metalli- " ca, recedunt & secernuntur ab aqua & terra: " ita nec sulphur (quod idem est quod aer & i- " gnis) recedit nec secernitur à mercurio, qui " idem est quod aqua & terra. Qui autem aliter " sentit, aut contrarium asserit, non est philoso- " phus naturalis: quia auri digestio tantùm cō- " tingit ac fit ex proportione prima mercuri- " ali, nulla additione facta subtus terram à na-

tura,

natura, nec ſuper terram ab arte, vt dictum eſt. Nec repugnat prædictis, quòd in hac arte purus Sol, & Mercurius mundus ſimul coniungantur: quia hoc ideò non fit, vt aſſeratur, aliud ſulphur eſſe in Sole, & aliud in Mercurio: aut alium eſſe mercuriũ in Sole, & aliũ in Mercurio: ſed quia in ſole eſt maturior & perfectior digeſtio quàm in mercurio, & in ſole ſulphur eſt maturius, digeſtius, & ideò actiuius quàm in mercurio. Vnde Philoſophi dixerunt, Solem nihil aliud eſſe niſi maturum argentum viuum. Nam in Mercurio ſunt tantùm duo elementa actu, ſcilicet, terra & aqua, quæ ſunt paſsiua: elementa autem actiua, vt aer & ignis ſunt in eo poteſtate tantùm. Sed (vt notum eſt) quãdo illa, aer & ignis, in mercurio mundo deducuntur de potentia ad actum, ſcilicet ad debitam digeſtionem & proportionalem decoctionem, tunc fit aurum. Quare in auro ſunt quatuor elementa in æquali & anatica proportione coadunata, in quo propterea actu eſt ſulphur maturius & actiuius, ſcilicet aer & ignis, quàm in mercurio. Ea propter aurum diſſoluitur arte cum mercurio, vt ex maturo ſubueniatur immaturo, & ſic arte decoquẽte & natura perficiente, maturatur compoſitio, Chriſti gratia. Vnde cauſa elici poteſt, quare opere artis philoſophicæ citius & breuiori tempore genera-

"tur aurum perfectius, nobilius, & in gradibus
"sublimius, quàm opere naturæ. Quia natura
" hoc tantùm agit & operatur, solùm Mercu-
"rium in visceribus terræ absque quouis admi
"niculo coquendo & digerendo: quod non po
"test ad debitam proportionem auri aut alte-
" rius metalli paruo tempore contingere. Ars
" autem nostra iuuat opus naturæ admiscendo
" mercurio aurum maturũ, in quo est sulphur
" optimè digestum, & ideò maturans & citò di
" gerens ipsum mercurium ad anaticam auri
" proportionem, elementa illius subtiliando.
" Vnde arte sequitur mira huius operis natura-
" lis abbreuiatio. Quare mi doctor, vt ad priora
reuertar, non est existimandum secundum errorem illorum qui dicunt, quòd ipsum agens masculinum fœminino in coagulando accidit, postea verò recedit: quia vt notum est in omni generatione, fœtus est actiuum & passiuum. Oportet autem & passiuum, id est, omnia quatuor elementa simul semper manere, aliter non fieret permixtio, & spes generationis fœtus excideret. Nam in quouis homine semen masculinum ad finem vsque vitæ dicitur in eo agens cum permiscetur spermati fœminino ab initio: si autem effunditur aut consumitur, ob id tunc natura vegetat & augetur mirabiliter & nutritur, & conficit sibi in eodem homine in eius lumbis simile se-

men ſpecificè. Similiter ſentiendum eſt de ſemine fœminino in muliere: quare ambo ſemina ſemper ſtant & habenda ſunt pro originalibus agentibus & patientibus primis. Eſt tamen varia & differens natiuitas ſeu generatio mixtorum & vegetabilium. Nam ſimpliciter mixta dicuntur quæ præter noſtrum intuitum ſub terra naſcuntur, aut circa eius ſuperficiem ex ſola commixtione elementorum ad inuicem compoſitorum: ſeu ex reſolutione eorum prima: quia non vegetant, ſed quantum materiæ in eis compacta & mixta fuerit, tantundem priſtini ponderis eiſdem compoſitis reſeruatur. Exempli cauſa: Quantum primò ponderat ſubſtantiæ mercurialis maſſa in viſceribus terræ ſub diſpoſitione minerali, tantundem auri inde digeſti pondus permanebit: & potius diminuitur ſcoria & fęx à ſe abiecta, quàm multiplicetur, propterea quòd non ſuſcipit alimentum. Huius autem primæ & ſimplicis mixtionis naturalis multiplex eſt gradus. Primus enim eſt elementorum quatuor nuda compactio ſeu cōpoſitio & immediata, in qua nondum eſt facta mutatio, ſeu exaltatio vnius elementi ad aliud: ſed ſimplex ſimbolizantis cōpoſitionis eorum vnio perſeuerās & permanens. Cuius generis ſunt lapides. Secundus aūt gradus primum ſubſequitur, quia ex lapidibus præ-

dictis mineralia (de quibus noster est sermo) generantur, & nobiliores subterraneæ species hinc emergunt & oriuntur: Quia in his incipit elementorum actio & transmutatio ad inuicem, quamuis actio eorum non sit in tanta viuacitate & virtute, vt in vegetalibus & sensilibus, quia non vegetant nec sentiunt, vt prius dictum est.

Tertius verò gradus lapides nobiles & gemmas comprehendit. Quia in ipsis actio perfecta & cõpleta reperitur virtute elementorum compactorum, agentium ad inuicem: vt fusius declaraui in philosophia mea: vbi perspicuè ostendi, hunc tertium gradum simul cum secundo medium esse inter primam compositionem rerum naturalium, & secundam. Ergo altera rerum natiuitas seu generatio est, quæ non simpliciter mixtorum, sed vegetabilium compositorum cẽsetur: quæ quidem in quatuor genera seu impositiones distinguntur & diuiduntur: vt in altero meo libro ad te misso diffusius disserui. Sunt enim vegetabilia, maximè verò sensitiua, quæ vt plurimum ex masculi & fœminæ seminibus coitu commixtis & concurrentibus, sibi similia generant quod naturæ opus ars philosophica imitatur ad generationem auri. Sper mata quidẽ humana artificialiter nemo perficere potest, sed hominem disponere ad sui produ-

productiuam generationem, vtique per artem poſſumus. Nam ſemina vitalia tantùm à natura vegetabiliter in lumbis vtriuſque parentis digeruntur: poſſumus tamen ipſa parentum ſemina per coitum in vaſis naturalibus commiſcere, qui coitus eſt veluti ars diſponens & commiſcens illa naturalia ſemina ad hominis generationem. Exempli cauſa: Semen viri tanquam maturius, perfectius & actiuius coniungitur artificio cum ſemine fœminæ immaturiori veluti paſsiuo. Quod viri ſemen quia magis actu in ſe continet elementa agentia, vt ſunt aer & ignis: quare eſt maturius & actiuius ad digerendum. Fœminæ verò ſemen actu magis continet elementa indigeſta & paſsiua, ideo digerenda, vt ſunt terra & aqua, quibus in vaſa naturalia fœminæ effuſis & permixtis, nulla re extranea ſibi addita (calore tamen extrinſeco mulieris excitante & coadiuuante intrinſecum calorem proportionalem ſeminis viri, actiua elementa ſeminis viri digerunt, & maturant ſemen fœminæ, vnde homo generatur perfectus in natura. Ita conſimilis eſt huic hominis generationi, ars noſtra philoſophica: quia vt in mercurio (ex quo aurum à natura in vaſis mineralibus procreatur) fit naturalis coniunctio amborum ſeminum maſculi & fœminæ, ita artificio noſtro fit artificialis & conſimilis con-

iunctio agentium & patientium. Nam elementa actiua quæ seminis masculini nomen sortiuntur cum elementis passiuis, quæ sunt veluti semen fœmininum, naturaliter coniunguntur, proportione tamen naturæ debita semper obseruata. Dicitur autem coniunctio hæc prima mercurialis digestio, in qua de potentia surgit actus, scilicet masculinum à fœminino: hoc est, aer & ignis à terra & aqua, mediãte pura digestione & subtiliatione ipsorum. Philosophi tamen & ingeniosi artifices naturam imitantes, præter hanc naturalem in mercurio seminum digestioné, aliam subtilissimo ingenio coniunctionem ac digestionem fecerunt: vnde ne dum aurum simpliciter, sed longè nobilius & perfectius procrearunt. Ipsi enim aurum (in quo actiuiora sunt elementa) tanquam semen masculinum cum mercurio (in quo passiua existunt elementa) vt debitè dissoluatur, coniungi præceperunt, omni re extranea semota, præter calorem extrinsecum adhibitum, qui adiuuando excitat intrinsecum naturalem auri, ad digerendum & actiuè maturandum mercuriũ. Et vt generatur per naturam homo, ita & per artem aurum. Quamuis tamen arte eorum spermata seu semina generari non possint, propterea quòd illam mixtionem proportionis ad semina producenda ars nescit, ignoratq;

ratque & compositionem in homine, & mixtionem siue proportionem primam, & causas subterraneorum quæ effluunt ex terra, vbi est proprius & naturalis locus generationis eorum. Sed illa semina à natura producta artificialiter coniunguntur, vt inde ex ipsis compositiuè producatur generãdum, in quo ambo semina permanent simul permixta: quamuis Arist. vt scribis, aliter sentire videatur. Non ergo post coagulationem mercurij recedit semen masculinum siue sulphur nostrum, vt falsò quidam asserunt hoc ita accidere, in ipso mercurio virtute Solis maximè, & quod calore eius præcipuè forma auri perficiatur, vt nonnulli putant, in subterraneis, imò potius vi motus globi & orbis eius, ac vniuersaliter totius cœli: quia radij solares tantùm superficiem terræ excalfaciunt & non intrinsecus loca eius profunda, in quibus specierum mineralium generatio cõtingit, cùm nec ad ea loca infima influẽtia cœli per radios deducta pertingat, q̃uis motus elementorum subterraneus proueniant primũ à motu cœli, & non à radijs luminis eius, nec ex eorum calore, vel alia influentia pręter motum. quomodo aũt hoc contingat, & quænam sit causa huiuscemodi motus subterraneorum, puto tuam reuerentiã non latere: ideò nunc supersedeo. Sol igitur non est præcipua causa auri,

aut forma eius, licet sit in eis similitudo nominum: quia sicut Sol est calidior cæteris planetis, sic aurum calidius est cæteris metallis, & consimili proprietatum differentia. Cætera etiam metalla planetis consimilia sortita sunt nomina, vnde surgit error stultorum. Credunt enim quòd quilibet septem planetarum generaliter & specialiter per suam propriam influentiam vnam speciem metallicam generet, cui proprietate quadam conuenit & in natura assimilatur. In subterraneis autem & vegetabilibus alio modo contingit, vbi cœlum seu sol non tantùm propter motum est causa generationis ipsorum & augmentationis, imò etiam ratione caloris radiorum eius. Sol enim calefacit ipsa vegetabilia, & superficiem terræ, reflexis scilicet elementis intentius vsque ad ipsam terræ superficiem per radios eius, propterea quòd radij eius illuc vsque peruenire possunt. Exempli gratia: A duodecimo enim cœlo quod vltimum gradum sublimitatis continet, inferius procedendo semper densiores seu minus subtiles subsequuntur orbes vsque ad concauum orbis lunæ, vbi alterabilia localiter consistunt, seu incipiunt & terminatur elementa sub hemisphærio generabilium & corruptibilium rerum permixta. Ideo ibidem ignis subtilior reperitur atque magis simplex, quamuis non om-

nino purus. Quia ignis ſimpliciter purus nequaquam in ſpeciebus alteralibus reperiri poteſt ſeparatim, ſicut nec aliquod aliorum elementorum, quamuis in quolibet compoſito ſimplex ignis mixtus cũm alijs elemẽtis ſimplicibus reperiatur, aliter non eſſent elementa plura, ſed vnum tãtùm. Radij igitur ſtellarum cœli, maximè verò Solis, pertranſeunt regiones prædictas irrefracti, quouſque vltra deorſum deſcendentes, in igne ratione denſitatis eius reflectantur: deinde deſcendentes vltra per ſphæram ignis, ipſum ignem in aerem denſiorem mouendo reflectunt. Et conſimiliter ipſi radij perpendiculariter progrediendo ad inferiora per ſphærã aeris in ipſam aquam aere denſiore à qua in aerẽ reflectuntur. Et ſic ſuo modo ab aqua per eos mota in aerem reflectuntur, quod etiam multò magis in terra cõſpicitur cum denſitate alia ſuper elementa. Ex hac autem decoctione & reflexione mouentur elementa inuiſibiliter, licet non imperceptibiliter. Quia ſentimus ex cœli motu calorem, & ſemper ad ſuperius ſeu ſubtilius elementum in ſuum inferius & denſius reflectitur, vſque ad ſuperficiem terræ mediantibus radijs ſtellarum perpendiculariter à ſurſum in infima deſcendendo: ſic autem reflexis motis, & per Solis radios reflexos calor accidentalis in medio producitur, licet

aliquando per radios aliorum ſtellarum aliæ qualitates hîc inferius producantur: vt ſiccitas, frigiditas, vt ex Aſtronomia patet: non tamen propterea, quòd radij ſint ex ſe calidi, ſed tantùm ſunt cauſa caloris, ratione iam dicta. Hæc autem vera eſſe apertè notum eſt ex Aſtronomia & arte Perſpectiua, vnde agnoſcuntur quomodo generationes contingant ſeu influentiæ in vegetabilibus & ſenſitiuis. quare hæc ſufficiant. Aſtrologi autem vani aliter ſentiunt, & putant influentias cœli eſſe virtute actiuitatis eius, & non virtute motus ipſius: quod falſum eſt: quia radij cœli in orbibus ſuperioribus nihil producunt aut efficiunt, ex quo actiuè cœlum influat in inferiora. Nã tales radij in præfatos orbes reflecti non poſſunt, nec eis commiſceri, ſicut in elementis reflectuntur & cum eis commiſcentur, non quidem compoſitiuè: ſed eadem elementa motiuè reflectendo & commiſcendo, vt iam dictum eſt. in ſupercœleſtibus autem non eſt receptio nouarum qualitatum, ſeu peregrinarum impreſsionum: quam eis ipſi radij in elementis motis reflexibiliter miras efficiant qualitates. Quare domine mi, Sol ſingulariter non eſt cauſa generationis auri, nec etiam mediante ſuo calore eſt cauſa vegetabilium, aut ſuper terram, aut circa ſuperficiem eius miſcibilium, quæ ſcilicet à ra-

dijs

dijs Solis calefieri noſcuntur, vt iam diximus; quod & Aſtronomiæ conſonum eſt. Horum autem noticia longiorem non requirit diſputationem, ob id ad reliqua pertranſeo. quoniam ſi animum ad ea quæ diximus referas, ſic intelligẽdum eſt, & verùm reperies, quòd actiuitate ſulphuris mercurium digerentis & coagulãtis forma eius ab auro ſpecialiter perficiatur: non tamen ex quouis metallo alio aut ſtella quauis hoc ſentire debes, quod in tua epiſtola ſcripſeris. Quod autem dictum eſt, ſic ſentiendum eſt de alijs metallis ſuo modo, differenter tamen: quoniam in alijs metallis eſt duplex ſulphur. Vnum, quod eſt ſuperfluum, & quod poteſt ſeparari manentè forma metalli. Aliud ſulphur eſt pars eſſentialis metalli, vnita tamen argento viuo inſeparabiliter, & non manente forma metallicà ipſa: licet ipſum metallum imperfectum & ſulphureum perfici poſsit per medicinam corrumpentem formam ipſius metalli & aliam introducentem. Sed quid ſentiendum ſit in arte philoſophica de duplicitate ipſius ſulphuris quam aſſeris, precor mi doctor pręclare, vt ſaluo iure amicitiæ noſtræ, & tuæ auctoritatis conſiderare velis. Non eſt hæc duplicitas ſulphuris ſic diſtincta in mercurio coagulato in diuerſa metalla, ita vt vnum ad generationem metallicam pertineat intrin-

ſecè & eſſentialiter, tanquam pars realis metalli cenſeatur, & aliud corruptioni tribuatur. Sed eſt in qualibet ſpecie metallica æquè vt in auro vel argenro, ſimplex & vnicum ſulphur: quod dicitur argentum viuum de compoſitione prima mercuriali, ſicut declaratum iam èſt in generatione auri. Quoniam ſulphur & argentum viuum tantummodo ſunt quatuor elementa in ipſo mercurio, ſic aut ſic proportionabiliter diſpoſita, vt requirit hæc vel illa ſpecies metallica. Illud autem quod exiſtimatur ſulphur ſecundum, & abijciendum eſt quædam ſcoria & fæx metallorum in coagulatione mercurij contracta, ſiue quędam ſuperfluitas quæ immunda & impura in mercurij digeſtione ad metalli formam nō ſuſtinuit congelationem: quia non erat de natura homogenea & proportionali mercurij apta coagulari & digeri in metallum. Hanc autem ſcoriam quidam philoſophi appellauerunt ſulphur combuſtibile, quia in examine metallorum non poteſt ſubſiſtere, ſed èuaneſcit, aut in fæcem ſecernitur. Et hoc adducam exemplum: Sanguis in ſenſitiuis, & humor in vegetabilibus in coagulatione alias & alias ſuſtinuerunt partes: quia quædam partes ſanguinis carneæ ſunt proportionis, & ideò inſpiſſari poſſunt & verti in carnem, & carnis retinent vniformitatem, & carnis no-
men

men sortiuntur. Quædam verò superflui humoris sunt partes in poris residentes, quæ in soliditatem carnis minimè conuertuntur, & ideo per sudores aut per medicamenta reijciuntur extrà, & à vera carne separantur. Multò autem pauciora sunt superflua in sanguinea complexione, quàm in cæteris. Sic suo modo similitudinariè dicendum est de auro, & de alijs speciebus metallicis. vt mercurius purior vel impurior in sua prima coagulatione plures vel pauciores continuerit & contraxerit superfluitates vel scorias naturales. Quamobrem differentia fit in mercurij coagulatione, quæ specificat & efficit diuersa metalla: & quicquid est mercurij in speciebus metallicis: incombustibile & inseparabiliter permanens dicitur: quamuis in corporibus fixis fiat per artem volatile, per naturam, tamen remanet inseparabile in proportione elementali. Quicquid verò erat scoriæ contractæ in mercurio, & in eo permixtæ à principio, vtique hoc est in congelatione per calorem in prima compositione mercurij ad speciem metallicam digerentem: & ideò à mercuriositate seu mercurij natura homogenea, veluti deiecta & heterogenea per examen tollitur, & à speciebus metallicis separatur. Hoc autem propriè non dicitur sulphur, sed scoria & superfluitas quædam, quia sulphur non

est aliud quàm actus purus aeris & ignis calefaciens & digerens seu decoquens terram & aquam sibi proportionales & homogeneas in mercurio. Scoria autem est id quod in prima compositione ad mercurij naturam non pertinet, nec in primis elementis componendis & digerendis in mercurio ad metallicam speciem tenet proportionem. Ex his ergo notum est, quòd in alijs metallicis speciebus ab auro vel argento non sunt sulphura distincta aut plura, sed vnicum sulphur & simplex, quamuis in eis sint plures superfluitates, & maiores quàm in auro. Vnde ex hoc veritas dicti vestri nota est, quòd aurum inter cætera metalla magis adhæret mercurio. Hoc autem fit ratione puritatis vtriusq;, propterea quòd in illis minus est scoriæ, siue fæcis aut superfluitatis, quàm in alijs. Vnumquodque enim naturaliter appetit permixtibiliter & vnitiuè coniungi magis sibi in natura simili & proportionali in homogeneitate, quàm dispari sibique dissimili, vt notum est, quemadmodum aqua facilimè absque contradictione aquæ alteri identitatiuè & vnionis mixtione citò coniungitur. In auro autem nihil est aliud quàm mercurius, propterea cùm sint in eo modicæ scoriæ (quæ sunt præter naturam mercurialem, vt ostensum est) non fit magna resistentia, quin mercurius purus facilius ad-

lius adhæreat auro & argento, quàm cæteris metallis, in quibus multæ ſuperfluitates & ſcoriæ prohibent & impediunt ipſorum metallorum, aut eorum mercurij congelati cum alio mercurio crudo permixtionis contactũ vel adhærentiam. Superfluitates enim illæ, vt iam prius dictum eſt, non ſunt de prima compoſitione mercurij, nec de homogeneitate naturali ſeu proportionali eiuſdem: & quam uis eſſent de commixtione, non ſunt tamen de proportione eius: quia quicquid eſt de proportione rei, non eſt ſuperfluum. Propterea non poſſunt inſeparabiliter cum Mercurio permiſceri, non ſolùm cum mercurio coagulando per artem, ſed nec cum Mercurio coagulato, qui à natura mineralitatis in eadem ſpecie metalli coniunctus cum eis eſt: cùm tales ſcoriæ per examen ignis ſint quid combuſtibile, & ideò ſeparabiles. Quid ergo mirum ſi impediant naturalem commixtionem & vnitatem permanentem eorum metallorum quibus accidentaliter ſuperuenerunt, cum mercurio coagulato, aut cum alio mercurio crudo? ob hanc. n. cauſam ipſum aurum quantumuis purum, longè difficilius permanere, cõiungi & adhęrere poteſt cum mercurio immundo & ſcorioſo, ſiue coagulato, ſiue non coagulato, quàm cũ puro & mundo. Quia ſimplex natura ſimplici na-

turæ ſibi in homogeneitate prima & proportione elementali ſimili & identica adhærendo congaudebit & perficietur.: atqui vt dictũ eſt, aurum non eſt aliud, quàm mercurius digeſtione propria & elementali actione inſpiſſatus. ideo quamuis in terra inter aurũ & mercurium differentia ſit in maturitate (quia aurum mercurio eſt maturius) nulla tamen in eorũ materia diuerſitas eſt. Quare quicquid aurum per maturitatis digeſtionem acquiſiuit, poteſt id etiam idem mercurius ſine quocunque extraneo ſibi acquirere. Ars autem ad opus breuiandum & contrahendum iungit aurum mercurio, vt dictum eſt, & ex duobus ſpermatibus artificio efficit & generat illud idem, quod natura ex vno ſpermate actu in mineralibus creauit: identitate tamen materiæ ſemper vbique ſeruata, ſed non potentia actus. Et ideo vt in hoc opere in prima eius compoſitione nihil extraneum ſuæ naturæ ingreditur, ſic nec ipſum aliud multiplicat quod non eſt de diſpoſitione eius prima.

Quamobrem falsò quidam putant lapidem philoſophicum ex diuerſis rebus, ſeu ex omnibus rebus componi, & ex his nutriri loco ſpermatum prædictorum, etſi eidem diuerſæ nominationes ſint impoſitę. Nec comedit ſeu in ſe cõuertit hoc opus philoſophicũ aliquid

ſuæ

ſuæ naturæ extraneum, quia non vegetat. Ideò quamuis in dicto ladide philoſophico ſit corpus & anima ſeu ſpiritus, non propterea eſt vegetabiliter animatus vt arbores & plantæ. Iſte enim lapis ſicut omnia mineralia, eſt primæ impoſitionis prædictæ, & non ſecundæ, aut alicuius ſuperioris impoſitionis, vt alibi dictum eſt. Arbores autem & plantæ ſunt impoſitionis ſecundæ, vt ſenſitiua ſunt tertię, aut quartæ, aut quintę, aut vltimæ impoſitionis: in iſtis enim quatuor poſtremis impoſitionibus mixta vegetant. Nam in eis elementa per plures tranſmutationes & pluries alterata, magis ſunt ſubtilia. quare ſunt actiuiora & perfectiora, quamuis non ſint in permixtione durabiliora & permanentia: quia elementa in eis non ſunt fixæ compoſitionis, ſed reſolubilis: propterea vegetabiliter nutrimentum ſuſcipiunt. Lapis autem noſter vt omnia mineralia, eſt impoſitionis primæ: quia non vegetat nec vegetabiliter nutritur, ſed potius contingit in eo nutrimētum per appoſitionem conſimilis naturæ ſibi, & non per vegetationem. Exempli gratia: nam, vt experimento patet, ex ſpermate fœminino, ſcilicet ex mercurio vnitiuè, inſenſibiliter, & compoſitiuè ſibi appoſito, hic lapis philoſophicus nutritur: mediante tamen caloris digeſtione. Simile enim ſibi aſſumit

& asſimilat ad ſeipſum appoſitiuè, & non vegetabiliter multiplicandum. Quare in quantitate ponderoſior, & in qualitate actiuior & perfectior inde euadit: nec ignis ſiue calor hunc noſtrum lapidem multiplicat, tanquã debitum ſibi nutrimentum, quia non eſt de prima eius compoſitione, ſed extrinſeco accidenti calefacit ipſum. Quomodo enim flamma ſiue ignis multiplicabit ipſum lapidem, aut magis ponderoſum reddet per ſe, cum nõ poſsit fixè & permanenter cum ipſo commiſceri, neque ſit primæ compoſitionis nec formæ? Nihil ergo dictum lapidem nutrit & multiplicat ad generationem eiuſdem formæ, niſi ſperma fœmininum, quod nutrit ipſum mediante colore: non quidem vegetabiliter, ſed appoſitiuè nutrit ipſum & commixtiuè. Qui ergo ſic multiplicat & nutrit, non errabit, quoniam hoc multiplicans & nutriens in eandem ſpeciem conuertitur. Poteſt aũt quis ipſum lapidem, et eius põdus per res extraneas augere: ſed hoc fieret extra ſpeciem ſuam naturalèm, nec in ipſum conuerſibilem. Illud enim pondus præter naturam fieret: hoc eſt, non in eandem ſpeciem, vel vnius ſpeciei vnitatem, imò diuerſarum ſpecierum fieret aggregatio & compoſitio accidentalis, quę examine ſeparari poſſet. Quando verò philoſophi dixeruut, lapidem fieri ex om-

ex omni re, non ſanè intellexerunt(vt quidam peruersè interpretantur)quód ex diuerſis rebus ſibi & ſpecie & natura diſsimilibus componatur lapis ille:aut(quod magis abſurdum eſt)ex flamma extrinſecus adminiſtrata multiplicetur : ea potiſsimum cauſa, quia ignis & flamma eius ferè ex omni re poſſet quadam productione emergere:impugnatio aũt huius opinionis patet ex antedictis. Sed cũ philoſophi dicunt, quòd lapis fit ex omni re, intelligunt ipsũ fieri ex quatuor elemẽtis ad inuicẽ proportionabiliter anatizatis digeſtione debita & naturali : ex quibus quatuor elementis fit omnis res generabilis & corruptibilis. Quare hac ſimilitudine dicunt philoſophi : noſter lapis ex omni re procreatur, id eſt ex omni elemẽto:quia vno eorum mortificato aut deſtructo, tota proportio aureitatis periret, ac ſpecies eius. & quanuis in latitudine & genere alterabilium quodlibet generetur ex quatuor elementis actu vel potentia permixtis :non tamen de quolibet ſic productibili, ſed tantùm de aureo lapide noſtro, vel cæteris anatízatis propriè dicitur, quòd fiat ex omni re : ea potiſsimum ratione, quia in his quæ non anaticè, ſed proportione adæquata elementorum producuntur, non omnia elementa inſunt actu, ſed in ſua adęquata actiuitate & paſsione exiſtentia. Quædam.n.

elementa inſunt potentia tantùm ſiue actiua ſiue pasſiua, reliqua verò inſunt actu. Sed in lapide philoſophico, qui eſt aurum, cum ſit anaticum opus naturæ, omnia elementa quatuor actiua & pasſiua inſunt actu & in æquali proportione permanentia. Aureitas enim non eſt aliud, quàm quatuor elementa anatizata, non tamen quòd forma & materia illa anatica dicantur, ſed potentia & actus, hoc eſt: non ſunt anatica & adæquata quantitate ſcilicet, ſed qualitate: propterea quòd actiuũ non excedit paſsiuum in agendo, nec contrà pasſiuum excedit idem actiuum in plus patiendo: quoniam æqua proportio menſuratum eſt in auro, ſeu medicina noſtra, duplex calidum, duplex humidum, duplex frigidũ, duplex ſiccum, & omnia inſunt actu actionis & paſsionis, ſcilicet ignis, aer, aqua, & terra: vt iam prius dictum eſt. Hæc autem omnia dicuntur anatica, & adæquata qualitate & non quantitate, quia ſunt æquè actiua & paſſiua, & ideo durabiliter in auro permanẽtia. Quia in eo paſsiuum permanenter conſiſtit in actiuo: & contrà, pasſiuum non inſurgit in actiuum. Nec oportet vt ſint anatica quantitate, id eſt, vt tantundem ſit de materia ignis, quantum de materia terræ. Quia tunc ignis præter ſui qualitatem eſſet vbique non adęquatæ actiuitatis cum terra pasſiua, ſed longè ma-

gè maioris. Quare in auro eſt multò magis de elemento grauiori & paſſiuiori, materia ſcilicet, & non qualitate, quàm de leuiori & actuiori, id eſt, quantitate. in eo maior eſt terræ quantitas, quàm aquæ: & maior quantitas aquæ, quàm aeris: & maior aeris, quàm ignis. Propterea omnium metallorum eſt grauiſsimum. In hac tamen inæquali proportione quantitatis, eſt æqualis & anatica proportio qualitatum, calidi, ſicci, humidi & frigidi: quia quodlibet horum eſt in auro, vt iã prius dictum eſt. Cuius cauſa ponderis eſt permanentia ſoliditatis terræ & aquæ, & ſolutio aquæ homogeneæ cum terra: quia aqua ſoluit terram homogeneam. Item cauſa ponderis, eſt intrinſeca eorum per minima permixtio: quia aqua non patitur terram poros habere, tam in auro quàm in argento viuo: quod aliter eſt in reliquis metallis, in quorum congelatione propter ſcoriam à mercurioſitate ſeu mercurij natura reiectã & heterogeneam eiſdem metallis permixtam, pori inſenſibiliter fiunt: vnde ſuperuenit leuitas, quæ non eſt aliud quàm abſentia materię: & eiuſdem poroſitas vt grauitas non eſt aliud quàm ſolida appoſitio materię. Quare ſi æquali quantitate commenſuratiua tantùm eſſet de materia ignis ſoliditate, quantùm de materia terræ, ignis tanti eſſet pon-

deris quanti esset terra. Causa autem grauitatis Saturni, est immatura eius congelatio, quæ adhuc non reiecit scoriam ad partes: vnde fiunt pori, sed simul in eo purum cum impuro permixtim permanet, sicut in primo argento viuo crudo in quo debilis est inspissatio & coagulatio, ob id saturnus siue plumbum retinet eius argenti viui pondus, nõ ob puritatem materiæ solidæ, vt est aurum, sed propter coagulationem siue immaturam eius coctionem. Quare si in hoc opere non vis destruere ignem & aerem, conserues in proportione distincta & anatica compositi caliditatem. Si autem non vis destruere aerem & aquam, tunc in eodem composito foueas humidum: ita eodem modo serues aquam & terram, aut terram & ignem in dicto opere: oportet conseruare debitè & artis philosophicæ artificio, frigidum & siccum. Quia eorum quolibet destructo, perit proportionalis & forma & species aureitatis. Ob id philosophi dicunt ex omni re, i. ex omni elemento lapidem nostrum componi, elemento quidem intrinsecè sibi seruato, & ipsum cõponente mutuú Quare omnia elemẽta sunt principia intrinsecè actu vel potentia cõmponendarum rerũ omnium alterabiliũ: ea propter omnes res dicuntur. Insuper honorande mi Doctor honoris vestri causa oportet vos philosopho

rum

rum dicta intelligere ad naturæ possibilitatem, & non ad sonum verborum. Illi enim hanc sacram artem & abditam, eiusq; secreta sub similitudinibus, fabulis, ænigmatibus, & verbis obscuris tractauerunt, & data opera occuluerunt, ne indoctis, impijs, & indignis patefieret. Demùm, vt ad alia tuę epistolæ capita progrediar, lapidis tui artificium ex auro quidem factum intellexi, sed ex scriptis tuis animo cõprehendere non possum: quia non præscribis primam illius compositionis originem. Proinde diffusius de ipso pertractare non est opus, donec apertius compositionem & operationem edocueris. Neque verò Elixir, aut lapidem philosophicum consistere existimo ex signis in eo apparentibus, atque ex proprietatibus nutritiuæ vegetationis flammæ, quas sibi attribuis, vt ex iam dictis apertè ostensum est. Quando verò opus tuum ac donum tanti secreti ad me missum accepi, tuum erga me studium vno animo, tuamque in me fiduciam, ac immeritò, cognoui. Quapropter ipsum lapidē amicitiæ tuæ gratia mihi conseruo, & vt gratissimum donũ custodio, plura de illo ad te quando apertius declaraueris, scripturus.

Quòd autem dicis in lapide tuo esse tria: corpus, spiritum, & animam (quod tibi tanquã

exper-

experto & operanti patet) philoſophi quando in eorum lapide artis naturalis illa tria eſſe dixerunt, ſimilitudinariè quidem & experimento intellexerunt. Terram enim vocauerunt corpus & oſſa eius : quia ipſa eſt aſtringens compoſitum & prohibens fluida elementa à ſua fluxibilitate cruda, habens ſecum ignem ſymbolicè in ſiccitate. Aquam autem et aerem, ſpiritum dixerunt: quia ipſa ſunt humectantia elementa & terram diſſoluentia. Aerem autem & ignem, Animam vocauerunt: quia ipſa ſunt maturantia & digerentia totum compoſitum. Et ſic nominauerunt in ſimilitudinem humanam. Quia in carne cõplexionata oportet eſſe oſſa ſuſtentantia corpus, & in carne oportet ſimiliter adeſſe viuacitatem accidentium vegetabilium, quæ dicuntur ſpiritus eius: Contra paganorum philoſophorum errores, qui putarunt ſpiritus vitales eſſe quid diſtinctum à corpore compoſito & componentibus ipſum: ſic in carne humana oportet eſſe animam informatiuam digerentem in homine actus brutales, & facere in eo opus intellectuale. At in lapide noſtro philoſophico aliter ſentiendum eſt, in quo terra, oſſium nomen habet, aqua & aer, ſpiritus nomen ſortiuntur, nec in eo eſt anima, niſi quia aerem & ignem continet: quod te perfectè ſcire ſatis intelligo. Sed hoc modo phi-

do philosophi diuiserunt. Nam per spiritum crudum, spiritum digestum extraxerunt de corpore soluto, & remansit eis cinis fixus vlterius dissoluendus, in quo repererunt oleaginositatem & gummositatem lapideam & incombustibilem, quam animam dixerunt: quæ viuificat, coniungit, incerat, & naturas facit vnitas: & in spiritu, naturas disiunxerunt. sic in oleo reconiunxerunt. Lapis enim noster non habet formam formabilem, vt vegetatiuam vel sensitiuam, sed tantûm habet formam formatam, quæ forma est ipsamet elementa: propterea quòd homogeneus est. Corpus verò humanum & aliorum sensitiuorum, est heterogeneum. Quia os, caro, sanguis, medulla, crines & vngues in ipso differenter dignoscuntur. Quod aliter est in auro, in quo quicquid inest, vnicæ speciei reperitur. Quare venerande mi Doctor, hoc similitudinariè dicunt philosophi propter artis administrationem, & naturæ operationem: non propterea quòd in lapide sit anima, nisi metaphoricè (vt scitè intelligis) nec spiritus, nec corpus, vt forma formabilis, sicuti in homine, & cæteris sensitiuis reperitur. Amen dico tibi, quòd oleum naturas naturaliter incerans & coniungens, ac naturaliter introducens medicinam in alia corpora tingenda, non componi-

tur ex alio extraneo, ſed tantùm ex viſceribus corporis diſſoluendi. Quod oleum ſpiritus colorem retinet ſemper vſque ad ſui reinſpiſſationem, & tunc primò arma regalia induit, ſcilicet citrinitatem & formam metallicam, quam omnibus facit apparere: ſi in auro, aureum: ſi in argento, argenteum. Quod oleum, ſi ſol eſt, rubicundum diſſolutum eſſe dignoſcitur intrinſecus, quamuis extrinſecè album appareat ſub forma liquidi argenti viui. Quidam autem oleum componere putant æquè generoſum & potens, vt oleum iſtud, vtpote ex mercurio exiccato, aut ex ſtanni ſubſtantia, aut ex corpore ſolis cum mixtionibus rerum diuerſarum ſpecierum: ſed eis ad opus noſtrum fallax experimentum contingit. Poſſunt quidem ſpecies metallorum in ſpeciem olei reducere: in ſpeciem autem metallicam, minimè, ſalua & integra commiſcendorum proportione. Illud tamen oleum ſenſitiuis ad medicinam prodeſſe poſſet: quia auri ſpecies in eo ſoluta eſt: impertinenter tamen & inutiliter ad opus noſtrum philoſophicum. Præterea, honorande mi Doctor, vt reliqua tuæ epiſtolæ capita perſtringam, diligenter & ſcitè animaduertere debes, quòd ignis & azoc latonem abluunt. Azoc autem non eſt argentumviuum crudum à minera ſimpliciter

ex-

extractũ, ſed eſt illud quod à corporibus diſſolutis per ipſum argentum viuum extrahitur: quod vtique maturius eſſe comprobatur. Quapropter, ſi laton fuerit corpus immundum, à tali azoc depuratur: quòd ſcribis te quõdam habuiſſe. & hoc latone per azoc abluto, medicina noſtra conficitur ad omnem ægrum curandum. Sanè hoc azoc ex Elixire fit: quia Elixir non eſt aliud, quàm corpus in aquam mercurialem reſolutum: poſt cuius reſolutionem, azoc ex eo extrahitur, id eſt, ſpiritus animatus. Dicitur autem Elixir ab e, quod eſt ex, & lixis, quod eſt aqua: quia ex aqua iſta omnia fiunt: & eſt Elixir pars ſecunda in opere philoſophorum, ſicut Rebis pars prima dicitur in eodem opere. Tinctura verò tertia pars conſtituitur, quia vt materia huius compoſitionis diuerſos facit effectus: ſic alia & alia nomina ſortitur: Vnde liquidò conſtat, quòd azoc non requiritur ad Elixir: quia in hoc opere Elixir præcedit azoc, & non contrà: ſicut aqua, oleum, & ſpiritus animam. Nam ex Elixire, elicitur & extrahitur azoc, tanquam ex aqua oleum, & non contrà: vnde alibi fit mentio. Exempli cauſa, vt in arte medica, aqua pura fontana, ſimplici & prima decoctione per elixationem cum carne pulli coniungitur, & inde primo decoctionis gradu emergit ius &

decoctum perfectum & bonum, dissolutis scilicet humidis partibus aqueis & aeris actu pulli in aquam prædictam: quamuis & ibi sint alia elementa actu. Verùm vt fiat medicina multò perfectior, & ad sanitatem corpori humano ægroto restaurandam generosior, carnes pulli decoctæ cum prædicta aqua iam in ius & decoctum alterata, aut parte eius cō-tunduntur, & fortiori decoctione destillantur, vnde fit ius & decoctum multò nobilius, & generosius totius pulli naturam participans. Quia non tantùm hac secunda decoctione partes pulli humidæ, sed etiam calidę, id est aereæ & igneæ in ipsum ius seu decoctum liquatæ permixtiuè soluuntur: & ideo tota virtus pulli tali decoctione in prædictū liquorem extrahitur. Similiter contingit in
" opere philosophico, quia spiritus mineralis
" crudus tanquam aqua, coniungitur cum cor
" pore suo ipsum prima decoctione soluendo:
" vnde Rebis nominatur: quia ex re bina & du
" plici componitur, nempe ex seminè masculino & fœminino: hoc est, ex dissoluendo:
" quamuis vnica sit res & materia.

Vnde versus.

" *Res Rebis est bina coniuncta, sed tamen vna,*
" *Soluitur vt prima sint, aut sol aut sperinata luna.*

Ex istis autem duabus rebus simul dissolutis, componitur Elixir, id est, aqua tincta.

Vnde

Vnde verſus.

Elixir græcè pars dicitur arte ſecunda,
Lixis nam de ſe ſunt facta corpora munda.

Ex hoc autem Elixere, honorãde mi Doctor, vt ex primo ſimplicis decoctionis iure ſeu decocto, azoc extrahitur, fortiori ſcilicet deſtillatione ac iterata: quod azoc refert & participat naturam, quæ eſt calida, corporis ſui, ex quo extrahitur, illiusque virtutem in ſe retinet, vtpote oleoſam naturam, quæ eſt calida & humida: quia ipſum eſt ignis & aer actu: quamuis in eo ſint omnia elementa eſſentia & compoſitione. Poſſunt ergo ex dictis metallis alio & alio artificio medicinæ componi ad morbos ſenſitiuorum curandos: illæ tamen operi Philoſophorum ſunt impertinentes, ſicut pertinet Elixir ad Azoc: hoc eſt, ſpiritus vitalis & anima fugitiua non ſunt diaphana, nec tranſparentia, nec ſicut oculi lachryma clara, nec quiuis ſpiritus diſſoluens: quanuis ſint ſibi inuicem altiorum naturarum ſecundum gradus ſuos. vt anima eſt altior ſpiritu crudo, cum ſint vnius formæ. Quia vt anima latet ſub ſpecie ſpiritus diſſoluti ante reinſpiſſationem (anima enim vt argentum viuum ex corpore extracta ſemper apparet) ſic poſt inſpiſſationem, anima & ſpiritus latent ſub ſpecie corporis. Huius enim dicti reuerentia tua expe-

rimentum vidit in puluere quōdam regi miſſo, cuius es phyſicus, in quo experimento argentum viuum ſub ſpecie argenti viui repertum eſt, quod ſi in fundo remanens coagulatum fuiſſet, eādem certè pulueris ſpeciem ſuſcepiſſet. Puluis aūt ille nomine tantùm tinctura dicetur, & non medicina metallorum, quia nondum planè fixus, quamuis vt medicina humana optimè valeret. Sed hanc medicinam humanā, fixa medicina abſq; dubio omni virtute excedit, & ad metallum, & ad hominem: quod in diaphano liquore claro & transparenti fieri non poteſt. Quoniam ſi Elixir & azoc prędicta, id eſt, ſpiritus & anima diaphanitatem referrent ac haberent, iam in proportione terra aquam dimiſisſet, & ab illa ſeparata eſſet, quæ inſpiſſauit & coagulauit partes eius, opacitatem fecit in Elixir & azoc, fecitq; formam ſtare congelabilem metallicam. Nam in fixis ſpecieb. metallicis reſtringendis, oportet vt reſtringens agat in reſtringibilem, & congelans in congelabilem: quod fieri non poteſt in prædicta aqua diaphana et clara. Aliter autem accidit in vegetabilibus, in quibus aqua ſimplex & diaphana per decoctionem in ipſa vegetabilia inſpiſſatur, quę tamen examine ignis tandem euaneſcit & euaporat: quia non eſt permanens & fixa in cō poſitione: quia terram naturaliter ſibi homogeneam

geneam

geneam secum compositione non habuit ſicut argentum viuum. quæ quidem terra, causa eſt permanentis fixionis in homogeneis. Quare aqua simplex congelatione nō poteſt fixari cum vegetabilibus, ſicut mercurius cū metallis. Si ergo mercurius diaphanitatē acceperit in opere philoſophorum, iure irreſtringibilis ſubſtantię permanebit, nec congelabitur ſuper latonem ad formam, ſpeciem & proportionē metallicam, qui ſecum nec in ſe defert ſuimet ipſius congelationem, ſcil. aqua terram: quęquidē terra (vt dictum eſt) eſt mercurialis, & cauſa prima inſpiſſationis, coagulationis & fixionis. Si ergo iſta aqua ita maneat extra proportionem metallicam, quomodo ſimiles ſpecies ex hac cōpoſitione procreari poterunt? Errant quoq; illi qui ſic putant aquā limpidam tranſparentē ex mercurio extrahere, & ex illo multa mira operari. Nam ſit ita, quòd talē aquam perficiant, nihil tamen prodeſſet opus, nec ad eius naturam et proportionē, nec poſſet reſtaurare ſeu ędificare ſpeciē perfectam metallicam. Quàm citò enim mercurius à ſua prima natura permutatur, tā citò prohibetur ingredi opus noſtrum philoſophicū, quoniam perdidit naturā ſpermaticā, et naturam metallorū. Ex his ergo notū eſt, quid veritatis contineat, et in quo cōtraria et aliena ſit opinio tua, cū dicis, oportet (vt

existimo) ad perficiendum summum Elixir habere gummam, in qua sunt omnia ei necessaria, & continentem quatuor elementa, & est aqua clarissima, sicuti oculi lachryma spiritualis facta, &c. quod facit aurum merũ esse spiritum. Nam corpus non penetrat corpus, sed subtilis substantia spiritualis congelata, quæ corpus penetrat & colorat. Esto, vt dicis, honorande mi Doctor, quòd naturæ non coniunguntur nisi gumma, vel re oleosa & anaticè proportionata, habente naturá spiritualem: clausis tamen in ea fixè elementis: ad quam gummositatem: vltimò inceratiuá reducitur totus lapis philosophicus sub fluxu leui inceratiuè referens omnia elementa, stans vt æs & æris natura, stans insuper vt subtilis substantia spiritualis, corpora metallica penetrans & colorans. Nam hic lapis in spiritu primo crudo sublimando non amisit speciem, scilicet eiusdem spiritus, nec etiam in gumma perfecta & magna amittit naturá suam primam. Quare oleum & gumma nihil ad hunc lapidẽ pertinent, nisi vt elementa anatizata simul clausa, resolubilia, vnita in viscositate terræ, oleosa, retenta, sepulta, insepara biliter permixta. Hæc.n. gumma seu oleum primò ex corpore extrahitur, in inceratum spiritũ ducitur quousq; aquę superflua humiditas in aerẽ vertatur, & elementũ excitetur

de ele-

de elemento per digestionem, & id quod fuit aqueæ formæ, fiat oleosæ naturæ: & sic totus lapis vltimò nomen gummæ suscipit & sulphuris. Hoc enim Geber docet, quando dicit, vt tua epistola scripsisti: Si quis sulphur nostrum sciuerit coniungere & amicari corporibus, inuenit vnum de secretis maximum, & vnã viam perfectionis: quasi diceret, Si quis corpus ad hoc perduxerit, quod efficiatur gumma permixtibilis cæteris corporibus imperfectis, inuenit maximũ naturæ secretum, &c. quia lapis iste perfectus est gumma & sulphur, vt ex iam dictis notum est. Oportet autem te intelligere, quòd Geber summa prudentia & miro artificio veritatem sub velamine occultat, multas obscuritates aut falsitates intermiscens, quas inscij prima fronte existimant veritatẽ esse: ille tamẽ philosophicè sub his paleis occultè loquẽs, veritatẽ apertè, philosophicè et doctè describit: quare imperiti et sophistæ mentẽ ac ingeniũ illius, & rei veritatẽ nõ intelligentes, ad vulgarem expositionẽ ac sonum verborum peruersè sese conuertunt. Inquit enim ille: Si illud scis, tibi diximus aliquid: si verò non scis, nihil tibi diximus. Quare in legendis philosophorum libris naturæ possibilitatem in primis considera: quanquam aliquos huius artis philosophicæ scriptores aliquando errasse, & ma-

lè aut ambiguè tractasse contingit in naturæ veritate. Vt notatur Arnaldus de Villa noua dixisse, libro, quē Rosarium nominauit, quòd Mercurius crudus, id est, argentum viuum, quod sua natura est frigidum & humidum, per sublimationem efficitur calidum & siccum. Deinde per reuiuificationem fit calidum & humidum simile complexioni humanæ. Quid ergo, inquis, mirum erit, si coniungatur cum Sole, vtique effici Solis naturæ? Est enim Mercurius conuersibilis naturæ, sicut cœlestis Mercurius, qui talis est, qualis est ille planeta cum quo in cœlo coniungitur. Ille enim Arnaldus, licet in alijs scientijs fuerit reuerendus doctor & ingeniosus: in hac tamen arte fortè experimenta sine causarum doctrina tractauit. Quòd autem in prima purgatione, spiritum crudum à minoribus mineralibus salsuginosis; sublimari dicit, & quòd ipse Mercurius, qui sua natura frigidus est & humidus, efficitur puluis natura calidus & siccus, vt ait, nihil tamen operi nostro philosophico prodest. Sit ita verò, quod ex Mercurio talem faciat puluerem qualem dicit, vtpote per sublimationem à salsuginosis exiccatum & calidum. Illæ tamen purgationes vanæ sunt & impertinentes, immo nociuæ ad opus nostrum perficiendum. Quando etsi minora mineralia communicant cū metallis

tallis natura, non tamen ſpecie & proportione. Sunt enim maiora & minora mineralia de natiuitate ſeu impoſitione ſubterranea, vnius & eiuſdem impoſitionis vniuerſaliter, & ideò eiuſdem naturæ: differunt tamen proportione, qualitate & ſpecie, ſeu forma. Quare ſi Mercurius cum ipſis minoribus mineralibus deſtillatus fuerit & exiccatus, tunc confunditur & diſproportionatur eius intrinſeca natura, & prohibetur, & inutilis eſt ad effectum ſpermatis fœminini, & inualidus efficitur ad opus metallorum. Quàm citò enim vertitur in ſpeciem pulueris præterquàm à ſuo corpore Solis vel Lunæ, tam citò exiccationem recipit operi philoſophico inutilem. Non tamen improbo, quin poſſit & debeat ſcorioſus & immundus Mercurius per ſimplex ſal ſemel aut pluries ſecundum experientiam philoſophicam debitam ſublimari ſeu purgari, ad ſcoriam & immunditiam exteriorem mineralem amouendá, manente tamen illæſa ſemper mercurij fluxibilitate, ſeu humido radicali.i. mercurioſitate ſtâte incorrupta, quæ eſt ex proportione naturali eius. Oportet.n. ſpeciē mercurialem & formá in tali opere manere incorruptá, ſicut iam prius dictū eſt: nec debet in puluerē exiccatū eius forma extrinſeca deduci. Quoniá ſpecies extrinſeca corrupta oſtendit intrinſecá eius naturá

confusam, nisi forma generationis ipsum alteraret, vt perspicuè videtur insignis in opere apparentibus via naturæ. Sunt enim quędam mercurij sublimationes ab eius proprijs corporibus, quæ sibi per intima amalgamando coniunguntur & commiscentur, ex quibus pluries releuatus & reconiunctus superfluitates reijcit & amittit, & non confunditur in natura. postea autem operi philosophico conuenit & potens est in speciebus metallicis soluendis, non tamen intrinsecè alteratur valde ad opus philosophicum, nisi à fixis corporibus in eo dissolutis alteretur. Possunt etenim ex puluere exiccato mira fieri in medicinis sensitiuorum, siue in oleum reducatur, siue in aquam, seu in puluere remaneat, nihil tamen pertinebit ad experimentum philosophorum. Et ideò vniuersaliter notandum est, quòd quamcitò mercurius in puluerem cuiuscunque speciei vertatur, præter corporis sui dissoluendi naturam, tam citò operi philosophico erit inutilis. Sunt quidam sophistæ deceptores, qui adiuncta sibi venere, vel cæteris speciebus additis, opus sophisticum faciunt, hoc est, æri imperfecto dant colorem, sed non naturalem. apparentiam quidem inducunt, sed non speciem, id est, transmutationem: sicut qui imaginem depingit mortuam, vel ex ligno componit: quæ ap-

apparet tantùm, & non eſt, & quantum differt homo viuus ab eius imagine aut pictura, tantum differt opus eorum ab opere philoſophico: vnde iſta permixtio in examine ignis non perſeuerat, quamuis ſit mineralis: quia natura non trahit eam à digeſtione proportionis, nec illa ars vehementer decoxit alterando permixtas naturas: quare illud æs ad ſuperficiem tantùm & non intrinſecè permanens apparet eſſe tinctum. Quorum ſophiſtarum deceptorum experientijs non eſt adhærendum: quia veritas artis naturalis hoc opus ſophiſticum inutile confutat, & falſum oſtendit. Et ſi inſtando dicatur, quòd ſicut per ſcoriarum mercurij purgationes dictus Arnaldus ſublimando exiccauit in natura: ſic etiam (vt dicis) per reuiuificationē ipſum rehumectauit, & reddidit ipſum mercurium calidum & humidum, & conformem ſuo corpori in natura. Hoc quidem non obſtat, mi Doctor reuerende, nec veritatem artis philoſophicæ impugnat, imò magis error in arte naturali apparet. Nam, vt clarum eſt, Arnaldus docet, ſi ſonum verborum ſpectes, mercurium ſic exiccatum per aquam feruentem, in quam proijcitur, reuiuificari, & dicit effici calidum & humidum, cùm primum ſublimatus eſſet calidus & ſiccus. Sed quis verè phi-

losophus diceret, mercurium vel aliud metallorum per aquam simplicem, quantumuis calidam & feruentem interna qualitate in natura mutari, seu humiditatem sibi naturalem acquirere, & sic reuiuificari? Nihil ergo in hac reuiuificatione acquirit Mercurius, propterea quòd aqua communis ipsum non decoquit, nec alterat: quia ipsum non intrat nec ingreditur, & quod non intrat & ingreditur, non alterat: quia omne alterandum primò est permiscendum. Potest siquidem talis aqua quasdam scorias supernatantes in mercurio abstergere ab eodem, sed nouam qualitatem illi infundere non potest.
Qualem enim naturam Mercurius retinuit in pulverem redactus, & mortificatus per sublimationes, talem omnino naturam seruabit per aquam reuiuificatus. Hoc autem in reuerentiam & honorem dicti Arnaldi dictum esse volo: sed naturæ veritatem & experimentum contemplor & defendo. Insuper mi honorande doctor, vt hac mea responsione tuæ epistolæ satisfaciam & finem imponam, quæ paucis disserui, bono & æquo animo feras supplex oro, quod feci non redarguendo, sed tantùm disputando. Si quid verò tibi respondi quod tibi scrupulum ingerat, prudenter æquo & bono animo accipias, aut
mihi

mihi literis significes, & pro virili tibi satisfaciam largiente & docente veracissimo doctore domino nostro Iesu Christo filio Dei benedicto in secula seculorum.

Gratia sint Christo.

INGENIOSISSIMO VIRO PEtro Douet Medico doctiss. Robertus Vallensis Rugl.

Mineralia quæ fiunt ex sulph. & arg. vi.
- *Maiora mineralia, siue metalla.*
- *Minora mineralia, siue atramēta, sales & sulphura.*
- Lapides.

Raym. Lul. in praxi testamenti.

Mercuriꝰ
- *Communis, qui est communis materia omnium mineralium.*
- *Vulgi, notus vulgo.*

Alia diuisio ex eodem Raym.

Mercurius
- *Philosophicus qui est, uel,*
  - *Azoth, extrahitur à corporib: perfectis dissolutis per ipsũ ar. viu.*
  - *Communis, qui nō est de materia, mineralis tamen, sed tantùm excitat calorem siue sulphur internum materiæ.*
- *Vulgi, notus vulgo,*

Metho-

Methodus rerum cognoscendarum. { Definitio, quid est explicat, siue naturam rei.
Diuisio quot species habet.
Resolutio, ex quibus partib. constat
Demonstratio, causam, passionem, & omnium inexistentium rei docet.

Resolutione.n. res agnoscitur, quare Elixiris seu pulueris philosophici cõpositio resolutione tibi nota erit, si eius partes, quibus constat, probè noueris, quæ hac sequenti tabula, ex quampluribus authoribus collecta comprehenduntur. Naturalem tamen mineralium compositionem ne contemnas.

Compositio nis pulueris philosophici duæ partes homoge { 1 Volatilis. 2 Ar. vi. 3 Superius. 4 Aqua. 5 Fœmina. 6 Beya. 7 Luna. 8 Fõs. 9 Humidũ. 10 Fuyant. 11 Mercurius. 12 Aqua. 13. Frater vterinus. 14 Vultur 15 Viuum. 16. Aqua vitæ. 17 Ar. vi. 18 Anima siue spiritus. 19 Cauda. 20 Cœlũ. 21 Mulier candida. 21 Sudor eius. 23. Nebulæ nigræ. 24 Tinctura. 25 Anima subtilis & tingens. 26. Regina. 27. Pars figenda. 28 Pars seruata non fixa. 29 Pars subtilis. 30 Spiritus mundatus 31 Eius aqua. 32 acetum acerrimum;

neæ, quæ ex eodẽ sublimatione extrahuntur, & earum nomina.	1 Fixa. 2 Sulphur. 3 Inferius. 4 Terra. 5 Mas. 6 Gabertus 7 Sol. 8. Rex. 9 Siccum. 10 Poursuiuãt. 11 Mercurius. 12 Carbo. 13 Frater vterinus, 14. Bufo. 15 Mortuum. 16 Nigrum nigrius nigro, siue corpus priuatũ suo spiritu. 17 Calidum siccum. 18 Corpus. 19 Draco. 20 Terra. 21 Rubeus maritus. 22 Cinis. 23 Corpus earũ vnde exierũt. 24 Terra. 25 Corpus calcinatum. 26 Rex. 27 Pars cærandа. 28 Pars terræ administratæ. 29 Pars terrea et grossa. 30 Corporis limatura optimè calcinata. 31 Terra siue puluis. 32 Aes siue sulphur.
Singulæ singulis respõdent.	

Quibus sæpius coniunctis, sublimatio vera & philosophica fit. Vnde Acuboces: O natura, quomodo vertis corpus in spiritum? sic enim spiritus vertitur in corpus, & corpus in spiritum. Hoc fac igne philosophorum extrinseco excitante adhibito, & (Deo concedente) lætaberis.

INCI-

INCIPIT LIBER SCALA PHILOSO-*phorum dictus*

T dicit Venerabilis Raymundus Lullij. Intentio naturæ ad faciendum nostrum magisterium est, quòd Lapis diuidendus est in quatuor elementa, vt quodlibet per se, secundum exigentiam naturæ possit purificari. Et illa est præparatio rerum quæ præcedit operationem perfectæ præparationis, et propriè dicitur Separatio elementorũ, quoniam illa diuidit omnes partes impuras à partibus puris, vt cum leuioribus & purioribus fiat successiuè cũ naturali coniunctione nostra perfecta præparatio, quæ fit per reductionem humidi cum sicco, statim et immediatè præparatorum, per beneficium separationis elementorum, aliter humidum non amaret siccum, nec corpus spiritum, si primò non esset bene ab eorum infectionibus lauata cum distillationibus et calcinationibus, solutionibus et coagulationibus. Nam per separationem elementorum crematur salsatura suæ sulphureitatis comburentis, quæ veniebat ei per maculam originalem nostri mẽstrualis, quod est corruptio nostri lapidis.

Idcirco terra corporũ calcinatur post extractionem aeris, vt à sulphureitatibus salsis, & combustionibus sit optimè depurata. Ergò constat, quòd si tunc materia corruptibilis non esset posita per corruptionem lapidis, nunquam oporteret eam purgari.

Et cùm sic necesse est, vt post corruptionem lapidis compositum depuretur ipsius lapidis ab omnibus suis sordibus, post separationem illius per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione, antequam Mercurius coniungatur cum corpore ad incipiendam talem præparationem, quæ est creatio nostri lapidis.

Ideo necesse est quòd lapis diuidatur per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione. Et ista diuisio est solummodo, vt substantia lapidis sit fortiter munda, & quòd totũ sit purus Mercurius, qui portat in se proprietatem fundendi & fixandi. Tunc quando vis corpus dissoluere post suam calcinationem, dissolue illud cum argento viuo, tracto ab ipso purificato septena distillatione: quoniam tunc corpus est multum efficax ad penetrandum, & intrandum per spongiositatem illius sui corporis. Spiritus congelantur beneficio dissolutionis naturæ fixæ, & corporis & mixtionis illius cum argento viuo: & ista, si me intelligis, est solennis materia,

teria diſſolutionis, quæ fit cum congelatione ſpiritus, & ſine illo non: ſed ſeparationem elemẽtorum non intelligas quòd fiat, aut fieri poſsit, niſi putrefactione, per quam miſcetur ſpiritus in corpore, & cum ſuis elemẽtis: & illa eſt quæ reddit volatilia, ſicut apparet in eorum ſeparationibus. Propterea ergo digere, & putrefac elementa in eorum fimis ad finem, & hoc quando erit bene digeſtum ad ſatisfaciendum noſtræ voluntati, vt poſſit bene ſeparare: & poſtea inhuma, vt res ſeparata poſsit melius depurari, & efficiatur argentum viuum in forma aquæ claræ. Sed ſi non diuidis lapidem, videlicet ſubſtantiam quintam per quatuor elementa, ſcias, quòd ipſa vniri non poterit naturaliter, nec coniungi cum corpore ſicco, ſi quodlibet eorum non tenet de natura quintæ eſſentiæ: quoniam illa eſt commixtio omnium elementorum, & reductio eorum in vnam puram ſubſtantiam. Et conuenit, quòd illa elementa ſint bene depurata ab eorum infectionibus. Et dicimus tibi, quòd ſulphureitates combuſtiuæ & combuſtibiles per beneficium calcinatiouis ſeparentur, & de toto anhilentur ab igne & à terra, & corpus comminuatur & ſubtilietur multum per talem digeſtionem, & aquæ depurentur multum ab illorum ſordibus cum diſtillationibus, & ſubtiliando

vertautur in naturam aeris, per leuigationem leuitatis. Deinde potes facere coniunctionem masculi cum fœmina, vt inter se gignant filium ignis, qui tantus est amore omnium philosophorum. Etsi me bene intelligis, hîc iacet tota nostra philosophia. Et hîc notandum, quòd in occulto nostri lapidis est caliditas & siccitas, & in manifesto frigiditas & humiditas: quare oportet eius manifestum occultare, & eius occultum manifestare: eò quòd caliditas quæ est in occulto, est elementum, oleum quoque est siccum.
Hoc enim siccum figit: quoniam siccitas ignis tingit. Illud autem quod est in manifesto, est frigiditas & humiditas. Oportet ergo habere proportionem inter ista, vt frigiditas et humiditas sint contemperata caliditati & siccitati, ita vt non fugiant ab igne.
Fac ergo vt humiditas & frigiditas recipiant caliditatem & siccitatem, quæ erant in occulto, vt fiant substantia vna. Illa quidem frigiditas et humiditas est fumus aquosus et adustiuus, qui corrumpit & parit nigredinem, & ille lapis est alterius virtutis & naturæ in occulto, & alterius in manifesto: sed in integra commixtione est eiusdem virtutis & naturæ: & sic mutatur species in corpus nobilissimum. Deinde fit currens vt oleum, quod est tinctura viua, multiplicatiua, con-

solida-

solidatiua, coloratiua, declaratiua, purgatiua, perpetuatiua & confirmatiua. In qua enim compositione sunt opera planetarum, & eorum imagines suis locis & temporibus, sicut in fœtu operatiua? Nam in fœtu primo mense cùm semen in matricem recipitur, operatur Saturnus coagulando & stringendo materiam sua frigiditate, & sic in ipsa natura in primam massam coagulatur.

Secundo mense operatur Iupiter digerendo caliditate in quandam massam crudá, quę vocatur Embrio.

Tertio mense operatur Mars agendo in materia sua caliditate & siccitate, diuidens ac sequestrans illam massam, membraque disponens.

Quarto mense operatur Sol, qui nutrit spiritus, et incipit viuere partus.

Quinto mense operatur Mercurius, qui foramina et spiracula facit.

Sexto mense cooperatur Venus: disponit enim & ordinat oculos, supercilia et testiculos.

Septimo mense operatur Luna sua frigiditate et humiditate, laborat ad expellendũ infantem. et si tunc nascitur, viuere potest: si verò non nascitur. debilitatur.

Et octauo mense iterũ Saturnus operatur constringendo fit fœtus in matrice, et si tunc

nasceretur, viuere non posset,

Nono autem mense iterum Iupiter caliditate & humiditate nutriendo, reducit vires fœtui, & sic completè nascitur, & bene viuit.

Igitur sciendum, quòd tribus mensibus aqua fœtum in matrice conseruat. Aer quoque tribus mensibus fouet: ignis verò totidem custodit. Quibus completis sanguis eius qui fouetur in vmbilico, eo præciso egreditur ad mammas, ibiq; candorem niuis assumit. Igitur infanti nunquam patebit egressus quousq; aeris flatus exhauriat.

Tunc autem egressus aperitur, & os eius, & lactatur. Ab istis tribus oportet nos intelligere, & acuto ingenio scire componere & extrahere duo: nam à duobus non exrrahuntur tria, sed bene è conuerso. Vnde omnes qui cupiunt hoc scire, acuant ingenia sua ad acquirendum futurum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur lapis, in quo etiam occulta est caliditas & siccitas, tinctura & profunditas tincturarum, & oleum calidum, & humiditas coniunctiua,

Sciendum, quòd quatuor sunt principalia lapidis nostri regimina, scilicet soluere, abluere, coniungere & figere.

Soluere est corpora diuidere, & materiam facere.

Abluere est inhumare, distillare, ascendere & descendere. Coniungere est imprægnare, dealbare, rubificare. Figere verò est fermentare & desponsare. Solutio conuertit lapidem in primam suam materiam, id est, suã aquam, ablutio in aerem, coniunctio in ignẽ, fixio in terram spiritualem & tingentem. Vnde Aristoteles: Cum habueris aquam ex aera, & aerem ex igne, & ignem ex terra: tunc habebis plenam artem. Quia quatuor elementa sunt, tunc bene & perfectè pręparata, & omnia ista Magister operis & ignis benefacit in vno solo vase, in quatuor gradibus, scilicet quatuor colorum species conuersionis, sicut inferiùs dicetur.

Ignis secundum Auicennam soluitur, vt in Mercurium conuertatur, & in quatuor elementa diuidatur, vt suam primam originem habeat: & vt sulphur philosophorum à corpore extrahatur, & argentum viuum mũdum habeatur super terram, de illa materia, de qua aurum & argentum subtus terram efficiuntur, ac illa simul coniuncta decoquantur, quousque fiant vnum, stans penetrans & profundans, tingens & permanens: cuius vna pars conuertit mille millia Mercurij, vel cuiuslibet corporis imperfecti in verissimũ aurum vel argentum, secundum quòd Elixir fuerit præparatum. Et hoc admiratus Richar

dus philoſophus, & filius regis Perſarum ait: Super omne mirum eſt, quòd vno igne & vno vaſe fit diſtlilatio, ſublimatio, mortificatio, calcinatio, dealbatio, rubificatio, fuſio cũ ſolutionibus & congelationibus. Et vult dicere de frigido & humido, & facta eſt eius amicitia cum igne, & fit ſolum currens, penetratiuum, coloratiuum, perpetuatiuum, oleũ viuum, perſeueratiuum, depuratiuum, color viuus, viuificatiuus, faciens reſurgere mortuos. Et eſt fermentum ſeipſum imprægnás, ſe concipiens, ſe parturiens. Hęc omnia oportet eos ſcire, qui hanc quærunt artem,

Et notandum, quòd nulla alia eſt veritas in hac ſcientia, niſi iſta ſolummodo: videlicet quòd ſi argentum viuum mundum, purum, coagulatum fuerit, per vim ſulphuris non vrentis, illud erit res optima, quá recipere poſſunt Alchimiſtæ, vt exinde faciant eorum aurum, vt dicit Ariſtoteles quarto Meteororum. Et ideo concluditur, quòd ſine ſulphure albo non vrente, nec aurum, nec argentum fieri poſſunt: eò quòd ſulphur optimum cum rubore clarum, non poteſt ad aurum, niſi primò fuerit album, eò quòd citrinũ ex multo albo & permixto nigro componitur. Et ideo tradiderunt primò philoſophi compoſitionem ſulphuris albi ad argentum: & poſtea ſulphuris rubei ad aurum: quia nõ

poteſt

poteſt fieri aurum, niſi prius fuerit argentũ. Sulphur autem album ex puriſsima argenti viui ſubſtantia habetur, eò quòd ipſum continet in ſe totum quo indigemus. Ideo oportet artiſtam eſſe conſtantis voluntatis, nec pluribus vti, ſed ſolùm complemento intendere. Quia in rerum multitudine ars noſtra non perficitur.

Artem autem hanc: quia valde ardua eſt ſcire, doctrinam dare intendimus de ſecretis ipſius: & primò de Mercurio & eius aqua, de corpore, ſpiritu & anima, & de eorum operationibus, quæ apud quàmplures omnino nõ ſunt incognitæ & occultatæ.

Eſt enim aqua Mercurij aqua illa, qua, & non alia vti debemus in tota operatione noſtra. Sed in eius regimine conſtat totum ſecretum. & ideo in principio oportet te ſcire naturam Mercurij, & eius regimen, cum quo debitè præparato, totum opus perficitur. Quia Mercurius calefacit & infrigidat, deſiccat & humectat, & facit opera contraria ſecundum diuerſitatem, & modum regiminis eius. Ergo in eius regimine conſiſtit totum ſecretum. Ideoque oportet operatorem eius regimen bene cognoſcere, ſine errore, cum per eandem operationem non operetur in eodem gradu contraria, quantum eſt ex ſe: ſed contrarietas operationis debet præce-

dere à se sic dispositо, & non ab alio, videlicet per sublimem solutionem & congelationem, & permixtionem eius aquæ cum aqua solis, cum sole purificato, & ante eius congelationem non operatur, nisi vnicam operationẽ, vt si proijciatur supra cuprum, tantummodo tingit illud, & non adducit aliam complexionem, quam prius habuit: & hoc totum quantum ad apparentiam, non quantum ad existentiam: quia per examinationem ignis posset fieri separatio tincturæ à corpore, non obstante tinctura fixa, sicut luna separatur à sole. Sed in vera transmutatione cupri, vel alterius metalli requiritur vera colorati, et vera coloratis vnio cum colorato, & colorationis omnium elementorum vera transmutatio. Secundus erit coloris fixio, & nouæ formæ inductio, ad quã sequitur coloratio propria.

Ideo principia quæ tradidit Geber, per ea non potest fieri medicina vera, nec per dicta philosophorũ in Turb. vt ego firmiter teneo.

Præterea Turba dicit: quòd medicina debet esse composita ex quatuor elementis: considerate eius complexionem. Ideo Turba non loquitur hic nisi de basis operibus, id est de fundamento. Sic enim ait Geber: Vbi magis apertè & planè locuti sumus, ibi magis scientiam occultamus.

Quare sciendum secundum autores, quòd vnus

vnus est lapis, si quis errat ab illo vno in principio, tædium sortietur in fine.

Hoc tamen vnum non est vnum in numero sed genere: sicut masculus & fœmina sunt sufficientes ad prolem procreandum sine aliquo additamento. Et sic lapis philosophorum ex duobus compositis sufficit ad medicinam intentam, scilicet spiritus & anima, quæ sunt sol & luna. & dicunt quidam quòd his duobus addatur tertium, scilicet corpus. Nam sicut homo ex corpore & anima & spiritu constat: ita & lapis noster. In hoc tamen sunt diuersæ opiniones: Quidam enim dicunt: quòd alterum ipsorum est spiritus & corpus, & decipiunt homines de additione tertij. Alij dicunt, quòd tertium dicitur compositum ex duobus: quoniam neutris componentium assimilatur, & vocatur nomine Omnicorporum. Alij dicunt quòd debet verè corpus his duobus adiungi: quia fortius erit opus, & in breui tempore ipsorum operatio finietur. Sed quocunque modo teneatur opinio, numerus non augetur. Ad euidentiam notandum, quòd Kibric est pater Mercurij & omnium liquabilium: Et hoc dicitur illud vnum, quod est carum & vile: argentum verò viuum, quod est filius eius, licet ab eo sit complexionatiuè diuersum & extraneum, & sic se habet sicut pater

& filius, et addatur his duobus tertium, videlicet corpus metallicum, numerus duorum propter hoc non multiplicaretur, nec etiam nomina, eò quòd corpus metallicum ex his duobus eſt compoſitum. Conſtat ergo manifeſtè, quòd eius compoſitio, quocunq; modo reiteres ex duobus conſtat. Et ſciendũ eſt, poſtquam iſta duo coniunguntur, ſemper vocantur vno nomine. Hoc tamen vnũ quod dicitur ęs philoſophorum nominatur nominib. omnium rerum iſtius mundi. Et propter hoc toti errant, tùm propter multiplicitatem nominum, tùm etiam propter ignorantiam debitæ proportionis. Item quando audis aliquid de fermento philoſophorũ, nihil aliud intelligis quàm corpus perfectum, ſcil. perfectiſsimè mundum et ſublimatum. Et tamen non credat aliquis, quòd poſsit ſpiritum et animam coniungere corpori per ſolam contritioné, aut per ſimplicem ſolutionem. Exemplum de argẽto viuo iunctum plumbo, videtur ſibi mixtum, ſed in veritate non eſt: quia ignis violentia ſeparatur. Quòd aũt philoſophi dicunt: Solue et coagula: ſic ſine dubio intelligitur ſolutio corporis et animæ in aquá, et congelatio facit animum et ſpiritum corpori commiſceri. Vnde ſi propter ſolam ſolutionem et ſimplicem congelationem animæ et ſpiritus perfectè coniungeretur corpori, non dixiſ-

dixisset philosophus, Iterum soiue, & congela, & iterum solue & congela, vt accrescat lapidis tinctura, si in congelatione vnà iungi potuissent. Scito ergo pro certo, quòd quantò sæpius soluitur et congelatur, tantò plus anima et spiritus corpori coniunguntur, et retinentur ab ipso, et ad hoc qualibet vice tinctura multiplicatur.

Et hic sciendum maximum arcanum, quòd lapides rubei et albi, facti ex aliarum rerum elementis, possunt coniungi cum Elixiri perfecto, et tunc addunt ad eius tincturam, et non aliter.

Aliud quoque secretum: vt fiant aquæ acutæ, cum quibus soluitur corpus cum animabus et spiritibus perfecta solutione: et postea congelatur, Deo donante. Veruntamen omnes partes nostri lapidis sunt concreti et coessentiales. Huius autem lapidis operatio multiplex à philosophis ponitur. Quidam enim rectificant singulariter, et componunt et postea perficiunt: Et ista operatio multipliciter variatur, et est laboriosa ac difficilis et subtilis, ideo multi in ea errant: quoniam adminiculum, id est, adiuuamen illius multa extranea exigit. Varuntamen huius lapidis operatio est vna, linearum, et in vno solo vase perficitur: ignis tamen nō est vniformis in actione totali. Et ideo vt studentibus tra-

ctatus iste sufficiat, & proficiat: Dico quòd ignis huius operis intrans, est sicut calor solis in mundo maiori. Sol verò tempore Veris est moderatus & leuis in calore: aliter verò herbæ quæ teneræ sunt arefierent, et fructus nullaterius perferrent. Est aũt iste calor intrans plantas, donec paulatim crescant, & quantò plus crescunt, tantò magis calor solis gradatim quotidie crescit & augetur, quousq; segetes dealbantur, & finito Vere, incipit æstas, et quia tunc sol fortior est: deinde fortissimus vsq; ad finem Leonis, donec omnia suam debitam recipiant formam & perfectionem. Et benedictus Deus hæc sua sapientia mirabiliter ordinauit. Simili ergo modo iste lapis regẽdus est. Dicunt enim quidam, quòd calor primi regiminis debet esse sicut gallinæ cubantis oua sua ad pullos procreandos. Alij autem dicunt, quòd debet esse sicut calor naturalis digerens cibum, & nutriens corpus: alij, vt calor fimi, eò quòd calor iste est tempẽratus: alij, vt calor solis in Ariete existentis, eò quòd sol habet ibi principatum & exaltationem suam: quia ibi incipit mediocriter oriri & calescere.

Et propter hoc dixerunt quidam, quòd debemus incipere sole existente in Ariete, et luna in Tauro commorante: Quæ quidem omnia ad designandum calorẽ moderatum circa primam

primam huius operis actionem dicta sunt. Et quamuis huius lapidis actio vnica sit, scilicet decoctio cum igne naturali, tamen status caloris huius tripliciter variatur: quia primò erit ignis moderatus, & durat ad nigredinem: & etiam donec illa in albedinem conuertatur, quę nigredo durat forte 46. diebus, vel plus vel minus, secundum studium operantis, & regimen fortunæ: & iste calor assimilatur calori solis ex Ariete labentis in Taurum. Albedine quadam apparente augeatur ignis gradatim, vsque ad perfectam lapidis exiccationem seu incerationem, & iste calor assimilatur calori solis in Tauro, discurrentis in Geminos.

Desiccato verò lapide & incinerato, iterum fortificatur ignis, donec lapis perfectissimè rubeat, & regali veste induatur ab igne.

Et iste calor assimilatur calori Solis in Leone. Hæc enim est suæ dignitatis domus. Deinde continuetur donec fit venenum.

Tunc enim draco noster in fixatione solari fulgens, radio cœlestium & terrestrium virtute decoratur. Hinç autem lapis philosophicus omnia vincens, omnia digerens, qui corpori cuncta vitia corrigit & emendat. Huius nomina multiplicantur secundum multitudinem colorum apparentium. Nam in te-

gimine primo, cum niger est vocatur terra, & Saturnus, & nominibus omnium nigrorum & terrestrium corporum. Deinde cum dealbatur, vocatur aqua viua, & nominibus omnium aquarum & salium, aluminum, & rerum habentium albedinem. Postquam autem incitrinatur & sublimatur, & subtiliatur, tunc vocatur aer, oleum citrinum, & nominibus omnium spiritualium & volatiliũ. Deinde verò cum rubescit, vocatur cœlum, sulphur rubeum, aurum, carbunculus, & nominibus omnium rubeorum preciosorũ pulchritudinem habentium, tàm in lapidibus quàm in animalibus & plantis.

Hîc notandum, quòd aqua nostra dicitur Masculus, & terra dicitur Fœmina, quæ est spissitudo lapidis, & sic terra fit spiritualis & aerea, & subtilis, & hæc spissitudo siue terra dicitur æs nostrum & plumbum nostrum.

Oportet ergo ipsum suauiter regere, vt sulphur fiat incremabile, cum aqua, in qua illud est. Aqua enim ipsum dissoluit, & dealbat. Sed dicunt quidam, quod alterum istorum, scilicet fex remanẽtis in fundo, quæ dicitur fumus, est terra, et alterũ quod ascendit à terra, scilicet à fece, est cœlum. Toties ergo reiterandum est cœlum super terram, donec terra fiat cœlestis & spiritualis, & cœlum fiat terrestre, & iungatur cum terra, tunc completum

pletum est opus. Et hoc sciendum, quod cum corpus sit grossum, & spiritus subtilis, vniuersaliter permisceri non possunt, nisi primò corpus in tantum subtilietur à spiritu, vt ipsum corpus eidem spiritui æquipolleat in subtilitate, & tunc fit mixtio talis, quam ignis non separat vel superat, si per mille annos continuè in ipsum ageret: quia sic per minima permiscentur, quòd nullo ingenio postquam sic se inuicem ceperint, poterint seperari. Sic enim morietur draco, & sine illo non, hoc est, nisi cum ipso interficiatur. Et iste draco, id est, sulphur, extrahitur de corpore per magisterium, & est nostrum secretum sulphur. Quando ergo volueris tentare medicinam, pondus vnius grani tritici super laminam cādentem cupri ponas, & si intrans cum pauco calore lamina se diffuderit per totum intus & extrà, est perfectè tingens, & in igne secum perseuerans est lapis, tunc est perfectus. Et sic patet quòd sunt tria, quæ complent nostrum Elixir quod fecimus: primū coniungit, duo componunt medicinam. Itaque sunt vno corpore tria iuncta. Sed hoc notandum, quòd si iterum medicina soluatur, & per omnia regatur vt prius: postea non erit finis suæ tincturæ, & constringit poros lunæ efficiens illam ponderosam, & in cæteris corporibus faciet exire spumam & fœ-

torem, & ea perfectisſimè tingit, & tandē mutabit in aurum vel argentum: Et ſic per artem noſtram fit vera alteratio vnius naturæ in aliam.

Sed hîc ſciendum, quòd omnis alteratio mineralium ad perfectionem mineralium ſtat in gradu ſublimiori ſpiritualium. Non loquimur de angelis, nec de intelligentijs, ſed de gradu ſublimiori perfectionis omnium metallorum, & hoc eſt in ſpiritu minerali: quia mineralia mineralibus, vegetabilia vegetabilibus conueniunt, vt nulla contrarietas ſit, imò maxima conuenientia: quoniam ſpiritus iſte eſt mineræ aureus, nec ab auro differt niſi in hoc, quod ipſum eſt fixum, ſpiritus verò non fixum.

Sic aurum noſtrum non eſt aurum vulgi, quoniam noſtrum eſt ſpirituale: quia diſſoluit omnia compora imperfecta, ſeparando purum ab impuro: quoniam natura non recipit niſi qnòd ſuæ naturæ eſt: alienum verò reſpuit, quod ſignum perfectionis eius eſt. Et ideo illud omnia corpora diſſoluit, ſeparat, diuidit, depurat, & illuſtrat, tingit, & in aurum optimum tranſmutat: quia ſic eſt corpus fixum, ſpirituale factum, & ſecundum diuerſum digeſtionis modum. Nam primò fuit argentum antequam fuit aurum: ideo aurum eſt maximè digeſtum, &c.

Primus

Primus gradus Scalæ Sapientium incipit.

DE modo nascentibus nati. Bachon in speculo Alchymiæ dicit: Nullus natus nascitur, nisi ex viro & muliere, nec etiam vllum germen gignitur, nisi ex caliditate, humiditate, frigiditate & siccitate. Ergo nihil est operis, nisi ex eo quod est verè lucidũ, vt ex sole purissimo, qui suo lumine omnia lumina est illuminans, qui illuminat aerem, & calefacit terram, calore suo generat & nutrit animalia, plantas & lapides, & eijcit tenebras illius Mercurij & aliorum corporum imperfectorũ, cum proiectus fuerit super ea, vt dicit Geber, de Essẽtia & Procreatione solis.

Quia sulphur est irradians & splendens in sua clarissima & mundissima substantia, illuminat & irradiat non solùm in die, sed etiam in nocte in tenebris, & similiter omnia in quibus est splendor & magnitudo illuminans, suo lumine.

Quæ quidem omnia sunt ex opere suo cum ex vestimentis suis sunt induta.

Ergo qui quærit illum, faciat pacem inter ipsum & vxorem suam, ita quòd non separentur ab inuicem, sed misceantur inseparabiliter. Et hoc fiet quando ipsum extraxeris, partim à natura sua, & similiter vxorem suã,

partim à natura ſua, hoc facto interficiantur, vt cum interfecti fuerint (vt plenius patebit) reſuſcitentur reſurrectione noua incorruptibili: ita quòd poſtea ſint immortales. Nam poſt eorum reſurrectionem induentur gloria, & fortitudine ſempiterna, & tunc gaudebunt in proſperitate magna omnes qui ſciunt ſecretum illorum. Natura ex eis mundus maior creatur, qui ſunt ſulphur, magneſia, Ceduæ, argentum viuum, & ſimiliter ſpiritus ſulphuris, & ſimili modo eſt ſpiritus occultus huius ſcientiæ. Magneſia eſt terra, Ceduæ eſt aer, argentum quoque viuum eſt aqua, & corpus fluens. Spiritus quoque eſt aqua ſecunda, de qua omnia prædicta nutriuntur. omne germen vegetatur, omne lumẽ accenditur, ergo & omnes fructus facit.

Has ergo naturas, ſcilicet maſculum & fœminam, calidum, frigidum, humidum & ſiccum, verè coniunge, & nutrias ea aqua viua, ſpiritus lumenq́; eius tinctura habetur. Opus coque, compone illud ex quibus corporibus eſt. Nam apud philoſophos aqua Sapientiæ vocatur, à quibus ſapiens artis coniungit eam, vt natura alteretur, & in aliam naturam conuertatur, & natura per naturam appareat. Ergo duas naturas coniunge, donec naturas tibi attrahas, & fiat res lucidiſsima & clariſsima, quæ luceſcit & illuminatur, poſt-

poſtquam fuerit in ſua magna & excellentiſſima perfectione coaptata:

Ad talem vtique & tantam perfectionem non peruenitur, niſi ſcala ſapientum, quæ ex duodecim gradibus conſtituitur, primitus aſcendatur.

Primus gradus eſt calcinatio, quæ eſt lapidis noſtri benedicti modulati ſumma purgatio, caloris reſtitutio, humoris innati conſeruatio, & ſolutionis inductio. Et omne calcinatum in ſuo genere eſt fixum. Et ſic ſol & luna cum prima aqua calcinantur philoſophicè, vt corpora aperiantur. & fiant ſpõgioſa & ſubtilia, vt aqua ſecunda melius poſſit ingredi ad operandum ſuum opus, quod eſt exaltare terram in ſalem mirabilem, ſola ſua virtute attractiua, quæ aqua ſecunda eſt ignis non naturalis, cuius virtute fit huius magiſterij complementum. Et hinc loquens de ignib. Raymun. dicit: Notandum eſt quòd hîc iacent contrariæ operationes: quia ſicut ignis contra naturam diſſoluit ſpiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus ſpiritus volatilis conſtringit in terram congelatam: ita contrario ignis naturæ congelat ſpiritum diſſolutum, corporis fixi in terram globoſam, & corpus ſpiritus volatilis fixũ per ignem contra naturam reſoluit, nõ in aquã nubis, ſed in aquam philoſophorũ: quia

fixum naturæ ignis reuertitur volatile, & corpus ſpirituale in ſpiritum, & humidum fit ſiccum, & ponderoſum fit leue, & ſpiritus humidus, ſecundum formam aquæ nubis, & ponderoſitatem conſtrictiuam.

Ignis innaturalis eſt ignis balnei, vel ſunt quilinij, vel vindemiæ, vel equi, vel alius occaſionatus ex abundanti induſtria.

Ignis autem elementalis eſt, qui combuſtibilibus enutritur, & nutrit flammam. Cognitis autem eorum ignium arcanis, & veræ noſtræ medicinæ principijs, de facili peruenitur ad noſtrum magiſterium.

Vnde ſi quæratur ex quibus fit noſtra medicina: Dico quod ex illis elicitur per artem, in quibus habitat potentialiter per naturam. Et ſecundum Auicennam, ex illis in quibus perfectio ſeu propinquitas primæ materiæ reperitur, noſtra elicitur medicina. Non autem de imperfectis extraneis, quia imperfectum non poteſt perficere, nec immundum mundare. Et quia à radice conuenit naturas extrahere, dicit Ariſtoteles: Sciant artifices alchymiæ, ſpecies metallorum tranſmutari non poſſe, niſi prius reducantur in primam materiam & formam, quæ ſunt partes eſſentialitatis primariè, & omnibus corporibus ineſt ſcientia. Non tamen ſunt cruda operi noſtro neceſſaria omnino: ſed centrum lapidis phi-

dis philosophorum est neutralitas extremitatum, quia dicitur, sperma metallorũ in matrice terræ contentum, cuius extremitas vnius lateris, inferius est metallum, quod in sinu terræ tamen à natura creatur, & alterius lateris extremitatis superius est elixius completum, quo ars mediante natura super terram operatur.

Et non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium, quo neutralitas quæretur oportet, vt corpus ad centrum suum reducatur per artem, quæ imitatur naturam, in quantum potest, in quibusdam tamen debilior est, & in quibusdam naturam corrigit.

Vnde sciendum, quòd intentio nostræ mutationis est, incipere vbi natura finiuit, eò quòd origo operis naturæ omnium homogeniorum interius aquosa, ad tres gradus extremitatis diuisionabiliter extenditur, videlicet ad altitudinem corporum perfectorum, seu profunditatem perfectorum, vel ad latitudinem neutralitatis illorum videlicet viuificando mortuum, & occidendo viuum, cuius viuificatio mortifera est.

Vnde philosophus: Omne totum componitur in tribus, quo circa potest opus naturæ esse. Primò naturas elicere, colligere, depurare, & in specie aquosa proportionabiliter coniungere, ac insuper congelare, quòd ab hu-

mana penitus ignoratur memoria.

Sed quo ad artificialem operationem superius à sensu contrario spiritualiter operari nitimur: naturam tamen imitando, scilicet viuum occidendo, atq; spiriualiter mortuum resuscitando, & ad plusquamperfectum exterius disponendo. Vnde si fuerit quantitas aquæ æqualis quantitati ipsius sulphuris, & paulatim maior, scilicet quantum sufficit ipsum incorporare, generatur ex eis aurum vel argentum, secundum quantitatem ipsius decoctionis.

Sciendum quòd non accipiemus illud, ex quo sunt ipsa scilicet corpora, sed accipiemus illud, quod est sui ipsius, scilicet omnium illius: & postquam sciuerimus vnde illud omnium generatur, oportet ipsum ex eisdem nutriri. Et Mercurius noster non est Mercurius vulgi, sed est Mercurius mortificans Mercurium odore suo.

Et secundum Albertum: Mercurius noster fit ex corporibus perfectis & non imperfectis, hoc est, cum aqua secunda, postquam per primam aquam fuerit debitè calcinata. Ex quibus tunc fit aqua alcali, quæ coagulata argento viuo, quia sunt nostri cineres clauellati, & soda nostra combusta.

Secun-

Secundus gradus Scalæ Sapientum est Solutio.

Quæ est occulti reuelatio, grossitudinis attenuatio, ac rei duræ, siccæ terræ, in quandam liquidam substantiam reductio. Vnde philosophus: Donec omnia fiant aqua nihil operamini. Et illa aqua est Mercurius philosophorum, quo & non alio debemus vti, qui tamen non fit, donec summa volatilis superat summam fixi. Hæc aqua secundum Hermetem patrem philosophorum ex repugnantibus dicitur vnica, & magnesia, continens in se spiritum, animam & corpus cineris, eius nomine impar, quia nihil ei simile, cuius conuenit occulta manifestare naturam: eius secretum non est in alijs, eò quod secundum philosophos dicitur aqua cœlestina, & sunt repugnantia in hac aqua vna. Conuerte ergo rem in rem, & habebis magisterium. Et in hac solutione dum turbabitur rerra, transferentur montes in cor maris, & tunc destruitur forma, sed destructa vna, immediatè introducitur alia. Quia omne quale adueniens quali, facit ipsum tale, quale ante non fuit, eò quod non est dare qualitatem naturalē, quin sub aliqua maneat forma, cōtinens in se qualitates actu vel potentia.

Quare dicit Auicenna: Qualitas poste-

rior trahit entitatem à qualitate, quæ eſt eius prior.

Solutio autem lapidis eſt reductio eius in aquam mineralem, ex qua erat compoſitus operante natura: qui quidem lapis non fructificat, donec ad nihilum deueniat, tanquam aqua decurrens. Ex quo ergo ſoluendo ipſam reductionem fieri conuenit, leuius ac competentius eſt ad neutralitatem, & poſtea ad eius primam naturam aqueam, vel aliter ad aliquá aliam ſubtilitatē finaliter reduci. Et quod fieri poteſt per pauciora, fruſtra fit per plura. Quare dicit Philoſophus: Quòd ſi ex ſolo Mercurio perficere poteris, precioſiſsimi operis indagator eris. Et ſcias quòd illud non eſt extraneum in quo ſe conuerti habet per naturale magiſterium, prout per glaciem congelatum patet, qui cum reſoluitur, in aquam vertitur: patet ergo ipſam prius aquam fuiſſe. Quare dicit: Niſi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus deuenietur ad perfectionem. Vnde Hermes: Non emendatur natura niſi in ſua natura, cuius naturę emendatio fit artis ingenio, & ars in natura non corrigit quod natura nequit. Succurrendum eſt ergo naturæ, per artem quod omiſſum eſt per naturam. Nam quod natura in millenis annorum terminis habet tantum perficere inferius, nos ſupremum artis induſtria minori termi-

ertino quàm solo anno, habemus plusquā perfectum perficere, & sic natura ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte.

Dicit enim Aristoteles: Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quòd alchymia non esset vera, nisi perfectionem operis naturæ speculatiuè viderem alchymiam pro vera non reputarem.

Sciendum quòd plures sunt modi solutionum, quorum tamen omnium solutio vna tantùm est nobis necessaria, quæ solùm habet fieri, vt dixi, ex se cum se &c. cruda, clara, sine violentia.

Vnde philosophus: Melior est solutio cruda quàm cocta, rorida quàm arida, voluntaria quàm violenta, temperata quàm festina, flagra quàm fœtida, clara quàm spissa, nigra quàm rubea.

Et ideò in omni solutione cauendum est intimè à vitrificatione materiæ cū odoribus & saporibus corporum imperfectorum, ac etiam ne vis illius formę generatiua cum corrosiuis adurentibus in aliquo suffocetur. Adiuua ergo solutionem per Lunam, & coagulationem per Solem. Cuius solutionis digestio valde in nobis necessaria.

Et dicitur nostra digestio, humoris rarificatio, destructiua maturatio, connexorum relaxatio, dispositionis excitatio, & separatio

nis habilitatio, quæ diuersimodè fieri poterit, vt postea dicetur.

Sed vt Auicenna dicit, Soluere corpus, & cōgelare spiritus, est opus nostrum primum, quia non soluitur corpus nisi congeletur spiritus. Nec spiritus congelatur, nisi cum solutione corporis. Nam si simul coniunguntur, agit vterque in alterum, sicut aqua agit in terram sibi commixtam: ergo subtilietis eum ad modum suum.

Nam non subtiliatur terra nisi inspissetur aqua, nec inspissatur aqua, nisi subtilietur terra. Sic enim inter congelationem spiritus, & solutionem corporis non est differentia temporis, nec opus diuersum, eò quòd vtrumq; agit in alterum ad modum suum. Non enim resultat actio, & passio contrarijs in specie & similibus, in genere & natura, & vnum contrariorum excedens destruit seu alterat reliquum secūdum corpus humiditati mixtum, lentoque igni diu appositum soluitur: quia conuertitur humiditas super ipsum, & ipsum dissoluit: ac corpus suo frigido & sicco claudit, retinet & inspissat humidum, incinerans ipsum siccum, & tamen non potest exire humiditas à corpore, nisi imbibat se cum igne.

Nam calore debito operante putrescendo, humidum vertitur in siccum. Et ideò cùm corpus dissolueris, humidum congelas, &

hoc

hoc cum mora: quæ eſt maximè propter quatuor elementa repugnantia, vt pax fiat inter ea, &cæt.

Tertius gradus Scalæ ſapientum.

Prædicta quatuor repugnantia inter ſe distincta, poſtea per diſtillationem rectificatiuam, in hoc tertio gradu ſcalæ Sapientũ ſeparantur: & ideo iſte gradus dicitur noſtra ſeparatio. Quæ eſt vaporis aquoſi ſeu reiliquoroſe à fecibus ſeparatio, ſeu depuratio, raritatis leuigatio, partium groſſarum extractio, connectentium diuiſio, principiorum productio, homogeneitatis ſegregatio.

Vnde Pſalmus: Eduxit aquam de petra, & oleum de ſaxo duriſsimo. quia fieri debet in balneis debitis, poſtea in ſtufis ſiccis, ſecundum exigentiam rationis. A quibus tunc in balneis primò flegma eorum ſeparatur & euacuatur. Deinde quatuor iſta principia ſecundum ſigna requiſita ab initio ſeparantur, & maximè Luna, prior maſculus quàm fœmina, ſicque matre illorum in fundo relicta in prima diſtillatione, ſcilicet ſaphiram citrinam reſeruabis, poſtea auripigmentum tam ab humore, quàm per ſe totiens in ſtupha ſic-

ea ſeparatiuè rectificatur, quouſque rubore meridionali nihil aſcenderit, & auripigmentum clarum & album remanſerit, quod in tertia vel quarta vice perficitur: cuius ſigna perfectionis ſunt viriditas, candor, puritas abſque fecibus, niſi fortè albis. Cuius viriditas ex animę frigiditas abundantia creatur. Dicit enim Abakuc: Ignis eſt terra nigra in fundo vaſis relicta, quæ dum nigra fuerit, corrumpit. Ergo calcinatur ipſa vt cãdeſcat, & ſuum oleum omnino recedat, ita quòd ab omni pinguedine priuetur, ne ab bibendi opere impediatur, vt fiat ſicca ignea, quæ prius frigidè humida fuit, vt terra. Vnde Senior dicit: Terra noſtra ex duabus naturis ſumitur, ſimiliter aqua ex duobus corporibus, ſicque ſeparatur ſubtile à ſpiſſo. Nam ignoranti ex vno plura extrahere, ignorat quoque ex pluribus vnum componere, tuncque perficietur coniunctio concupiſcentiæ. Propter hoc efficitur hæc anima illius, quæ ingreditur cum vita & ſpiritu per attractionem eius aeris, ex reiteratione diſtillationis, cuius reiterationis ſuper eã fit ignea: ſecũdum, fortioris caloris eſt quàm ſit ignis. Hæc eſt enim præparatio, quam plures ignorant: nam philoſophi occultauerunt præparationem lapidis, quæ clauis artis eſt & difficilimarum rerum.

Præpara ergo præparando, purgando, ſepara-

para

para rectificando magisterium conquirendo. Diuide ergo lapidem in duas partes principales, videlicet in partem superiorem superius ascendētem, & spiritualem, & aeream, & inferiorem viam, & terrenam: & tamen istæ duæ partes sunt vnius naturæ, quarum diuisio est necessaria ad perpetranda miracula rei vnius naturæ, id est, generationis lapidis philosophorum. Nam pars inferior terrea illius est nutrix & fermentum, totum lapidem figens: & pars eius superior est anima totum lapidem viuificans. Ad hanc diuisionem faciendam in furno philosophico inferius specificato, requiritur calor debitus & nutritiuus, ac continuus, scilicet per denam & quindenam, & quanto diutius, tanto melius perficitur digestio aquæ, ex qua oritur æs nostrum.

Et omne æs est sulphur, sed non omne sulphur est æs. quia sulphur naturæ sulphuribus continetur. & omne aurum est æs, sed non omne æs est aurum: sicut omnis homo est animal, sed non omne animal est homo: quia de genere ad speciem, vt Plato dicit, non est bona consequentia. Hæc enim aqua nostra est clauis artis, & caput operis, & spiritus & anima, & corpus æs nostrum componunt. Et dicuntur aliàs fratres vterini, quia procedũt de eodem vtero. Et cum habueris aquam

ex aere, & aerem ex igne, & ignem ex terra, tunc fit ſeparatio perfecta. Nam ignem habes ex terra in rarefactione, calcinatione, & lique factione: & terram habes ex igne, & congelatione & inſpiſſatione. Cumque habueris temperatum, id eſt, æqualiter complexionatum, in vaſe philoſophico, ignem ſuppone naturalem vaſi tuo, cuius calore ſunt omnia calefacienda, & ad ignis centrum tendentia. Quibus in cœlum elongatis, collatis, & reſidentibus ſuper cacumina montium noſtrorum, ad modicum tempus, aer ille factus eſt generatio, omnia in naturam ſuam conuertendo, cuius leuia grauibus ſucũbunt, leuia quæ prius vicerant cũ eis, & in eiſdem in illo rore cœleſti in terram deſcendunt in infinitum multiplicandum.

Vnde philoſophus Cæſarius dicit.

Vena prior fontis ſtillat ad verticem montis.
Terram mouens undam, ſoluit additq; ſecundam.
Tertia ſplendeſcit, ſed cum luna dira quieſcit.
Quarta ſub immunda pruinali naſcitur unda.
Ignea uis quintæ generalis naſcitur in te.
Sexta marinarum uenis reperitur aquarum.
Septima terrenis tingens reperitur arenis.
Vis nihil octaua neſcit præbere ſuaue.
Citrinis plenam uenis dat gleba nouenam.
Nigra prior denam tellus componit arenam.

Creſcit

Crescit in undenam lapidis graue pondus arenam.
Rimarum uenis splendet duodena serenis.
Is ergo uenis, uel ab his distillat arenis.
Vena tamen fontis ueniens de uertice montis.

Quartus gradus scalæ nostræ sapientiæ est, & dicitur Coniunctio.

Igitur separatis vt præmittitur, quatuor distinctis, & rectificatis, ipsa quatuor coniungimus & connectimus: & dicitur nostra coniunctio, qualitatum commixtio, complectentium copulatio, dispersorum replicatio, principiorũ coæquatio, repugnationi dispositio.

Dicit enim Rosarius: Dispone substãtiam aeream per discretionem, vt sic habeatur terra ex duabus naturis, & aqua vt prædicitur ex duobus corporibus: quia sic separatur subtile à grosso, rarum à spisso: videlicet quod prædiximus est faciendum suauiter, & cum magno ingenio, id est, calore debito & nutritiuo. Non enim est operi nostro aqua necessaria, nisi candida: nec oleum, nisi album lucidum citrinitatis: nec terra, nisi pallida & subalba: quia tũc terra est habilis ad nectendum, aqua ad soluendum, aer ad tingẽdum superabundans.

Et duo sunt terrę & duæ aquæ in nostro opere. Prima terra quæ in prima distillatione

in fundo remanet, propriè est pallida, super quam fit rectificatio nostra, separatoque oleo ab ista terra, sicut superius, confusè tamen innuitur, & ab aqua similiter. Iterum oleum per se distillatur, & tunc quod in fundo remanet, dicitur ignis, qui interdum dicitur, Terra secunda. De quibus duabus terris Aristoteles loquitur, vt puta de terra & igne, quæ simul sunt in album calcinatæ: acetiuæ, quæ duæ sunt aquæ, scilicet aqua & oleum. Et aliquando sumit nomen vnius pro nomine alterius, vt indigni inquisitores deuient à tramite veritatis.

Rursum dicit Aristoteles: Adiunge ei duas virtutes operatiuas, scilicet aquam & oleum, rectificando aquam & aerem, rectificabitur etiam terra & ignis. Hoc ideo addidi pro eo, quod in præcedenti capitulo de separatione minus dixi. Et propter eos qui solent libros deflorare, ne simul in vno capitulo totum ordinatè positum inueniant quod requirunt. Sed quo ad coniunctionem dico, quòd tres sunt modi coniungendi, scilicet, dyptatiua, vt inter agentē & patientem, rarum & densum, masculum & fœminá, sulphur & Mercuriū, materiam & formam.

Vnde philosophus: Et materia & forma tantùm continetur generatio naturæ. Item alibi dicit: Sufficit operatori huius artis, reduce-

ducere rem ad ſimplicẽ puritatem raritatis & denſitatis: quamuis non ſingillatim in elementis. Coniunge ergo Sabricum Beyæ, vt inter ſe gignant ſibi ſimile, quorum ſemen multiplicabitur ſicut ſtellæ. Et ſic patet, quòd dyptatiua coniunctio eſt ſufficiens in magiſterio.

Triptatiua coniunctio, id eſt, trinitatis vnio fit ex corpore, ſpiritu, & anima. Nam ſecundum philoſophos, ſicut anima eſt vinculum ſpiritus, ita & corpus eſt vinculum animæ, eò quòd ſpiritus penetrat, corpus figit, anima copulat. Sic iſta trinitas in eſſẽtia eſt vnitas: quia coæternę ſimul ſunt & coęquales.

Tetraptatiua coniunctio dicitur principiorum correctio, vt illorum vnum quod perpetretur in altero: quare pro laudabiliſsima coniunctione neceſſe eſt, vt ſicut in opere noſtro quatuor elementa, in compoſitione liquida, recenti, tepida, & debitè proportionata.

Quoniam non conſurgit æqualitas ex tribus, ſed ex quatuor repugnantibus, in natura cõmunicantib. Et ſicut mulier habet quindecim venas, & vir quinque: ita Sol in coniunctione, primò habebit tres partes aquæ ſuæ, & vxor eius nouem, cuius caudam maſculus cum aſcenderit ſuper eam tenebit roſtro, & in vaſe philoſophico requiſito, ac in furno philoſophico collocato, & ſubtiliter

obturato ante dicto humore supposito stare debet. Et sciendum, quòd nunquá nisi simul imponitur semen in matricẽ, & in continenti clauditur matrix, quousq; pducatur in lucẽ

Et cũ steterit in eclipsi, videlicet per quinque menses, tenebrositate recedente, & lumine claro superueniente, calor augeatur temperatè, & sic maximè diebus abstinẽtiæ, quousque Sol refulgens oriatur: & ex tunc in calore triplo nutriatur continuè, eo quòd tunc non timet pœnas certantis ignis.

Et sic est corpus causa retinendi aquam, & aqua saluandi oleum à combustione, & oleum causa retinẽdi tincturam igneitatis, causa apparentiæ coloris: sicque conabitur spissum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cum igne, & ipsum pati, & conabitur spiritus submergi, & fundi in corporibus.

Et tunc simile applaudit suo simili, propter concupiscentiam adhærentiæ materialis maximè & formæ sulphureæ. Vnde Vometras philosophus:

Duo sulphura habitant in corpore, tanquam ignis in lignis & lapidibus, quæ arte subtilissima oportet extrahi absque combustione. Nam qui non differt sulphura duo, & sulphura, nihil nouit, vno tamen odore opus incipitur & finitur.

Duplex tamen est modus compositionis: vna

vna videlicet humida, altera verò ſicca, & decoctione fiunt vnum. Itaque neutrum dimittat reliquum: quia humidum faciliter impreſſionem facit atque dimittit. Cumque humidum & ſiccum ſe ſimul contemperauerunt, adipiſcetur ab humido facilem impreſsioné, & humidum à ſicco, vt firmiter retineat impreſsionem omnem, ſuſtinens ignem. Vnde de propter humidū à ſua fluxibilitate ad perfectionem. Igitur non pertingens donec Sol & Luna, & ſpiritus, & anima in vnum corpus, id eſt, in terram coniunctiuè conuertantur. Exemplum huius eſt opus figuli, cuius fidentia in duobus conſiſtit, videlicet ſicco & humido: ſicco vt conuertat humidum, humido vt ſoluat ſiccum, ſicque ſpiritu cum corpore mixto fit temperamentum, non ita rarum, vt ſpiritus, nec ita denſum vt corpus. Nam ſoluere & coniugere ſunt principalia huius artis, & operis exordia, & pollis vnus. Nam qui non ſoluit & coagulat, multipliciter errat.

Quintus gradus noſtræ Scalæ eſt, et dicitur Putrefactio.

Quæ quadraginta ſex noctibus in vmbra purgatorij celebratur. Et eſt neceſſaria putrefactio: quia eſt corruptio, & regenerationis

abilitatio. Vnde Arist. Ex roratu cœlorum felicia & infelicia germinant in terris. Idcirco in initio nascēdi oportet, vt diximus, elementa præparare, recta atque suprema, & æquata supra leuem ignem cõmisceri, & ignis intentionem cauere, quousque elementa coniungantur, & se inuicem assequantur, & tali coniunctione complexentur, quæ paulatim sic assentur, & tandẽ leui igne sic desiccentur, & eorum conceptio fiat, cuius calor vsq; ad 16. diem duraturus erit, antequã cooperiatur nigredine. Quod cum humationis decoctione totum est prosequendum: igne autem accenso Mercurius ascendet superius propter naturam spiritualem ad aerem scandentẽ. Quare suauiter oportet regere virtutes donec sua humiditas igne siccetur. Nam calore solari firmiter congela, deinde paulatiuè vigora ignẽ, vt siccatus possit tolerare.

Vnde Morienes: Scias nihil natum vel crescẽs, nec animatum nisi post putredinem, eò quòd si putridum non fuerit, lapis fundi non posit, neque resolui. Et illlud ideò: quia cum per corruptionem moritur, compositũ corporale per regenerationem cõsurgit simplex spirituale.

Vnde Saluator: Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, multũ fructum

ctum affert, & nisi humiditas vteri esset coniuncta, & calor continuus, sperma non maneret, nec fœtum procrearet.

Vnde Quatuor calorum gradus notandi sunt.

Primus lentus & tepidus velut carnalis seu embrionis. Secundus mediocris & temperatus vt sol in Iunio.

Tertius magnus & fortis velut ignis calcinationis. Quartus feruens & vehemens, quasi fusionnis, quorum quilibet duplicabit alterum.

Hermes dicit: accipiantur lapides permixtionis in principio operis recentis, & permisceantur æqualiter in terram, & donec despõsentur & alij in alijs cumulentur quadraginta sex noctibus vt fiat conceptio in fundo vasis. Hæc autem cõceptio fit in putrefactione per vim caloris, donec corrumpantur, moriantur, denigrentur, vt pix liquida calore insuper debitè operante putrescens, humidum vertitur in siccum. Ignis autem continuus æqualiter temperatus totum adlibitum explet negotium. Sed si calor inualuerit, nimium consumitur humidum, & terra cadet in puluerem corruptum & rubeum : liquet ergo quod in calore humido fit humidi putrefa-

ctio. Dicit enim Iohanninus: Terra est mater elementorum, & omnia ex ea exeunt, & ad eam reuertuntur, & in ea quiescunt, & terminantur omnia mixta: quare oportet corpus esse fixum, calcinatum, cum debeat figere fugitiuum. Corruptio nanque est rerum putrefactio, ex retentione vaporis & actione caloris temperati. Vnde calor connectens humidum generat primò nigredinem: ideoq; obscuratus est Sol in ortu suo: & hæc denigratio est operis initium, putrefactionis inditiũ certumq; commixtionis principium, & corporis solutionis signum, & susceptio vtriusque in alterum: in qua quidem nigredine & variabili purgatorij vmbrositate, circa quinque menses restat permansurus, & calore tẽperato distinctè regatur tempore vernali in Aquilonem, velut infans matris suæ ante inanimationem, & est medium operis primi.

Et vt habetur in Historia Noe: Obtinuerunt aquæ terram, & dominationem eorum 156. diebus, in cuius nigredine occultatio ante veram albedinem omnes mundi colores successiuè manifestabuntur secundum exigentiam naturæ, eo quòd literæ barbaræ descriptæ in thalamo sapientis, ac colores medij dicuntur.

Vnde dicit Sapiens: Inter sapientiæ successus in 156. diebus egressiuè florigeratur v-

num

num, in fine 36. peragitur.

Et ſic certum eſt de his qui de hoc mundo ad purgatorium vadunt, priuſquam examinentur in elementis ad plenum tranſire ad paradiſum terreſtre, vbi eſt vita cum gloria, qui eſt dealbatio prima: cuius nigredo eſt, quæ non aperit fugitiui ianuam, quia eſt aer formalis, ſulphurei caloris actione ſolutus, & alio corpore extractus: ibidem accipiens vitam à ſuo humore, ſicut homo ab aere & terra conſequitur, ſicut magnes ferrum. De iure ergo aqua ſuſcipit aquam, ſicut naturam propriam, cuius vis eſt ſpiritualis ſanguis ſine quo nihil fit. Conuertitur autem in corpus, & corpus in ipſam vertitur, id eſt, in ſpiritum. Nam vnde fit corruptio, inde fit vita & regeneratio: quia vnde mors oriebatur, inde vita reſurgeret, & mors ei vltrà non dominabitur. Egreſſio autem animæ à corpore cum ſpiritu ipſam extrahentem, eſt quando alteratum fuerit corpus, & diſſolutum paulatim, & paulatim aliquid poſt aliquid vice poſt vicem. Non enim egreditur, & poſtea ingreditur vna vice: quæ quidem partes ſunt de ſpiritu vno, præter quem non eſt alius, anima eſt ex eo, ſed diuerſificatur ab iſto ſpiritu qui eſt radix eius ex eo quod acquiſiuit ſibi à calore igneo: & à rectificatione facta eſt calida & humida, in natura ſanguinis, et aer

qui prius erat calidum, ſiccum, igneum. Et ſic ſimiliter quando extitit calidum & humidum, intellige, hunc modum cum conuertentibus in frigido humido, ad calidum humidum. Similiter quando dicunt: aqua & aquas, intelligunt per hoc vnam aquam, quæ eſt ſpiritus ex quo parturient aquæ, intellige hoc eſſe verum. Modus eſt in ijs animabus, & ſpiritibus: quoniam maſculus & fœmina, & quælibet pars ingrediens ſuper eos, ſcilicet corpus & ſpiritus, & anima, propter quod dixerunt, corpora, animas & ſpiritus, quod verum eſt & planum, & non obſcurum, & propter multiplicitatem conuerſionum, & ſtatuum ex alterationibus, & morte, & vita, & generatione, et balneis, & lectuarijs, et nutritura, nominata eſt ſapientia, et ſemen mundi. Quia lapis eſt diuerſus ab omnibus lapidib. huius mundi, in naturis ſuis et perfectione ſua, et ſuſceptione nutrimenti & augmẽti, et ſeparationib. ſuis, quibus nihil naturarum pręparationũ aſſimulatur, quia eſt de ſemine mundi, multam habens benedictionem: et ſi eſſent, vt opinantur idiotæ ex lapidibus ſuis etrogenijs, non nominaretur ſapientia: cum neque mortificatio, nec viuificatio ſit in eis, nec deſponſatio, nec conceptio, nec prolis generatio, nec nutritura, cũ ſint præparationes noſtrę, quas nouimus ab animalib. et lapidib.

noſtris.

ſtris, quas vidimus & ſtetimus ſuper eis ex vanitatibus, & pręparationib. eorum inanib. Dicitur enim in expoſitione ſtatuæ Ioſeph capit. 10. Duæ ſunt aues inferius colligatæ, quorum caudam fœminæ maſculinus cum aſcenrit, tenebit eam roſtro, quod eſt principium lucis, & conſtellationis albificatiuę in ortu Lunæ clariſsimæ: ſic quoque completur dictum, Pſalmiſtæ dicens: Abierunt in ſicco flumina, &c.

Sextus gradus dicitur Congelatio albificatiua & naturaliter fixatiua.

Et eſt congelatio mollis induratio, humoris occultatio, ſpiritus fixatio, diuerſorum colligatio, homogeniorum ſeu homogeneitatis renouatio, fugientiumque ab igne ad ignem conueniens adaptatio, vt oſtendit tinctura vnius, & natura extrauerſiua perpetuatur in altero.

Et ſciendum, quòd mortificatio groſsi terreſtri in humido, generatur nigredo, & conſtricto frigido humido in ſiccum, generatur albedo.

Nam ſiccitas procedit dealbando, ſicut humiditas denigrando calore mediante: quoniam abſque calore nutritiuo mundo eſt da-

re motum. Rubeum verò magis nigrum quā album cum igne ſine caliditate: Croceum de paruo nigro, & multo albo cum aere humiditatis.

Citrinum eſt magis album quàm nigrum cum multitudine aeritatis aquæ deſiccatæ, quàm igne, quod de nigro non deuenies ad citrinum, nec ad rubeum, niſi primò fuerit album: quia non eſt tranſitus de primo ad tertium, niſi per ſecundum.

Et ſciendum, quòd elementa non vniuntur, niſi in albo colore. Cumque album ſit ſemicoctum, non exigit magnum calorem, ſed rubeum per ignem fortem, vt complétè digeſtum totum vertitur in ignem, vt nullum timeat ignem.

Vnde cauendum eſt intimè nonnunq̃ à coniunctione vſq; ad albedinem, materia ne frigeſcat, nec aliqualiter moueatur propter periculum imminens: quia ſi præcepta noſtra obſeruaueris, de perfecta elementorum commixtióne proſperaberis. & ſcias quòd aqua noſtra eſt oleum, & terra noſtra eſt ignis ſiccus: eò quòd nec aer abſque aqua, nec ignis abſq; terra tractari bene queant. & ſcias, quòd nigredo eſt color mortis, & eradicatio humidi: albedo verò regenerationis, & ſemicoctionis ſiccæ. Rubedo etiam incorruptibilitatis, & digeſtionis completę, cumque videris materiam

teriam per 156. dies eclipsatam cum cæteris coloribus infinitis successiuè transitorijs, scias tunc corporis solutionem, eiusq; inanitionem atq; naturarũ vnionis appropinquationem prænosticare, & quòd in illius nigredinis ventre occultatur. Vnde philosophus: Ita lapis noster est ille Sol stellatus, vt flores Veris pullulantes, à quo procedit alteratione omnis color. Quæ quidem mirabilis alteratio non est tantùm manualis operatio, sed & naturarum permutatio, scil. calidi cum humido, frigidi cum sicco: prout patet in infantis procreatione, & generationis regeneratione, post quorum putrefactionem mortiferã multum fructum afferunt, eò quòd indiuiduũ multiplicat formam suę speciei. Et sperma non generatur in matrice, nec sanguis in homine, nisi prius diligẽter coquatur in epate, donec intensum habeat ruborem. Solus enim calor epatis chylum rubificat, sic & calor ignis rubificat sulphur album nostrum. Nam prima digestio stomachi, in quo viget siccitas, omnia dealbat. Secunda verò epatis in quo viget caliditas, omnia rubificat, quòd à complexione digestionis creantur. Et sciendum, quòd natus sapientis in aere nascitur, propter quod fit aqua nostra viuificans terram eorum, & est anima quæ est in corpore eius, scil. quando reducitur circa finem operis pri-

mi. Et ſcito quod aer extenſus inter cœlum, & terram, per quem conſiſtit vita vnius cuiuſque rei currit ſuper omnes quatuor naturas in manifeſto eorum, & in occulto, quæ ſunt quatuor elementa in ſtatu rectitudinis & meliorationis, & ignis lapidis, & in illo aere eorum eſt aer, & non aer. Item ignis quem tibi oſtendimus, aſt aqua, & ignis noſter eſt ignis, & non ignis, & per attractationem aeris viget ſpiritus, & per ipſum eſt vita eius: ver verò eſt ex aqua, nec ſeparatur ab ea: quia ex ambobus conſiſtit vita vniuſcuiuſq; rei.

Item lapis noſter medius, qui eſt anima, & oleum lapidis, de quo proceſſit ſermo virtutum & tincturarum, nec ingreditur, nec egreditur per ignem, ſed aqua extrahit eum operatione naturæ, eò quòd velocioris egreſſionis eſt cum aqua: quoniam eſt de genere aquę, & de genere ſpiritus, qui eſt aqua. Quoniam dicit Hermes: Secretum & vita cuiuſque rei, eſt aqua, eò quòd genitũ habet principium ex emanatione aquæ, quæ egreditur ante partum à muliere, & vocatur albineum. Et hæc eſt potiſſima cauſa: quare philoſophi mandarunt, patientiam habere in dominatione ſubtilis aqueitatis terræ nigræ, crudæ propter aduerſantium qualitatum repugnantiam. Scias etiam, quòd hæc præparatio conuerſionis, de re in rem, de ſtatu in ſtatum, efficitur,

citur, ſicut conuertitur ſemen hominis ſolū in matrice præparatione naturali de re in rē, donec frometur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius, & principium: quare non ab hoc mutatur, nec exit de radice ſua diuiſiuè de re in rem, ingresſionis alterius rei ſuper ipſum ſanguis menſtruorum, ex quo fuit ſemē, id eſt, ex ſanguine ei ſimile, ex quo fuit nutrimentum eius, & ſimiliter omnium ſine ingresſione alterius rei ſuper eo exteriori calore conſeruatiuo & nutritiuo, qui ingreditur ſuper eo, & conuertitur de ſtatu in ſtatū, & diuiditur de re in rem, & fit pullus à nido volans: & ſicut illud à quo habuit radicem, & principium, & ſimiliter ſemina omnium terræ naſcentium putreſcunt, & mutantur per ingresſionem corruptionis ſuper eis. Deinde germinant & augmentantur, ſicut illa ex quibus habuerunt radicem. Et propter hoc mineralia nō nutriuntur vt exeant à ſua radice, ſed corpus reddit ad id ex quo fuit, nec conuertitur ad aliud quo ad conceptionem & extractionem ſpiritus, quæ egresſio ſanguinis mulieris, quod menſtruum appellatur, cum quo fœtus, quàm diu in vtero eſt, tantū paſci debet: quia tempore putrefactionis huius fœtus nihil de eo apparebit. Vadit enim Sol tū ad aquilonarem partem, & aqua quæ egreditur de muliere, bene tunc dicitur

menſtruum: quia cum illa & in illa ſanguis menſtrualis nondum bene digeſtus à corpore egreditur, & eſt pura illa eſſentia, quæ illam primò illuminauit, quam accepit à Sole, quæ eſt vita eius poſt mortem eius, quæ etiam egredi incipit ab ipſo in prima ſolutione, cuius color eſt viridis, propter ſuam abundantiam frigiditatis animæ: & ſic menſtruum appellatur aqua cum qua tribus menſibus primis adminiſtrabitur compoſitum. Cum verò fœtus incipit viuificari attrahit in corpus ſuum hoc menſtruum paulatiuè, donec abſtrahitur à ventre, & hoc per curſum ad vmbilicum, & ſic producitur ad lucem. Eſt enim menſtruum ſanguis non bene digeſtus, propter defectum caloris quod bene digeritur conuertitur in lac, quod corona vocatur. Vnde patet, quod eſt ſanguis biſcoctus.

Et ſcias quòd aqua noſtra ignea acuta eſt aqua menſtruoſa, tunc quatuor partes calcis primæ intus ſolutę, cuius quatuor naturæ cengelatæ appoſitæ ſubitò putrefactione denigrat omnia, quæ eſt ſecunda aqua, de qua loquitur Roſarius, dicens: Aqua noſtra diuidenda eſt in duas partes, quarum vna parte corpus congelatur, ſcilicet cum 7. ſuis imbibitionibus & congelationibus: altera verò parte putrefacit, & liquatur vt aqua ignea ſuprà di-

prà dicta, acuata euomatur. Vnde pro prima, secunda & tertia imbibitione apponendum est vicissim ad 4.2.terræ 12.aquæ recentis, & semper & qualibet vice scilicet 45.b.2.sed septem vice apponuntur 52. quæ cum alijs b. 2.aquæ acuatæ post congelationem apponẽdæ faciunt 3. actum cum quibus, vt prius omnino denigratur, & vlterius per decoctionẽ tantùm ad perfectionem dirigatur sine additione, secundum Rosarium: cuius processus cõpletio per sublimes, & dicendum est, completur.

Vnde Aurois: Soluere corpus & congelare spiritus est opus naturæ primum, vt prædictum est,

Nota. Scripsi vt reperi depingendo magis quàm scribendo.

Septimus gradus est & dicitur Cibatio.

Quæ est ingrossati subtiliatio, subtilis ingrossatio, albedinis & rubedinis, bonitatis ac quantitatis augmentatio, & colorum varietatis plenaria denudatio. Vnde philosophus: Hoc est in corpus, sed quòd terra eorum est alba, in qua seminatur aurum eorum, & anima eorum est aurum. Et illud corpus est locus scientiæ, congrogans illam, & mansio tincturarum. Vnde illud Barbæ assimilauerunt, id est, domui scientiæ eorum, id est,

congregationis philoſophorum, hoc eſt, corpori in quo congelauit aquam benedictam: quamuis ponitur albi barba pro cucurbita, quo conſtat totum opus noſtrum: duæ faciunt res rem, ſcilicet ſecunda, tertia, quarta: id eſt, quo ad hanc cibationẽ, dicitur, Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpiritu ſancto, non intrabit in regnum vitæ. Quare dicit Hercules: Refundite, id eſt, ſoluite corpus magneſiæ, quod dealbatum eſt, & factum ſimile folijs Rubi: nam ipſum eſt quod fugit in optimam: & aurum extractum ab eo dicitur Aurum philoſophorum, & eſt tinctura quæ eſt anima: cum aqua enim aſcendit ſpiritus ad aerem altiorem: & hoc corpus album, quando dealbatum fuerit aurum, poſt denigrationem eius nominauerũt Aurum noſtrum. Vnde Senior: Commiſce aurum cum auro, id eſt, aquam cum cinere. Et Hermes: Seminate aurum in terram foliatam: quare dicunt philoſophi, quòd aurum noſtrum non eſt aurum vulgi. Quare quidam ob albationum duo ordines, ſcilicet albificandi & rubificandi. Vnde in expoſitione ſtatuę Ioſeph: Cibatur terra margaritarum ac foliorum cũ duobus aquis medijs concluſiuè, atq; reſeruatè: viciſſim reſponſoriè, tranſitoriè denigrando, & primariè multiplicando, cum quibus completur roſa alba tempore æſtiuali in

o riente

oriente: & ſol oriens in luna creſcente ſecundum Seniorem.

Nam iſtarum duarum terrarum, id eſt, humores, qui reducuntur ſuper feces materiales, Lunæ & Solis, id eſt, ſuper terram albam vehuntur ad altum eius radium, ſed ſimpliciciter perficiendum. Nam cum ingreſſa fuerit ſecunda, rapietur de purgatorio in paradiſum, quæ vocatur albedo prima, dicti operis ſequentis: & ſecunda terra foliorum. Eſt tamen hæc albedo ſecunda de primo opere narurali. Iam ſufficit dixiſſe de prima & de ſecunda dimenſione Tyriaci noſtri: & de tribus qualitatibus & naturis eius. Nunc reſtat dicere de tertia dimenſione, & quarta qualitate noſtra & colore, qui mediat tertio radio, efficietur rubea in manifeſto tempore autumnali in meridie: & hæc rubedo dicitur prima operis ſecundi ſolis, quæ tamen eſt nouiſſima de primo opere naturali, & cum rebus trinarijs dictæ aquæ coniunge integrè in b. phiala ſeruatis, & tertię terræ ſolis viciſſim appoſitæ, completur opus ſecundum rubicundiſſimum, videlicet Tyriacus benedictus dimenſione ſpirituali velut cinaprium. Nam ſecunda, tertia, quarta, vnum fiunt conuertendo quadrangulum in rotundum. Vnde Alphidius: Igne ſicco & calcinatione ſicca cum ſuo humore decoque ſiccum, donec fiat

cinaprium. Et vtrumq; opus concordat, excepto quòd opus album est opus hyemis, & rubeum æstatis: quia opus rubeum maiori ignitione indiget in triplo, & cibatione acetosa in septuplo.

Et sciendum quòd anima est vinculum spiritus, sicut corpus est vinculum animæ. Nam spiritus penetrat corpus, & figit: anima copulat, in quib. est summa nigredo & mors, quæ nisi ablatæ fuerint, perpetuę non erunt: ab aqua ergo extrahe suam ab anima nigredinem à corpore mortem expelle, frequenti irrigatione, sed quantum in humido solueris, tantum assando desicces. Quare dicitur coque & iterum coque, & ne tædeat hoc pluries reiterare, videlicet denigrando, dealbando, et completiuè rubificando. Cum in opere fueris, adsit assiduitas, & patientia cum expectatione cōgrua: cuius finis commodū & lætitia: absit etiam pigrities, & negligētia & festinatio diabolica, cuius finis damnum & tristitia.

Octauus gradus dicitur, & est Sublimatio.

Quæ non est in alembicum accensio, sed nebulosæ materiæ notatio, seu in aqua deportatio.

Nam modi sublimationis, & exaltationis nostræ non differunt in esse, nisi quod per solam hanc

lam hanc ſublimationem intelligitur lapis habilitatio, & perfectę coniunctionis fermenti cum ipſo.

Tunc quoq; eſt medicina ſimplex, ſed nõ perfecta, nec perfectisſima, quouſq; per exaltationem nobilitetur medicina, & erigatur, vt inferius paret.

Et ſciendum, quòd quatuor de cauſis facimus ſublimationem.

Primò, vt corpus fiat ſpiritus de ſubtili materia.

Secundò, vt Mercurius incorporet ſe cum corpore, & fiat vnum cum eo.

Tertiò, vt fiat totum album: & deinde rubeum & mundũ, & ſalſedo ſulphuris minuatur, & præcipuè vt reſtituatur innata lapidis humiditas, quam primus in calce perdidit, & ad citisſimam liquefactionem permotiuè abilitetur: quia medicina debet eſſe puluis ſimplex ſubſtantiæ ſubtiliſsimæ, puriſsimæ, adhærentis argento viuo, ex natura ſua, & facilimæ liquefactionis, occultæ ſubtiliationis, & tenuiſsimæ ingresſionis ad modum aquæ, & ſuper ignis pugnam fixè ante fugam Mercurij: tunc quidquid apponitur illi, erit eiuſdẽ complexionis, cum eo cui apponitur, vt ſi aquam illi appoſueris, totum ſoluetur in aquã: ſi verò in ignem, totum ignis erit. Cumq; Elixir fixaueris, reducas ſuper ipſum apparatũ

ſpiritum, quod commiſcentur & liqueſiant per ſecretũ naturæ in vaſe philoſophiæ. Nam cum ſteterint per moram temporis, vincet fortius eorum, conuertens totum in ſpiritum ſibi ſimilem: & ipſum cum impotens ſit vinculo ſuo non ſtat: coniunge ergo ipſum, vt generet ſibi ſimilem, nec coniungas ad ipſum cum quouis alio, vt ſe conuertatur, niſi cum eo, de quo fuit in principio: & ratio eſt, quia ſulphura cum ſulphuribus continentur, & humiditas ſimiliter cum humiditate. Nam ſpiritus conuertens ſulphur in ſpiritũ ſibi ſimilem, factus eſt vterq; fugiens, & ſpiritus aerei ſimul in aerem ſcandentes ſe diligunt, vt Hermes inquit: Portauit illum ventus in ventre ſuo, Quia generatio geniti noſtri fit in aere, & naſcens in aere ſapienter naſcitur. Aſcendit enim à terra in cœlum, iterumq; deſcendit in terram, conquirẽdo vim ſuperiorem & inferiorem. Vnde Arnoldus: Oportet à terra exaltari filium noſtrum ad aerem in cruce: nam ſic oportet ipſum pati, & ita intrare in gloriam ſuam.

Nonus gradus dicitur Refermentatio.

Quæ eſt duplex, ſcilicet alba & rubea. Quorum fermentum Solis eſt Sol, & Lunæ lumina.

Eſt autẽ fermentatio animantis in corporatio

ratio,ſaporis reſtauratio,odoris inſpiratio,entium ſuppletio. Et ſicut corpora ſubſtantialia & ſuper ignem fixa non poſſunt ſuas qualitates manifeſtare, nec de ſe viuunt,nec eriguntur niſi beneficio ſpititualitatis, primùm purificentur & viuificentur: ſic nec accidentia ſpiritualia poſſunt oſtendere ſuas virtutes permanentes,niſi cum fixis corporibus prius vniantur & perpetuantur: tuncque corpus complectitur ſpiritum, docens vigorando ipſum contra ignem preliari. Et ſpiritus corpus docẽs ipſum actiuè penetrare groſſa,ſubtiliare denſa,remeliorare imperfecta & perficere,omnibus quoque generaliter corporum infirmitatibus finaliter mederi. Dicit inſuper Auicenna, quòd corpns & fermentum quod ibi miſces,debet eſſe puluis ſimplex & ſubtilis:non tamẽ facies omnino eorum mixtionẽ, donec vtrumque eorum ſoluatur in aquam,eò quòd in illa ſpecie fit tantùm commixtio per minima: quia leuius eſt ſeparare vinum à terra quàm ab aqua. Sed aqua quando miſcetur cum aqua,recipit aquam tanquã naturam propriam,quod nunquam ſeparantur ab inuicem, eò quòd Natura natura lætatur,& Natura naturam appetit,deſierat,cõcipit,amplectitur.nutrit,renouat,dirigit, confortat,dealbat & rubificat.

Fermentum autem præparare ſecundum

Auicēnam, & ipſum abluere, calcinare & ſoluere, vt poſsit coniungi cum ſubtili opere, vel corpore, videlicet album cũ albo, rubeum cum rubeo: fermentum tamen non mutat puluerem lapidis ad formam aliquam, niſi ſuá, verùm dat ſibi ſaporem & odorem, cum vigore tranſmutandi alia corpora ad ſuam naturam. Nam cum conuerſa natura ſit, fit vnumquodque cum ſingulis, cuius complectitur eſſentiam primitus, eò quòd quouſq; formētur ad omnem formã ſuſcipiendã, ſemper aptatur ad ſolutionem: igitur ponũt ſolutionem, & huic ſolutioni dant diffinitionem. ſic autem fermentum quarta pars æris noſtri. Et ſciendum, in qualibet tinctura plus eſſe milleſimam partem tingens in liquida ſubſtantia, quàm in ſicca, vt patet in croco cùm ponitur in liquorem. Vnde fermentum reducit ſibi appoſitum ad ſui naturam, colorem & ſaporem ad omnem modum, videlicet de potentia ad actum. Nam confectionem dealbat, ſeu multiplicat, ſpiritualitatem corroborat, combuſtionem annihilat, tincturam continet ne fugiat, corpora leuiat, & ſe inuicem facit ingredi & coniungi, quod finis eſt operis, ſine quo Elixir non peragitur, quemadmodum paſta ſine fermento non fermentatur, quod dicitur fermentum fermenti, & coagulum coaguli.

Et ſcien-

Et ſciendum, quòd omnis diſſolutio fit ſecun dum conuenientiam: omne enim quod diſ. ſoluit lunam, diſſoluit etiam ſolem, eò quòd corpus calidiſsimum eſt, nec illud penetrare poteſt, niſi ſpiritus ſubtiliſsimus, qui & aer di citur. Et hæc omnia dicuntur ſpiritus ſecun-dus, vnde eſt homogeneum inter duo corpo-ra, quaſi inter Deum & hominem: quia ſupe-riori ſpiritu terminato recipit ſecundum. Et hic eſt ſpiritus de duobus humoribus compli ficans, & ſpiritus eſt illorum fermentũ. Qua-re liquet, quòd per argentum viuum nõcoa-gulat album ignem patiens, & argento mero non coniungit, nullum exigit ad albedinem: & ſic de auro mero ad rubeum: quia nec ſibi, nec alteri, nec mundo proderit. Vna tamen & eadem eſt operatio amborum, niſi quod o-pus album eſt opus hyemis, vt dixi, & ru-beum æſtatis: vnde tempore æſtatis, & flu-ctuum, inundatio aquarum corrumpit magi-ſterium tertium.

Non tingit Sol, vt prædixi, niſi tingatur, nec etiam tingit ad complementum, niſi ple-nius diſſoluatur. Ad plenum autem diſſolui tur, ſi in quartum gradum per ſublimationẽ confixentur. Et ſic patet quòd ſine fermento non exibit neque Sol neque Luna.

Nam ſecundum Platonem: Niſi ſit in eo, quod eum emendet, non fiet quod quæris.

Quare iubemus coniungere lapidem cũ ſuo corpore, vt generet ſibi ſimilem, id eſt, cum argento vel auro mero, quæ ſunt fermenta Elixiris finalis noſtri.

Et ſciendum quòd cinis fermentum eſt auri, & aurum eſt aqua eorum, & aqua eorũ eſt fermentum corporis, & corpora eorum ſunt terra eorum. Et fermentum huius aquæ diuinæ cinis eſt, qui eſt fermentũ fermenti. Commiſce ergo aurum cum auro, id eſt, aquam cum cinere.

Item, coniunge ſpiritum cum terra ſua dealbata & calce, quod eſt ſuum fermentum, tere & confice totum aqua ſua, quouſque fermentetur, & fiet vt paſta fermentata. Nam paſtę fermentum nihil aliud eſt, quàm leuamen de ſua natura. Et ſic pulueris fermentum nihil aliud eſt quàm aurum & argentum, ſine quibus cõpletiuè Elixir non peragitur: quia complificans tincturarum & ſpirituum eſt. Vnde quod Philoſophus: Regem nunc veſtrum generoſum dyadema tretaronatum ab igne honorate.

Decimus gradus dicitur exaltatio.

Quæ eſt noſtræ magneſiæ dealbatæ ingenioſa nobilitatio, quæ eſt potiſsimè per ſpiritus au-

tus augmentationem terræ ſublimationem liquefactionis pronotationem, elementa rectificata exaltando, & ex eis viuificatiuè quintam eſſentiam conſtituendo.

Vnde Ariſtoteles: Quando habueris aquā ex aere, aerem ex igne, & ignem ex terra, &c. Hic autem lapis in elementis dicitur finali operatione, non manuali. Primò amittit aquam quam habet ex aere poſt eius reſolutionem in ipſam: aer namque & aqua ſunt elementa contigua & media, vnde leuiora ſunt mixtione, atque meliora operatione ignis. Cùm frigidum vicerit calidum, aer vertitur in aquam: cùm verò calidum vicerit frigidū, aqua vertitur in aerem: aerem verò habens ex igne, per eius ſolutionem, putrefactionem & multam conuectionem ſuper ipſum, donec bene ablutum ſublimatione fiat album. Nam vt dicit Marchos: Cùm ſuam biberit aquam adurentem, denigratur, manetque, vt prædixi, in vmbra purgatorij cum noctibus. Concipit autem in balneis, & parit in aere, deinde rubeſcens, graditur ſuper aquam, & ſuper cacumina dealbatur, & fit albus leuis, & aereus, qui prius fuit grauis, ſiccus & obſcurus ignis, exaltato ſole incaleſcit aer & areſcit. Vnde Pſalmus: Exibit ſpiritus eius, & reuertetur in terram ſuam, in illa die peribunt omnes cogitationes, id eſt, dominationes hu-

morum. Ex quo tunc versa sunt in terram, & abierunt in sicco flumina, eò quòd volans cecidit in nidulum, vnde prius exiuit.

Ignem verò habes à terra exaltatum per lapidis diuisionem, aquæ distillationem, & terræ calcinationem: quia sicut ab aere aquam habes distillatione, sic ignẽ à terra habes calcinando. Et sic scias quòd terra suam frigiditatem aquæ præstat, aqua suam humiditatem aere donat, aer suam caliditatem igni communicat. Et sicut ignis viuit de aere, & aer de nutrimento aquæ, & aqua de nutrimento terræ: ita viuit lapis noster de omnibus elementis.

Et sciendum, quòd aer subterraneus, qui terram sustinet, non demergetur in aqua, quæ sub se est prohibens in terram humectari ab aqua. Factus est ergo aer complexionis, & diuidens inter diuersa, videlicet, inter terram & aquam, & factus est aer substantia solaris inter aduersantia concordans, ne se inuicem destruant, videlicet inter aquam & ignem. Exemplum huius est ouum, quod vnum est, cõtinens in se plura, scilicet albumen & vitellum, pro materia & forma, nec non testam: albumen & vitellum, pro corpore, spiritu & anima: pro quatuor autem elementis, videlicet testam, præterea pelliculam inferiorem, pro aere frigido subterraneo, qui est diuidens

terram

terram ne demergatur in aqua.

Deinde albumen pro aqueitate, postea & pellicula superior pro aere calido subsolari inter aduersantia concordans, videlicet inter aquam & vitellum igneum, ne se inuicem repugnando destruant. Omnia tamen vnum sunt. Aer autem inferior ac frigidior superat terram, scilic. aquæ densioris, aerisq; altioris.

Ideoque altior aer altiorum, calidior, rarior & subtilior est aere inferior. Et sic in vno continentur quinque, scilicet vna quaternitas, id est, terra, aqua, aer, & ignis, & punctus Solis in medio rubeus. Et hic pullus est auis Hermetis.

Quare omnium philosophorum ab omnibus veteribus nostris lapis noster nuncupatus est, maximè etiam ptopter albedinem & siccitatem eius, ac manifestam aqueitatem ipsius circundantem, ac intensissimam rubedinem eiusdem occultatiuè implicantem.

Dicit enim Aristoteles, quòd non fit transitus rectius inter extrema, nisi per medium. Ideoque non vertitur calidum in frigidum, nisi per humidum, quod est eorum medium: nec etiam aqua vertitur in ignem, nisi primò vertatur in aerem: nec terra vertitur in aerem, nisi prius vertatur in aquam: nam ignis & aqua sunt elementa contraria, siue extrema & aer & terra sunt eorum media: quia sicut

“ aqua eſt iuxta aerem inferius: ſic aer eſt iuxta
“ ignem ſuperius: ideoque aqua contrariatur
“ igni, ſicut terra aeri, eò quòd aqua & aer con-
“ ueniũt in humido, ignis & terra in ſicco. Ter-
“ ra immediatè mutatur in ignem, ſicut aqua
“ in aerem: ſed ignis & aqua, aer & terra non ro
“ tantur, niſi terra in aquam, & aer in ignẽ prius
“ conuertantur. Ignis verò in ſua altitudine ſe-
“ cundum Rogerium Bacconem eſt calidus &
“ ſiccus in quarto naturaliter, quæ ſi vis verte-
“ re in aquam, reduc corpus ad temperamen-
“ tum, vt ſit ſuſceptibile, reduc in calcem, nunc
“ ad ignem, & apponenda eſt aqua, quæ eſt fri-
“ gida & humida: in quarto tamen eſt tempera-
“ mentum nec calidum nec frigidum: & ſic a-
“ qua cum igne mixta, facit temperamentum
“ nec humidum nec ſiccum.

Eodem etiam modo mediantibus qualitatibus remittentibus & augentibus, terra & aer ad temperamentum educuntur: ſicq; ſpiritu cum corpore mixto, vt prædixi, fit temperamentum, non ita rarum vt ſpiritus, nec ita denſum vt corpus.

Inſuper etiam cùm in opere fueris, ſtudeas omnia ſigna naturæ, quæ in qualibet decoctione apparent, recordare in mente, & eorum cauſas inueſtigare. Per hoc enim apparebit tibi ſcientia huius regiminis certa, videlicet, in quo gradu moderandus eſt ignis. Sed

ſi ad

si ad statum rubeum finalem ante terminum albedinis debitum in administrando opus deducitur, conficiendum est quod corrupti uẽ errasti, quod absit. Tunc pro remedio aufer rubedinem, cum aqua alba recenti imbibendo inhumando, & ad plenum cum calore in nigrum conuertendo, & sic semper tepido quousque putrescat iugiter, & iterum nigrum efficiatur: quo rubore præcipuè caue propter periculum, Signum autem perfectę albedinis primæ, videlicet totius materiæ, est manifestatio cuiusdã parui circuli capillaris: quia circa materiam per latera vasis subcitrini, vbi prius post summam nigredinem apparuit circulus albus. Et non cures de coloribus ante veram albedinẽ apparentibus: quia veri non sunt. Nam bis nigrescit, bis vilescit, bis albescit, & bis rubescit. Nam componitur quatuor diebus putrefactus, colorem dabit nigrum obscurũ, diu moraturũ, secundò nigrum citrinum, tertiò rubeum nigrum: quartò rubeũ claro similem croco sicco: quintò demum calorem rectè albedinis circa quam nullum consequeris effectum. Cum autem apparuerit candescens per totã materiam, ad instar terræ foliata, vel foliorũ rubum, fixa firmiter illam & calcina. Deindè addẽdo nouum humorem exalta, & iterum fixa, & hoc iteratius. Demum mortificato igne vt prædicitur, & continuè exalta albedi

" nem in aurum solis aurigum, vt ascendat in
" curru igneo ad cœlum, post Heliam vel in
" paradisum gloriæ dyadematæ regio insigni-
" to. Et tunc fit nostra tyriaca perfecta & lapis
" rotundus: quia in qualitatem temperatus
" quatuor elementa lapidis concorditer exal-
" tantur.

Vndecimus gradus dicitur multiplicatio.

Quæ est bonitatis augmentatio, coloris exaltatio, & quãtitatis infinitę artificiosa accumulatio.

Et quare in infinitum multiplicari, hæc nostra medicina debet, hæc est causa.

Ipsa namque medicina est sicut ignis in lignis, & sicut muscus in aromatibus bonis. Ergo est magis crescens quo magis fuerit vsu conculcatus: quare oportet te partem illius relinquere omni tẽpore, quoniam ditatus ter ab illa, sicut qui habet ignem ditatus est ab igne.

Duobus autem modis multiplicari poterit medicina. Primo per solutionem & reiteratam coagulationem, & hæc est eius multiplicatio virtualis in bonitate.

Secunda per fermentationem, & hæc est eius multiplicatio in quantitate. Citius autem augmentationem per fermentationem perficies, eo quod soluta nõ bene operatur,

Concordat cum Georgio Klek

nisi

nisi prius figentur in suo ferméto. perfectius ergo per solutioné & exaltationé nostra medicina multiplicatur, & hoc modo spiritualia, & post primam solutionem, exaltationé, & coagulationem, pars vna in prima proiectione cadit super 100. secũda super 1000. & sic vlterius decuplare, semper exaltando, vsque in infinitum, quod preciosissimum est Dei donum. Sic ergo concluditur quòd abundantius operatur in multa medicina fermentata, & soluta, quoniam solum fermentum, quia magis est subtiliata, licet per solam fermentationem multiplicari poterit in infinitum. & illud ideo: quia fermentum reducit sibi appositum, ad sui naturalem coloré & saporem, per omnem modum. Videntes ergo philosophi, quòd illud non fugiebat, cũ fugientibus factum est fugiens. Reiterauerunt ergo illud ad simile corpus non fugiés, & tulerunt in id ipsum, à quo minimè fugere potuerunt, propter propinquam suæ naturę conuenientiam. anima certè suum corpus citius ingrediens, quàm si in alio mitteretur: quod si mittere studueris in vanum laborabis, quoniam nõ est cõmunicatio tenebrarum & lucis. Ad corpus ergo simile corporibus, ex quibus tracta sunt ipsa reuixerunt, & parata sunt: quia sic tingés & tingendum vna tinctura facta sunt. Non putes ergo illud quod tingit & fugit esse veram tin-

cturam philoſophorum. Quia ſulphura tingunt,& fingunt, niſi ſimili argento viuo ſui generis ſint iūcta. Ideo oportet ipſum admiſceri argētū viuū alio albo, alio rubeo ſui generis, & tincturæ fugiat. Quare iubemus argentum viuum commiſceri argento viuo, vt prædicitur, donec vna aqua munda fiat.

Et hoc ſciendum Adarnech, quod omnia rerū nomina, & eorum ſimilitudines nulla alia de cauſa ab antiquis cōtrariantur, niſi & vos intelligatis, quod huius rei principium ſuper finem teſtatur. Et etiam ſciatis quòd hoc totum non eſt res niſi vna, quæ patrem huius & matrē, & eius pater & mater ea miſcuerunt, & paſcunt, nec ipſa à ſua matre aliquo modo differre poſſunt. Rebus ergo mixtis, vt per confixationem multiplicentur, pone vas ad ignem, & cuſtodi fumum, prçcauens ne fugiat ab eo aliquid, & regimen totum eſt .in tempore ignis morare propè vas & intuere medicinam quomodo mouebitur de colore in colorem, in minori tempore quàm in vna hora diei, quouſque veniat ad metam albedinis. citiſsimè namq; liquefiet in igne, & cōgeletur in aere: quia fumus, cum ſenſerit ignem, penetrabit in corpus, & ſpiritus confringetur in ſiccum, eritque corpus vnum fixum, clarum, album, vel rubeū, ſecundum quod medicina fuerit & fermentum. Tunc decide ignem, dimitte totum infrigidi-

frigidari: quia cadit vnum pondus ſuper mille milia, & ducenta milia, cuiuſuis corporis vt conuertatur in aurum optimum vel argẽtum ſecundum Elixiris qualitatem.

Duodecimus gradus & vltimus huius ſcalæ ſapientis & totius operis completiuus dicitur Proiectio.

Quę ad deſideratiuam læticiam artificem perducit. Vnde pro proiectione in paucis verbis, Sciendum eſt, quòd prius dicitur, pijce, id eſt, pondus vnum ſuper mille, &c. Melius tamen eſt proijcere, nunc dimittis ſuper fundamenta, & fundamenta ſuper verba mea, & verba mea ſuper Diligam te domine, & diligam te, ſuper attendite. Exemplum ex eo de croco, qui ſi ſiccus proijceretur parum tingit, ſed ſi ſolutus iungatur cum paruo liquore, & illud paruum cum multo tingeret in infinitum. Sic ergo facies proiectionem: primò multiplica decem in decem, & erunt 100. & 100. in mille, & erunt decem millia: & ſic per communes vſque in infinitum. Cauſa autem horum omnino eſt dux, ſcilicet bonitatis, & neceſsitatis, & perfectionis. Bonitatis, vt abundantius tingat, vt melius perficiat, & plura conuertat. Neceſſitatis, vt melius coloretur, melius figatur, & ſibi ſimile ingrediatur perfectionis: quia me

dicina perfecta habet conuertere Mercuriū in perfectiſsimum aurum & argentum. Numerus perfectus eſt, denarius, centenarius, millenarius. Ideo à principio ad vltimum facies proiectionem. Nam ſi ita parum ſuprà ita magnum in ignem mitteretur, periclitaretur ab eo propter ſui paruitatem. Verùm omnia medicinæ fundamenta ſunt multum ſubtilianda & tingenda. Quia quanto plus ſubtiliatur & tingitur, tanto abundantius operatur, &c.

Epilogatio totius, & omnium ſupradictorum ſumaria recapitulatio.

Sumatur ergo lapis in capitulis ſufficienter notus, & cum operis inſtantia aſsiduetur, ſuper ipſum perfectio ſublimationis, vt mundetur per hoc & ſubtilietur, donec in vltimam ſubtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat. hic quidē eſt primus eius adminiſtrationis gradus. Ab hinc verò cum modis fixionis figatur, donec in ignis aſperitate quieſcat: ſic autem opus lunæ nimis album, & opus ſolis nimis rubeum: quia albū opus eſt hyemis, rubeum verò æſtatis: ideoque ſubtiliationis maioris partium indiget per modos proprios in maiori decoctione digeſtionis, ſcilicet donec rubicundiſsimum

mum assumat colorem. Et in hac vna perfe-
ctione secundi gradus p̄parationis meta cō-
sistit. Sed & in tertio est totius operis com »
plementū, vt sc. iam fixum lapidem cum mo »
dis subtiliationis volatilē facias, & iterū vo- »
latilem fixum, & fixum solutum, & solutum »
iterato volatilem, & volatilem iterato fixū, »
quousq; fluat & alteret in complemento so- »
lifico & lunifico certo: quoniā ex iteratione »
præparationis huius tertij gradus in medici »
na, resultat alterationis, & bonitatis multi- »
plicatio. Vt vnumquodq; imperfectorū cor »
porū conuertat in infinitū solificū & lunifi- »
cum verum. Sic etiam habet virtutem effica
cem, ad sanandū omnem infirmitatē, super
omnes alias medicorum medicinas. Nam a-
nimum lętificat, virtutem augmentat, sanita
tem conseruat, iuuentutem renouat, sene-
ctutem retardat, &c. vt Arnoldus dicit. Et au
rum sic factum per magisterium fit potabile
per accumulationem quintę essentię nostrę
super ipsum, donec pariter inspissentur: cum
quibus etiam elemēta aliarum rerum medi-
cinalium poterunt in spissitudinem olei cir-
culari. Et tunc habeatur aurum potabile ve-
rissimū balsamū philosophorum efficacissi-
mum, quod est preciosissimum Dei donum.

Cuius nomen glorificetur hic &
in æuum, Amen.

TRACTATVS OPVS MVLIERVM, ET LVdus puerorum dictus, incipit faustè.

PERIS processio dicitur omne opus mulierum, & ludus puerorũ. Post ingressum operis continuat subtilis indagator naturę diuæ progressum. Verba ergo ista non fabulosa sunt, nec contemptu digna, imò verba ista sic attendas, quod te non decipiant antiquorum librorum textus, qui verba nonnunquam transponunt, vt inquit Apuleius philosophus, in lib. de Secretis naturæ.

Debet autem triplex ludus puerorum præcedere opus mulierum. Pueri enim ludunt in tribus rebus. Primò cum muris frequenter vetustissimis. Secundò cum vrina. Tertiò cum carbonibus. Primus ludus materiam lapidis ministrat.
Secundus ludus animam augmentat.
Tertius ludus corpus ad vitam præparat. Ex flore namque sanguinis fit sal petra, cum primò ludo puerorum. Quo facto restat ipsum animare, & frequenter cum suo compari in aquam soluere, cum duob. alijs puerorum ludis, qui necessarij sunt, vsq; ad tertium calorem nostri Elixiris in opere mulie-

mulierũ,quod opus earum est coquere. qui ergo potest capere capiat. Pręterea lapis noster,quem omnes philosophi quæsierunt,in quo sunt prima elementa mineralium,ei tinctura, calx & anima, spiritus & corpus fixũ & volatile. Mercurius non quilibet, sed ille circa quem natura suas primis operationes incepit, & eas primas operationibus determinauit,ad naturam metallicam,sed imperfectè rem illam reliquit. Si ergo ab illa re extraxeris,in qua inuenitur,& cum ea inceperis operari,incipiendo in eo vbi natura reliquit, imperfectum inuenies in eo rem perfectam,& gaudebis sicut dixit rex Geber. Et hanc rem de qua extrahitur lapis habẽt tam pauperes,quàm diuites. Et est opus mulierum & ludus puerorum, & flos eius est lapis. Recipe ergo in Dei nomine rem illam, quæ non est perfecta. Ex perfecto enim nihil fieri potest: quoniam species rerum perfectarum à sua natura non permutantur,sed potius corrumpuntur. Nec illa res ex qua noster lapis extrahitur, vel materia lapidis est pœnitus imperfecta, cum secundum artem ex tali scilicet imperfecto, nil fieri posset,ratio quia ars primas dispositiones naturæ inducere non potest. Sed ipsa est res media inter corpora perfecta & imperfecta. & quod natura in ipsa nõ perficit, sed tantum incepit,hoc per artem poterit reduci ad per

fectum. Ideo Fledius philosophus dicit: Cũ homo sit dignissimum creaturarum, cuius gratia & amore omnia sunt cõdita, eidemq; subiecta. Et illud cuius corpus non recipit extimationem, quoniam in eo est quod sanitatem iuuentutemque conseruat morbos atque languores ab homine & metallis repellit, & omnem superfluitatem consumit. Et hoc totũ operatur nostrum Elixir super omnes Galeni, Hippocratis, Auicénę, & aliorum philosophorum medicinas, potationes & confectiones quascunq; etiam lepram ab homine repellit. Hinc dicit Albertus in suis Mineralibus. Maxima virtus est in quolibet homine, & maximè in capite, inter dẽtes, ita quod in sepulchris antiquorum mortuorũ inter dentes aurum in granis minutis & oblongis sæpius inuentum fuit tempore nostro. Quia quod non posset esse nisi in homine esset ista virtus mineralis, quæ virtus mineralis est in nostro Elixiri. Et ideo dicitur quod lapis in quolibet homine. Et Adam portauit secum de paradiso, ex qua materia in quolibet homine lapis noster vel elixir eliciatur. Hinc dicit Arnoldus, quòd nunquam fuit intentio philosophorum, quòd lapis noster esset de principijs mineralium, scilicet argẽti viui fixi, & sulphuris. Sed in corporibus perfectis, in quibus est perfecta cõmixtio, argentum viuũ fixi, & sulphuris viui optimi.

optimi. Cum corpus commiſcetur cum ſpiritibus fit vnum cum eis, ita quod nunquam ab inuicem ſeparantur, quemadmodũ aqua commixta aquæ: quoniam omnia ad naturam ſuæ homogenietatis ſunt redacta. Nam philoſophi non dixiſſent, niſi corpora verterentur in non corpora, nihil in hac arte effici. Notate bene hæc verba, ſignate myſteria: Quoniam in hoc opere declaratur, quod ſit lapis noſter, cum principium omnium philoſophorum ſic diſſolueret lapidem. Si enim lapis noſter eſſet de primis principijs mineralium, oporteret ipſum ſublimare, calcinare, figere, & demum ſoluere. quod eſt omni philoſopho contrarium. Vnde dicunt, niſi corpora fiant in corporea & è conuerſo, nil operamini. Ergo concluſiuè dicendum, principium operis noſtri eſt diſſolutio lapidis noſtri: ratio, quia corpora ſoluta ad naturam ſpiritus ſunt redacta, & magis fixa. Nam ſolutio corporis eſt congelatio ſpiritus.

Vnde Anaxagoras philoſophus, lapis noſter eſt ſol ſublimatus, & conuerſus in maxima virtute minerali. Vnde Liliator dicit: Ex hoc auro & gemma noſtra ex puro auro multa emim9. Alphidius philoſophus dicit: Congelate argentũ viuo. cũ corpore Magneſiæ. Non intellexerunt philoſophi argentum viuum quod videtur, nec magneſiam,

quæ vulgo videtur: Sed per argentũ viuum intellexerunt humiditatem illius mixtionis quæ eſt humiditas radicalis lapidis noſtri. Et per Magneſiam intellexerunt totam mixtionẽ de qua extrahitur iſta humiditas, quæ argentum viuum noſtrum vocatur: quę quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compoſitum diſſoluit, congelat, denigrat, dealbat, rubificat, & perficit. Alphidius philoſophus dicit:

In noſtro lapide ſine compoſito ſunt ſol & luna, in virtute & potentia, & argentum viuum in natura: quia ſi hoc non eſſet in noſtro lapide & compoſito, non facerent nec ſolem nec lunam. Et tamen non eſt aurum commune nec argentum commune. Quia ipſe ſol & luna exiſtentes in opere noſtro ſine lapide vel compoſito, ſunt meliores, quàm ſunt ſol & luna vulgares, eo quod ſol & luna exiſtentes in noſtro compoſito & lapide, ſunt viui & virides. Sol verò & luna vulgares ſunt mortui. Ideo ſol & luna in noſtro lapide & compoſito ſunt potentialiter & non viſibiliter.

Lapis noſter qualis ſit in tactu, in pondere, guſtu & odore.

Mitridates ad Plodium dicit. Tactus noſtri lapidis mollis eſt, & maior mollities eſt in eo quàm in ſuo corpore. Pondus eius graue eſt.

ue eſt. Cuius guſtus dulciſsimus, licet eius natura ſit acuta. Odor enim eius, ante confectionem eſt grauis & fœtidus, & à corpore mortuo tollit odorem. Etiam odor eius eſt malus, & aſsimulatur odori ſepulchrorum. Nec ergo noui alium lapidem qui huic aſsimilatur in effectu. Et in iſto lapide continentur quatuor elementa, & aſsimilatur mundo & mundi compoſitioni, nec in mundo alius reperitur lapis pro noſtra arte. Et quicunque alium lapidem pro noſtro opere quæſierit, eius intentio omnino fruſtrabitur.

Qualiter lapis noſter debet cognoſci per circumſtantias.

Et ſi modo non intelligitis lapidem, nunquam eum intelligetis.

Hali philoſophus & rex in Turba dicit, Lapis noſter inuenitur in omni tempore, in omni loco, & apud omnem hominem, &c. Arnoldus de No. villa dicit: Firmiter teneas quòd expenſæ noſtrę nobiliſsimę artis, non excedunt precium duorum aureorũ, in prima ſua emptione, id eſt operatione. Oportet tamen ipſam medicinam diutius aſſueſcere ſuper ignẽ, ſicut puer ſuper vbera matris enutritur.

Idem Arnoldus dicit: Tres eſſe mineras in quibus lapis noſter extrahendus eſt. Ex

quo

quolibet vegetabili poteſt argentum viuum elici, & emanere, quod in ſe habet quatuor elementa, à quo poteſt fieri lapis phiſicus. Ab alio verò non. Veruntamen ſcias, quòd Deus creator altiſsimus creauit naturaliter tres Mercurios principales, & excellentiſsimos. in mineralibus eſt vnus, ſcilicet ſolis & lunæ.

Et in vegetabilibus, id eſt inter vegetabilia eſt alius, ſcilicet in vite. Tertius in animalibus, id eſt, inter animalia, ſcilicet in eptate.

Ex his ergo tribus Mercurijs elicitur Mercurius viuus, quem philoſophi quæſ‑runt, habentē in ſe quatuor elementa, & quatuor colores. De quo argento viuo ſumitur, & præcipuè fit lapis philoſophorum. Melius enim argentum viuū ſiue minerale, ſiue vegitabile, ſiue animale eſt illud, quod eſt aureum & clarum. Et tale argentum viuum eſt aſſumēdum pro noſtro lapide, quia color eius eſt ſicut ventus in ventre ſuo, vt dicit Hermes.

De uaſe ſiue ouo philoſophorum, in quo lapis noſter ponendus eſt, ut igne & arte perficiatur.

Morienes. Si antiqui ſapientes quantitatem vaſis non inueniſſent, in quo lapis noſter poneretur, nunquam ad huius magiſterij perfectionem perueniſſent.

Hinc

Hinc dicit rex Hali: Cognoſce modum ſiue gradum vaſis noſtri operis, quod vas eſt radix, & principium noſtri magiſterij. Et idem vas eſt tãquam matrix in animalibus, quia in eo generant & concipiunt generationem pariter & nutriuntur. Ideo niſi vas noſtri magiſterij idoneum ſit, totum opus deſtruitur, nec lapis noſter producit effectũ generationis, quia nõ inuenit vas generationi aptum. Hinc dicit Ioannes Auſtri philoſophus: Sufficit tibi lapidem in noſtro vaſe ſemel ponere, & claudere quouſq; totum cõpletur magiſterium. Quod autem amplius eſt, à malo eſt, quia propter ſuperfluum proculdubio argentum viuũ, non vertitur in rubeum, nec in album, Totum ergo reſiduum ad artis occultationem in eo ponitur.

Verbi gratia: Ad generationem hominis anima vegetabilis nunquam niſi ſemel imponitur materia ſeminis. Si autem ſecunda vice imponeretur, tunc vnũ deſtrueret reliquum, puta propter ſanguinis cruditatem, vel aeris ingreſsionem, aut matricis ſuperabundantiam. Et ideo mulieres ſe multis & varijs viris exponentes, rarò concipiunt. Si verò concipiunt, pariunt abortum. Quia ſi cruda coctis, indigeſta digeſtis ſupponũtur, fœtum nõ nutriunt, ſed occidunt. Ratio eſt quia fœtus de mẽſtruali ſemine tantũ nutritur, & creſcit vſq; dũ ad lucem producitur.

Et ideo rex Hali de vaſe noſtro loquens dicit: In vaſe noſtro fit paſsio, & ideo ad mẽ ſuram vnius librę ponatur, & non plus, quia in lapide noſtro ſunt venti inter noſtrũ vas & materiam lapidis contenti. Qui ſi non bẽ nè fuerint obſtructi euadunt, Et ſic magiſterium annihilatur. Morienes dicit: Accipe ouum, id eſt, vas, & igneas, percute gladio, animamque eius recipe: hæc enim eſt clauſura. Philoſophus dicit: Conſerua vas, & ligaturam eius, vt ſit potẽs in conſeruatione. Nam aqua quæ prius erat in terra, & fugere nequibat, redijt iam ad ſuperiora vaſis à ſua terra: & ſic terra pariet aquã mediante igne, quæ prius erat in ſuo corpore, id eſt, terra. Albertus Magnus de Generatione noſtri lapidis ſic dicit. Locus eſt principium generationis, & locus generat locatum per proprietates cæli, quæ proprietates influuntur ei per radices ſtellarũ. Et quod ibi virtutes elementales & cœleſtes faciunt in vaſis naturalibus, hoc idem faciunt in vaſis artificialibus. Si tamen artificialia bene formantur ad modum naturalium. Hic dicit Plato, Sicut per motum firmamenti fit reuolutio elementorum, per quam reuolutionem corpora ſubtilia nitũtur ſuperius aſcendere, & id quod ponderoſum eſt manet inferius: ſic quoque eſt in opere peritorum alchimicorũ. Neceſſe ergo bene munire vas, per quod

totum

totum firmamentum in circuitu ſuo reuoluitur. Nam id quod quæritur in noſtro opere, eſt illud quod prouenit ex elementis.

Hermes dicit: Vas philoſophorum eſt aqua eorum. Nota ſub vegetabilis Mercurius materiam & ſpiritus ex ſua viſcoſitate continens & conſeruans.

Ad cognoſcendum quæ intrant ad opus & magiſterium noſtrum.

Morienes dicit: Scitote quòd martiriſando in opere corpora mineralium & ſpirituum, ſcilicet ſulphur, Arſenicum, Auripigmentum, &c. quæ nota ſunt vulgo, & nil penitus in eis reperiunt. Sed opus noſtrum & philoſophorum eſt valde honorabile. Hinc Iacobus philoſophus: Claret quod opus noſtrum ſit compoſitum ex corpore, ſpiritu & anima, & non de ſpiritibus mineralibus, puto argentum viuum, ſulphure, arſenico, vel ſale armoniaco, quia omnia illa vana ſunt inutilia: & propriè non ſunt ſpiritus, niſi æquiuocè, ſed potius ſunt corpora, licet conuertuntur in fumum. Et in ſe nullam habent conſtantiam. Et ideo non poſſunt eſſe radix in noſtro opere benedicto, nec per ſe, nec cum aliquo adiuncto proficiunt, nec proſunt.

De lapidis diuiſione in quatuor elementa. Et proprietas cuiuslibet elementi exiſtentis in lapide diuiditur in quatuor elementa.

Iohannes Auſtri philoſophus dicit: Omne corpus aut eſt elementum, aut ex elementis compoſitum. Sed omnis compoſitio & generatio cõſiſtit ex quatuor elementis ſimplicibus. Quare oportet neceſſariò vt lapis noſter ſit reductus ad primam materiam & originem ſulphuris & Mercurij. Deinde diuidatur in elementa, alias depurari non poteſt, nec comminui, nec etiam ſuæ partes minime poſſunt ingredi, niſi corpus eius diuiſum fuerit in minutiſsimas partes.

Tunc enim bene purificentur eius partes, & per communes bene coniunguntur, & elixir quod quæritur operatur. Nam experimentum deſtruit eius formam ſpecificam, & nouam inducit ſpeciem. Vnde poſt diuiſionem elementorum non videtur ex eis quicquam nec tangitur, niſi aqua & terra: quia aer & ignis nunquam videntur in noſtro lapide, nec eorum virtutes ſentiuntur, niſi in purioribus elementis, quia rara et ſimplicia facta ſunt, ita quod oculis corporalibus videri non poſſunt. Ille ergo lapis ſic extractus ſufficit tibi, vt reducas eum ad ſimplicem ſuæ virtutis effectum

Item quatuor in eo ſunt elementa, ſcilicet ignis,

ignis, aer, aqua, & terra. Ibi quatuor principia sunt siue qualitates, scilicet calidum, humidum, frigidum, & siccũ: quorum principiorum duo sunt amica, & duo inimica. Item duo sunt actiua & duo passiua. Duo ascendunt, alia duo descendunt. Vnum est in medio, & aliud sub illo. Et ratio illius est, quia contrarium à suo contrario non coadunantur nisi per medium. Igitur quod nõ est cõtrarium per se est coadunatum. Sicut calidum & siccũ, per se coadunantur, quoniam in nullo contrariantur: quia illa duo elementa ignis & aer bene adunantur per se simul, sed calidum & frigidũ non coadunantr nisi per medium, scilicet per humidum & frigidum: quoniam per se simul stare non possunt, cũ semper vnũ cõtrariatur reliquo. Ná humidũ & frigidũ bene consistunt simul, sed calidum & frigidũ congregant & disgregát homogenia, & nõ eterogenia, dissoluendo & congelando. Sed humidũ & siccũ aggregantur & disgregãtur constringendo & humectando. Elementorum ergo operatio est simplex generatio & naturalis permutatio: Igitur manifestum est, res vniuersas variari per calidũ & frigidũ. Et simpliciter generari & naturaliter permutari. Ná calidũ & frigidum viuificat materiá: cũ verò vincuntur agentia, liquet, quomodo secundum partes variabiles sunt: Quia ex quolibet nõ fit

quodlibet,ſed determinatum ex ſuo determinato: Quia nulla fit generatio niſi ex conuenientibus in natura.

Item Arnoldus dicit de operationibus & effectibus elementorum: Terra deſiccat & figit, aqua mundat & abluit: aer verò & ignis faciunt fluere & tingere. Ideo oportet quòd ſit aqua multa, aer multus: quia multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit aeris multitudo: aqua enim purgatiuũ eſt, & cauſa efficiens claritatem totius corporis & medicinæ. Hinc eſt quod frequens deſtillatio eſt elementorum ablutio. Et ſicut aqua coniungitur aeri, ſic terra igni. Nam terra calcinata ignita eſt, & ei prædominatur ignis: aqua etiam eſt congelata, & inſpiſſata cum terra & aere. Et quamuis ſit vna & eadem ſubſtantia, habens diuerſos effectus conformes elementis: ideo etiam aqua noſtra vel lapis noſter diuerſis appellatur nominibus. Nam aqua duo operatur in terra, nam lauat eam & tingit: in quãtum lauat, dicitur aqua: in quantum tingit, dicitur aer. Primò ſeparatur aqua, deinde aer: ignis verò qui eſt cõiunctus aeri, calorem augmentat & conſolidat, & ſuperfluam humiditatem tollit ipſius aquæ. Deprimit & compactum facit illud quod eſt rarum & molle.

Item ignis & aer conueniunt in qualitate, ideo vix ab inuicem ſeparantur. Ideo etiam

etiam ſimul depurantur vt aqua. Cum ergo primò cum leui igne aqua mundatur, aer verò & ignis difficilius & vltimò ſeparantur à terra, quę terra poſtquam calcinata eſt, quaſi vt ignis ſicca remanet. Item aer melior eſt quam aqua, quia licet aqua abluit terram & dealbat, faciēs matrimonium tincturarum: tamen aer tingit terram, & infundit ei animam & fuſibilitatem. Et nota bene quæ dixi, & habebis ex opere tuo lapidem ad aquā & terram ſolum, & vtaris lapide ſicco ad ignem & aerem tantum, aer ſanè eſt oleum, tinctura, ſol, anima & vnguentum philoſophorum, quod totum perficit magiſterium. Aer eſt aqua tincta, & eius tinctura eſt ignis. quoniam ipſa aqua eſt corpus, & aer eſt ſpiritus deferens ignem. Oleum verò eſt ſimilitudo animæ in corpore exiſtentis, quod oleum nunquam extrahitur de corpore niſi mediante aqua per longam decoctionem ignis. Nam aqua eſt ſpiritus extractus. Oleum eſt ſicut anima in corpore, & non aliud.

Item Arnoldus iterum de effectibus quatuor elementorum dicit.

Aer nutrit ignem ſicut aqua terrā nutrit. Nam ignis viuit ex aere, & aer viuit de elemento aquæ, & aqua de elemento terræ.

Fige ergo terram & aquam vt aer poſsit figi in aqua, quoniam ſi aquam bene occidiſti, omnia elemēta occidiſti, & mortua ſunt. Verumtamen eſt quod aqua minime ſurgit ſine terra, & nunquā conſurgit ſine corpore fructus, in quo dum moritur ſemen, fructum dare poteſt, quoniam terra manet in ſe fixa, ideo etiam ſecum figit & retinet alia elementa. Aqua verò cum ſit frigida & humida mundat terram, & conſtringit, quoniam frigidum & humidum eſt ſiccitatis conſtrictiuum. Verumtamen eſt quod humidum cito recipit impreſsionem & cito dimittit, ſiccum autem grauiter recipit impreſsionem & grauiter dimittit. Idcirco humidum & ſiccum ad inuicem complectuntur & contemperautur, & adipiſcitur ſiccum ab humido per partium continuationem: ideo faciliter impreſsionem recipit & acquirit humidum à ſicco, vt firmiter teneat impreſsionem, & omnem ignem patitur. Vnde propter humidum prohibet ſiccum à ſua ſeperatione, & propter ſiccum prohibet humidum à ſua fluxibilitate: aer verò circundat aquam, clarificat & rubificat terram & tingit ipſam, vt apta ſit ad extenſionem & fuſionem. Ignis autem totum compoſitum maturat, ſubtiliat & rubificat, & aerem perungit, & conſolidat, terræ & aquæ frigiditatem conſtringit, & ad melio-

rem complexionem, & ad quantitatem reducit.

Elementa grauia, ut ſunt terra & aqua, ad fixionem & quietem: Elementa verò leuia, vt ſunt ignis & aer, plus iuuant ad fuſionem & tincturam.

Hinc dicit Ariſtoteles: Ego diuidam tibi lapidem in quatuor operationes, id eſt, quatuor elementa: Cum ergo habueris aquam ex aere, & aerem ex igne, & ignem ex terra tunc habebis plenam artem & tincturam. Diſpone ergo ſubſtantiam terream per deſtillationem in humiditatem & caliditatem, donec conueniant & coniungantur, & non diſcrepent nec diuidantur. Et tunc adiungã eis duas virtutes operatiuas, videlicet aquã & ignem. Quia ſi permiſceris aquam ſolam dealbabit: Et ſi adiunxeris ignem rubificabit largiente natura & creatore, &c.

De ſeparatione elementorum in noſtro lapide philoſophicè intelligenda.

Raſis philoſophus dicit: Scias pro vero quòd nunquam philoſophi intellexerunt, quod lapis noſter diuideretur in quatuor elementa ſeparatim, vt faciunt ſtulti alchimiſtæ, ſicut clarè patet per illud quod dicit Arnoldus: Scias pro vero quòd elementa non diuiduntur in lapide noſtro ſecundum

ſubſtantiam, ſed bene ſecundum virtutem: quoniam aliquod purum & ſimplex elementum nõ inuenitur niſi in ſua ſphera tantùm. Verumtamen eſt quod elementorum qualitates actiuæ & paſsiuæ, ſecundum aliquam prædominationem poſſunt à ſe inuicem ſeparari & partiri, vtputa dum ſeparatur aqua viſcoſa & eius ſubſtátia, in qua prædominatur frigiditas, tunc dicitur quòd ſeparatur aqua. Dum verò ſeparatur ſubſtantia magis depreſſa in qua dominatur caliditas, tunc dicitur quod ſeparatur aer & ignis, vel ſubſtantia aerea & ignea. Qui hoc capere poteſt capiat, & qui non, de ſcientia & arte ſe minimè intromittat. Ergo concluſiuè dicendo: Aqua noſtra extrahitur à ſubſtantia manus, & non ex alia, eo quod in eis maior tinctura. De terra verò non curo cuius ſit coloris, vel ſubſtantiæ, donec illa fuerit ſubtilis, clara, atque fixa, &c.

N. 666. et optime

De uera putrefactione philoſophica noſtri lapidis.

Arnoldus in ſuo Roſario dicit: In opere noſtro putrefactio eſt neceſſaria, quia nũquam fit aliquid natum, vel creſcẽs, nec animatum, niſi poſt putrefactionem. Quia ſi putridum, non fuerit, fundi non poterit, nec ſolui. Etſi ſolutum non fuerit ad nihilum

redigetur.

redigetur. Noſtra ergo putrefactio non eſt ſordida nec immunda, ſed eſt commixtio aquæ cum terra, & terræ cum aqua per minima, donec totum corpus fiat vnum. Hinc dicit Morienus philoſophus: In putrefactione noſtri æris ſpiritus vniuntur cum corpore, & deſiccantur in illo. Et niſi aqua cũ terra deſiccaretur, non apparerent colores. Etiam putrefactio noſtra nil aliud eſt, quàm mortificatio humidi cum ſicco. Et noſtra putrefactio non fit abſque humido & ſicco, eo quod terra in ſiccitate continetur, nec per ſe ſurgere poteſt. ratio: quia non poſſunt grauia ſuperius aſcendere: nec leuia cum grauibus inferius manere, & detrudi ſine ſuo conſortio, ſed vtrumque eſt initium & finis alterius. Hinc dicit Hali rex: Scias quòd niſi ſublimaueris corpus quouſq; fiat aqua, aqua in toto non putrefiet: nec poterit congelari, niſi per ignem. Nam ignis commixtionem noſtri lapidis congelat. Et ſimiliter ſoluimus corpora, vt caliditas adhæreat profunditatibus eorum. Et ſic ſolus ignis mutat aquam & terrã à ſuis naturis & coloribus.

Qualiter aqua noſtra à ſua natura denigratur, audi Iohannem Auſtrum.

Iohannes Auſtri dicit: Æs quidem noſtrũ primo de quanto magis coquitur, de tanto

magis ſoluitur & denigratur, & fit aqua magis ſubtilis & ſpiritualis.

Secundò de quanto magis coquitur, de tāto magis inſpiſſatur, & deſiccatur, & fit maioris albedinis.

Tertiò de quanto magis coquitur, de tanto plus coloratur & rubificatur, & fit tinctura intentionis rubedinis. Quia autem ſit neceſſarium quod lapis noſter primo ſit niger. Hoc ſic probatur, Quia generatio vnius non fit niſi per corruptionem alterius. Sed corruptio putrefactionis non fit niſi per calorem agentem in humido.

Sed calor agens in humido efficit primo nigredinem: quare liquidè patet, quod principiū noſtri operis eſt nigredo & caput corui. Ideo philoſophus in Turba dicit. Cum videris illi aquæ nigredinem euenire, ſcias tūc corpus eſſe liquefactum. Tunc oportet ignē leuem continuare ſuper ipſum, donec cōceperit nebulam tenebroſam, quam peperit. Tota intentio omnium philoſophorum eſt & fuit, vt corpus iam ſolutum in puluerem nigrum, ſuam ingrediatur aquam, & fiat totum vnū, & pura aqua ſuſcipit aquam ſicut naturam propriam. Hinc dicit Roſarius philoſophus: Oportet illam nigredinem aquæ, leui igne decoquere, donec in ſua aqua nigratur, ſcilicet donec totum fiat aqua. Tunc enim aqua miſcetur aquæ, & aqua aquam ample-

plectitur, ita quod ab inuicem non poterint separari. Insipientes & falsi Alchimistæ audientes aquam, putant eam aquam esse vulgi. Si autem libros philosphorum legissent, vtique scirent eam rem aquam esse pregnanté. Quæ tamen absq; corpore suo cum quo coniuncta est, facta sunt vna aqua permanens.

Hinc dicit Auicenna: Quam diu apparuerit nigredo dominatur obscura fœmina, & ipsa est prior vis nostri lapidis: quia nisi primò fiat nigrum, non fit album vel rubeum, eo quod rubeum ex albo & nigro est compositum.

Sequitur opus dealbationis. Et qualiter lapis noster debeat dealbari.

Audi Rosarium, Medicina nostra est vna in essentia, & in agendi modo: quoniam necessarium est, quod illa eadem medicina, scilicet alba, nunquam fit rubea, nec potest rubificari, nisi primò fuerit alba. Et ratio huius est: quia nemo potest transire per primum ad tertium nisi per secundum. Sic etiam non est trásitus de nigro ad citrinũ, nisi per albũ: quia citrinũ ex multo albo, & purissimo nigro est compositum. Ideoque hanc medicinam albá & rubeá facere nequimus, nisi primò fuerit nigra, & deide alba etiá: medicina alba & rubea non differt inter se in essentia,

ſed in eo tãtum differunt, quòd rubea maiorem inducit ſubtilitiationem, & longiorem decoctionem in regimine ſui ignis. Et hoc eſt ideo, quia finis operis albi, eſt principiũ operis rubei, & quod cõpletum eſt in vno, incipiendum eſt in alio. Nam totum magiſterium noſtrũ vno modo incipitur & finitur, ſcilicet coquendo. Hinc dicit Roſarius: Argentum viuum ex ære noſtro ſublimatum, ex quo omnia fiunt, eſt aqua munda & tinctura vera. Nam ex ære noſtro fit ſulphur album, quod æs noſtrum dealbat, & quo ſpiritus retinetur ne fugiat. Illud autem ſulphur non poterit ęs noſtrum rubificare, niſi prius operatus fueris ad album, eo quod ſolũ ſulphur album æs noſtrum dealbat. Quare liquet, quod tanta erit pulchritudo æris noſtri, quanta fuerit albedo ſulphuris. Ideo in Turba philoſophorum dicitur. In colore albo ſpiritus vniuntur, quod fugere nequeũt, Quare præcipitur: Dealbate latonem, & rũpite libros, ne corda veſtra corrumpantur. Terra namque cum aqua putrefit & mundatur. Quæ cum mundificata fuerit nigredo, recedit & dealbatur. Et tunc peribit tenebroſum, & vir aſcẽdit ſuper mulierem, & aufert ſibi ſuam nigrediuem. Et ſic tunc Mercurius, id eſt, ſeruus fugitiuus penetrabit corpus, & ſpiritus conſtringetur in ſiccum, & tunc ceſſabit nigrum corrumpens, & deforma-

matum, & fiet album & lucidum. Hinc philosophi in Turba dicunt:

Magnesia nostra cum dealbatur spiritus fugere non permittit, nec æris vmbram vlterius apparere. Ipsa namque est sulphur albũ fixum, quod omnia corpora tingit, perficit, & conuertit in album.

Hinc dicit philosophus: Si fuerit argentũ viuum purum, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis, in album: & illud est res optima, quam possunt habere operantes alkimiam, & conuertunt illud in album: quia natura continet in se naturam, & verò matrimonio copulatur ad inuicem. Et non est nisi ›› sola vna natura, quę in vnoquoque gradu o- ›› perationum suarum in aliam conuertitur na- ›› turam: eo quòd natura natura letatur, & gau- ›› det, & natura naturam superat, & natura cõ- ›› tinet naturam, docens eam præliare contra ›› ignem. Nec tamen sunt diuersæ naturæ, nec ›› plures: sed vna tantùm natura est, habens in ›› se naturas & res omnes, quibus sufficit ad ar- ›› tem nostram: quia vno ordine natura opus ›› suum incipit & finit. ››

Qualiter lapis noster debet rubificari, audi Rosarium.

Nisi primò dealbaueris æs nostrũ, ipsum rubeũ facere nequitis: quia nemo po-

test transire de extremo ad extremũ, nisi per medium. Hoc est dicere: nemo potest venire de nigro ad citrinum, nisi per albũ, eo quod citrinum ex multo albo & purissimo nigro est compositum. Dealba ergo nigrum & rubifica album, & habebis magisterium. Quoniam sicut annus diuiditur in quatuor partes, sic etiam opus nostrum benedictũ. Nam primò est hyems, id frigidum & humidum, & pluuiosum. Secundum tempus est Ver, quod est, calidum & humidum & floridum. Tertium tempus est æstas, quod tempus est calidum & siccum, id est rubicundum. Quartum tempus est autumnus, quod est tempus frigidum & siccum, & tempus colligendi fructum. Hac dispositione tingimus res naturales donec fructum afferát ad vota: quia iam hyems transijt, imber abijt, noxque recessit, & flores apparuerunt in terra nostra, & tempus putationis aduenit. Sed cum stamus suprà rosam albam, solum sortiemur effectum istum, conuertendo corpora metallica, & ægra in albũ arte & operatione. Et cũ videris illam albedinem supereminentem, lætus & certus esto, quod in illa albedine rubedo est occultata. Et hanc rubedinem non oportet extrahere, sed solo igne regere, vsque quo totum fiat rubeum: Et sic consequenter patet, quod color rubedinis creatur maximè ex complemento digestionis. Quia sanguis non

non generatur in homine, nisi prius diligenter coquatur in epate, & post illam rubedinem de cætero nequaquam imponas aquá vel rem aliquam aliam, quousque ad complementum rubedinis decoquatur. Nam tempore æstatis & fructuum, inundatio aquarum pluuialium corrumpit fructũ, quare oportet igne sicco absque humore comburere, donec rubificetur rubedine pfecta: igitur noli cessare quamuis rubeum aliqualiter tardauerit apparere. Quia sicut prima digestio stomachi omnia dealbat, sic secunda digestio quæ fit in epate omnia rubificat. Quare liquet ex primis dictis, quod igne augmentato post albedinem, ex primis coloribus habebis rubedinem: in medio tamẽ colorum illorum apparebit citrinum. Sed ille color citrinus non est stabilis: quia post citrinum mox oritur rubeum. quo apparente, opus nostrum est completum: quoniam tunc habebit virtutem masculi, & conuertit omne corpus incompletum in verum solificũ.

Hinc dicit philosophus: Si fuerit sulphur mundum & clarum cum rubore, & fuerit in eo igneitas simplicis non vrentis, erit res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciant aurum, &c.

Iterum de elementorum naturali & reciproca circulariq́; vicinitate ad inuicem.

Albertus Magnus dicit: Non eſt ſilendū, quòd in omnibus quę ſe habent ad inuicem circulariter per generationem, facilior eſt eorum tranſitus, eo quod in pluribus habēt conuenientiam.

Hinc eſt quod ex argento facilius fit aurum, quàm ex alio metallo, bene ergo ordinauit natura, vt elementa circulariter ſibi cōmunicarent qualitates, quatenus circulares tranſmutationes ex ipſis fierent, & ex circulari tranſmutatione elementorum fieret. Vt puta terra cōmunicat ſuam ſiccitatem igni, ignis verò caliditatem ſuam aeri, aer humiditatem ſuam aquæ, aqua verò communicat ſuam frigiditatem terræ, & terra iterum ſiccitatem ſuam igni. Et ſic circulariter materia terræ appetit eſſe ſub forma ignis: quia ignis quaſi ſitiens naturaliter agit in terram, & cōuertit materiam terræ in ſuam formam. Iterum eadem materia terræ, appetit eſſe ſub forma aeris, qui aer eſt quaſi naturaliter ſentiens ignem. Et ideo agit in ignem & terreā materiam Et ignis, qui fecerat terram in ſuā formam, tunc illa materia naturaliter appetit eſſe ſub forma aquæ. Aqua hoc ſentiens agit in aerem, & in illam materiam, quæ fuit ignis,

ignis, aeris & terræ, & sic conuertit in suam ››
formam. Tunc illa materia naturaliter appe ››
tit esse sub forma aquæ: aqua hoc sentiens, a- ››
git in aerem, & in illam materiam quæ fuit i- ››
gnis, aeris, & terræ, & sic conuertit in suam ››
formam. Cum ergo illa materia fuerit in om ››
nibus formis elementorum fabricata, appe- ››
tit naturaliter simul omnes. Elementa hoc ››
sentientia, & quasi rixantia naturaliter om- ››
nia volunt simul esse. quia sunt actiua, & pas- ››
siua & contraria. Ex illa igitur contrarieta- ››
te & rixa, destruuntur formę elementales, & ››
remanent sub forma elementali. Sed quo ad ››
se, id est per circularem transmutationē ma- ››
teria elementorum efficitur elementatum. ››

Hinc beatus Thomas de Aquino de forma elementorum, in eodem corpore cōiunctorum ita dicit. Vidi & feci per artificium natura cooperante. Nam accepi quoddam sulphur, quod erat naturæ igneæ, & transmutaui ipsum in aquam puram; quam per artē iterum transmutaui in aerem & in aquam; & cùm volui transmutare in terram, vt terra purior fieret, inueni quendam lapidem rubeū, clarissimum, dyaphanum & lucidum, & in eo conspexi omnes formas elementorum, & etiam eorum contrarietates in illa materia lapidis, nescio qua ex virtute nisi ex appetitu.

Ex rubedine enim respexi formam ignis:

Ex diaphanitate formam aquæ, & ex lucidi-
tate formam aeris.

Vnde Arnoldus ad propriam 10. dicit: Beatiſsime pater, Hermes philoſophus dicit. Quòd metalla ex quatuor elementis cõſiſtunt, & quodlibet elementum in ſua materia abundat ex quatuor elementis, cum elementum ſimplex non nobis dare actum ſit. Etiam in materia metallorum oportet, quòd elementa habeant vnam materiam communem corporum, quæ ſit communis formę elementorũ, ita vt ꝑ ipſa poſsint tranſmutari.

Et illa eadem materia quæ erat aquæ, ſit aeris, terræ, & ignis. Sunt ergo quatuor qualitates ſiue virtutes progredientes ab eſſe elementorum, & quælibet iſtarum poteſt dici de materia elemẽtali. & iſtæ virtutes ſunt, calefaciendi, infrigidandi, ſiccitatis & humiditatis. Et duæ iſtarum qualitatum ſunt actiuæ, ſcilicet calidum & frigidum: duæ verò paſsiuæ, ſcilicet humidum & ſiccũ. Sunt ergo duo elementa per comparationem ad res elementales, ſcilicet ignis & aqua actiua, & quaſi duo paſsiua, ſicut terra & aer. Quantum ergo inter ſe ſunt actiua & paſsiua, & communicant in natura.

Hinc eſt quod vnum elementum communicat ſuam qualitatem alteri, vt ſic circulãdo qualitatẽ illius poſsit cõuertere in ipſum, & tranſmutatur. Eſt etiam ſciendum quòd

com-

commune eſt omnibus metallis, quod ipſo-„
rum materia eſt valde propinqua ad inuicẽ„
in natura, in virtute, & potentia.„

„Hinc dicit Albertus Magnus: Quia in naturæ operibus didicit proprio viſu, quòd ab vna origene fluunt aquę viuæ, & in quadam parte fuit aurum, & in alia argentum, quæ tamen materia fuit vna, ſed diuerſus fuit locus in calore. Ideo diuerſitas loci depurationis metalli, diuerſitatem ſecundum ſpeciem fuerit operata.

Recapitulatio totius operis Alchimiæ, & lapidis noſtri ſecundum intentionem omnium philoſophorum.

Plato dicit, Artifex noſtri operis primò debet lapidem ſoluere: deinde coagulare: quoniam opus noſtrum nil aliud eſt, quàm facere perfectam ſolutionem & coagulationem. Vnde Roſarius dicit: Niſi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus peruenit ad perfectionem. Ideo nonnunquam oportet vti aliqua commixtione & contritione in toto noſtri operis regimine, ſed ſolum verſari circa aquam permanentem, cuius vis eſt ſpiritualis ſanguis, id eſt tinctura ſine qua nihil fit. Conuertitur enim in noſtra operatione corpus in ſpiritum, & ſpiritus in corpus. Sic enim mixta in vnum reducuntur & ſe inui-

cem vniunt. Nam corpus incorporat ſpiritũ per ſanguinis tincturam: quia omne quod habet ſpiritum, habet & ſanguinem.

Nam omnis res cuius radix eſt terra, & aqua fit moriẽs. Hoc eſt dicere, terra fit aqua, & vincunt eum aquæ qualitates, ſic eſt ſolutio corporis, & coagulatio ſpiritus, & econtrà. Nam vnam habent operationem: quia non ſoluitur vnum, niſi coaguletur reliquũ. Ideo in principio operis tu aduna ſolem per lunam, & coagula per ſolem, quoniam inde apparebunt effectus, eo quod pars inferior deprimitur, cum naturaliter ſuperiora inferioribus dominantur.

Hinc dicit Hali rex & philoſophus: Hæc ambo, ſcilicet ſolutio corpois, & congelatio ſpiritus, erunt in vna operatione, & non fit vnum ſine altero. Ratio eſt, quia corpus & anima, quando ſimul coniunguntur, vtrumque eorum agit in ſuum ſocium. Verbi gratia, cum terra & aqua ſimul coniunguntur, conatur aqua diſſoluere terram, cum ſua humiditate, ſua virtute & proprietate, quæ in ea eſt, facit terram ſubtiliorem, quàm prius erat: & reddit terram ſibi ſimilem in corpore, ita vt fiat aqua, & econuerſò, aqua inſpiſſatur cum terra, & fit ſimilis terræ in denſitate, quia terra ſpiſsior eſt quàm aqua. Ideo dicit Albertus in Secretis ſecretorum:

Scias inter ſolutionem, & coagulationem

ſpiritus

ſpiritus nullam eſſe differentiam temporis, nec opus diuerſum, ita quòd vnum non fiat ſine alio, quemadmodum inter aquam & terram, non eſt aliqua pars diuerſa, nec temporis differentia, quo cognoſcatur in earum operationibus, vt vna ab alia ſeparetur, ſed eſt vna & eadem operatio, & fiunt ſimul. Ideo Arnoldus dicit: Opus lapidis noſtri eſt ipſius diſſolutio, ſciẽs, quòd nullo modo materia lapidis poſsit deſtrui, quin ſub aliqua remaneat forma. Vnde ſoluta prima forma corporis, immediatè inducitur noua forma, quæ quidem in colore eſt nigra, in odore fœtida, in tactu ſubtilis. Hæc enim ſunt ſigna perfectæ ſolutionis, & putrefactionis corporis. eo quod calor agẽs in humidum primò conuertit in nigredinem, quæ nigredo eſt caput Corui, & hoc eſt principiũ operis noſtri. Et ſic lapis diſſoluitur in aquam, quæ aqua Mercurius noſter, & philoſophorum, vocatur.

Hinc dicit Hali rex: Compoſitio noſtri magiſterij, eſt cõiunctio ſiue matrimonium ſpiritus congelati, cum corpore ſoluto: & ſua coniunctio, & ſua paſsio fit ſuper ignem. Nã caliditas eſt eius nutrimentum, & anima nõ amat corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, niſi per mutationem vtriuſque, & hoc fit virtute ignis & caloris, per conuerſionem ſuarum naturarum. Hinc

dicit Morienes: Magisterium nostrum non est aliud, nisi extractio aquæ à terra. Et econtrà aquæ super terram, donec putrefiat terra cum sua aqua, quæ cum putrefacta fuerit, & mundificata, totum mugisterium Deo auxiliante bene dirigitur. Hinc Plato dicit: Accipite lapidem nostrum, & in tabellas tenues coaptate, & ponite in vase nostro bene clauso, & assate cum igne leui, donec confringatur. Et sciatis quòd totum magisterium nil aliud est, quàm facere perfectam solutionẽ & coagulationem: hoc est dicere, primò soluere, deinde vt aqua congeletur, ad calorem solis decoquere.

Sequitur modus proijciendi.

Qualiter lapis noster proijci debet ad metalla. Ponatur pōdus vnius denarij super decem pondera Mercurij vulgi, loti cum sale & aceto, & exsiccato. Deinde ponatur in crucibulo super ignem, & quādo Mercurius incipit feruere & fumigare, tunc statim proijce medicinam tuam albam super Mercuriũ fusum, & tũc medicina incipit se fundere in superficie in modum olei. Deinde illud oleũ cito intus ingreditur, & tunc Mercurius in colore diuersificatur, & congelabitur in forma vitri albi: quem Mercurium sic vitrificatum extrahe ab igne. quo infrigidato, sumatur vnũ pondus, & proijciatur super 60. pon-

dera Iouis fusi, tūc statim eueniēt stellę quæ citò transibunt. Tunc bene cooperiatis crucibulum cum carbonibus viuis, & stet in illo igne per quartale vnius horæ. Deinde extrahatis, & fundite, & erit pulcherrimum albū, & delectabile.

Sequitur modus proijciendi lapidem rubeum.

Fundatis mediam vnciam Mercurij, & dimidiam vnciam Iouis, quodlibet seorsum: deinde pone tuam medicinam super Iouem fusum, & stet sic mixta in crucibulo aliquantulum, vt bene se incorporent: & debent esse tres crucibuli, vnus, in quo est medicina cum Ioue mixta: in secundo debet esse Mercurius crudus dimidia pars vel duæ. Tertiū crucibulum debet esse vacuum. Deinde medicina existens cum Ioue in crucibulo proijciatur in aliud crucibulum vacuum. Tūc statim Mercurius euacuetur ad crucibulū, vbi est medicina cum Ioue, vt bene moueatur, vt bene permisceatur. Deinde totum repone ab igne, & permitte infrigidari extra ignem. Alia verò crucibula semper stent ad ignem. Et cum Mercurius fuerit infrigidatus, medicina euacuetur in crucibulum vacuum. Deinde euacuetur aliud crucibulum, in quo fuit medicina, & apponatur Mercurius. Et sic semper procedendum est, quous-

que medicina cõgelauerit Mercurium: quo congelato in vitrum rubeum & diaphanũ, & transparẽs, huius vitri rubei ponatis vnũ pondus super 44. pondera Iouis fusi, & erit valde bona ꝓportio. Et faciatis cum eo eodem ordine, quo suprà fecistis in proiectione medicinæ albæ. Et est notandũ, si est metallum frangibile, tunc debetis plus addere de corpore imperfecto, scilicet de Ioue vel Saturno, si proiectio fuit super Saturnũ. Et sic potestis per eundem modum de omnibus alijs metallis facere. Et scire debetis, qđ additionem corporis imperfecti debetis addere paulatim, & in debita proportione & quantitate. Quia si nimium apponeretis, tũc oporteret vos ipsum effundere: quoniam aliter non remaneret corpus imperfectum & superfluum.

Sequitur de lapidis nostri multiplici virtute, & ineffabili eius medicinali effectu, & operatione, & multiplicatione.

Menander philosophus dicit: Cum ad finem operis nostri perueneris, non indigebis operis nostri reiteratione, cũ eius actio fortior sit actione ignis, eo quod totum consumit, quod nõ facit ignis artificialis: quia ignis artificialis habet ligna, & vegetabilia, & consu-

consumit ea, non tamen omnes rerum partes, sed dimittit cineres & carbones. Sed medicina nostri lapidis non dimittit aliquid in rebus, sed res totaliter conuertit à sua forma in suam essentiam. Est enim medicina nostra sicut fauilla ignis, quæ in actu augmentatur, & augetur in quantitate, vt dicit Hermes. Et in tantum augmentatur & multiplicatur, quòd oportet operantem ex illo ab actione cessare ad tempus tędio affectus. Et hoc est venenũ, de quo se philosophi iactauerunt, cum quo lapides viuificauerunt, quorum naturæ fuerunt diminutę, & reduxerunt eos ad naturam temperatam. Quare honora lapidem nostrũ. Hermes dicit: Cum lapis noster ad suum terminum peruenerit, nihil eo subtilius videtur.

Non ergo miremini, si corpora supercœlestia sunt in se incorruptibilia, cum in inferioribus, in natura incorruptibilitas sit reperta, nullique aliorum corporum inferiorum subiecta.

Nam si lapis noster staret in igne vsq; ad nouissimum diem, nunquam consumeretur, nec transmutaretur. Et subdit idem Hermes dicens: Cum ad eius finem perueni, tale gaudium mihi fuit, quale nunquam diebus vitę meę habueram, videns, quod tanta essentia sine elementali materia in his inferioribus possit detineri. O natura maxima

creaturarum, quæ continet quod ignis non potest.

Qualiter medicina nostra lapidis curat omnes morbos, & infirmitates, & modus utendi ea.

Modus vtendi medicina talis est secundum omnes philosophos. Si vis nostra medicina vescendo vti, tunc recipe de Elixir nostro pondus duorum florenorum ducatorum, ad vnam libram alicuius confectionis, & comede de ista confectione in hyeme pondus vnius dragmæ, Quod si feceris, omnes infirmitates corporales, ex quacunque causa siue calida, siue frigida fuerint, depellit. Et conseruabit sanitatem, & iuuentutem in homine, ac ex homine sene facit iuuenem, & facit cadere canos crines. Item nostrum venenum philosophicum curat lepram confestim. Flegma dissoluit, sanguinem mundificat, visum & omnes sensus acuit, & ingeniũ miro modo super omnes medicinas philosophorũ. Quare nostra medicina æstimationem non habet, quoniam omnia facta sunt propter hominem, &c.

Præscriptus tractatus, est per quendam

dam

dam doctorem in famosa ciuitate Lypsiæ commorantem, ex vetustißimo libro exscriptus, Qui liber antiquus, fuit quondam Caroli quarti Romanorum Imperatoris, ex quo etiam laborare fecit lapidem nostrum, & perfectißimè adimpleuit. Qui etiam multa monasteria diuersorum ordinum multasque egregias collegiatas Ecclesias & cathedrales erexit & fundauit, &c.

INCIPIT LIBER ROSARIVM PHILOSOPHOrum, Compositus, & in unum compilatus diligentissimè.

VI desiderant artis Philosophicæ scientiæ maioris cognitionem verissimam habere, libellum hunc diligentius inspiciant, & sæpissimè perlegant, & optatum prospe rum consequentur. Audite hæc filij priscorum Philosophorũ, quam altissima possum voce libet proclamare. Venio namque vobis præcipuum humanarum rerum statum aperire, secretissimũ omnium secretorum, totius mundi thesaurum, non fictè nec irrisoriè, sed certissimè & humanissimè palam ipsum efficiam. Quapropter vos mihi talem exhibeatis audiendi deuotionem, quale vobis afferam doctrinæ magisterium: nempe eorum quæ vidi proprijs oculis, & manibus meis palpaui, aliquod nunc possum vobis rectius testimonium perhibere. Quidam & confidentius quàm fallaces multi iactatores, qui post multas tandem expensas & labores, nullum sibi nisi miserabilem inueniunt effectum. Clarè ergo vobis loquor & apertè,

aperte, quatenus tam periti quàm etiam imperiti valeant ex hoc magisterio secretum intelligere. Nec meritò poterit me quisquã blasphemijs afficere: Nam cum antiqui Philosophi tam obscurè quàm & confusè scripserunt, ita vt nedum intelligantur, sed nec conuenire videantur, quatenus preciosissimam artem hanc inquirentes, aut fallerent, aut à proposito deterrerent. Ego quidem remota omni fallacia & obscuritate, vobis planè experimentum omne ante oculos apponam verissimum, simul & cum Philosophorum santentijs, ad propositum adductis ipsum quamoptimè facientibus, qnatenus res de qua agitur, eo apertior fiat & clarius intelligatur.

Vnde primò notum facimus, omnes extra naturam operantes, deceptores esse, & in re non debita laborare. Porro ex homine non nascitur nisi homo, & ex bruto non nisi brutum, & omne simile profert non nisi suũ simile. Quapropter qui de proprio non habet, de alieno ad libitum suum habere non potest. Hoc autem dicimus, vt nemo amittat suam pecuniam. Nam cum quidam decepti sint ingenij sui traditate, & ad inopiam deducti, alios tentant etiam seducere, & ad miseriam compellere. Consulo autem, vt nemo se arti huic intromittat ad inueniendum, nisi principium veræ naturæ & eius

regimen agnoſcat, qua cognita pluribus nõ indiget rebus, niſi vna, nec magnas requirit expenſas, quoniam vnus eſt lapis, vna medicina, vnum vas, vnum regimen, vnaq; diſpoſitio. Et ſcias quòd ars eſt veriſsima. Porrò philoſophi nunquam ſtuduiſſent tot colorum diuerſitates, & ordinem exprimere, niſi vidiſſent & tetigiſſent. Quare illud repetimus, Omnes extra naturam laborãtes deceptos eſſe ac deceptores. Igitur in natura noſtrum ſit exercitium, & intentum obſequium: quia lapis noſter de re animali, vegetabili & minerali. Vnius ergo eſto voluntatis in opere naturæ, nec modò hoc, modò illud attentare præſumas, quia in rerum multitudine ars noſtra non perficitur. Quantũcunq; enim diuerſificentur eius nomina, tamen ſemper vna ſola res eſt, & de eadem re: non enim introducitur in naturam, quod in ea non eſt de ſua natura. Quare oportet eſſe neceſſarium, vt agens & patiens ſint in genere res vna & eadem, In ſpecie autem altera & diuerſa, ſecundum Mercuriũ, quo diuerſificatur mulier à viro, quia licet in vno genere conueniant, tamen inter ſe habent differentiam diſtinctam, vt differũt materia & forma. Materia namq; patitur actionem, forma verò agit ſibi aſsimilans materiam. Ideo materia naturaliter appetit formam, ſicut mulier virum, & turpe pulchrum. Sic liberius

rius complectitur corpus spiritum, vt ad suam perueniat perfectionem. Cognoscendo ergo radices naturales, melius facies ex eis opus tuum: quia non possum alio modo lapidem nostrum exprimere, nec alio nomine nominare. Patet ergo ex præmissis, quòd lapis noster est ex quatuor elementis: Et habent eum tam diuites quàm pauperes, & inuenitur vbique, & assimilatur omnibus rebus, & est compositus ex corpore, anima, & spiritu: & conuertitur de natura in naturam, vsq; ad vltimum suæ perfectionis gradum.

Dixerunt etiam quòd lapis noster fit ex ex vna re, & verum est: nam totum magisterium fit cũ aqua nostra: ipsa namq; est sperma omnium metallorum, & omnia metalla resoluuntur in ipsam, vt est ostensum.

Item: Sal metallorum est lapis philosophorum. lapis enim noster est aqua congelata in auro & argento, & repugnat igni, & resoluitur in aqua sua, ex qua componitur in genere suo. Ergo reductio corporum in primam materiam, seu in argentum viuum, non est alia nisi congelatæ materiæ resolutio, per quam seratura aperitur per ingressionem vnius naturæ in aliam. Vnde philosophi dixere: Solem nihil aliud esse, quàm maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt solùm duo elementa actu,

ſcilicet terra & aqua, quæ ſunt paſsiua. Elementa autem actiua, vt aer & ignis, ſunt in ea in potentia ſolùm. Sed quoniam iſta in Mercurio mundo deducuntur de pura potentia ad actum, ſecundum debitam digeſtionem, & proporationalem decoctionem; tunc fit aurum. Quare in auro ſunt quatuor elementa in æquali proportione aptata: & ideo ibi eſt ſulfur maturum & actiuum. Ars autem noſtra iuuat naturam, ſuper adminiſtrando Mercurio Aurum maturum, in quo (vt dictum eſt) eſt ſulphur maturum & optimè digeſtum: à natura aũt per opus naturę.

Arnoldus: Quicunque velit ad hanc ſcientiam peruenire, & non eſt Philoſophus, fatuus eſt: quia hæc ſcientia non eſt, niſi de occultis philoſophorum.

Senior: Ars enim illa in Dei potentia reſeruata, quæ Laycis eſt inimica.

Vnde Geber: Non ergo hæc ſcientia pauperi & egenti conuenit: ſed potius eſt illis inimica.

Secundò Politicorum dicit philoſophus: Impoſsibile eſt indigentem philoſophare.

Duplex eſt via in iſta arte ſecundum philoſophos: ſcilicet vniuerſalis & particularis. Via vniuerſalis eſt facilis & rara. Et eſt talis quæ ex principijs veris & naturalibus educitur: quibus virtus ſeminaria & reformatiua ſtatim, & in momento indurat mercurium,

curium, & quodlibet metallum debitè præparatum tingit in verum aurum vel argentum, secundum quòd talis virtus primordialiter ad suum finem fuerit actiuorũ ad passiua coniunctione.

Secunda verò via dicitur particularis, & est difficilis & laboriosa. Nota, licet Alchimia in via vniuersali partim sit naruralis, partimque artificialis, magis tamen est naturalis: quia natura in via verę Alchimiæ nil alienum vel extraneum introducitur: quia „ natura habet in quod operatur, eo quod a- „ ctiua iunguntur passiuis per competentem vnionem seu applicationem, cætera verò natura per se operatur.

Plato, lapis noster est res quam ignis non tetigit, à qua noster Mercurius surgit.

Tria sunt genera laborantium artem Alchimicam, scilicet Alchimista, Lauchimista & Lachrimista. Non omnis qui dicit, recipe, recipe, intrabit in artem, quia vnum tantum est recipe: vnum corpus non intrat alterum.

Gratianus, Accipe hoc & hoc, & fac sic & sic, & habebis hoc, & illud est verum apud omnes Philosophos. Vnde Philosophus: Primum verbum recipe recipe, multos errores fecit. Ideo primum opus est dissoluere rem lapidis, id est, Mercurium non vulgi.

Arnoldus: Fatui autem intelligentes ad literam dicta philoſophorum cæcutiunt, & non inueniunt niſi mendacium, & tunc dicunt: falſa eſt ſcientia, quia tentauimus & nihil inuenimus. Et tunc ſunt ſicut deſperati, & vilipendunt libros & ſcientiam: Et ideo ſcientia vilipendit eos, quia ſcientia noſtra de occultis naturæ, non habet inimicum niſi ignorantem. Verſus:

Hic lapis exilis extat, precio quoque vilis,
Spernitur à ſtultis amatur plus ab edoctis.

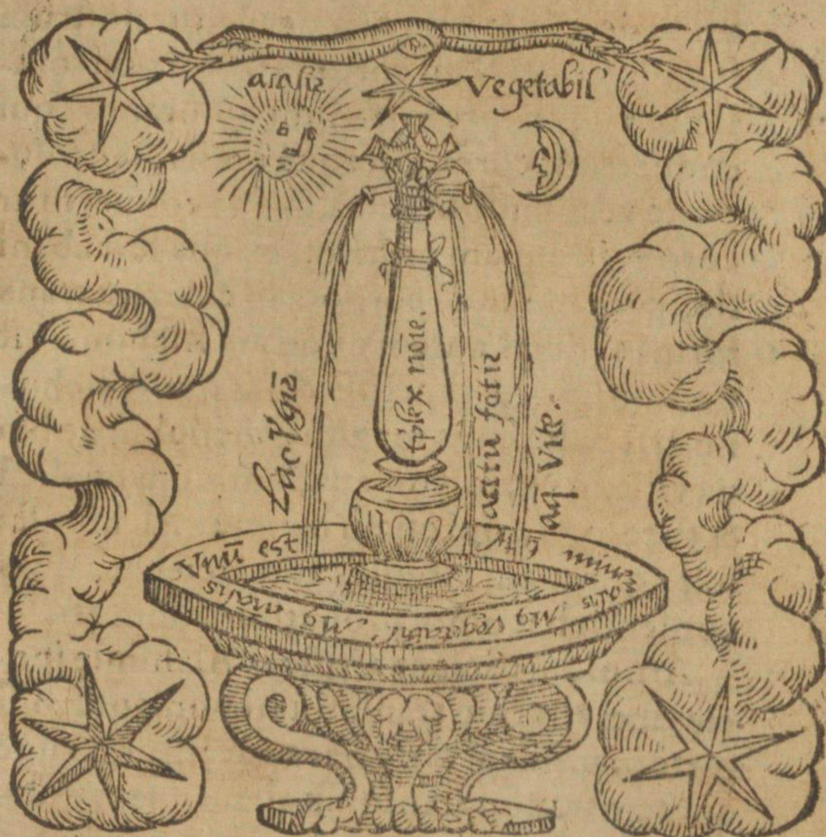
Sicut & Alphidius dicit: Scito quòd hunc lapidem, de quo hoc arcanum agitur, Deus non poſuit magno precio emendum, quoniam in via eiectus inuenitur, quatenus tam à paupere quàm à diuite haberi poſsit, vt ratione & ſcientia ad eum quiſq; poſsit leuiter peruenire. Argentum viuum non eſt lapis. Vnde Conſtantinus: quia fuſibilis, ergo non eſt lapis. Argentum viuum eſt ignis, vnde Philoſophus: Scitote ergo, quòd argentum viuum eſt ignis, corpora comburens magis quàm ignis.

N.b.b.

Wir ſind der metall anfang vnd erſte natur/
Die kunſt macht durch vns die höchſte tinctur.
Keyn brunn noch waſſer iſt meyn gleych/
Ich mach geſund / arm vnd reych.
Vnd bin doch jtzund gyfftig vnd dötlich.

Mineralis

Mineralis.

Succus lunarię, Aqua vitę, Quinta essentia, Ardens vinũ, Mercurius vegetabilis, omnia idem sunt: Succus lunarię fit ex vino nostro, quod paucis filijs nostris notũ est, & cũ illo fit solutio nostra, & fit aurũ potabile nostrum mediante illo, & sine illo nequaquam. Corpus namq; imperfectum conuersum est in primam materiam, & istę aquę coniunctę cum aqua nostra faciunt vnam aquam mundam, claram, omnia mundans, omnia tamẽ

necessaria in se continens: & ista est cara & vilis, de qua & cum qua perficitur nostrum magisterium. Nam corpora soluit non solutione vulgari, prout tradunt ignorantes, qui conuertunt corpus in aquã nubis, sed solutione vera philosophica, in qua conuertitur corpus in aquam primam, ex qua fuit ab initio, ipsa eadẽ aqua corpora in cinerem transformat. Scias autem quòd ars Alchimię est donum spiritus sancti. Et scias quòd diebus nostris habuimus magistrũ Arnoldũ de Noua villa, in curia Romana, summum medicũ & theologũ, qui etiam magnus Alchimista fuit, qui etiam virgulas auri faciebat, quas consentiebat omni probationi submitti.

N. b. b.
calcina:

Arnoldus: Sciant artifices Alchimię species metallorum transmutari non posse, nisi fortè in primam materiã reducantur, & tunc quidem transmutantur in aliam quam prius erant speciem. Et hoc ideo, quia corruptio vnius est generatio alterius, tam in artificialibus quàm in naturalibus. Ars enim imitatur naturam, & in quibusdam corrigit & superat eam, sicut iuuatur natura infirmi medicorum industria.

Speculum: Venerabili ergo vtimini natura, quoniam non emendatur natura, nisi in sua natura: cui alienum nolite introducere, nec puluerem, nec aliquam aliam rẽ: quippe quia diuersæ naturæ lapidem nostrum non emendant,

emendant, nec intrat in eũ quod non ſit or-"
tum ex eo, quoniã ſi aliquid extranei ſibi ap"
ponatur, ſtatim corrumpitur, & non fit ex "
eo quod quæritur. Vnde notifico, quod niſi
ſimiles res initio coquẽdi receperis, & abſq;
manuũ contritione ſubtiliaueris, donec om
nia aqua fiant, nondum opus inueniſti. Qua
re ſcire facio precioſiſsimũ arcanum ſtuden
tibus, vt non fatigentur in vanum, quia hoc
magiſterium nihil aliud eſt, quàm coquere
argentum viuũ, & ſulphur, donec vnum fiat
argentum viuum, quod defendit ſulphur à
combuſtione, ſi fuerit vas bene clauſum, ita
quod argentum viuũ nõ poſsit euaneſcere,
nec ſulphur poſsit comburi, nec deuaſtari:
quia argentum viuum noſtrum eſt aqua cla
riſsima noſtra. Et videmus per exemplum
in aqua comuni, quòd omne quod cũ ea co
quitur, nũquam cõburitur donec ipſa aqua
cõſumatur, quantumcunq; etiam ipſe ignis
ſit fortis. Et quãdo aqua conſumpta eſt, hoc
quod in vaſe eſt comburitur: & ideo philo-
ſophi iuſſerunt claudere os vaſis, vt aqua be
nedicta noſtra non exhalaret, ſed defende-
ret à cõbuſtione, hoc quod in vaſe eſt: Aqua
verò cũ illis poſita rebus, prohibuit ne ignis
combureret, & factę ſunt illę res. Quãto ma
gis flamma occupatur, tanto magis aqua in
intimis abſcõditur, ne ignis calore lędatur,
aqua verò in ſuo ventre eas recipit, & ignis

flammam ab eis repellit. Iubeo autẽ omnes inuestigatores huius artis, in principio facere ignem leuẽ, donec facta sit patientia inter aquam & ignẽ. Et postquam videris aquam fixam sine ascensione aliqua, non cures qualis sit ignis, sed bonũ est regere cũ patientia, donec spiritus & corpus vnũ fiant, ita quod corporea fiat incorporea, & incorporea corporea. Ergo aqua est illa res quę dealbat, & rubere facit. Aqua est quę occidit & viuificat. Aqua est quę cõburit & candidat. Aqua est, quę dissoluit & cõgelat. Aqua est quę putrescit & postea facit germinare nouas, & diuersas res. Vnde fili moneo te, quòd totũ intentum tuũ sit in decoctione aquę, & ne tædeat te, si vis habere fructum, & nõ cures de alij reb. vanis nisi de sola aqua. Coque ipsam paulatim putrefaciendo, donec mutetur de colore ad colorẽ perfectũ. Et caue quòd in principio nõ combures suos flores, nec suá viriditatẽ: & noli cito perficere opus tuũ. Et nota, quòd ianua tua bene & firmiter sit clausa, vt ille qui est intus euolare non possit, & deo cõcedente, ita puenies ad effectũ. Natura facit suá operationẽ paulatiuè: ego verò volo qđ tu ita facias, imo secundũ naturam tua sit imaginatio. Et vide secundũ naturá, de qua regenerâtur corpora in viscerib. terrę. Et hoc imaginare per verá imaginationẽ & nõ fantasticá. Et vide similiter quo calore

fit

fit decoctio eorũ, si est violentus vel suauis.

Geber de veritatis inuestigatione.

Considerauimus in nostris voluminibus ex secretis & naturalibus potentijs, & naturalium proprietatibus, etiam per experientiá nostram inuentione inuestigationis materiá omnino certá. Nõ enim omnino inuenimus aliud, nisi quod ea ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis, habeat in se has qualitatũ proprietates.

Primò quòd habeat terrá subtilissimam in se, & incõbustibilé, aptáq; ad figendũ omnimodè fixá cũ suo proprio radicali humore.

Secundò: humiditatem aeream & igneá, vniformiter coniunctam, sic, quòd si vnum fuerit volatile quod & reliquũ. Et quod ipsa humiditas est super omnes humiditates, expectans ignis calorem vsq; ad sui sufficiẽtis inspissationis cineris complementũ, quoad indigentiá ipsius cũ permanentia inseparabili terrę scilicet annexę sine euaporatione.

Tertiò, quod humiditatis dispositio naturalis sit talis, quòd per beneficium suæ homogeneitatis, in omnibus suarũ proprietatum differentijs, terram habet annexam cõhersione vtriusq;, quia in alterutris homogeneitate sit contemperatũ virtuose, & vnione totali, & vinculo cõnexionis inseparabilis æqualiter post finalis ꝑparationis gradũ

fusionem bonam prestet. Quartò, quòd hec homogeneitas sit tantæ puritatis essentiæ, & ab omni re cōbustibili seu vrente artificialiter emundata, quòd omnia cum quibus coniungitur per minima non comburat sed à combustione præseruet. Quintò, quòd claram & splendidam habeat tincturā in se albam, rubeam, mundam, & incombustibilem, stabilem & fixam, quòd ignis nequaquam valeat ipsam permutare, nec sulphura adustiua seu acuta corrodentia corrumpere, nec perfraudare. Sextò, quòd totum compositum inseratum cum suo complemento finali sit tantæ subtilitatis materieq; tenacitatis, quòd post finalem suæ decoctionis termini iniectionem tenuissime maneat fusionis, ad modum aquæ, & penetrationis profundæ vsq; ad vltimæ rei permutabile, cuiuscunque fusionis ipsum extitit in complemento, & cum vicinitate & affinitate suá adhæreat suo fumo naturaliter, cum inseparabili consolidatione, cōtra impressionem ignis in ipsa hora sua, spiritualiter corpora in sui naturam reducens.

His consideratis inuenimus inuestigatione nostra septem proprietates rerum in nostro lapide necessarias & oportunas: Et sunt hæ: oleagineitas, materie tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritas Claritas, Terra figens, & Tinctura.

Prima

Prima verò differentiarum proprietas est ipsa Oleagineitas, dans in proiectione vniuersalem fusionem & apertionem medicinæ. Nam primum quidem necessarium est post proiectionem medicinæ, est ipsius medicinæ subita & conueniens fusio, quæ cum oleagineitate naturali perficitur & inuiscератur.

Secunda est materię tenuitas, siue ipsius subtilitas spiritualis, tenuis siue fluens infusione ad instar aquæ, penetrans in profundum rei alterabilis. Quia secundò post fusionem medicinæ, necessaria est ingresio eius immediatè.

Tertia est Affinitas siue vicinitas, inter Elixir & rem transmutandam, dans inhærentiam in obuiationem sui similis & retentionem. Quia tertiò post medicinæ ingresionem, immediatè adhærentia conueniens est & necessaria.

Quarta est radicalis Humiditas & ignea, congelans & consolidans partes retentas cũ adhærentia sui similis, & vnione omnium partium consimilium inseparabiliter in ęternum: quia quartò post adhęrentiam, oportuna est partium consolidatio sua radicali humiditate viscosa & necessaria.

Quinta est Puritas & claritas mundificata, dans splendorem eminentem in combustione existenti, non adiunctis post consoli-

dationem partium putrificatarum quæ relinquuntur, quod ignis agẽs actualis habeat comburere omnes superfluitates extraneas non consolidatas : quare sequitur putrefactio immediatè, & est necessaria.

Sexta est Terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixionis permanentiam, in solutione adhærens, secũ stans & perseuerans contra ignem: quia sextò necessaria est fixio post purificationem & oportuna.

Septima est Tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album & citrinum intensum, dans lunificationem & solificationem rerum transmutabilium : quia septimò post fixionem necessarius est, & vltimus color tingens seu tinctura, colorans materiam conuertibilem in verum aurum vel argentũ cum omnibus suis differẽtijs certis & notis.

" Calidius philosophus de aqua nostra dicit : Est enim ignis quia omnia comburit & terit. argentum viuum est acetum. Vnde Socrates in Turba dicit: Prima vis est acetum, id est argentum viuum. Vnde Turba: Si corpus absque aceto super ignem ponatis comburetur, id est, absque argento viuo. Turba dicit: Est acetum acerrimum quod facit 1 esse Spiritum corpus merum sine quo nullus color venit.

Nota

Nota bene: In arte nostri magisterij nihil ,,
est celatum à philosophis excepto secreto ,,
artis, quod nō licet cuiquam reuelare: quod ,,
si fieret, ille malediceretur, & indignationē ,,
domini incurreret, & apoplexia moreretur. ,,
Quare omnis error in arte existit, ex eo qd ,,
debitam materiam non accipiunt. Igitur ve- ,,
nerabili vtimini natura, quia ex ea & per eā ,,
& in ea generatur ars nostra, & non in alio: ,,
& ideo magisterium nostrum est opus natu- ,,

“ræ & non opificis. Et sic qui nescit principiũ
“ finẽ non consequitur: & qui nescit quid quæ
“ rit, nescit etiam quid inueniet.

Scias ergo quòd æs, quod est philosopho rum aurum, est aurum eorum. Dixit autem Senior: Aurum nostrum non est aurum vulgi. Quæsiuisti autem de viriditate, putans quod æs esset corpus leprosum propter illá viriditatem quam habet. Vnde enim tibi dico quod totum illud, quod est perfectum in ęre, est illa sola viriditas quæ in ipso est, quia illa viriditas per nostrum magisterium verti tur cito in verissimum aurum nostrũ, & hoc
“ experti sumus. Nullo tamen modo poteris
“ lapidem præparare absque duenech viridi
“ & liquido, quod videtur in mineris nostris
“ nasci. O benedicta viriditas, quæ cunctas res generas. vnde noscas quòd nullum vege tabile, atque fructus nullus apparet germinando, quin sit ibi viridis color. Similiter scias, quòd huius rei generatio viridis est, quare philosophi germen ipsum appellauerunt. Et similiter eam aquam vocauerũt suæ purificationis seu putrefactionis, & veritatem dixerunt, quia cum sua aqua putrificatur seu purificatur à sua nigredine: abluitur & album reddit ipsum, postea rubeum. vnde scias quòd nulla fit tinctura vera nisi ex ære
“ nostro. Coque ergo ipsum cum sua anima,
“ tere, coque, reitera, donec spiritus coniunga tur

tur cum suo corpore, & vnum fiant, & habe- bis intentum. Sapientes autem multa nomi na illi imposuerunt, sed tu considera illam so lam rem, quę argento viuo & corporibus adhæret, & habebis scientiam veram. Sed vt non erres, scias quid sit adhærere in corporibus. Aliqui dixerunt, quod argentum viuũ vulgi adhæret in corporib. quod est falsum. Putãt enim se intelligere capitulum Gebris de argento viuo, vbi dicit: Cum in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quàm argentum viuum corporum naturis amicari, &c. Hoc autem totum intelligendum est de argento viuo philosophico. Ipsum enim solum adhæret in corporibus, & nullam aliam rem inuenire potuerunt philosophi antiqui, nec moderni inuenient aliam rem, quæ corporibus adhæret, nisi argentum viuum philosophicum. Quoniam argentum vulgare non adhæret in corporibus, imò corpora adhærẽt ipso argento viuo. Et hoc est verum per experientiam, quia si coniungitur argentum viuum vulgi cum aliquo corpore, argentum viuum manet in natura propria, aut recedit, & non vertit corpus in suam naturam: & ideo non adhæret corporibus, sed corpora adhærent sibi. Et propter hoc multi sunt decepti in operando in illo argento viuo vulgi. Quia lapis noster scilicet argentum viuũ

" occidentale quod prætulit se auro & vicit il-
" lud, est illud quod occidit & viuere facit.
" Scias ergo quòd argentum viuum coagula-
" tum, mortificatum propria natura, est pater
" mirabiliũ omnium huius magisterij nostri,
" & est spiritus & corpus, id est spirituale cor-
" pus, quia sublimatione ascendit. Et hoc est
" quòd Geber dixit: Consideratio veræ rei
" quæ omnia perficit, est consideratio electo-
" rum puræ substãtiæ argenti viui. Sed ex qui
" bus maximè hæc argenti viui substantia eli-
" ci posit, solet quæri. Et nos respondentes
" dicimus, quòd in his in quibus est, ex illis eli-
" citur. Ergo fili considera, & vide vbi sit illa
substantia, & istam accipe & nõ aliam, si per-
uenire desideras ad verum intellectum, &c.
" Dico tibi in charitate Christi, quòd nullo
" modo inuenire potuimus, nec philosophi si-
" militer inuenire potuerũt aliquam rem per
" seuerantem in igne, nisi solam illam vnctuo-
" sam humiditatem perfectam non cremabi-
lem. Et illa quandò est pręparata vt oportet,
omnia corpora quæ tangit, ducit ad verissi-
mum solare complemẽtum, & super omnia
corpora, & maximè lunam.
" Radix artis, est sapo sapientum, & est mi-
" nera omnium salium, & dicitur sal amarum:
" quia oritur de minera maris, & est acutior
" omnibus salibus in suo genere, quia est mi-
" nera, & cum eo calcinantur corpora & spiri-
tus

tus, & cum eo fiunt resolutiones & coagula- ››
tiones Elixir.

Geber: Nota, quòd nullum argentum po- ››
test fieri nisi omnia prius soluantur. Secun- ››
dò, quòd nulla solutio debet fieri, nisi in san- ››
guine proprio vel appropriato, id est, in aqua ››
Mercurij, quæ dicitur aqua draconis. Ter- ››
tiò, quòd illa aqua draconis debet fieri per alembicum sine omni alia re addita: & quòd in faciendo ipsum est maximus fœtor. Quarto, quòd cum illa aqua potest solui amalgama, corpus & spiritus, cinabriũ, & breuiter omnia & singula quæ sunt de natura ipsius. Quintò, quòd illa aqua debet esse munda: ergo non debet fieri, nisi de dracone purgato: purgatur autem draco ipsum ter eleuando, & inde ipsum viuificãdo. Sextò, quòd oportet vt solutum putrefiat in calido & humido, id est in fimo equino. ex hac oritur vna nigredo. Septimò quod coaguletur in sicco solis in humido, id est in balneo Marię. Octauò, quòd tempus perfectionis Elixir est ad minus vnus annus Est tamen videre, quod debet esse tempus fœtus humani in vtero matris. Nonò, quod mercurius nullo modo interficitur, nisi cum odore corporis perfe- ››
cti rubei ad rubeũ, & albi ad album: & quòd ››
corpus potest dare pondus suo pondere remanente.

Quatuor sunt quibus opus nostrum com

pletur, videlicet pondus, ignis, corpus & spiritus. Decimò, quòd omnes receptæ sunt spernendæ in arte. Vndecimò, quod rebus præparatis in vase positis, erit ludus puerorum, & quod in vno vase potest magisteriũ adimpleri. Item quicunque habet Mercuriũ
" verum, habet Elixir, & quod Elixir est mer-
" curius mortificatus, seu fixus cũ odore cor-
" poris, quia draco non moritur nisi cum fra-
" tre & sorore sua. Item nota, quòd oportet o-
" mnino, quòd de corpore fiat Mercurius, id
" est, quòd fixum fiat volatile cum volatili, id
" est, cum mercurio mũdo, & est necesse quòd
" plus sit de volatili quàm de fixo, à duplo vs-
" que ad quintuplum vel sextuplum vsque ad
" decimum & nõ vltra. Et quanto plures sunt partes volatiles, tanto tardius fixantur, & fixum fit volatile in spacio vnius mensis. Et nota quòd non potest esse Elixir, nisi corpus & spiritus transeant per omnia elementa, id est, per naturas omnium elementorum, vt prius fiant terra, postea aer, id est vapor, tertiò aqua, quartò ignis. infixa quod fugiat ab igne: nam ignis vocatur omne illud quod non fugit ignem, & quod in igne non marcescit, nec consumitur.

" Qui vult inuestigare huius artis secretũ,
" cognoscere eum oportet materiam primam
" nostrorum corporum, alioquin labore suo
" frustrabitur.

Prima

Prima materia corporum non est mercu- ››
rius vulgi, sed est vapor vnctuosus & humi- ››
dus. Nam ex humido fit lapis mineralis, & ››
ex vnctuoso fit corpus metallicum. In talem ››
namq; vaporem vnctuosum oportet vt cor- ››
pora conuertantur, & in conuersione corpo ››
ra interimuntur, & granum corporis in mor ››
tem prosternitur, & totaliter mortificatur. ››
Et hoc fit mediante nostra aqua alba & rubea. Et sic intellige, nisi granum frumenti, id est granum corporis proiectum fuerit in terram, id est in suam primam materiam, id est, in vnctuosum vaporem vel Mercurium philosophorum & sapientum, &c. Et talis vapor dicitur lapis in capitulis librorũ notus, & principium materiæ nostræ operationis, & sulphur vnctuosum, ex quo in complemẽto extrahitur quinta essentia, Mercurius, tingens omne corpus in Solem vel Lunam, secundũ qđ lapis fuit finaliter pręparatus. Itẽ nota, quod quasi omnes Alchimiæ Sapientes antiqui, quoniam multa dixerunt, cõcludunt de sale, quod dicunt saponem Sapientum, & clauiculam quæ claudit & aperit: & iterum claudit & nemo aperit: sine qua clauicula dicũt neminem in hoc seculo posse peruenire ad perfectionem huius sciẽtiæ, id est, nisi sciat salem post suam pręparationem calcinare. Et dicunt quod debet esse in loco tẽperato per tres dies, vt calor ignis & fumosi-

tates euaporent. Et ergo ex hoc concludo, quòd omnis bona & perfecta medicina Alchimię & Elixir, ſeu puluis, oportet quòd ſit in modum ſalis, & ſit ſal, & habeat virtutem ſalis, & ſit lentiſsimæ fuſionis & penetrationis, proiecta ſuper corpora metallorum, fuſa vel ignita. Et hoc Geber etiam monet, cùm dicit: Oportet quòd medicina ſit velocioris fuſionis quàm Mercurius, ita quôd citius fluat ante Mercurij fugam. Et quod ignis ipſum conſumere nec deſtruere poſsit. Et tunc dicitur ſal fuſibile, & oleum incombuſtibile, & ſapo ſapientum. Item, Nota, ſal metallorum tranſmutat Mercurium in verum ſolem & lunam. Et ſic ſal animalium tráſmutat quodlibet animaliũ in veram temperantiam & optimam complexionem. Ignis fimi eſt cauſa agens in opere digeſtionis lapidis noſtri, nec valet ignis balnei Marię, quamuis etiam temperatiſsimus ſit, loco illius. Vnde Alphidius dicit: Igne coquere quem tibi oſtendam eſt e abſcondere in equorum ſtercore humido, quòd eſt ſapientum ignis, humidus & obſcurus, & eſt calidus in ſecundo & humidus in primo gradu. Cuius ignis ꝓprietas eſt non deſtruere oleum, id eſt materiam, ſed augmentat propter ſuam temperatam humiditatem. Solus enim ille calor eſt æqualis & temperatus, & talis eſt ſummè neceſſarius in generatione iſtius rei. Vnde

Geber

Geber dicit: Quia ſunt fumi ſubtiliſsimi, & temperata indigent decoctione, vt in ſeipſis ſecundum æqualitatem inſpiſſentur. Solus enim calor temperatus eſt humiditatis inſpiſſatiuus & mixtionis perfectiuus, & non ſuper excedens. Nam generationes & procreationes rerum naturalium habent ſolum fieri per temperatiſsimum calorem & ęqualem, vti eſt ſolus fimus equinus humidus & calidus.

Hermes libro quarto Tractatuum.

Oportet illum qui introduci vult in hanc

artem & ſapientiam occultam, arrogantiæ vitium à ſe repellere, & pium eſſe ac probũ, & profundum rationis, hominibus humanum, & ſereni vultus & hilarem: ſalutare diligenter, ac arcanorum permanentium, ſibi patentium obſeruatorem. Fili prius ante omnia moneo te, Deum timere, in quo diſpoſitionis tuæ viſus eſt, & adiuuatio cuiuslibet ſequeſtrati.

Geber libro perfecti magiſterij.

Artificem huius ſcientiæ, oportet eſſe ſubtiliſsimi ingenij, & naturas metallorum & eorum generationes, infirmitates & imperfectiones in ſuis mineris ſcire & cognoſcere, antequam perueniat ad hanc artem. Non autem ad ipſam indagandam accedat artifex groſſo ingenio & duro repletus, nec cupidus, nec auarus in ſumptibus vel expenſis. Nec vir duplex animo, ſine felle & ceruice, vel mente variabilis, nec nimis feſtinus aut capitoſus: Sed doctrinæ filius, vir ſubtiliſsimo ingenio decoratus, ſufficienter locuples, largus, ſanus, firmus in propoſito & cõſtans, patiens, mitis, longanimis & temperatus. Alphidius: Scito fili, quòd iſtam ſcientiam habere non potes, quouſque mentem tuam Deo purifices, & ſciat te Deus habere certum animum ac rectum, & tunc mundo dominari te faciet. Ariſtoteles: O ſi Deus ſci-

ret fidelem mentem in homine, vtique reuelaret ſibi arcanum.

Corrector Fatuorum.

Vnicuique arti ſcoriam imitari neceſſe eſt, illius naturæ cognoſcere cuius rei ſit natura, & ſic ars imitatur ſuam naturam. Scias fatue per artem ipſa dignoſcitur natura, nec emendari poteſt: nam naturæ non imitatori impoſsibile eſſet philoſophorum ſecreta ad perfectum finem peruenire.

Hermes & Geber.

Qui hanc artem ſemel perfecerit, ſi deberet viuere mille millib. annis, & ſingulis diebus nutrire quatuor milia hominum non egeret. hoc confirmat Senior dicens: Eſt ita diues habens lapidem de quo Elixir ſit, ſicut qui habet ignem poteſt dare ignem cui vult & quando vult, & quantum vult ſine ſuo periculo & defectu. Ariſtoteles vigeſimo de a- „ nima: Naturaliſsimum & perfectiſsimum o- „ pus eſt generare tale quale ipſum eſt. „

Tabula ſcientiæ maioris.

In primis habetur in Leone noſtro viridi „ vera materia, & cuius coloris ſit, & vocatur „ Adrop, Azoth, aut Duenech viride. „

In ſecundo habetur ſimiler, & in trigeſi- „ mo qualiter corpora ſoluuntur in argentum „ viuum philoſophorum, id eſt in aquam mer „

curij noſtri & fit vnum corpus nouum. In quarto, habetur putrefactio philoſophorũ, quæ nunquam fuit viſa diebus noſtris, & vocatur ſulphur. In quinto, habetur qualiter maior pars iſtius aquæ, facta eſt terra nigra & fœculenta, de qua loquũtur omnes philoſophi. In ſexto, habetur qualiter iſta terra nigra in principio ſtabat ſuper aquá, & paulatiuè ſubmerſa eſt in fundo vaſis. In ſeptimo, habetur qualiter iſta terra ſoluta eſt in aquam iterum in colore olei, & tunc vocatur oleum philoſophorũ. In octauo habetur, qualiter natus eſt draco in nigredine, & paſcitur Mercurio ſuo, & interficit ſeipſum, & ſubmerſus eſt in eo, & aqua aliquantulũ dealbatur, & iſtud eſt Elixir. In nono habetur, qualiter aqua mundatur totaliter à nigredine & remanet in colore lactis, & multi colores apparent in nigredine. In decimo habetur, qualiter illæ nebulæ nigræ quæ erant in vaſe ſupra aquam, deſcenderunt in corpus ſuum vnde exierũt. In vndecimo habetur, qualiter ille cinis factus eſt albiſsimus, vt marmor coruſcans, & illud eſt Elixir ad albũ & fœtus eſt cinis. In duodecimo habetur, qualiter illa albedo conuerſa eſt in rubedinẽ tranſparentem vt rubinus, & iſtud eſt Elixir ad rubeũ. Et ſi vis bene intelligere totũ opꝰ lege de parte in partẽ, & videbis mirabilia. Hęc omnia vidi in diebus noſtris vſq; ad leo

nem

nem. Ego non dixi omnia apparentia & necessaria in hoc ope, quia sunt aliqua quæ nõ licet homini loqui. Depinxi tamen vsque ad complementum, licet non viderim. Scio qa de necessitate opus ad talé perueniat naturá. Et impossibile est hoc sciri, nisi à Deo sciatur, aut à magistro qui eum doceat. Et scias quòd hæc est longissima via, ergo patientia & mora sũt necessarię in nostro magisterio.
Argentum viuum est sal cõmune. vnde Rosarius dicit: Sal commune aurum & argentũ soluit, & auget in auro rubedinem, & in argẽto albedinem, & mutat ęs à corporalitate ad spiritualitatem, & cum ea re calcinantur corpora. Vnde Lumẽ luminum: Si hoc sal omnipotens Deus non creasset, non perficeretur Elixir, & vanum esset studium Alchimicum. Nota, quatuor sunt Mercurij, videlicet Mercurius crudus, Mercurius sublimatus, Mercurius Magnesiæ, & Mercurius vnctuosus. Sed magnesia est luna plena. Mercurius philosophorum, id est materia in qua continetur Mercurius philosophorum. Et est ille quem natura paululum operata est, & in metallicam formam formauit, tamen imperfectum reliquit. Hæc ille: Notandum quòd talis res quę dicitur medium ingressionis quę neque est perfecta, neq; ex toto imperfecta. Quia ex nihilo nihil fieri potest, & quòd natura non perfecit in ipsa, ipse artifex adiu-

"quãdo naturam ipsam potest reducere de im-
"perfectione ad perfectionem. Et ille dicitur
"lapis inuisibilitatis, lapis sanctus, res benedi
cta. Geber.

Argentum viuum adustionem nõ habet. Est ergo eius depuratio terrestreitatis & aquositatis remotio per ingeniũ, quod si fuerit purũ, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis, in argentum: & illa est res optima vt per attificium ex eo fiat Elixir ad argẽtum. Si autem fuerit sulphur rubeum optimum naturæ non vrentis, erit res optima, vt fiat ex eo Elixir ad aurum. Tale sulphur est sulphur nostrum & sapientum, & non reperitur super terram, nisi quod ex illis corporibus extrahitur. Arnoldus: Sulphur quod est occultum in argento viuo, est dans formam auream ipsi argento viuo per virtutem coloris sulphuris mineralis eius extrinseci. Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi illud quod est in corporibus. Ideo corpora illa subtiliter præparentur, vt sulphur habeamus super terrã. Nam corpus perfectum per nostrum magisteriũ iuuat & perficit imperfectum, sine mixtione alicuius rei extraneæ. Alias sulphur cuiuscunque generis fuerit, fusionem rectam impedit, vt patet in ferro, quia non funditur, quia sulphur fixũ in se habere dignoscitur. Si verò fixum non fuerit fusionem rectam antici-

anticipans, impeditur ab igne & comburitur & euaporat, vt patet in plumbo & in alijs corporibus infirmis. Ideo ſulphur vulgare non eſt de veritate noſtræ artis, neq; de perfectione eius, quoniam perfectum impedit in omnibus operationibus ſuis. Vnde Geber: Sulphur nunquam niſi calcinetur poteſt figi: & cum fuerit calcinatum, nullam dat omnino fuſionem. Senior: Sulphur & arſenicus non eſt vera medicina huius magiſterij, quia non complent nec perficiunt, vt ſufficienter notum eſt de omnibus minoribus mineralibus. Albertus: Sulphuris pro- „ prietatis eſt Mercurium congelare & cum „ Mercurio perficere. Sed tinctura ſolum exi- „ ſtit ex duobus perfectis corporibus, ex qui- „ bus ſulphura illa elici poſſunt.

Philoſophus: Fundamẽtum artis eſt Sol, „ & eius vmbra. Morienes dicit: Tres ſpecies „ ſufficiunt ad totum magiſterium, ſcilicet fu- „ mus albus, id eſt vis quinta, ſcilicet aqua cœ- „ leſtis: & Leo viridis, id eſt Æs Hermetis: & „ aqua fœtida, quæ mater eſt omnium metal- „ lorum, ex qua & per quam, & cum qua præ- „ parant Philoſophi ipſum, ſcilicet Elixir in „ principio & in fine. Has igitur tres ſpecies ad eius confectionem nemini detegas. Sed ſtultus hoc magiſterium tractat circa quamlibet aliam rem. Arcanum philoſophorum ſecretiſsimum. Hermes pater philoſopho-

rum dicit: Tres partes habet philoſophia, ſcilicet Solem, Lunam, Mercurium. Ex illis coniunctis pater Hermes ſciuit conficere tincturam. Iohannes de Aquino: Qui auri deſtructionem ignorat conſtructionem eius excurſu naturæ neceſſario habet ignorare: facilius itaq; eſt aurum conſtruere quã deſtruere. Qui verò ſine his tincturam efficere credit, cæcus procedit ad practicam, ſicut aſinus ad cœnam. Quia corpus non agit in corpus, nec ſpiritus in ſpiritum, eo quod forma non recipit impreſsionem à forma, nec materia à materia, quia ſimile in ſuo ſimili non habet actionem & paſsionem, cum neutrum eorum ſit dignius altero, quia par in parem non habet imperium. Vnde Ariſtoteles: Nulla eſt generatio vera niſi ex conuenientibus in natura. Quoniam res non fiunt niſi ſecundum earum naturam. Nunquam enim ſambucus profert pira, nec rubus mala granata: Nec arbor mala bonos poteſt facere fructus. Item dicit Philoſophus, Mercurius noſter conuertitur in omnẽ naturã vel naturas, cũ quibus iũctus fuerit vel diuiſus.

Philoſophus: Qui aurum ſcit deſtruere quod per amplius non erit aurum, ille ad maximum arcanum peruenit. Alius dicit Philoſophus: Difficile eſt aurum deſtrui, difficillimè conſtrui, facilius eſt deſtruere accidentale quàm eſſentiale. Aurum eſt totum Mercurius,

curius, quod patet ex ipsius pondere: & ex ,,
ipsius Mercurij facili combinatione: ergo in ,,
ipso est totalis & radicalis philosophorum ,,
intentio & voluntas. Has enim virtutes & ,,
excellentias acquisiuit mediante calore coe- ,,
li & planetarum motu, quas per se creare est ,,
impossibile nisi per accidens. Ad hęc autem
omnia in Mercurio, si artifex opus incipit
peruenire quidem posset cum meditatione,
suffragio ignis, & ingenio, quod laboris est
copia. Albertus. Vnde patet quod mul-
ta quantitas argenti viui est causa perfectio
nis in corporibus. Multa verò sulphureitas,
scilicet immunda, est causa perfectionis & im
corruptionis. Euclides vir sapientissimus
nobis consuluit vt nihil operemur nisi in so
le & Mercurio simul iunctis. in quibus lapis
philosophorum consistit. Ex perfecto ni- ,,
hil fit quia iam perfectum est, prout ista na- ,,
tura seu artificium, habemus exemplum in ,,
pane. Panis fermentatus & coctus, est perfe- ,,
ctus in suo statu seu esse, & ad suũ vltimum ,,
finẽ peruenit, nec ex eo plus poterit fermen ,,
tari sicut est in auro. aurũ purum deductum ,,
est per examen ignis in corpus firmũ & fixũ, ,,
& cũ eo amplius fermẽtare omnino impos- ,,
sibile est apud Philosophos, nisi habeatur ,,
materia prima metallorũ, in qua resoluatur ,,
aurũ in primá materiam, & in elementa mi- ,,
scibilia. Recipiamus ergo illá materiá, vnde ,,

" erit aurum, & mediante artificio, deducitur in verum fermentum philoſophorum. Et mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in ſpiritum corporum perfectorum. Quare multi inter modernos laborantes etiam Philoſophi ſunt decepti, quia opus dimittunt vbi eſſet incipiendum. Heu vobis doctrinæ filij, qui ſperatis fructum colligere antequam maturi ſunt, & ſperatis metere ante meſſem. Alius Philoſophus: Ex perfectò nihil fieri poteſt quoniam rerum ſpecies perfectę in ſua natura non mutatur, ſed potius corrumpitur: neque ex imperfecto penitus ſecundũ artem aliquid fieri poteſt. Ratio eſt, quia ars primas diſpoſitiones inducere non poteſt. ſed lapis noſtęr eſt res media inter perfecta & imperfecta corpora, & quod natura ipſa incepit, hoc per artem ad perfectionem deducitur. Si in ipſo Mercurio operari inceperis, vbi natura reliquit imperfectum, inuenies in eo perfectionem & gaudebis.

Perfectum non alteratur, ſed corrumpitur. Sed imperfectum bene alteratur: ergo corruptio vnius eſt generatio alterius.

Speculum

Speculum: Necesse est quòd lapis noster„
extrahatur de natura duorum corporum„
antequam de eo fiat Elixir completum: quo
niam est necessarium quod Elixir magis sit
depuratum, & digestum quàm aurum & ar-
gentum, eo quòd ipsum habet conuertere
omnino à persectione diminuta in aurum
philosophorum vel argentum, quod ipsa mi
nimè perficere possunt. Quia si de perfectio
ne sua alteri darent, ipsa imperfecta remane
rent, eo quod non possunt tingere nisi in
quantum se extendunt: quoniam nulla res

dealbat, nisi secũdum suam albedinem: nec vlla res rubificat, nisi secundum suam rubedinem. Et ideo ad hoc fiunt opera in lapide nostro vt melioretur ei⁹ tinctura in eo plus, quàm in sui natura. Et etiam vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam compositũ ex speciebus limpidis condimentum, antidotum, medicina & purgamentum omniũ corporum purgandorum, transformandorum in lunificum & solificum verum. Hermes.
" Ibi fit coniunctio duorum corporum, &
" est necessaria in nostro magisterio. Et si vnũ
" istorum duorum corporum tantum non es-
" set in nostro lapide, nunquam aliquo modo
" tincturam daret. Ideo dicit Philosophus,
" portauit eum ventus in ventre suo. Planum
" est ergo quod ventus est aer, & aer est vita,
" & vita est anima, id est oleum & aqua. Ar-
" noldus: Ordines inter quantitatem ignis experimentum demonstrat mediocrem. Quoniam in solutione ignis semper erit lenis, in sublimatione mediocris, in coagulatione temperatus, in dealbatione continuus, in rubificatione fortis. Si verò istis nescienter erraueris, casum sæpissime & laborem deflebis. Oportet ergo vt sedulus operi insistas. quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte similiter Sed & soli complemento intendas, alia prætermittas. Sanctus
" Thomas de Aquino: Est autem materia la-

pidis

ignis regimen

pidis aqua grossa. Agens autem est calor aut frigus congelans illam aquam. Idem. Et credas preciosiores esse lapides qui procedunt ba nimalibus, quàm alij.

Lumen luminum: Nullum tamen genus lapidum poterit præparare, absq; duenech viridi & liquido quod valet, & in mineris nostris nascitur. Rasis:

Fili contemplare altissima mundana, quę sunt à dextris & à sinistris, & ascende illuc vbi lapis noster inuenitur, & in illo monte qui fert omne genus pigmentorum & specierum similiter & minera.

Malchamech: Lapis qui est in hoc opere necessarius de re animata est. Hũc inuenies vbiq; in planitie, in montibus & aquis, & habent eum tam diuites quàm pauperes. Estq; vilissimus atq; carissimus, crescit ex carne & sanguine. quam preciosus homini scienti illum. Ex thesauro philosophiæ. Dixerunt philosophi, quòd lapis noster est ex spiritu corpore & anima, & verum dicunt. Nã corpus imperfectũ dixerũt corpus, fermentum animam, & aquã spiritum, & bene quidem. Nã corpus imperfectũ per se est corpus graue & infirmum & mortuũ. Aqua est spiritus, corpus purgans, subtilians & dealbans. Fermentũ est anima quę corpori imperfecto vitã tribuit, quam prius non habebat, & in meliorẽ formam perducit. Corpus est venus &

fœmina, ſpiritus eſt Mercurius & maſculus, anima eſt ſol & luna. Corpus habet liquefieri in primam materiam ſuam, quę eſt Mercurius. vt dicit Morienes: Mercurius noſter non habetur niſi ex corporibus liquefactis liquefactione non vulgari, ſed ea tantũ quæ durat donec coniuges vero matrimonio ſocientur & vniuntur, & hoc vſque ad albedinem. Morienes dicit: Accipe flegmaticum & colericum, & terite ſanguineum cum eis donec ſanguineum fiat cœlum tingens. Hermes: Intelligite filij ſapientum, quòd hic lapis precioſiſsimus clamet, Protege me protegam te: largire mihi ius meum vt te adiuuem. Sol enim meus & radij mei intimi ſunt in me. Luna verò mihi propria eſt, & lumen meum omne lumen ſuperat, ac mea bona omnibus bonis ſunt ſublimiora. Gaudet & lætitiam, & diuitias, & delitias optantibus largior multas, & cum quid inquiro agnoſcunt: eos intelligere facio, & diuinam vim poſsidere facio.

Ego gigno lumen, tenebræ autem naturæ meæ ſunt, niſi metallum meum eſſet ſiccum. Omnia corpora mei indigent, eo quod ea liquefacio: eorum rubiginem deleo, & ſubſtantiam extraho. Me igitur & & filio meo coniuncto, nil melius ac venerabilius in mundo fieri poteſt.

Vaſis

Vasis dispositio ad opus nostrum conueniens secundum traditionem cuiusdam Ferrarij nomine dictum.

Fiat concha vitrea rotunda, cuius fundus paruæ sit quantitatis ad modum parapsidis. Et in medium eius spondilium formetur zona vitrea circundans eam. Et super illam zonam paries fundetur rotundus æque distans à conchæ pariete ad grossitiẽ cooperculi ipsius conchæ, ita quod in distantia hac cadat paries coopertorij largè sine pressura. Altitudo verò parietis huius sit ad mensuram alitudinis parietis conchæ, au parum plus aut parũ minus. Formentur vero duo coopertoria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit quælibet duarum magnarum palmarum, & figura eorum vna scilicet piramidalis, In quorum capitibus duo æqualia sint foramina, vnum videlicet in vno, & alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere vna gallinæ penna. Est autem tota vasis intentio, vt possit remoueri secundum artificis voluntatem coopertorium illius: & quod iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua, non pateat spiritibus, id est, Mercurio & lazin r egressio. Specialis intentio super hoc est, vt concha inferior cum spondilibus suis vsque ad

medium subintret coopertorium suum.

" Hermes: Draco non moritur nisi cum fra
" tre & sorore sua interficiatur, non per vnum
" solum, sed per ambo simul, scilicet per So-
" lem & Lunam.

Philosophus: Mercurius nunquam moritur nisi cum sua sorore interficiatur, id est. cum luna vel sole illum congelare oportet. Nota quod Draco est argentum viuum, extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum, super quo dicit: Draco nō moritur nisi cum fratre suo & sorore sua, id est Sole & Luna, id est, sulphure extracto habente in se naturā humiditatis & frigiditatis ratione Lunę. cū illis Draco moritur, id est argentum viuū ab eisdem corporibus extractū à primordio, quę est aqua permanēs Philosophorum quę fit post putrefactionē, & post separationem elementorum: & aqua illa alio nomine dicitur aqua fœtida.

Vnde Philosophus: Omnia fert secum quæ indiget hæc aqua fœtum. Aristoteles
" secundo Phisicorum: Ridiculum est ex per-
" fecto facere imperfectum melius.

Bonellus Philosophus: Æs quod prædixi non est Æs, neq; stannum vulgi, sed est verum opus nostrum. Quia oportet corpori magnesiæ misceri vt coquatur & teretur cū aqua vitæ, donec diruatur. Habere autem vos oportet huius filij artis aquam multam,

& hoc

& hoc continuò, donec per partes aquæ apposuisti, & maxima pars terræ fuerit soluta. Auicenna, Quod fit spirituale in vase sursum ascẽdit. Quod verò spissum & grossum in vase remanet deorsum. Et nisi corpus ita deni grau eris & destruxeris, donec aqua nõ vult misceri ei, vel recipi à terra, nihil consequeris. Nam quando fit puluis spiritualis in vase, manet deorsum. Ideo nisi omnia vertas in puluerẽ spiritualẽ nondum eam contriuisti. Et quod facis in albo corpore, fac & in rubeo: quia hęc medicina est in essentia vna, & in modo agendi similiter vna. Versus.

Aes in aquam puram nil plus perficere cura,
Tinctura gymme de rebus fixis in igne.
Soluitur in igne rata, lapis est aqua fixa gelata,
Quum redit in formã primũ sic percipe normam,
Tunc erit æs nostrũ lapis instar philosophorum,

De sale philosophorum.

Tres sunt lapides, & tres sales sunt, ex ” quibus totum magisterium consistit: Scili- ” cet mineralis, plantalis, & animalis. Et sunt ” tres aquæ, scilicet Solaris, Lunaris, & Mer- ” curialis. Mercurius est minera, Luna plan- ” ta, quia recipit in se duos colores, albedi- ” nem & rubedinem. Et Sol est animalis, ” quia recipit tria, scilicet constrictionem, al- ” bedinem & rubedinem, & vocatur ani- ” mal magnum. Et Sal armoniacus fit ex eo. ”

" Et Luna vocatur planta, & ſal alkali fit ex
" ea. Mercurius verò vocatur lapis mineralis,
" & fit ſal comune de eo. Item: Quando Philoſophi viderunt rem huius artis diſſolutam, vocauerunt eam, ſalem armoniacum. Et quando fuit putrefactum, tunc dixerunt lapis noſter eſt vilis, & in ſterquilinio inuenitur. Et multi foderunt, & in ſtercore operati ſunt, & nil inuenerunt. Et quando fuit in aquam conuerſus habent eum tam diuites quàm pauperes, & inuenitur in omni loco, & in quolibet tempore, & apud omnẽ rem, cum inquiſitio aggrauat inquirentem. Et quando fuit dealbatus vocauerunt eum arſenicum, & nomine omnis rei albę, & lac virginis. Et quando fuit rubeã, vocauerunt ſulphur, Iacintum, & ſanguinem, & nomine cuiuſlibet rei rubeæ.

Gratianus: De omni re poteſt fieri cinis, & de illo cinere poteſt fieri ſal, & de illo ſale fit aqua, & de illa aqua fit Mercurius, & de illo Mercurio per diuerſas operationes fit ſol.

Arnoldus: Cinis verò iſte fuſione caret: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio ſibi redditur, ſiue ſudor, per modum à Philoſophis traditum. Quis ergo modus eſt ille, eſt ne in aquam ſoluendo? certè non: quoniam Philoſophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & huiuſmodi humiditatibus.

Philoſo-

Philoſophus: Quicunque vult corpora & ſpiritus alterare, & mutare à ſua natura, oportet vt prius reducat ad naturam ſalium & aluminum, aliter nil faciet: deinde ſoluat ea.

Philoſophus: Salia & alumina ſunt, quæ ab operibus noſtris fiunt. Vnde Arnoldus: Qui haberet ſal fuſibile, & oleum incombuſtibile, laudaret Deum. Auicenna ait, Si vis ditari, præpara ſales, donec ſint aqua pura: quoniam ſales cõuertuntur in ſpiritũ igne. Sales ſunt radices tui operis. Hermes: Omnia ſalia cuiuſcunq; generis arti noſtræ ſunt contraria, dempto ſale noſtræ lunariæ. Arnoldus, Ratio autem quòd non ſit in ſalibus ſeu aluminibus eſt: quia factus eſt: qui quærit à natura quod in ea nõ eſt. Philoſophus: Sal metallorum dat ſoluere Mercurium in aqua pura ſub fimo. Et illud mixtum coagulatum erit perfecta medicina.

Nota, omne ſal bene præparatum, redit ad naturam ſalis armoniaci, & totum ſecretum eſt in ſale comuni præparato. Nota: Vitriolum Romanum habet naturã lapidis metallorum, & eſt calidum & ſiccum. Item: Alumẽ videtur eſſe Mercurius coagulatus, ſed deficit à ſuo complemento, calidum & humidũ: & dicitur compar vnius, id eſt Mercurius. Qui ergo ſcit ſalẽ & eius ſolutionẽ, » ille ſcit ſecretum occultum antiquorum »

„ sapientum. Pone ergo mentem tuam super
„ salem, nec cogites de alijs. Nam in ipsa sola
„ occultatur sciētia & arcanum præcipuum,
„ & secretissimum omnium antiquorum phi
„ losophorum.

CONIVNCTIO SIue Coitus.

O Luna durch meyn vmgebē/vñ süsse mynne/
Wirstu schön/starck/ vñ gewaltig als ich byn.
O Sol/du bist vber alle liecht zů erkennen/
So bedarffstu doch mein als der hāder henne.

Arisleus

Arisleus in visione.

Coniunge ergo filiũ tuum Gabricũ dilectiorem tibi in omnibus filijs tuis cum sua sorore Beya, quę est puella fulgida, suauis & tenera. Gabricus est masculus, & Beya fœmina quæ ipsi dat omne quod ex ipsa est.

O natura benedicta, & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectũ. Idcirco non assumas ipsam naturam nisi puram, mundam, crudam, amœnam, terream & rectam. Si verò secus feceris, non proderit quicquam. Vide quòd nil contrarium intret cum lapide nostro, nisi ipsum solum pone. Coniunge ergo seruũ nostrum sorori suę odoriferę & inter se filium gignent, qui non assimilabitur parentib. Et quamuis Gabricus sit charior Beyæ, tamẽ non fit generatio sine Gabrico. Gabrici enim cum Beya cõcubitũ protinus mortuũ est. Nam Beya ascẽdit super Gabricum, & includit eum in suo vtero quòd nil penitus videri potest de eo. Tãtoq; amore amplexata est Gabricum, quòd ipsum totum in sui naturam concepit, & in partes indiuisibiles diuisit. Vnde Masculinus ait: Versus.

Que quasi lac fuerat conceptio sanguinem mutat,
Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt,
Candida mulier, si rubeo sit nupta marito,
Mox complexantur complexaq; copulantur.

Per se soluuntur, per se quoque conficiuntur,
Vt qui duo fuerant, vnum quasi corpore fiant.

Vnde Maria soror Moysi dicit. Matrimonifica gummi cũ gummi vero matrimonio, & fac illa sicut aquam torrentem. Astanus: Spiritus non coniunguntur corporibus, donec perfectè fuerint depurati. Et in hora coniunctionis maxima apparent miracula. Tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur fermẽto mediante, quod fermentum est anima corporis imperfecti. Et spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur, & cum ea simul in colorem fermẽti conuertitur, & fit vnum cum eis. Basius dicit: In perfecto magisterio lapides non recipiunt se ad inuicem, nisi vtrique prius fuerint mundati. Non enim recipit corpus spiritum, neq; spiritus corpus, ita quod spirituale fiat corporeum, vel corporeum spirituale, nisi prius fuerint ab omni sorde depurati perfectissimè. Senior: O Sol tu mei indiges, sicut gallina gallus indiget, & ego indigeo opere tuo. Alexãder in secretis naturæ: Scias quòd nullus natus nascitur, nisi ex viro & muliere.

Hermes tractatu secundo: Hoc fili noscas, quòd nisi quis sciat ducere, & prægnantem facere, & generare species nil fit, nèc aliquid peragitur. Si autem hoc fecerit, maximæ dignitatis erit.

Rosinus

Rosinus philosophus, Artis auri arcanum fit ex masculo & fœmina, qa fœmina masculi vim recipiens lętatur, eo quòd fœmina masculo roboratur. Alphidius: Fili per fidẽ gloriosi Dei, complexio est ex complexione inter duo luminaria, masculinum & fœmininum. Deinde seipsa complectuntur & coeunt, & lux moderna ab eis gignitur, cui nulla lux similis est per totum mundũ. Senior:

Ex duabus aquis vnam facite aquam. Si verbulum meum intellexistis, omne regimẽ sub pedibus vestris erit. Rosarius: Oportet te duas aquas habere, vna est alba, altera verò rubea.

Senior: Hæc aqua est in qua congregatæ sunt potentiæ albedinis & rubedinis. Hali, philosophus & rex Arabiæ in suo Secreto dicit: Accipe canem coetaneum, & catulam Armeniæ, iunge simul, & hi duo parient tibi filium canem, coloris cœlici: & iste filius seruabit te in domo tua ab initio in hoc mundo & in alio. Senior: Seruus rubicundus candidam duxit vxorem, & in istorum coniunctione vxore grauida remanente, peperit filium, qui in omnibus suos genitores seruauit, & est splendidior & lucidior. Rosinus philosophus: Hic enim lapis est clauis: eo namque excepto nihil fit. lapis enim noster est fortissimi spiritus, amarus & æneus, cui corpora non miscentur quousque dissol-

natur. Et si verò nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crederent. Arnoldus: « Tu qui cupis inuestigare huius artis secretũ « cognoscere te oportet primam metallorum « materiam, alioquin tuo labore frustraberis. « Rosinus: Vtimur vera natura, quoniam na- « tura non emendat naturam, nisi in suam na- « turam. Tres sunt lapides philosophorũ prin « cipales, videlicet, Mineralis, animalis, & ve- « getabilis. Lapis mineralis, vegetabilis, ani- « malis, triplex in nomine, vnus in esse.

« Spiritus est duplex, scilicet tingens & pr- « parans. Albertus: Spiritus præparans æs « dissoluit, & à corpore magnesiæ extrahit, & « iterum ad ipsum corpus reducit. Senior di- « cit: Et ipse est præparator & extractor ani- « mæ à corpore eius, & ipse reducit ad corpus « suum. Spiritus tingens dicitur quinta essen- « tia, quæ est vis & anima stans profundans & « penetrans. Vnde liber trium verborum. O- « portet te extrahere quintam essentiam, ali- « ter inuanum laborabis, & hoc sine dubio abs « que aqua fieri non potest. Secundus verò spiritus est extra corpus, & est aqueæ naturæ, & est tigens corpus in Elixir, vt Turba dicit. Masculus verò hic est corpus, & fœmina hæc est spiritus. Arnoldus: Quod spiritus nõ alteratur à corpore ita quòd amittat suá virtutem spiritualem, sed omne corpus alteratur à spiritibus & tingitur. Aristoteles: Nota

te ergo

te ergo verba, signate mysteria, quia spiritus qui soluit terram albam foliatam, nõ permanet aliquid eorum fixum, nisi occupaueris ipsum cum corpore illo de quo præparatum erat in principio. Aqua permanens siue perennis siue vinum ardens, dicitur aqua corporis, id est quando corpus est redactum in Mercurium. Item absque aqua permanente nihil fit. dicitur etiam aqua vitæ. Vnde philosophus: Iuro per Deum cœli, nihil aliud est ars, quam lapidem soluere & coagulare semper. Et iterum: Solum cum ardente vino pos- ,, ses complere Elixir perfectum. Aqua philo- ,, sophorum vocatur vas Hermetis, de qua phi ,, losophi sic scripserunt. In aqua nostra fiunt ,, omnes modi, scilicet sublimatio, distillatio, ,, solutio, calcinatio, fixio. In dicta aqua fiunt ,, tanquam in vase artificiali, quod est maxi- ,, mum secretum. Et aqua est pondera sapien- ,, tum, ideo aqua & ignis tibi sufficiunt ad to- ,, tum opus. aqua nostra fortior est igne: quia ,, facit de corpore auri merum spiritum, quod ,, ignis facere non potest. Et ignis respectu eius est tanquam aqua respectu ignis vulgaris. Ideo dicunt philosophi: Comburite æs nostrum igne fortissimo. Aristoteles. In regimine pricipum dicit ad Alexandrũ de quatuor elementis. Quando habueris aquam, id est Mercurium ex aere, id est sole, & aerem ex igne, scilicet spiritum Mercurij, & ignem scilicet Mercurium ex terra scilicet lunæ, tūc

plene habebis artem. Vnde philosophus: Lapis noster transit in terram, terra in aquam, aqua in aerem, aer in ignem, ibi est status, sed descendetur econuersò. Opus album completur tribus elemētis, in quo non est ignis, scilicet tria pondera terræ, duo aquæ, vnum aeris. Ad Elixir verò solis, mitte duo pondera terræ, aquę tria, aeris vnum cum dimidio, & de igne, id est fermentum rubeum.

Pondera

Rasis in Libro magno præceptorum sic ait: Quicunque ignorat pondera, non laboret in nostris libris, quia philosophi nil suarum rerum posuerunt, nec aliud occultauerunt nisi hæc.

Turba dicit, Nostra contritio non fit manib. sed fortissima decoctione. Calidius: Minor ignis omnia terit. Nota, differentia est inter elementum & elementatū, & quintam essentiam. Elementum est primum componibilium, vnde nec terra, nec aqua, nec aer, nec ignis purum elementum est, & simplex apud nos: quia inter se inuicem ista cōmiscentur, & maximè in illa parte vbi se coniungunt. Sed quinta essentia est corpus per se subsistens, differens ab omnibus elementis & elemētatis, tam in materia quàm in forma, tam in natura, quàm in virtute, non habens in se causam corruptionis, & dicitur quinta essentia: ideo quia ex omnibus elemētatis est extracta, nec in ea est motus ele-

men-

mentalis, ſicut in alijs corporibus elementalibus. Lapis ergo dicitur omnis res: quia habet in ſe & de ſe omnem rem neceſſariam de ſua perfectione. Vbique inuenitur ꝑpter elementorum participationem: omnibus nominibus nominatur, propter naturæ ſuæ dignam & mirabilem colorum varietatem: & viliſsimus per putrefactionem, & chariſsimus per virtutẽ, apud philoſophos eſt hoc magiſterium tectum & abſconditum. Lapis noſter dicitur vna res. quando corporis ſubſtantia & aqua pręparatur indiuiſè, ita quòd vnum illorum ſeparari ab altero non poteſt. Lapis noſter dicitur eſſe de materia combuſtibili, & ſolus Mercurius ſpiritus eſt incombuſtibilis & aereus, & ideo oportet quòd ſit in magiſterio. Item, Lapis quem philoſophi „ quærunt, in quo ſunt elementa prima mine „ ralium, tinctura & calx, anima & ſpiritus cũ „ corpore, fixum & volatile, eſt Mercurius ſci „ licet non quilibet, verùm ille circa quem na- „ tura ſuas primas operationes determinauit „ ad naturam metallicam, & imperfectum re- „ liquit. Hunc autem lapidem ſi extraxeris ab „ illa re, in qua inuenitur, & circa ipſum ince- „ peris operari ad perfectionem, incipiendo „ in eo, vbi natura illum reliquit, inuenies in „ eo perfectum, & gaudebis.

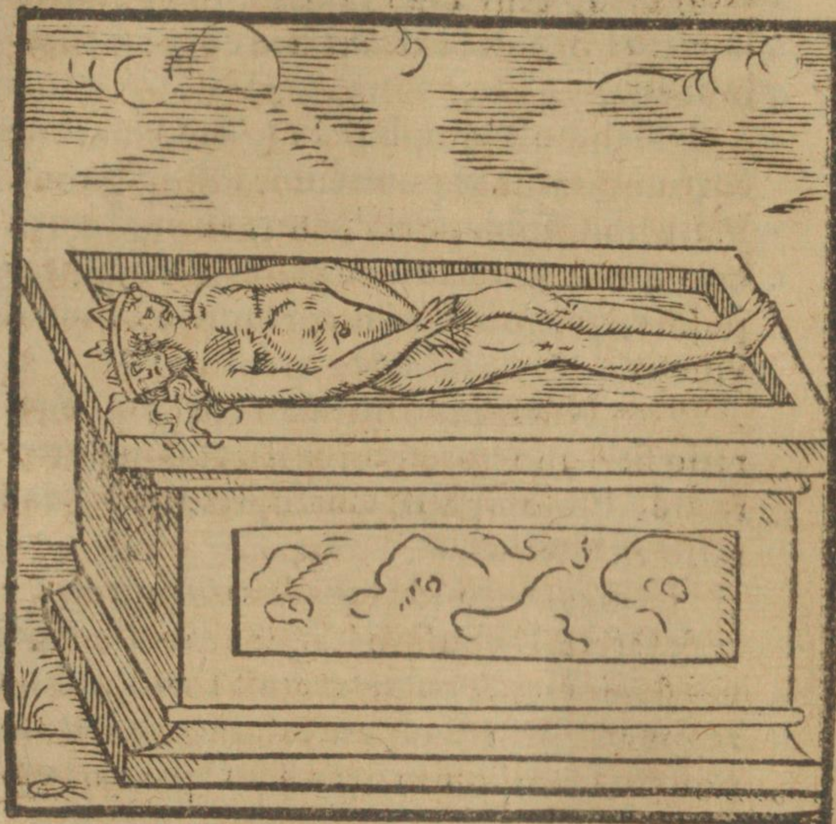
Argentum viuum per ſe nil valet, cum ve „ rò mortificatur cum corpore ſuo occulto, „

tunc valet & viuit vita incorruptibili, & hoc corpus est de natura solis, ideo necesse est quòd totum argentum viuum conuertat in naturam solis, sicut fermentum totam pastã conuertit in fermenti naturam, non autem e conuersò: quia semper dominatum transfertur ad dominans. Lapis noster apud omnes philosophos nominatur Mercurius qui non est natus, vt multi putant, sed de corpore extractus. Lapis philosophorum ex tribus, scilicet sole, luna & Mercurio, id est, fac Mercuriũ ex sole & luna in suo esse sine Mercurio vulgi, sed per viam philosophicam. Nota: Hic lapis est vnus in toto mundo, & qui ab hoc vno in principio operis errauerit in uanum laborat. In toto mundo non est alia res necessaria in opere nostro nisi iste lapis nobis solis filijs datus. Arnoldus: In nostro lapide sunt sol & luna in virtute & potentia, ac etiã in natura. Si hoc esset non fieret inde sol neque luna, quia sol & luna in nostro lapide sunt meliores, quàm vulgaris in ipsorum natura, eo quod sol & luna in nostro lapide sunt viui, & vulgares sunt mortui respectu solis & lunæ in nostro lapide. Ideo philosophi nominauerunt ipsum lapidem, solem & lunã inuicem: quia in ipso sunt potentialiter & non visibiliter, sed in virtute & in essentia, Quare dicit Hermes: Quia lapis noster clamat, dicens, fili adiuua me, & ego adiuuabo te.

Con-

CONCEPTIO SEV PV-
trefactio.

Hie ligen König vnd Königin todt/
Die seele scheidet sich mit grosser noth.

Aristoteles Rex & philosophus.

Nunquam vidi aliquod animatum cresce re sine putrefactione, nisi autem fiat putridum in vanum erit opus Alchimicum.

Morienes: Hæc terra cum aqua sua putre-fit & mundificatur, quæ cum fuerit mundificata, auxilio Dei totum opus dirigetur.

Parmenides philosophus, Nisi corpus diruatur, confringatur & putrescat, & conuertatur in substantia substantiali, non potest illa virtus occulta extrahi nec corpori commisceri.

Baccho philosophus, Quando naturæ corrumpuntur & putrescunt, tunc gignunt. Plato philosophus: Habemus exemplum in ouo quod putrescit primò, & tunc gignitur pullus, qui post totum corruptũ est animal viuens.

Plato, Nota, quòd sine corruptione generatio fieri non potest, vnde studeas in putrefactiõe. Philosophus, Corruptio vnius generatio est alterius.

Hermes, Secundus gradus est putrefacere & terere. Dispositio itaque eius ipsum primò denigrare & putrefacere. Plato. Primum regimen Saturni est putrefacere, & soli imponere. Compositio verò fit ex quatuor noctibus.

Democritus, Non sis piger nec velox multum in putrefaciendo calculos, & corpora collocata & cõiuncta, attende in opere tuo, & proficies. Rosinus ad Euthiciam: Accipe animal marinum, desicca & putrefac. Morienes, Nullum crescens & nascens fit nisi post putre-

putrefactionem. Si autem putredo non fuerit, fundi nec solui poterit, & si solutum non fuerit, in nihilum redigetur.

Morienes: Lapis noster est confectio ipsius magisterij, & assimilatur in ordine creationi hominis. Nam primum est coitus, secũdum conceptio, tertium prægnatio, quartũ ortus, quintum sequitur nutrimentum. O charissime, hæc verba Morienis intellige, & non errabis in veritate. Aperi ergo oculos tuos & vide, quòd sperma philosophorum est aqua viua: terra autem est corpus imperfectum, quę terra meritò dicitur mater: quia est mater omnium elementorum. Ideo quãdo sperma coniungitur cum terra corporis imperfecti, tunc coitus appellatur. tũc enim terra corporis dissoluitur in aquam spermatis, & fit aqua sine diuisione vna.

Vnde Hali: Solutio corporis & coagulatio sunt duo, sed habet vnam operationem. Quia spiritus non coagulatur, nisi cum solu- ››
tione corporis. Nec corpus dissoluitur, nisi ››
cum coagulatione spiritus, & corpus & ani- ››
ma quando coniunguntur, agit vtrumq; in ››
suum simile. Exemplum: Cum aqua coniun ››
gitur terræ, aqua cum sua humiditate & vir- ››
tute conatur eam dissoluere: nam facit eam ››
subtiliorem, quàm prius erat, & reddit eam ››
consimilem sibi: quia aqua est subtilior ter- ››
ra. similiter facit anima in corpore. Et eodẽ ››

„modo inſpiſſatur aqua cum terra, & fit con-
„ſimilis terrę indenſatę, quia terra ſpiſsior eſt
„aqua. Ideo inter ſolutionem corporis & coa
„gulationem ſpiritus non eſt differentia, nec
„diuerſum opus in aliquo, ita quòd fiat vnum
„ſine alio: ſicut non eſt inter aquam & terram in ſua coniunctione diuerſa pars temporis, quod cognoſcitur vel ſeparatur vna ab alia in earum operationibus. Sicut ſperma viri non ſeparatur à ſpermate mulieris in hora ſui coitus: ſic & earum vnus eſt terminus, vnum factum, & vna & eadem operatio in ſimul cernit ſuper ipſa duo.

Ideo dicit Merculinus:

Rerum mixturam coitum vocat & genituram,
Semina miſcentur quaſi lac, quæ mixta videntur.

Secundum eſt conceptio, cum terra in nigrum ſoluitur puluerem, & incipit aliquantulum de Mercurio ſecum retinere: tunc enim agit maſculus in fœminam, id eſt azoth in terram. Ideo dicit Arisleus: Maſculi ad inuicem non gignunt, nec mulieres concipiunt. Generatio enim eſt ex maribus & fœminis, & maximè ex compoſito.

Maribus namq; ducentibus fœminas natura gaudet, & fit generatio vera: natura autem alienæ naturæ ineptæ coniuncta, nullá veritatem gignit ſpermatis. Hoc eſt quod Merculinus dicit:

Qui quaſi lac fuerat conceptio ſanguinem mutat,

Pallida

Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt.

Arnoldus: Quicunque color post nigredinem apparebit, laudabilis est in Turba philosophorum. Et cum videris materiam tuã denigrari, gaude: quia principiũ est operis. Idem: Combure ergo æs nostrum igne leui, sicut ouorum nutrix, donec corpus constituatur, & tinctura extrahatur. Nõ autem extrahas eam totam simul, sed per parum & parum egrediatur omni die, donec in longo cõpleatur tempore.

Ego sum nigrum albi, & rubeus albi, & citrinus rubei, & certè veridicus sum & non mentiens. Et scitote quòd caput artis est coruus, qui in nigredine noctis & diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in suo gutture existente, coloratio accipitur, à suo vero corpore rubor, ac suo dorso mera aqua accipitur. Intelligite ergo donum Dei, & recipite, & ab omnibus celate insipientibus. De cauernis namque metallorum occultum est, cuius lapis est mirabilis & animalis, color splendidus, mons sublimis, & mare patens. Etenim confitemur, quòd in lapide philosophico post veram mundificationem, maior pars est argentum viuum. Et propter hoc non comburitur, nisi per accidens. Et est illud verbum preciosissimum. Hoc autem totum factum est à natura, & nõ est credendum quòd hoc facere sit possibile

per aliquod artificium, ſicut quidam fatui
« putauerũt & putant. Lapis enim philoſophi
« cus creatus inuenitur à natura, & per Deum
« altiſsimum nihil plus indiget, niſi quòd re-
« moueatur quod eſt ſuperfluum in eo. Ergo
« ipſa præparetur materia, vt ex eo eliciatur
« quod eſt purum, terreum autem & fœculen-
« tum remoueatur. Vnde Tudianus philoſo-
phus: Scias quòd lapis noſter aereus & vola
tilis eſt in ſuo manifeſto frigidus & humi-
dus, & in ſuo occulto calidus & ſiccus eſt.
Et illa frigiditas & humiditas quæ eſt in ma
nifeſto fumus aquoſus, corrumpens, deni-
grans & deſtruens ſe & omnia, fugit ab igne.
Et caliditas & ſiccitas quæ eſt in occulto, eſt
aurum calidum & ſiccum, & eſt oleum mun
diſsimum, penetratiuum in corporibus, &
non fugitiuum: quia caliditas & ſiccitas Al-
chimiæ tingit, & non aliud. Fac ergo quòd
frigiditas & humiditas aquoſa, quę eſt in ma
nifeſto, ſit compar caliditati & ſiccitati, quæ
eſt in occulto: ita vt inſimul conueniant &
coniungantur, & fiant inſimul vnà pene-
trans, tingens & profundans. Has autem hũ
miditates oportet deſtrui per ignem & gra-
dus ignis, cum molli temperamento & con-
grua ac moderata digeſtione. Putrefactio
philoſophicalis nil aliud eſt niſi corporum
corruptio ſiue deſtructio. Vna enim forma
deſtructa, ſtatim introducit ſibi natura aliã

formam

formam meliorum & ſubtiliorem. Putrefactio idem eſt quod fractio putridi: nam per putrefactionem omnis res digeritur, & fit fractio inter putridum, id eſt fœtidum & mundum. Mundum enim corpus putrefactum immediatè creſcit, & multiplicatur in ſuo ſimili, vt patet in grano, quod poſtquam ſtetit per multos dies ſub calore terræ, tumeſcit, vt & quod mundum eſt ex eo creſcat & multiplicetur: fœtidum verò euaneſcat. neceſſaria eſt ergo etiam in opere noſtro propter prædictas cauſas putrefactio.

Conceptio & deſponſatio fit in putredine in fundo vaſis, & generatio genitorum fiet in aere, ſcilicet in capite vaſis, id eſt alembici. Corpus nihil facit niſi putrefiat, & non poteſt putrefieri, niſi cum Mercurio. pro vna parte corporis videntur accipiendæ propter putrefactionem trigeſimæ ſextæ partes aquæ. Putrefactio fiat igne lentiſsimo fimi calidi & humidi, & nequaquam alio: ita quod nihil aſcendat: quia ſi aliquid aſcenderet, fieret ſeparatio partium, quę fieri non debet donec maſculus & fœmina ſint perfectè coniuncti: & vnum recipit aliud, cuius ſignum eſt in ſuperficie ingenio perfectæ ſolutionis. Et licet azoth appareat in prima mixtione ſeu coniunctione albus, pro eo quod fœmina vincit ſuo colore: nihilominus in putrefactione per ignis beneficium deni-

hec est sublimatio vera et Philosophica

grantur ambo. Per ignem augentem in humido calorem putrescit nigrum, quæ est tinctura, & ideo seruanda est. Secretum magnum.

Natura auri in aqua forti putrefacta, excellit omnes naturas. Ideo in compositione lapidis est notandum, quòd nullus lapis excellit lapidem mineralem in virtute. Philosophus: Fac de masculo & fœmina circulum rotundum, & de eo extrahe quadrangulum, & quadrangulo triangulum: fac circulũ rotundum & habebis lapidem philosophorũ.

Geber probat in libro Examinum, quòd si Sol & Luna insimul incorporentur cum arte, non separantur de facili. Et sic vnum appetit reliquum, eo quòd vnum siccum sit & aliud humidum. Et postquam vnum ademptum est aliud, adeo se forti nexu complectuntur, & se inuicem continent, quòd vnum ab altero de facili auelli non possit. Multo fortius hoc erit si alterum illorum sit spirituale, id est, medicinale: & sic tingibile, ratione suæ spiritualitatis. Aurum est aurum actu, & ipsa materia: quòd si spiritualizetur, factum est ex actu potentia, & ex materia forma, & ex acto agens, & ex fœmina vir, & ex re nata res naturans. Ergo cum nulla sit materia auri, nullum aurum quod non fuerit prius argentum, vt dicit philosophus: Si ergo talis forma coniungatur suæ materiæ,

id est

id est lunæ, certè auidiſsimè ſe amplectentur: & perfectum maius perficit perfectum minus, & hoc naturaliter & amicabiliter, quia omnis natura perfici appetit, & deſtrui abhorret naturaliter.

Sciendum, quòd ſecundum Auicennam in epiſtola ad H ſen de re tecta. Intentio operantium in hac arte, imò potius intentio ipſius artis, ſecundum poſsibilitatem naturæ rerum, eſt materiam vnius induere formam & naturam alterius. Verbi gratia. Cuprum induere formam & naturam argenti vel plumbum auri, & ſic de cæteris ſimiliter. Cum enim forma ſit natura rei vniuſcuiuſque (vt habetur ſecundo Phiſicorum) ſpoliata aliqua re à forma ſua, & alia ſuperinducta eidem, procul dubio & natura ipſius trãſmutata eſt à ſua ſpecie. Dicimus itaque quòd nomen Alk mia in Gręco, ſonat Trãſmutatio. Et inde Alkimiam dicimus ſcientiam eſſe tranſmutationis rerum à ſuis formis & ſpeciebus, ſecundum quòd formæ rerum diuiſæ ſunt.

ANIMAE EXTRACTIO vel imprægnatio.

Hie theilen sich die vier element/
Auß dem leib scheidt sich die seele behendt.

De nigredine plura.

Hermes Rex tractátu secundo: Scito fili, quòd lapis noster hic plurimorum nominũ & variorum colorum ex quatuor ordinatus & com-

& compositus est elementis, quē nos oportet diuidere & in membra secare, arctius sequestrare, ac partes mortificare, & in naturam quæ in eo est vertere. Aquam & ignē in eo habitantem custodire, qui ex quatuor elementis est, & eorum aquas sua aqua continere, si qua non est aqua, forma ignea veræ aquæ, ascendentes in vase suo sinere, quæ suis corporibus spiritus continent, & tingētes fiunt & permanentes.

In artificio Sorin distinctione prima: Accipe ab eo paulatim, totum diuide, tere seria tim quousque morte occupetur ex nigredinis intensione vt puluis. Hoc est ergo magnum signum, in cuius inuestigatione nonnulli perierunt, deinde quodlibet discernes separatim, tere seriatim.

Morienes: Omne corpus cum anima caruerit, tenebrosum & obscurum inuenitur.

Hermes: Oportet nos duo argenti viui ›› simul mortificare. Idem: Accipe cerebrum eius, aceto acerrimo terite, vel vrina puerorum, quousque obscuretur. Hoc peracto viuit in putrefactione, & fuscæ nubes quæ super ipsum fuerant, & in suo corpore antequam moreretur, reuertuntur. Reiteratus autem prout scripsi iterum moriatur prout narraui. Idem, Oportet autē ipsum à duobus sulphuribus sequestrare: continuè coquatur quousq; aqua nigra fiat. Idem, Qui ››

Putrefactio ergo denigrat terram ad propositum perueniet, & bene habebit. Arnoldus: Verùm cum primum denigratur, clauem operis dicimus esse, quoniam nō fit absq; nigredine: nam ipsa tinctura quam quærimus, qua in quolibet corpore tingamus, Quæ quidem occulta fuit in suo ęre, quemadmodū anima in humano corpore. Speculū: Ideo charissime fili, cū in opere fueris, fac vt in principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quòd putrefacis, & viam rectam procedis.

O natura benedicta, & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectū cum vera putrefactione quę est nigra & obscura. Postea facis germinare nouas res & diuersas, cum tua viriditate facis diuersos colores apparere. Ista nigredo nuncupatur Terra, quę fit leui decoctione totiens reiterata, donec nigredo superemineat. Et sic habes duo elementa, primò aquam per se, dehinc terram ex aqua. Nā vt dicit Auicenna in titulo de Humoribus: Calor agens in humido corpore, primo generat nigredinē, vt est videre in calce quæ apud vulgum fit. Ideo dicit Menabdes: Iubeo posteros facere corpora non corpora per dissolutionem, & incorporea corporea per suauem decoctionem, in qua summe cauendum est ne spiritus conuertatur in fumum & euanescat per nimium ignem. Vnde Maria dicit: Custodi

ſtodi ipſum, & caue ne fugiat aliquid in fumum. Et ſit menſura ignis caliditas ſolis Iulij, quatenus ex ſui & longa decoctione inſpiſſetur aqua, & fiat terra nigra. Sic ergo habes aliud elementum quod eſt terra, & tantum denigredine pro modo ſufficiat.

Stephanus Philoſophus: Aperi oculos tuos & cor tuum, audi & intellige, oſtendam & dicam tibi verba intelligibilia, quæ ſcire poteris ſi fueris de intelligentibus. Scias quòd ex homine non exit niſi homo: ſic ex quolibet animali ſibi naſcitur ſimile. Videmus tamen aliquas res natas à radicibus ſuis diſsimiles, quia videmus res habentes alas generatas ex non habentibus alas. Videmus etiam & ſcimus res aliquas, quas homines neſciunt, de quibus egreditur natura, quam ſcimus quod ſufficit nobis, & ignoratur, quia ſunt res profundæ: etſi quæris de eis, forſitan ſubtus terram ſunt. Et ſcias quòd de iſta natura minerali fit ars nō de alio.

Auicenna: Cognoſce ergo radices minerales faciens ex eis opus tuum. Ariſtoteles ſecundo de Anima: Naturaliſsimum & perfectiſsimum opus, eſt generare tale quale ipſum eſt, vt planta plantam, capra capram.

Idem: Opera artis alchimiæ nil in ipſa proficeret, niſi apparentes naturas abſque

errore cognoſcere. Hermes: O aqua forma permanens regalium creatrix elementorum. O natura maxima naturarum creatrix, quæ naturam contines, & mediocriter natura ſuperat, quæ cũ lumine venit & cum lumine genita eſt.

U.l.b.

Ex Lucidario Arnoldi.

Dixerunt aliqui, quòd in opere Lapidis apparent omnes colores qui in toto mundo excogitari poſſunt. Hoc eſt ſophiſma philoſophorum, cum non appareant niſi quatuor principales. Et quia ex eis omnes alij trahunt originem, ideo dixerunt omnes colores. Etſi tibi non apparent omnes colores non cures, dummodo poſsis elementa ſegregare. Nam citrinitas coleram ſignificat aduſtam & ignem, rubedo ſanguinem & aerem, albedo flegma & aquam, nigredo melancoliam & terram. Vnde Hortulanus ait: Quatuor habens colores, quatuor elementa ſunt. Scias tamen quod dicti colores apparent in noſtra diſſolutione.

Quæro in quanto tempore poſsit fieri hic lapis benedictus: ad quod reſpondetur quòd quidam author Philoſophus Lilius teſtatur, magiſterium ſuum feciſſe in octo diebus, & quidam per ſeptem, & quidam per tres menſes, & alij per quatuor, alij per dimidium annum, & alij per vnum annum. Et hoc

hoc Maria dicit se fecisse in trib. diebus. Ad hoc dico quòd causa diuersitatis scilicet breuitatis & prolongationis defectus potuit esse virtute aquæ Mercurij. Vel quia operabatur de Sole & Luna. Et quidam ipsorum apponebant plus & alij minus. Sol autem fixus est & non fugiens, & cum istis solum operabantur. Vnde propter suam impotentiam fixionis, & impatientiam ignis, quando per fusionem erat commixta cum sole, faciebat eum ascendere pro magna parte. Et quando ascendebat, sic vocabant aquã & animam & spiritum, dicentes quòd aqua eorum non erat aqua vulgi, nec Marcurij: & tunc remanebat terra in fundo, tunc reducebant aquam illam supra corpus, & iterum faciebant ascendere per virtutem ignis, & iterum commiscebant cum terra, quousque secum totam terram portabant in ventre suo. Vnde dicit quidam: Portauit eum ventus in ventre suo. Vnde necesse erat eis habere magnam quãtitatem de dictã aquã. Et tunc fixus erat de corpore spiritus. Reiterabant ergo ipsam sublimationem, quousque totum remanebat fixum, & impotens ascenderet. Et tunc spiritus fixus erat in corpore, & luna erat soli incorporata, & per minima commixta: & sic erat operatio completa. Vnde dicta diuersitas in agendo, opus potuit esse in imponendo plus de fixo cor-

pore, quam de non fixo, vel econuersò, quia non erat plus de non fixo citius aſcendebat, & quando plus de fixo tardius aſcendebat.

Sed quid dicitis de hoc quod dicunt philoſophi, ſcilicet: Aurum noſtrum non eſt aurum vulgi, & argentum noſtrum non eſt argentum vulgi. Dico quòd ipſi dicunt aquam aurum, id quod virtute ignis ad ſuperiora aſcendit. Et verè iſtud aurum non eſt aurum vulgi: vulgus namque non crederet ipſum poſſe aſcendere ad ſuperiora propter ſuam fixionem. Scias inſuper quòd talis per Deum conſueuit eſſe modus philoſophorum, ſemper ſcilicet, quòd in paſſu certiſsimo claudicare, & rem quaſi dictam quandoque per typos & figuram, & quandoque per verba metaphorica, & quádoque per falſam & alienam practicam occultare, & vbi ſe verum dixiſſe ſentiebant, ſe tunc ſimilitudinariè locutos fuiſſe dicebant. Vnde Geber dicit: Vbicunq; apertè locuti ſumus, ibi nihil diximus: ſed vbi ſub ænigmate aliquid poſuimus & figuris, ibi veritatem occultauimus, &c. Vnde quidam dicit:

Sales & alumina non ſunt lapis, ſed adiutores lapidis. Qui non guſtauerit ſaporem ſalium, nunquam veniet ad optatũ Fermentum fermẽti, fermentat etenim finitum per excellentiam. Tale ſuperius quale inferius. Combure in aqua, laua in igne. Coque

& reco-

& recoque, & iterum coque. Sæpiſsime humare & ſemper coagulare. Interfice viuum & reſuſcita mortuum. Et hoc ſeptena vice. Et habebis verè quod quęris. Si ſcis regimẽ ignis, ſufficit tibi Mercuri⁹ & ignis. Verſus.

Aes noſtrum bene ſi ſcis ſufficit, ſi cætera neſcis.

Ex antiquo libello. Hortulanus ſuper Epiſtolam Hermetis ait.

Solus ille qui ſcit facere lapidem philoſophorum, intelligit verba eorũ de lapide. Philoſophi enim hanc artem manifeſtè conati ſunt patefacere dignis, & indignis abſcõdere. Et ſic de virtute intẽtionis ſemper dixerunt vera, ſed de virtute ſermonis non: & dixerunt ſic lapidẽ philoſophorũ fieri ex ouo, quia in ouo tria ſunt ſimilia tribus quę integrant lapidem. Hermes ait: Pater eius ſol, Mater eius eſt luna. Et ſic innuit quòd iam duo hic lapidis compoſitionem intrãt, & probat hoc Hortulanus. Quia aqua ſolis eſt volatilis, & corpus eius fixũ. Et econuerſo de luna. & tunc declarata ſunt verba illa dicentia per Gebrum & alios Philoſophos, Fac fixum volatile & volatile fixum, & fixum volatile. Perſuadent enim multiplicẽ ſolutionem, quia totum opus ſtat in ſolutione. Item cum dicit, quod eſt ſuperius eſt & inferius. Hic per ſuperius intelligitur digniꝰ, & per inferius indignius, vt ſcilicet fiat

vnus ex illis tribus, vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes sint æquales: & appellatur hæc coniunctio sublimatio Philosophorum. Et dicitur sublimatio, exaltatio, siue dignificatio, quia Luna dignificatur & Mercurius. Nam cum facta est vnio in tanta dignitate est Luna sicut Sol & Mercurius. Similiter & cum facta est fixatio, quę appellatur corpus mortuum, ita vilis est Sol sicut Mercurius, & litera vult illa, & istud est ascēdere & descendere philosophorum.

Item, Lapis dicitur habere quatuor elementa, quæ exponit Arnolfus. Quia cum facta est solutio, dicitur vnum elementum scilicet aqua Et cum corpus est immundum, dicitur secundum elementum, scilicet terra. Et cum est calcinata dicta terra, dicitur ignis: & cum iterum solutus est lapis, dicitur aer. Item, Lapis dicitur habere corpus spiritum & animam. Per corpus intelligitur corpus immundum, vt supra. Per animam intelligitur fermentum, & per spiritum qui se habet in proijciendo, qui alio nomine dicitur Quinta essentia, quam acquisiuit hæc compositio, veram habet virtutem conuertendi.

Item, prædictus lapis dicitur Rebis, id est vna res quæ fit ex duabus rebus, id est corpore & spiritu, vel ex sole & luna, ex corpore mundato & fermentato. Item, dicitur

lapis

lapis vbique repertus propter veram compo- "
sitionem: quia quando illa tria Sol, Luna & "
Mercurius sunt coniuncta simul, virtus lapi- "
dis est per totum & in montibus & in planis, "
id est, in corporibus, & Mercurio, & in mari, "
id est, aqua dissoluta. Et volantes accipiūt ab "
eo iuuamentum. Volantes sunt Mercurius
viuus, & corpora imperfecta, quæ conuertun
tur in Solem & Lunam. & dicitur Scorpio,
id est, venenum: quia mortificat seipsum, &
seipsum viuificat: quia illa trina res proiecta
super Mercurium viuum, viuificat ipsum:
quia facit ipsum verum corpus, & sic vlterius
possunt exponi omnium philosophorum di-
cta: & tamen à philosophis dicitur, argentum
viuum minerale. sed materia lapidis philoso
phorum est aqua, & intelligitur de aqua illo-
rum trium, vt probat Ortulanus. Nec debent
esse plura nec pauciora: & dicit quòd Sol est
masculus, Luna fœmina, & Mercurius sper-
ma. Sed vt fiat generatio & conceptio, opor-
tet vt masculus iungatur fœminę: & vltra hoc
requiritur semen, & sic ante fermentationem
debet fieri conceptio & imprægnatio. & cum
multiplicatur materia, dicitur quod infans
crescit in vtero matris, & cum fermentatur.
Ortulanus & Arnoldus, quòd infunditur a-
nima corpori, & nascitur rex coronatus. Item
in libro Turbæ philosophorum habetur hæc

doctrina: Soluite corpora & imbibite spiritum. Et dicunt corpora in plurali, quoniam oportet quòd ad minus sint duo. Et dicunt Spiritum in singulari: & sic oportet, quòd sit vnus. Et nullum est sperma sine materia corporum nisi Mercurius. Et cum dicitur Imbibite spiritum, intelligitur operatio ea, quæ fixat Mercurium, & multiplicatur lapis. multiplicatur, id est, reiteratur.

Item, quando materiá Solis & Lunæ mortificat Mercurius, remanet materia sicut cinis, & vocatur à philosophis Cribratio & contritio eorum. De quo cinere dicitur in libro Turbæ & Arnoldi, Cinerem hunc ne vilipendas. Item, Prædictus cinis qui est illis tribus, appellatur à philosophis, Corpus immũdum: quia oportet decoqui & calcinari vsque ad albedinem. Ideo dicit Morienes in libro Turbæ: Nisi corpus immundum mundaueris, & ipsum dealbatũ reddideris, & in ipsum animam miseris, nihil in hoc magisterio direxisti. Et sic habẽtur duo, scilicet, calcinatio ipsius lapidis, & fermentatio. Calcinatio, id est, in modum albi cineris, seu terrę, seu calcis albæ per spiritus operationis reductio, quæ fit igne nostro, id est, aqua Mercurij nostri. Item, cũ dicitur tinctum tingit, intelligitur, quòd si medicina hæc calcinata, dissoluta & coagulata fermentatur ad albũ, fit luna, cum sole

sole, fit sol. Item, Geber de medicina tertij ordinis probat, & dicit ad literam: quia tam ad album & rubeum est vna atque eadem via cũ Sole & Luna, differunt tamen fermentatione. Cuius hæc tertij ordinis medicina est duplex, scilicet, Solaris & Lunaris: & est tamen in essentia vna, & modus agendi vnus. Est tamen additamentum citrinitatis seu cicitrini coloris, qua medicina perficitur à substantia sulphuris fixi, hoc est, quòd vtraque medicina incipitur cum Sole & Luna. Sed ad rubeum fit fermentum cum Sole, ad album cum Luna. Sol capitur dupliciter, vno modo pro aqua solis, alio pro corpore solis, vt suprà.

Item, cùm dicitur quòd apparent omnes colores, verum est; quia ante fermẽtationem in calcinationibus, dissolutionibus, & fixatiõnibus apparent omnes colores. Item, Lumen luminum sic ait: Et scitote quòd eadem sunt, quæ dealbant & rubificant intrinsecus & extrinsecus, scilicet, Sol, Luna, Mercurius. Quæ tria dissoluta & fermentata appellat argentũ viuum, dicens: Argentum viuum habet in se corpus, spiritum & animam. Ibidem, talis est causa, coquite masculum & fœminam simul, quousq; coaguletur, & fiat lapis, Itẽ, Notandum quòd nostrũ Elixir non fit nisi ex mineralibus. Et amplius notifico, quòd draco

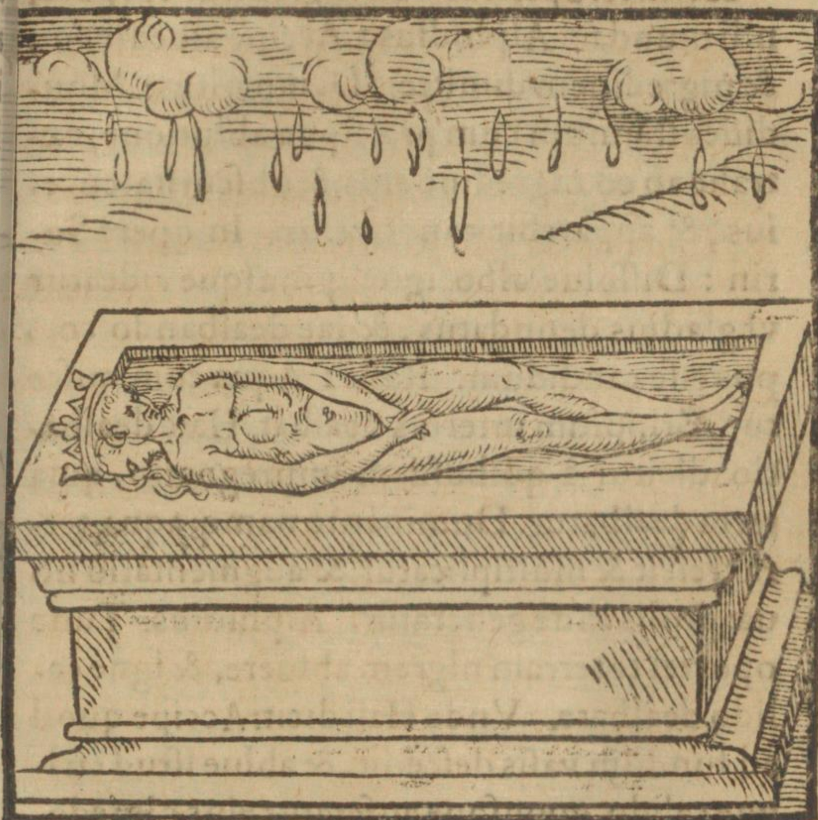
non moritur niſi cum fratre & ſorore ſua interficiatur: & non per vnum tantùm, ſed per duo ſimul. Frater eſt ſol, ſoror eſt luna. Vltimò ait Arnoldus: Quia philoſophi dixerunt verum de lapide quicquid dixerunt. Quia de virtute ſermonis loquebantur, indignis ad celandum. De virtute autem intentionis loquebantur dignis & ſemper verum: & philoſophi ſciunt, quòd talis materia debet tradi miſticè, ſicut poëſis fabuloſè & parabolicè. Et cum philoſophi loquuntur de magnis rebus non admiſcent parabolas, nec fabulas, vt dicit Macrobius.

N.b.

DE AL

ABLVTIO VEL mundificatio

Hie felt der Tauw von himmel herab/
Vnd wascht den schwartzen leyb im grab ab.

DEALBATIO PRIMI lapidis prima

Senior in epistola Solis et Lunæ.

Aqua verò quam memoraui, est res de cœlo descendens, & terra cum humore suo su-

ſcipit eam & retinetur aqua cœli cũ aqua terræ, & aqua terræ propter ſeruitium ſuum & arenam ſuam honorat eam, & congregatur aqua in aquam, & retinebit aqua aquam, & dealbabitur Albira cum Aſtuna.

Hermes: Spiritus non ingreditur corpora, niſi munda. Alphidius: Accipe albedinem, & nigredinem dimitte. Democritus: Mundifica ſtannum cum præcipua ablutione, extrahe ab eo nigredinẽ eius, & obſcuritatem eius, & apparebit candor eius. In opere Sorin: Diſſolue albo igne quouſque videatur vt gladius denudatus, & fac dealbando corpus eſſe candidum. Raſis: Aqua cum miſcetur Æri, ipſum interius dealbat. Hæc dealbatio dicitur à quibuſdam impregnatio, quia terra dealbatur. Dominante namq; aqua, terra creſcit & multiplicatur, & augmentatio nouæ prolis inde generatur. Alphidius: Tunc oportet te terram nigram abluere, & igne calido dealbare. Vnde Hali dicit: Accipe quod ad fundum vaſis deſcẽdit. & ablue iſtud cũ igne calido, quouſque auferatur eius nigredo, & recedat eius ſpiſsitudo, & fac ab eo euolare additiones humiditatum, donec deueniat calx nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad recipiendam animam eſt habilis & purata. Vnde dicit Merculinus:

Firmans mutatum prægnatio ſpondet hiatum.

Qui

Qui bene prægnantur, concordi pace ligantur.

Vnde dicit Morienes: Hæc terra cum aqua » sua putrefit & mundificatur, quæ cum mun- » data fuerit, auxilio dei totum magiſterium di » rigetur. Hermes quoque ait: Azoth & i- » gnis latonem abluunt, & nigredinem ab eo » auferunt.

Ideo dicit Philoſophus: Dealbate latonem, & libros rumpite, ne corda veſtra rumpantur. Hæc eſt enim compoſitio omnium Sapientum, & etiam tertia pars totius operis. Iungite ergo, vt dicitur in Turba, ſiccum humido, id eſt, terram nigram cum aqua ſua, & coquite donec dealbetur. Sic habes aquam & terram per ſe, & terram cum aqua dealbatam: illa albedo dicitur aer.

Salomon, Sapientiæ ſeptimo: Hanc ſcientiam pro luce habere propoſuit, & ſuper omnem pulchritudinem & ſalutem. In comparatione illius lapidis precioſi non comparauit illum: quoniam omne aurum tanquam arena exigua eſt, veluti lutum æſtimabitur argentum in conſpectu illius. Melior eſt enim acquiſitio eius negociatione argenti & auri puriſsimi. Fructus illius precioſior eſt cunctis opibus huius mundi, & omnia quæ in mundo deſiderantur, huic non valent comparari. Longitudo dierum & ſanitas

in dextera eius: in ſiniſtra verò eius gloria & diuitiæ infinitæ. Viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, non deſpectæ, & ſemitæ eius moderatæ, & non feſtinæ, ſed cum laboris diuturni inſtantia. lignũ vitæ eſt his qui apprehendunt eam, & lumen indeficiens: beati qui tenuerint eã: quia ſcientia Dei nunquam peribit, vt Alphydius teſtatur, dicens: Qui hanc ſcientiam inuenerit, cibus eius legitimus erit & ſempiternus.

“ Ariſtoteles: O quam mirabilis eſt illa res, habet enim in ſe omnia quæ quęrimus, cui nihil addimus vel diminuimus: ſed in ſola præparatione ſuperflua remouemus.

“ Arnoldus: Materia prima metallorum eſt “ quædam ſubſtantia fumoſa, continens in ſe “ humiditatem vnctuoſam, à qua ſubſtantia ar- “ tifex ſeparat humiditatem philoſophicalem, “ quæ apta eſt pro opere, quæ erit tam clara ſi- “ cut lacryma, in qua habitat quinta eſſentia “ metallica, & illa eſt metallum placabile, & “ in ea eſt medium coniungendi tincturas, “ ideo quia habet naturam ſulphuris, & natu- “ ram argenti viui.

Geber: O quam vtilis eſt iſta res, quia nos vtimur ea medicina cruda, quæ tes poſtquam cocta & digeſta fuit, eſt maximum venenum ſuper omnia venena. Gratianus philoſophus: In Alchimia eſt quoddam corpus nobile

bile, quod mouetur de domino ad dominū, in cuius principio erit miseria cum aceto, ſed in fine gaudium cum lætitia. Aſtanus in Turba. Accipite ipſum ſpiritum nigrū non vrentem, & cum eo corpora ſoluite & diuidite. Idem, ipſe eſt totus igneus, & ſoluens per igneitatem ſuam, diuidens omnia corpora cum ſuis coæqualibus. Roſarius: Quicunque vult intrare Roſarium noſtrum, & ibi videre, & habere roſas tam albas quàm rubeas abſque illa re vili, cum qua noſtræ reſeraturæ reſerentur, ille aſsimilatur homini ambulare volenti abſque pedibus: quia in illa re vili eſt clauis, ex qua ſeptē portæ metallicæ aperiuntur. & abſque illa re vili nunquam precioſum perficitur. Ablutio eſt nigredinis terminatio, vel mundatio, donec album fiat perfectè album, & rubeum plenè rubeum. Azoth enim & ignis obſcuritatem ignis euellunt,

Mortificatio eſt duritiei à corpore ſeparatio: quia anima tūc eſt mortua, corpus autem viuum, ratione caliditatis & ſiccitatis. Omne enim habens calorem, habet vitam. Et propter hoc calx alchimica dicitur habere vitam: quia illorum vitam imperfectam philoſophi ſtuduerunt occidere, & vitam perpetuam reddere.

Reuiuificatio eſt ratione nutrimenti, ſcilicet ſui humoris perfecti, & humiditatis recti,

ficantis reſtauratio expeditione humoris ipſius imperfecti.

EX QVADAM CARtula lacerata.

NVnc manifeſto tibi naturali cognitione in hoc propoſito meo de lapide omnium philoſophorum & occulto, qui eſt lapis triplici veſte decoratus, lapis diuitiarum, lapis charitatis, & lapis releuationis ab omni penuria, & lapis curationis ab omni languore. Et in eo continetur omne ſecretum, & dicitur diuinum myſterium à Deo datũ, & in mundo non eſt res ſublimior poſt animam rationalem.

Diligenter notare debes: Dixi tibi, quòd lapis noſter ſit ornatus triplici veſte, id eſt, in tres partes diuidendus, in corpus, animam & ſpiritum. Vnde corpus mortuum, quod anima caruerit, tenebroſum eſt.

Si vis fili vt corpus illud reuiuificetur, redde ſibi animam ſuam, & ſtatim viuit,

O magiſter non intelligo.

Fili tibi dico expreſsius: Vnus lapis, ſiue vna res tãtũm: quia corpus in ſuam naturam eſt redactum, videlicet, in aquam ſuam, id eſt, in primam ſuam materiam: quia prima materia cor-

ria corporum est aqua vnctuosa, & tunc primùm dicitur vna res, cùm corporis substãtia & aqua vnionis per partes minimas indiuisè vniuntur, & lapis Philosophicus ex quo rami infiniti multiplicantur. Et hoc dicitur Lapis in libris philosophorum notus. Ideo, Fili, ab illo lapide axtrahitur aqua sua propria, & in spiritu per modum separationis.

Sublimatio nostra est partium non fixarũ eleuatio à partibus fixis. Partes verò non fixæ eleuantur per fumum & ventum.

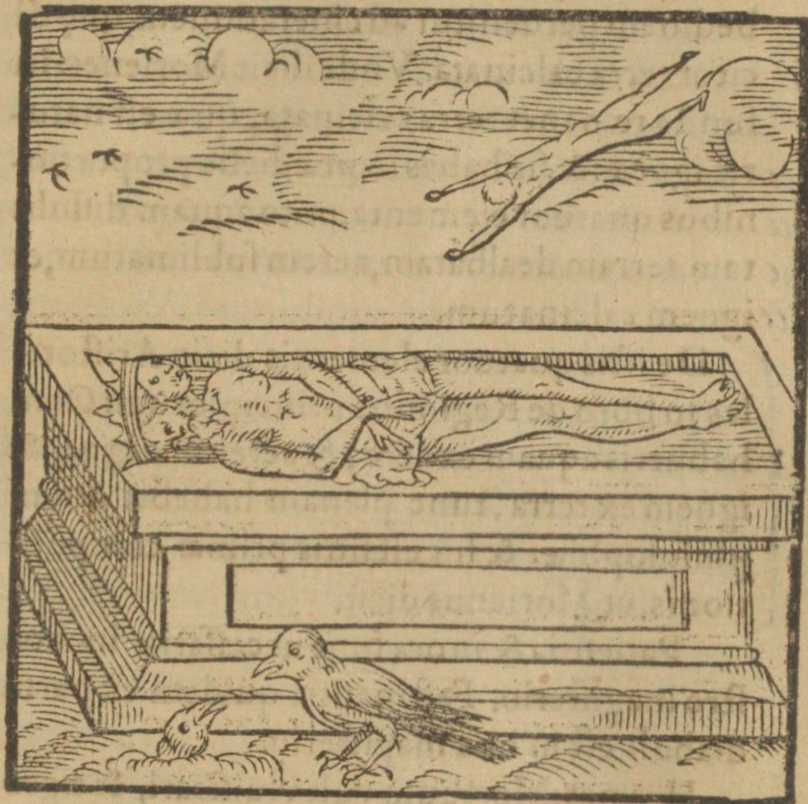
Sed volumus vt hæc duo simul fixentur, & præstent fusionem facilem. Et sic intelligas nostram sublimationem veram & certam. & lapis quem nemo potest tangere sua lingua. Hermes dicit: Diuide subtile à grosso, &cæt. Terra calcinatur, aqua sublimatur: terra manet deorsum, aqua ascendit sursum: terra purgatur per calcinationẽ, aqua per sublimationem: ambo per putrefactionem. Aqua defendit terram ne comburatur, terra ligat aquã ne fugiat, ambobus sufficiẽter purgatis fiunt vnum vltra non separabilia: quia vnũ sine alio non potest esse, cuius prima pars proiectũ super centum argenti viui, in verum argentum tingit. Et si talis tinctura fuerit, vna pars in rubeum versa, tingit tot partes in verũ aurum, quo auro melius non reperitur, & hoc ex natura occulta, & acquisita per calorẽ ignis, &c.

Nota. Spiritus domini ferebatur super aquas ante cœli & terræ creationem, Genesis primo.

Videndũ ergo, quòd omnia ex aqua creata sunt. Hanc aquam deus diuisit cum dixit, & præcepit aquæ partem in ariditatem, & illam vocauit terram, & aquam non conuersam pro terra conseruauit irrigandam & humectandam: quia terra sicca non multum fructum facit, nisi aqua sua pluuiali de sursum humectetur sæpius, & sine aqua vix, aut nunquam.

ANIMAE IVBILATIO, seu Ortus, seu sublimatio.

Hie schwingt sich die sele hernider/
Vnd erquickt den gereinigten leychnam wider/

Modo sequitur quartum verbum, & est, quòd aqua quæ cum terra fuerit inspissata & coagulata, ascendat sublimatione. Sic habes terram, aquam & aerem. Et hoc est quod dicit philosophus: Ipsum dealbate, & citò igne sublimate, quousq; ex eo exeat spiritus quem

in eo inuenies, qui dicitur Auis. aut cinis Hermetis. Vnde & Morienes ait: Cinerem ne vilipendas: nam ipse est diadema cordis tui, & permanentium cinis. Et in libro Turbæ dicitur: Ignis regimen augmentate: quia post albedinem peruenitur ad cinerationem, quę dicitur terra calcinata. Vnde dicit Morienes: In fundo remanet terra calcinata, quæ est naturæ igneæ: & sic habes in prædictis proportionibus quatuor elementa, puto aquam dissolutam, terram dealbatam, aerem sublimatum, et ignem calcinatum.

De istis quatuor elementis dicit Aristoteles in libro de Regimine principiorum: Cum habueris aquam ex aere, & aerem ex igne, & ignem ex terra, tunc plenam habebis artem philosophiæ. & hic est finis primæ compositionis, vt Morienus dicit.

Patientia & mora sunt necessariæ in nostro magisterio. Festinantia quidem ex parte diaboli est in hoc magisterio.

Hermes: Mortuum vult viuificari, & ægrotum curari. Idem: Oportet te corpus & animam coniungere contritione in Sole.

Idem: Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam. Senior: Descendet fumus superior ad inferiorem, & concipit fumus à fumo. Idem: Hæc aqua diuina est rex de cœlo descendens. Idem: Ipse est reductor animæ ad

mæ ad corpus ſuum, quod viuificat poſt mortem ſuam, & per eum vita eſt, poſtquam non erit mors.

Roſinus: Corpus enim lætatur, cùm anima in ipſum ingreditur. Idem: Corpus verò occupat animam, & omne corpus quod animam inuenit, facilè eam occupat. Et notum habeas, quòd anima punitur cum corpore, & cum eo incarceratur, & ab eo in corpus vertitur. Hermes: Ipſe ſpiritus eſt extractor animæ, & reductor, & totius operis reformator, & omnia quæ quęrimus ſunt in eo. Senior: Nihil eo aſpectu vilius, & nihil eo in natura precioſius, & eum Deus precio emendum non poſuit. Senior: Præparatio noſtra natura ſurgit per ſeras aperientes ſeraturas.

Hermes: Oportet nos ſcire cognitionem principij tam naturaliũ quàm artificialium. Nam qui principia ignorat, ad finẽ nõ venit. Idem: Hoc ſecretum eſt vita cuiſlibet rei, & eſt aqua, & aqua ſuſcipit nutrimentũ hominũ & aliorum, & in aqua eſt maximũ ſecretum. Sed vt minus erres, ſcire te cõuenit, quòd noſtrũ ſublimare nihil aliud eſt quàm corpora exaltare, id eſt, in ſpiriũ ducere, quod nõ fit niſi igne leni. Sic enim dicimus: ille ſublimatus eſt in epiſcopũ, id eſt, exaltatus. Et ideo vulgaris ſublimatio, quæ tantùm eſt effectus, ſcilicet, quòd iam corpus ſublimandum, ſit ita ſpiri-

Iterum de sublimatione

tuale factum, quod posſit ſublimari. Nihil confert operi noſtro, nec vltrà requiritur poſt præparationem primi lapidis: quia talis ſublimatio nõ ſpiritualizat, ſed tantùm effectum ſpiritualitatis oſtendit. Ideo bene dicit ille regalis philoſophus Geber: Quia in opere magiſterij noſtri non egemus niſi vnico vaſe, vna fornace, vnaque diſpoſitione, quod intellige, poſt præparationem primi lapidis.

Geneſis. Ex aqua omnia facta ſunt, & ſuper aquam ferebatur ſpiritus dei, & principium generationis hominis ex ea. Hermes: O natura fortis, naturas vincens & ſuperans, fuſaſque naturas gaudere faciens. Geber. Expedit huius artis principia & radices principales, quæ ſunt de eſſe operis non ignorare. Baſius: Sulphur noſtrum fortius eſt omni igne. Alanus philoſophus. Vna res ex omnibus eligenda, quæ eſt liuidi coloris, habens ſpeciem metallicam, limpidam & liquidam, & eſt res calida & humida, aquoſa & aduſtiua, & eſt oleum viuum, & tinctura viua, lapis mineralis, & aqua vitæ miræ efficaciæ. Ariſtoteles: Nuullum tingens venenum generatur abſque Sole & eius vmbra, id eſt, vxore.

Sublimatio eſt duplex: Prima eſt remotio ſuperfluitatis, vt remaneant partes puriſsimæ à fecibus elementaribus ſegregatæ, ſicque virtutem quintæ eſſentiæ poſsideant.

Et

Et hæc sublimatio est corporum in spiritum reductio, cum scilicet corporalis densitas transit in spiritus subtilitatem.

De duplici sublimatione

Secunda. Sublimatio est extractio, quod in ipsa est de natura quintæ essentiæ, à fecibus elementaribus separata. Dico autem quintam essentiam animam tingentem, ad quam necessaria est ablutio, vt per eam extrahatur vnctuositas arsenici, siue natura oleaginosa, purissimæ vnctuositatis, quæ ligata est cum fecibus suis, quę feces non permittunt ipsam sublimari.

Vincentius de Lapide Elixir.

Vincentius in Speculo naturali, libro primo. In corporibus mineralibus ad instar operationis naturę conati sunt Alchimistæ facere breui tempore quod natura facit in annis mille, vnde & docuerunt rem quandam facere, quæ corpora super quibus proijcitur trásmutat. Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur lapis non lapis: lapis quia teritur, non lapis, quia funditur, & currit absque euaporatiõne, sicut aurum, nec est alia res cui proprietas illa conueniat. Auicen: Elixir ergo est res quę proijcitur super maius corpus, & mutat rem à natura sua in aliam. Fit autem quando miscetur corpus minus, & spiritus, & elemẽta, & fermentum, fitque de omnibus vna confe-

Quare lapis et non lapis

ctio. Et est Elixir verbum græcum, quod sonat magnum thesaurum, vel meliorem de thesauris. Et Elixir quidem quod se cum corpore miscet, est quasi Tutia cum Cupro. Sed augmentatur vel crescit Cuprum de illa Tutia, cuius ratio est, quia Tutia res terrenalis est, Elixir autem res spiritualis, & reuertitur natura sui generis ad aliud genus.

Alchimista: Fit autem Elixir duobus modis. Vno modo ex spiritibus mineralibus & corporibus mundis præparatis. Alio modo ex quibusdam rebus prouenientibus ex animatis, sc. ex capillo, vel ouo, vel sanguine, &c.

Primo modo sic: Mortificantur quidam spiritus, & sublimantur, donec mundi fiant. Post hoc vnum de corporibus à natura generatis comburitur, donec possit teri: deinde calcinatur, donec in modum calcis mundum efficiatur.

Tandem, verò spiritus & corpora sic præparata teruntur, & imbibuntur cũ aquis acutis distillatis. Postea tam diu inhumidantur, donec in aquam claram conuertantur, deinde congelantur, ad extremum tam diu ponuntur in igne, donec fixa efficiantur.

De Complemento Elixir.

Auicenna in epistola ad Hasen: Elixir itaque

que tinctura sua tingit, & oleo suo submergitur, & calce sua figitur, & album quidem cōpletur tribus, in quibus non est ignis. Citrinum verò completur quatuor totis. Glossa: Verum est, quòd Elixir album nō indiget nisi tribus, scilicet, oleo, tincturá, & cálce. Sed rubeum quatuor, scilicet, óleo, calce, tinctura, & iterum tinctura, quæ dicitur Ignis. Et ideo subdit Auicenna: In quibus non est ignis.

De igne multiplici.

Est autem Ignis multiplex, & eius qualitas diuersa, per quosdam gradus distincta. Quidam enim in primo gradu est calidus ignis, & humidus in secundo, scilicet ventris equi: cuius propietas est, quòd non destruit oleum, sed augmentat propter suā humiditatem: nam alij destruunt propter siccitatem. Huic ergo nō assimilatur alius in mundo nisi materialis ignis corporis hominis sani. Ignis quidem Solis calidus est in eodem gradu, sed siccus est. Hic autem est qui domat rē, & de re animatā fit, ác nutritur, sicut puer cui datur in principio lác. Nam puer ex calido & humido nutritur & augmentatur. sic & ignis equi augmentat oleum sua humiditate. figit autem lapidem suo calore temperando

Eſt inter hos duos & alius, qui eſt calidus & ſiccus in ſecundo gradu, vt ignis furni poſt panis extractionem. hic fundit leniter, & non comburit: quia non eſt in eo flamma, nec fortitudo caloris. Calor enim paulatim declinãdo recedit: ſed ſi ſtaret, ſpiritum figeret in corpore, vel extra corpus. Ignis autem equi nec fundit, nec cõburit: ſed domat, & humidum augmentat. Eſt & quartus furni fixionis ignis. hic fundit & figit, non autem comburit: quia flammalis non eſt, nec differt à præcedenti, niſi quod in hoc eſt calor continuus, in illo non.

Quintus dicitur flammalis, & eſt calidus & ſiccus in tertio gradu. hic calcinat tantùm, & non fundit, ſcilicet, ad comparationem auri & argenti, & aliorum corporum in eodem gradu, vel vltrà: & eſt ignis in furno calcinationis.

Sextus eſt calidus & ſiccus in quarto gradu: & hic fundit & figit fortiter, mollificando corpora ſuauiter, nec diſsipat ea vel diſpergit. Hic eſt ignis furni fuſionis in eodem gradu. Eſt & ignis follium, qui corpora diſsipat & diſpergit, & fundit. & hic eſt ſeptimus.

Octauus eſt qui fundit & calcinat, & eſt flammalis: quia in eo ſola flamma operatur. Subſtantia ignis carbones & flãma & in iſta ſola flamma lignorum. hic etiam eſt in eodẽ

quoque

quoq; gradu cum precedentibus. In eodem quoque gradu est nonus, scilicet, qui omnibus est magister: vt ignis officiationis, id est, examinationis. hic fundit & comburit, & dissipat, & dispergit malum, saluat & rectificat bonum, & est quasi iudex, discernens iustum ab iniusto.

Iuniperorum ignis.

Ignis artificialis continuus, durans in eodem gradu quo volueris, per vnum, aut duos, aut tres menses, donec nudes carbones. ideo semper coopertos debes seruare, & potes augmentare vel diminuere calorem pro beneplacito tuo, & hoc secundum additionem plurium vel pauciorum carbonum incensorum. In primis, habeas cineres sufficientes, & solú factas de ligno Iuniperi. Tunc habeas ollam magnam fictilem, in cuius medio sit alia minor olla siue crucibulum, & imponendo cineres magna olla stet super calorem ignis, quatenus ipse cinis calescat, & sic circumquaque ollam minorem super cineres pones carbones etiam de prædicto ligno Iuniperi tantùm factos.

Habeas denique adhuc plures cineres calefactos eiusdé ligni, quos supersperges prædictis carbonibus, & cooperies eos suo cinere calido peroptimè. Et in illam minorem ol-

lam siue vitrum habeas tuam materiam digerendam, & desuper maiorem ollam coopertorium pones, & in stubam pones subter scamnum, vel suprà, super lapidem tamen, ne fortè damnum inferatur. Poteris tali practica plures huiusmodi præparare ignes. poteris etiam in minorem ollam ponere aquam calidam, vel ventrem equi humidum, & in illum fiolam materiæ.

Carbones prædictos facies in hunc modum: Secabis lignum iuniperi in paruas particulas, ad grossitudinem duorum digitorum, vel maiores, illos pones in magnam ollam bene vndique clausam, & perlutatam, & repletam. illam ollam ponas per integrum diem in ignem fortem furni venti, vel flammæ lignorum. Deinde permittas per se infrigidari: aperi ollam, & habebis quod optas. Cineres autem communi modo combures.

Hic ignis potest esse ignis primi
vel secundi gradus fixionis
spirituum.

Hie ist

Hie ist geboren die edle keyserin reich/
Die meister nennen sie ihrer dochter gleich.
Die vermeret sich/gebiert kindrr ohn zal/
Sein vndötlich/rein/vnd ohn alles mahl.
Die königin hasset den todt vnd armuth.
Sie vbertriffet goldt/silber/vnd edelgestein/
Alle artzney/groß vnd klein.
Nichts ist auff erden ihr gleich/
Des sagen wir danck Gott von Himmelreich.
O gewalt zwingt mich nackendes weib/
Dann vnsalig was mein erster leib.
Vnd noch nie mutter was ich worden/

Biß ich zum andern mahl ward geboren,
Da gewan ich aller wurtz vnnd kreuter krafft/
Jnn aller kranckheyt ward ich sigkhafft.
Meines Sones nam ich da war/
Vnd kam mit ihm selbander dar.
Da ich seiner wardt schwanger/
Vnd gebäret vff ein vnfruchtbarn anger.
Ich wardt Mutter/vnd bleib doch Magt/
Vnd wardt in meinem wesen angelagt.
Daß mein Son mein vatter wardt/
Wie das Gott geschickt hat wesentlicher arth.
Die Mutter die mich hat gebäret/
Durch mich ward sie geborn auff erdt.
Eins zubetrachten/natürlichen verbunden/
Das hat das gebirg meisterlich verschlunden.
Darauß kommen vier inn ein/
Jnn vnserm meisterlichen stein.
Vnnd Sechs/jnn dreifalt bedacht/
Vnnd inn ein wesentlich arth gebracht.
Wer das bedencken kan eben/
Dem ist von Gott der gewalt gegeben.
Daß er alle kranckheyt thut verdreiben/
An metallen/vnd menschen leiben.
On gottes hülff das niemand mag bawen/
Dann der sich selbs kan durch schawen.
Auß meiner erd entspringt ein brun/
Darauß rinnen zween straüm.
Der ein fleust gen Orient/
Vnd der ander gen Occident.
Darauß zwen Adler fligē vñ verbrennen jr ge-
Vnd fallen bloß in die erd nider. (fider/
Vnd werden hinwider gefidert schon/
Jhm sein vnderthenig Son vnd Mon.

O Herre

O herre Jesu Christ/
Du der die gaben geben bist.
Durch deinen Heiligen geist so gůt/
Der hat es als in seiner hůt.
Wenn er es gibt furwar/
Der vernimt der Meyster sprůch gar.
Daz er bedenck das künfftig leben/
Als leib vnd Seel gefůgt werden eben.
Daß sie schweben in ihres vatters reich/
Also helt sich die kunst auff erdtreich.

Hermes: Scitote rumorum inquisitores, & sapientiæ filii, quòd vultur supra montem existens in cacumine, clamat voce magna, inquiens: Ego sum albus, niger, & rubeus, citrinus. veridicus sum, & non mentior.
Alphidius: Argentum autem viuum, quod „ ab eo corpore nigro extrahitur, est humidū, „ album, & corticibus mundum ne pereat. „
Morienes: Scire te conuenit, quòd fumus al„ bus est anima, & spiritus illorum corporum „ N.b. solutorum. Et certè si fumus albus non fuis„ set, aurum albi alchimiæ non fuisset. Rosa„ rius: Hic est Mercurius noster nobilissimus, „ & deus nunquam creauit rem nobiliorē sub „ cœlo præter animā rationalem. Plato: Hæc „ est materia nostra & secretum nostrum. Or„ tulanus: Sic habes verum Mercurium extra„ ctum ab istis duobus corporibus prænotatis, „ & est bene lotus & digestus. & iuro per Deū, „

“quòd nullus alius Mercurius eſt in via vni-
“uerſali, niſi iam declaratus, in quo dependet
“tota philoſophia: qui aliter dicit, falſum dicit
“Parmenides in Turba: Quidam audientes a-
“quam à philoſophis nominare, putant aquã
“nubis eſſe. certè non: ſed ſi haberẽt rationem,
“ſcirent vndiq;, aquam eſſe permanentẽ, quæ
“quidem aqua permanens eſſe non poteſt abſ-
“que ſuo corpore cum quo ſoluta eſt. Alphi-
dius: Iſtam medicinam vocant philoſophi o-
mnib. nominibus: quia tot nomina ſunt huic
Mercurio impoſita, quòd vix aut nunquam
poſsit aliquis noua ratione vocabula impo-
nere. & dicit Plato philoſophus: Nos omnia
reuelauimus, excepto ſecreto artis, quod ne-
mini licitum eſt reuelare: ſed attribuimus il-
lud deo glorioſo, qui cui vult, inſpirat, & cui
vult aufert. Salomõ rex: Hæc eſt filia, ob quã
regina auſtri ab oriente dicitur veniſſe, vt au-
rora cõſurgens audire, & intelligere, & vide-
re ſapientiam Salomonis, & data eſt in manu
eius poteſtas, honor, virtus & imperiũ, & flo-
rens regni corona in capite ſuo radijs ſeptem
ſtellarum rutilantium, tanquam ſponſa or-
nata viro ſuo, habens in veſtimentis ſuis ſcri-
ptum literis aureis, Græcis, & Barbaris, & La
nis: Ego ſum vnica filia ſapientum, ſtultis pe-
nitus ignota. Hermes: Quemadmodum ſol
in ſtellis: ita aurum in metallis. Sol dat ſtellis
lumen

lumen, & omnem continet fructum: similiter & aurum omnem continet fructum. Item, Dies est natiuitas lucis, Sol quoque lucerna diei quē deus creauit ad opus nostrum, id est, pro mundo regendo. Item, tinctura debet esse corporea, à corporibus metallicis extracta perfectis, per beneficium & medium mineralium.

Regulæ generales.

Omnis res de eo est in quod resoluitur: nam glacies conuertitur in aquam, calore mediante: necesse est ergo, ipsam prius aquam fuisse quàm glaciem. Sic omnia metalla prius fuerunt argentum viuum, quod patet: quia cum in igne liquescunt, conuertuntur in ipsum. Hîc nota, quòd philosophus liquatum metallum etiam vocat Mercurium, siue argentum viuum: ergo reductio metallorum in argentū viuum isto modo dicitur liquatio ista, quamuis fiat per violentiam ignis: tamen quia in liquatione illa forti tenet speciem argenti viui, ideo etiam nominat ipsum argētum viuum. Sed non est ista solutio philosophicalis, sed laicalis: ergo ad particulare tibi notū, aliquo modo correspondet dictis philosophiæ.

Secunda Regula.

Omnis natura naturaliter perfici desiderat, & destrui abhorret & fugit: ergo auidè ample

ctitur illud, quod suijpsius emendatiuum, & contrarium respuit in quantum potest, & secundum istud ars debet imitari naturam, alias semper errat.

Tertia Regula.

Omne peius laborans in aliqua arte, de sua naturali malitia nititur melius destruere. Et omne melius laborans in aliqua arte, conatur peius perficere. ergo in primis tibi sciendum erit naturas rerum, vt scias discernere quid sit melius aut peius naturæ, & vnde perficiatur, & vnde prohibeatur: & quòd quantitas peioris non excedat quantitatem melioris, alioquin maximè errabis.

Quarta Regula.

Omne siccum naturaliter appetit bibere suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum. Hîc nota quid sit humidum radicale omnium liquabilium, & tali humido ciba nimis siccum, & fiet temperatum, &c. Et sic habebis optatum.

EX TRACTATVLO quodam probato.

DE DIFFERENTIA SVLphuris vulgi & simplicis philosophorum non vrentis.

Cùm generaliter philosophus loquatur, quòd sulphur coagulat, dicendũ quòd non: quia omne sulphur vulgi secundum philosophum, metallis est extraneum & contrarium. Auicenna: Non intrat in magisterium, quod non est ortum ab eo: quia semper inficit & denigrat, & corrumpit, quocunq; modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus, ergo fusionem impedit. Si verò calcinatur, in terream redit substantiam, vt puluis mortuus. Quo ergo modo potest alijs vitam inspirare? habet enim duplicem superfluitatem, scilicet, inflammabilem substantiam, & terream fœculentiam. Igitur per hæc considera, sulphura vulgi non philosophorum esse, cùm sulphur philosophorum sit simplex ignis viuus, viuificans alia corpora mortua, & maturans ea, ita quòd naturæ defectum supplet, cum ipsum sit superfluæ maturitatis, secundum quod in natura sua sit perfectũ, ac per artificium magis ac magis depuratum. Vnde Auicenna: Tale sul-

ſulphur non reperitur ſuper terram, niſi in quantum exiſtit in iſtis corporibus, ſole & luna, & in alio quidem eſt illud, quod nulli dicitur, niſi ex parte dei ſibi reueletur. In ſole perfectius: quia magis eſt digeſtum & decoctũ: philoſophi enim ſubtiliter ſunt imaginati, quomodo in iſtis corporibus perfectioribus ſulphura illa elicere poſsét, & ipſorum qualitates per artem purgare, vt hoc haberent in arte, medianre natura, quod in ipſis antea nõ apparuit, quamuis plenariè & occultè prius habuerunt. & hoc nequaquam fieri concedunt ſine corporis ſolutione, & in primá materiam reductione, quod eſt argentum viuũ, ex quo facta ſunt ab initio, & hoc abſque vlla permixtione rerum extranearum, quæ extraneæ naturæ lapidẽ noſtrum non emendant: quoniá nihil cõuenit rei, niſi quod propinquũ eſt ei, cum ſit medicina ſimplicis ac virtualis naturæ, ex aqua mercuriali producta, in qua aurũ & argentum prius ſunt ſoluta. Verbi gratia. ſi glacies ponitur in aquam ſimplicem, ſoluitur in ea per calorem, & redit in primam ſubſtantiam aqueam, & ſic aqua tingitur ex virtute etiam occulta, quæ fuit in glacie. Si aũt glacies non reſoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquę, ſed in aqua iacet, nec illam aquam tingit ſua virtute, quæ in ea antea coagulata fuit ex parte ſpecierum: ſic eodem modo ſi

do ſi

do si corpus non resolueris in Mercurium cũ Mercurio, occultam virtutẽ ex eo habere non potes, scilicet sulphur digestum & decoctum per opus naturæ in minera. sic enim lapis est vnus; vna medicina, quæ secundum philosophos dicitur Rebis, ex bina re. scilicet, ex corpore, & spiritu albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt.

Quomodo sulphur rubeum est in Sole, & album in Luna.

Cùm sit dictum, quod sulphur philosophorum rubeum existat in sole per maiorem digestionem, & sulphur album in luna per minorem digestionem. Vnde philosophus: Citrinatio non est aliud quàm completa digestio: nã calor agens in humidum primò generat nigredinẽ, & agens in siccum causat albedinem: quia ignis si transcendit, agens in eo mutat in citrinitatem purissimã. hæc omnia in calcinatione plumbi attendi possunt. Et dicit philosophus; quòd iam actu vnumquodq; perfectorum corporum suum bonum sulphur cum Mercurio contineat, scilicet aurum aureum, argentum argenteum. ideo sulphur album per citrinum est aurum. Quamobrem sulphur in eo est sulphur rubeum, ignis substantia, qui hoc album plus digessit: & sic sulphur album & rubeum ex vtra-

que parte exiſtit in ſole: quare ignis eſt perfectio eius, & in igne generatum eſt, & ideo amicabiliter gaudet natura ſuæ igneæ naturæ.

Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus non poſſunt cauſare, cùm ars non eſt aliud mediante natura, niſi decoctio & digeſtio illius naturę per ſimplicem laborem. Verbi gratia: Mane cum ſurgo, & video vrinam meam albam, iudico me parum dormiuiſſe: tunc repono me iterum ad dormiendum, & accepto ſomno, vrina citrinatur: & hoc propter maiorem digeſtionem caloris naturalis in me exiſtentem. Sic ſequere naturam, per artem ſimiliter decoquere, digerere, maturare, ſublimare, cum iam actu natura contineat in ſe ignem naturalem, quo maturatur. hoc illæ res non habent, ideo dare non poſſunt. In Luna verò non eſt niſi ſulphur album, ſimplex, non tamen digeſtum ſicut rubeum, nec ſic à nigredine purgatum per actionem caloris, quē in ſe naturaliter cōtinet. Sed ignis ſpecies eſt obtecta & occulta, agens eā magis in arte quàm in natura, & è conuerſo: & ideo nō eſt impoſsibile, vt ars mediante natura. Hîc nota mediantem naturam, ſiue mediam naturam, quòd plus digerat & perficiat, cum naturaliter intendit perfici: ſed per ſe non poteſt, niſi moueatur arte & operatione. Sed iſti labores, vt credo, nō peruenient ad hominem duræ cer-

ræ ceruicis, & ideo non fit verum aurum, nisi fiat ita digestum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium philosophorum intentio est, cum meliore perficere: quod fatui contrariè intelligunt: quia cum peiore melius perficere nituntur. & hoc quærunt in re quæ nunquam fuit in illa, scilicet, aurum & argentum in rebus adustibilibus, vt prius explanatum est.

Quòd in alijs ægris corporibus non est vtile hoc sulphur quærere, quia ibi non est.

Quæri non immeritò potest: Vtrum ex alijs ægris corporibus hoc sulphur album & rubeum ad tingendum Mercurium elici possit. Dico quòd non: quia prius dictum est, quòd non est aliqua res maioris temperantiæ quàm in istis duobus corporibus reperitur, quibus insunt radij tingentes: cum prius dictum est, quòd ægra corpora in se contineant sulphur fœtidum & adustibile, & non virtualis naturæ sicut in istis, &c. Cùm omnis ars non valeat, nisi præhabita natura, quã sequatur: posses tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla: quibus purgatis, tamen adhuc non haberent auream & argenteam naturam in se: quia digestio & decoctio

aurea nō fuit in illis, ſicut in alijs. nec ſulphur ita maturum: & ideo ipſis immaturis ſuccurrendum eſt cum maturis vt maturentur. Igitur non tingunt, ſed tinguntur: quia tinctura auri & argenti proportionabilem naturam habet cum ipſis, ſcilicet immaturis vel imperfectis: quia originem ex Mercurio traxerunt. Ex his manifeſtè patet, quòd minora mineralia tingere non poſſunt: quia corpora metallica imperfecta quæ non conueniunt cum auro & argento ex parte Mercurij maturi, tingere non poſſunt, nec naturam auri vel argenti infundere. Et ideo non eſt tingendum, niſi cum illis quibus ineſt virtus tingendi. Tinge ergo cum auro & argento: quia aurum aureum tribuit colorem & naturam, & argentum argenteam. Quare omnia alia deſpicias, quibus non ineſt virtualiter ſeu naturaliter virtus tingendi, cùm in ipſis nullus ſit fructus, ſed ſolùm perditio rerum & ſtridor dentium.

FERMEN-

FERMENTATIO.

Hie wirt Sol aber verschlossen /
Vnd mit Mercurio philosophorũ vbergossen.

Hermes tractatu septimo de Sole: Filij, philosophorum corpora sunt septẽ, quorum primum est aurum eorum optimũ, rex & caput, quod nec terra corrumpit, nec res cõburentes cõburunt, nec aqua alterat, eo quod eius cõplexio est tẽperata, & natura directa in caliditate, & frigiditate, & humiditate, & siccitate, nec in eo est quod superfluũ, nec minus, quare ipsũ p̃tulerũt philosophi & magnificarunt, &

dixerunt, quòd aurum sic se habet in corporibus, quemadmodum Sol in stellis suo lumine & splendore. eo namque vegetabilia germinant in terra, & omnis fructus perficitur nutu dei. Similiter aurum in corporibus omne corpus secum continet & viuificat, quòd Elixir fermentũ est, sine quo nequaquã peragitur. quemadmodum pasta absq; fermento non fermentatur, nec eleuatur: sic cum corpora dealbas, sublimas, mundificas, & ex eis fecem & turpitudinem extrahis. deinde volens ea coadunare, coniungere, & simul miscere, impone fermentum eis: inspice qualiter pastæ fermentum, nihil aliud est quàm fermentum. Meditare igitur & contemplare, vtrum rei fermentum sit, nisi etiam ex sua natura. Hæc est clauis omnium philosophorũ. Et notandum, quòd fermentum cõfectionem dealbat, combustionem inhibet, & tincturam continet ne fugiat, corpora lenificat & se inuicem ingredi facit & coniungit, quod est finis operantis, & sua scientia corpora mundantur, & earum opus deo annuente peragitur. Raymundus in Apertorio: Nunc per secundã partem colorabit se lapis, fixatur & fermentatur: fermentum autem lapidis ad albũ est argentum, & ad rubeum est aurum, sicut philosophi demonstrant: quia sine fermento non venit sol neque luna, nec aliquid aliud quòd sit

suæ

ſuæ naturæ: coniunge ergo fermentum cum ſulphure ſuo, vt generare poterit ſuum colorem, & etiam ad ſuam naturam, & ad pōdus, nec nō ad ſaporē & ſonum ſuum: quia quodlibet ſimile generat ſuum ſimile: quia fermentum vt Sol tingit, & mutat ſuum ſulphur in medicinam permanentem & penetrantem. Ideo dicit philoſophus: Qui nouerit ſulphur & argentum viuum tingere, ille peruenit ad maximum arcanum. propter hoc oportet, quòd Sol & Luna ſit in tinctura & fermentū ipſius ſpiritus, & aquæ permanentis argenti viui, & per illam aquam illæ naturæ debent fixari, & nutriri cum naturali calore tam diu vſquequo habebunt ſuam fixationem & fuſionem perfectam. poſt hoc fit regimen coniunctionis lapidis cum ſuo fermento, ſcilicet vſq; donec ad complementū ſuum opus peruentum ſit, & hoc nō fit vna vice ſimul: quia hoc de intentione naturæ nō eſt, ſed bene per copulationem, ſcilicet parum & iterum parum: & etiam per coagulationem fit vera medicina vniformis, & propter hoc illa copulatio cauſatur à ſubtilibus partibus tranſmutatis & alteratis in formam & eſſentiam ſpiritualem: quia ſcriptum eſt: quòd corpus groſſum cum ſimplici, & ſimplex cum groſſo propter earum contrarietatē ſe cōiungere nō poſſunt, niſi groſſum conuertatur in ſubtilitatē

ſuam per ſuum ſimplicem ſpiritum, & tunc ſint commiſcibilia ſimul, & hoc notificāt philoſophi declarando cuidam filio veritatis, & dicunt quòd perfecta mixtura eſt commiſcibilium alteratorum corporum per indiuiſibilia ſibi iunctorum vnio: quia illa hîc requiruntur per patentem rationem, quòd mixtio ſiue vnio nòn poteſt fieri ſine alteratione, quæ eſt ſubtiliatio corporis, & reductio in formam ſpiritualem.

Et de illa parte dicunt Philoſophi, quòd iam medicina completa eſt ab vna manerie in aliam maneriem criſtallinam: & tunc apparebit, quòd illa lamina cōpoſita eſt de ſubtilibus partibus naturalibus, per naturale ingenium vniformiter coniuncta, ſine diuiſione illarum partium per modicum & iterum modicum: quia talis cauſa non poteſt fieri ſine ſubtiliatione & homogeneitate naturæ. Et propter hoc conuenit, quòd veniat illa materia ita ſubtilis, quòd omnes partes in natura æquales ſint mixtæ cum aqua. Et hoc videre poteris per tuum intellectum, cùm factum ſit vnum corpus trāſparens, & in vnum continuatum per coniunctionem aut cōmixtionem multarum partium ſine diuiſione, diſcontinuatione & terminatione in vnam ſpiſſitudinem & figuram tranſparentem per omnes partes ſuas.

Iam fili tu modò habes non modicum secretum: illumina igitur primò corpus, antequam imponas animam: quia aliàs nunquam posset suscipere, aut in se retinere spiritum: Hæc Raymundus.

Calidius philosophus: Nemo vnquam potuit, vel postea poterit tingere terram foliatam, nisi cum auro. Ideo præcipit Hermes dicens: Seminate aurum vestrum in rerram albam, foliatam, quæ per calcinationem facta est ignea, subtilis & aerea.

In istam ergo terram aurum seminamus cum tincturam auri illi imponimus. Sed nunquam aurum potest perfectè aliud corpus tingere, quàm seipsum, Certè hoc non potest nisi perficiatur arte.

Aurum est fermentum operis, sine quo nequaquam peragitur: quia est sicut fermentum pastæ, coagulum lactis in caseo, & sicut muscus in aromatibus bonis, & cum eo fit compositio maioris Elixir: quia illustrat, & ab adustione conseruat, quod est signum perfectionis. Et scias quòd sine auro, nec perficitur, nec emendatur opus: quia aurum capistrũ est argenti viui, & nullus congelat argentum viuũ, nisi in corpore magnesię, in quo est vnum cremans, alterũ verò fugiens, & ipsum aurum est tertium illorum tincturas recipiens, & est tinctura rubedinis, & argentum

viuum transformat omne corpus cũ eo. Vn-
„de quidã, Nisi aurum in auro ponas nil agis.
„Arisleus: Scias firmissimè quòd si parum au-
„rum in compositione ponatur, exiet tinctura
„patens candida. Per fermentum Solis intelli-
„gitur sperma viri: & per fermentũ Lunæ sper
„ma fœminæ: ex illis fit primo coitus, postea
„fit generatio vera & casta. fermentum auri au
rum est: sicut fermentum panis, panis est.
Rosarius: Sicut in operatione panis modicum fermenti leuat & fermentat magnam copiam pastę: ita & illud modicum terræ, quod continet iste lapis, sufficit ad nutrimentum totius lapidis.

De duplici differentia mineralium ex eodem tractutulo.

Distinguuntur autem corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet, in partem metallicam & in partem mineralem. in partem metallicam, id est, in metalla quæ originẽ ex mercurio ducunt, & in partem mineralem, quæ ex Mercurio non ducunt. De metallis exemplum, Sol, Luna, Iuppiter, Mars habet & electrum. De mineralibus exemplum, Sales, atramenta, alumina, vitriolum, arsenicum, auripigmentum. Sunt autem ductibi-

lia

lia & liquabilia omnia metalla quæ originem ex Mercurio duxerunt : quia materia eorum est substantia aquea mixta cum substantia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero separari non potest. quare congelatur substantia aquea illa cum frigore magis post actionẽ caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia, & nõ congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quæ alterat aqueitatem, cum in ipsis nõ est humor vnctuosus: quia congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo faciliter non soluuntur nisi per actionẽ caloris vehementẽ in ipsis, secundũ quod sunt fortius commixta. Sunt autẽ minora seu media mineralia secundum quod dictum est, quæ originem ex mercurio non ducunt: & horum quidam sunt sales, qui liquefiunt humido faciliter, vt alumẽ, sal simplex, sal armoniacum, sal lapideum, & omnia genera salium : & quidẽ virtuosa sunt, nec liquefiunt solo humore faciliter, vt auripigmentum, arsenicum, sulphur, cum aqueitas sulphureorum corporum est commixta cum terra viscosa commixtione forti cum feruentia caloris, donec facta sunt virtuosa, & postea coagulata sunt ex frigore. atramenta verò composita sunt ex sale, & sulphure, & lapidibus, & creditur in ipsis vis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, vt calchantum & olocari: sed corpora

metallica ex ipsis artificialiter fieri non possunt, cum sint alterius naturæ, & cum metallis ex prima materia propinqua, scilicet cum mercurio originem non duxerunt, scilicet ex argento viuo. Non nego, quin cum ipsis metalla possunt purgari aut dissolui, vel sophistica forma per ea introduci ad decipiendum homines, &c.

Duplex est sulphur, viuum scilicet & vrens. Viuum causat metalla, quamuis adhuc bene differunt vnum ab alio, secundũ quòd plus existit viscositate terræ infectum, cum tamen sulphur simplex viuum causans aurum & argentum, non est nisi vapor calidus & siccus generatus ex purissima siccitate terrestri, in qua omnibus moribus prædominatur ignis, & illud dicitur elementum cum mercurio metallorum, &c. sulphur, patet suprà.

Quòd impoßibile est minora metalla artificialiter fieri metalla.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum est, minora mineralia artificialiter impossibile fieri metalla, propterea hîc restat, fore probandum primò sic, quia minora metalla de prima metallorum materia, quæ est Mercurius, non sunt generata, quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis different in forma, in natura, in compositione: ideo

ideo etiam fieri metalla non poſſunt: quia rerum vnius ſpeciei vna eſt materia prima, & ſperma ex quibus generatur. Prima pars antecedentis patet, quòd minora mineralia non ſunt generatiua ex Mercurio, quod eſt cauſa: quia ſemper manet in prima materia metallorum, & non extranea ſulphura. Vnde Ariſtoteles & Auicenna: Ideo ſi deberent fieri metalla, oportet quòd primò tranſirent in primam materiam metallorum: ſed quia artificialiter hoc fieri non poteſt, ideo minimè metalla ex eis fieri poſſunt. ſic patet prima pars antecedentis ſatis declarata. Secundò ad idem, quòd minora mineralia principium metallorum artificialiter fieri non poſſunt, quod eſt mercurius: ideo etiam medium & finem non pertingunt, quę ſunt metallum & tinctura quam tenet: quia nutrimentum in homine per generationē non poteſt fieri homo, niſi prius cōuertatur in ſperma, & ſic additū ſuo ſimili, nouus generatur homo. Sed quia minora metalla à metallis extraneæ ſunt naturæ, quamuis bene in aliqua vi minerali participant, & debilioris ſunt virtutis, & aduſtibilia, ideo natura metallica eo non gaudet, ſed reſoluit & ſeruat ea, quæ ſunt ſuæ naturæ. Verbi gratia: Si aqua miſceretur terræ, ſeparatur ab inuicem: quia terra petit fundum, cum ſit grauis & ſicca, aqua ſuperficiem

& nequaquam artificialiter sic possunt cōiungi, quòd istæ naturæ contrariæ steterint in vna natura coniunctim. bene quidem aqua potest abluere & mundare terram: sed quod siccitas terræ artificialiter mutetur in aqueū humidum, credi non debet, licet terra madefiat aqua. sic minora mineralia possunt quidem coniungi cum metallis, & ea purgare, & aliquomodo nouam formam introducere: sed cum ipsis permanere, & illud immaturū maturare natura non concedit. Quare fatui, vt diuersa negotia & sophistica ad decipiendum homines adducunt, scilicet res improportionabiles, quæ nec materiam dant, nec eam etiā recipiunt, scilicet, secundinas, oculos animalium, testas ouorum, crines, sanguinem hominis rufi, vermes, herbas, radices, stercus humanum. Multi enim fatui laborauerunt, & adhuc laborant in his rebus vegetabilibus & sensibilibus, vbi tamen nihil inuenerunt veritatis: sed quasdam humilitates, de quibus indicamus inscijs, vt euitare posśint deceptiones. nam ex his rebus postea dicendis longo tempore extraxerunt, quod appellabant argentum viuum artificiale, & olea, & aquas, quas nominauerunt quatuor elementa, videlicet, aquam, aerem, terram, & ignem, & salem armoniacum, arsenicum, & sulphur, & auripigmentum, quod emissent melius in

foro

foro, & citius perfecissent. Quæsiuerunt etiam in rebus vegetabilibus & sensibilibus siccorum & humore carentium combustibilium & corruptibilium, in quibus quæsierũt tincturam quam non habent. Hi verò damnificati sunt damno apparenti, & istæ sunt rationes, capilli humani, cerebrum, sputum humanum, lac mulierum, cruor humanus, vrina, stercus humanum, embrio, menstruum, & sperma, ossa mortuorum, oua gallinarum: & simpliciter in omnibus animalibus brutis, piscibus, & volatilibus, vermibus, scorpionibus, bufonibus, basilisco naturali & artificiali, in quo maxima trufa est: in testudinibus, & succis quarundam herbarum, & floribus arborum, & specialiter in his, videlicet herba lunari, & solari, quæ dicitur Toxicum. & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum suum secundum metalla, decipientes se & alios, volentes cum pessimis rebus optima facere, & naturæ defectum cum talibus adimplere. Sed quia in his nullam virtutem imaginantes veraciter, nec scrutantes, volentes stercus seminare, & metere triticum, quod vsui videtur impossibile. Vnde dicitur: Si quid homo seminauerit, hoc & metet: ergo si stercus seminas, merdam & metes. Quare non est mirum, quòd vix vnus inter mille, aut nullus de talibus perficit. Semina aurum

& argentum, & affert tibi fructum millesimum, cum labore tuo mediante natura: quia ipsum solum habet quod quæris, & nulla res alia mundi, cùm alia omnia sint fœtida, & naturæ cedunt per ignis assiduitatẽ & examen. Sunt & alij Alchimistæ in minoribus mineralibus laborantes, scilicet in quatuor spiritibus, vt in sulphure vulgi, arsenico, auripigmento, & sale armoniaco, volentes ex his tincturam perficere: sed hoc facere non possunt, vt patet per definitionem tincturæ: quia tingere non est aliud quàm tingendo tinctum in naturam suam transformare, & secum sine vlla transformatione permanere, & docens natura naturã cõtra ignem prẹliari. nam tingentis & tincti natura concordat. Verbi gratia: si ex auro vel argento tinxeris plumbũ vel stannum, vel aliquod aliud tale, hoc concordat in naturis: quia originem ex vtraq; parte ex mercurio duxerunt. maturum immaturo coniungitur, vt immaturum secum in tali via perficiatur. Sed cum isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cum metallis, vt sufficiẽter prius dictum est: ideo si tingere debent, quæro, an debeant conuertere vel conuerti? Si cõuerti, tunc tinctura non est, vt patet per eius definitionem. Si conuertere, ergo tingendo conuertit in suam naturam, quę est terrea, naturę metallicæ extranea. Ideo metallum tingendo fa-

cere

cere non poſſunt. Quòd autem tingendo conuertit in ſuam naturam probatur, quia omne generans generat ſibi ſimile. Sed quia hæc tinctura quatuor ſpirituum generans eſt terrea, ergo generabit ſibi ſimile, quod etiam eſt terreum, vt ipſum.

ILLVMINATIO.

Hie iſt Sol wider gar verſuncken.
Vnd im Mercurio philoſophorũ ertruncken.

Sic & iſtam tincturam & omnẽ aliá quæ non

inuenitur in proprietate naturæ despicias cū alijs vijs extraneis: quia in ipsis non est aliud quàm rerum consumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia alia apparentia sunt, & non existentia metalla, quæ per minora mineralia vel consimilia fuerint laborata.

Reymundus. Quamuis hic lapis noster iam in se tincturam naturaliter contineat: nā in corpus magnesiæ est creatus perfectè, per se tamen motum non habet, nisi perficiatur arte & operatione. Geber dicit in operatione radicum: Ad hoc fit operatio, vt melioretur tinctura auri in auro plus quàm est in sua natura, & etiam vt fiat Elyxir iuxta sapientū allegoriam compositum, &c. Sed nunquid solo auro, & non alio corpore indigemus? Audi Hermetem dicentem. Pater eius, id est primæ compositionis est Sol, mater eius Luna: Pater est calidus & siccus, tincturam generans. Mater eius est frigida & humida, genitū nutriens: igitur si in lapide nostro esset tantū alterum ipsorum, nunquam facilè fiueret medicina, neque tincturam daret, & si daret, non tingeret, nisi in quantum esset, & reliquum, & mercurius in fumo euolaret: quia non esset in eo receptaculum tincturæ: sed nostrum finale secretum est habere medicinam, quæ fluit ante fugam Mercurij: ergo duorum coniunctio est necessaria in opere nostro, Dicit enim

enim Geber in perfecto magisterio: Preciosius metallorum est aurum. Ipsum enim est anima coniungens spiritum cum corpore scilicet imperfecto: quia sicut corpus humanum sine anima est mortuum & immobile: sic & corpus immundum sine fermento, quod eius est anima, terreum & vegetabile: ipsum enim est tinctura rubedinis, transformans omne corpus: ipsum est fermentum, totã massam conuertentes ad suam naturam: quia sicut sol & Luna cæteris planetis dominantur: sic ista duo corpora dominantur alijs corporibus metallorum, quæ ad naturam prædictorum corporum duorum conformiter conuertuntur, & ideo fermentum dicitur: nam sine ipso germina non emẽdãtur, & sicut modicum fermenti totam massam corrumpit, id est, transmutat & eleuat: sic & in nostro quoque lapide accidit. Vnde Hermes dicit: Fili extrahe à radio suam vmbram: accipe ergo „ quartam partem sui, hoc est, vnam partem de „ pondus fermento, & tres partes de corpore imperfe- „ cto, dissolue fermentum in æquale sui aquæ „ mercurij: coque insimul lentissimo igne, & „ coagula illud fermentum, vt fiat sicut corpus „ imperfectum, & orificio vasis clauso, eodem modo & ordine, vt dictum est, fit per omnia præparatum. Aristoteles: Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in Diadema-

tibus ſuis, & per quem phyſici habent curare ægrotos ſuos, quia ille eſt propinquus igni.

Fili recipe de ſimplicisſimo & de rotundo corpore, & noli recipere de triangulo vel quadrangulo, ſed de rotundo: quia rotũdum eſt propinquius ſimplicitati quàm triangulus. Notandum eſt ergo, quòd corpus ſimplum nullum habens angulum: quia ipſum eſt primum & poſterius in planetis, ſicut Sol in ſtellis: quia in Aſtronomia firmamenti videmus, quòd Sol eſt dominus omnium planetarum, & omnes planetæ egẽt lumine ſuo: quia dat lumen ſuum ſurſum vſque ad Saturnum, & deorſum vſque ad Lunam: deinde reſpicit omnia tam ſuperiora quàm inferiera. Ariſtoteles: Fili accipere debes de pinguiori carne: fili tu debes ſcire, quòd vnumquodque ſemen ſuo germini reſpondet: quia ea quæ ſeminas, ea etiam & metes.

Quæ ſunt particularia quæ perſiciuntur in hac arte.

Vniuerſaliter omnibus intuentibus, ad quos ſermones præſentes deuenerint declaro, quòd in totius artis ſerie nõ ſunt niſi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur ſecundum philoſophos & naturam: primum particulare tam in albo quàm in rubeo exiſtit in Mer-

in Mercurio ſine adminiſtratione medicinæ perfectæ: quamuis bene corpus cum quo perficitur in ſe occultè ipſius tincturam cõtinet, veluti natura requirit, primũ quod in eo particulariter ex vtraque ſpecie rerum eſt illud, cũ Mercurius ſit ex prima materia omnium metallorũ compoſitus, ex terra alba nimium ſulphurea, & aqua clara: & ideò albedo terræ tranſparet limpiditatem aquæ, & eſt color in eo albiſsimus, vt docet experientia, & continet in ſe ſulphur bonum, maturum, & mundum, tunc poſsibile eſt ex eo particulariter fieri Solem & Lunam.

Philoſophus: Admiſceatur per artificium alijs metallicis corporibus: quia eſt de naturà eorum, & ipſa generata ſunt ab eo, & ideo per artificium fieri poteſt, & imitetur digeſtã naturam in illud, vt cum eis perficiatur, & ſic quibus complectitur metallis, fit ſimile illis ſine aliqua admixtione extranea, cum ſimpliciter natura gaudet ſuæ naturæ, & non per aliquod extraneum: ſed cum Sole fit Sol, cum Luna Luna, cum Venere Venus, &cæt. cum vnumquodque mittit in illud vim ſuam: & etiam quia in ſe continet ſuum ſulphur bonum, ſed immaturum, quod per artem maturatur. Quare alia metalla coagulata & infecta per ſulphur aduſtibile particulariter, ſicut ipſum, Sol & Luna fieri non poſſunt.

Prima ratio: Si enim in Mercurium transformarentur, & admiſcerentur cum Sole & Luna, tunc ipſorum Mercurius haberet in ſe illud præhabitum ſulphur malum.

Et ſi purgaretur, tunc in tantum purgari non poſſet, quod reduceret in Mercurium, ſicut ante talem ſimplicitatem. Nec etiam poſſet corpus per Mercurium in eo diſſolui, & cum diſſolui non poſſet, tunc etiam vim ſeratam in illud mittere non poſſet.

Sed naturis ex vtraque parte ſeratis vnumquodque in examine ab altero ſepararetur, cum in ſe non haberet naturam perfectam occultè, cum qua prope per ipſorũ ſolutionem perficere poſſent. ſed cum ſemper ipſis neceſſarium ſit mediante arte, vt alia corpora perfecta ipſis ſubuenirent cum ſua natura, quæ naturaliter eſt perfecta. Secundò, ſi inſoluta adiungerentur corporibus perfectis, minus aurum & argentum fieri poſſet, cum naturaliter per congelationem ex vtraque parte naturæ eorum ſeratæ ſunt, & cum non eſt medium aperiens illas naturas ad mittendum vnam vim in aliam, tunc coniungi nõ poſſunt coniunctione naturali, ita vt redeant in mercurium: vnde ex vtraque parte originem duxerunt: & ideo per vehementiam ignis ab inuicem ſepararentur per combuſtionem naturæ imperfectæ, vt bene cernitur. Sed cũ coniun-

iungere volueris, facias Mercurium per mer- »
curium, qui diſſoluit & aperit naturas ſeratas, »
vt ſimpliciter vnum poſsit tranſire in aliud, »
& perfectũ mittere vim in imperfectũ, vt ſecũ »
perficiatur. Et iſti ſunt labores viæ particularis, & ſic particulariter aurum & argentũ fieri poſſunt. Nota quòd Mercurius crudus diſ- »
ſoluit corpora, & reducit ea in primam mate- »
riam ſuam ſiue naturam: ſed mercurius corpo »
rum hoc facere non poteſt: hoc eſt propter »
cruditatem ſui ſulphuris, quod in prima ter- »
ra alba habuit, cum qua ex aqua clara factum »
eſt ab initio: quia illud crudum ſemper appe- »
tit corrodere, quod ſuæ naturæ vicinius eſt, »
primò aurum, ſecundò argentum, &c. Sed al- »
ter mercurius ex corporibus congelatus hoc »
facere non poteſt: quia per congelationem il- »
lud crudum ſulphur, quod antea fuit in eo, eſt »
alteratum in natura: ideo non corrodit ſicut »
primum, nec ſeratum aperit, & ideo vna vis »
non mittitur in aliam, ſed vnumquodq; per »
ſe manet. vnde quidem fluctualiter ſunt con- »
iuncta, ſed naturaliter ex vtraque parte ſunt »
ſerata. Quare per examen & aſperitatem ignis imperfectum comburitur perfecto manente: quia vna natura alteri ſuccurrere non poteſt, ſed cum argento viuo crudo hoc face- »
re poteſt, ſcilicet naturas reſerare & aperire, vt »
vnaquæq; res vicina ſit ſuæ naturæ adiuua- »

men:ideo si dissoluitur argentum, inueniet argenteam naturam: & si aurum, auream: si plumbum, plumbeam, &c. Per ipsorum sulphur congelatur. vnde philosophus: Si verò ista corpora quæ suam naturam participant, sicut tu quæris in multis rebus fœtidis, & immundis, & ideo est particulariter posibile ex vtraque parte ex eo fieri aurum & argentum, & in alijs corporibus non, vt audiuisti. Nota, duplex est solutio corporum, in mercurium, per mercurium, & in aquam mercurialē. Prima solutio requiritur ad particularia: secunda ad vniuersalia. Prima solutio corporū in Mercurium non est nisi resolutio, id est, quod per solam resolutionem seratum aperitur propter ingressum naturæ vnius in aliam: & ista resolutio est in particularibus, Secunda solutio est in aquam mercurialem. & fit vniuersaliter: & illa fit non per solam dissolutionem sulphuris immaturi in mercurium: sed per putrefactionem corporis & spiritus in humido, cum putrefactio omnium naturarum ad inuicem ligatarum est solutio & separatio: & sic partes ligatæ ab inuicem separantur, & vnaquæque pars ab alia: & hoc fit per separationem & solutionem elementorum, quæ in generatione mercurij sunt connexa, scilicet aquæ & terræ, & eædē partes dum purgantur in natura per conuersionē coniunguntur, &

plus

plus se diligunt propter eorum mũdificationem, quàm antea in natura. & hæc separatio fieri non potest in corporibus nisi per spiritum. Sic ars transcendit naturam in vna via, licet artificialia bene subitò fiant, quæ tamen antea naturaliter prolixa fuerunt. Nõ credas, quòd hæc sint elementa vulgaria, scilicet, aqua nubis, vel consimilia: sed frigidum & siccum terra, frigidum & humidum aqua: humidum & calidum aer: calidum & siccum ignis. Et sic sunt in naturis elementa: tamen nequaquam ars potest partes cõnexas in generatione ita separare, quòd simpliciter in elementa quæ fuerunt transmutentur, cum prima natura vnam qualitatem mutauit in aliam: taliter ars bene separare potest, vt humidũ à sicco, frigidum à calido: sed tamen vna qualitas adhuc de naturali commixtione possidet naturá alterius in aliqua parte. per hæc possunt per artem vice versa cõiungi sicut diuisa sunt, si illud non esset quòd vna qualitas participaret naturam alterius, scilicet aqua naturá terræ in frigiditate, & aer naturam aquæ in humiditate, & cæteris: tunc sequeretur, quòd naturale opus esset totaliter destructum, cũ simplicis. essent elemẽta, sicut antea fuerunt. ante mercurij generationem, ars destruxisset naturá, à capite incipiens, sc. ab auro & argento vsque ad principium, id est, argentum vi-

uum, & vltra ista principia simplicium elementorum, secundum quòd antea fuerunt ante mercurij generationem, ita remotè in arte est impossibile. Si esset possibile, tunc sequeretur quòd de nouo extra primam materiam metallorum ars componeret elementa, & vice versa ars generaret Mercurium, sicut destruxit, quod impossibile est artificialiter fieri. bene quidem ars destruitur à capite vsque ad pedes, id est, Mercurium à pede ædificans vsque ad caput in subtiliori forma, cum substantia naturæ, quæ antea fuit ars concedit. Sic diuiduntur species rerum, cum in aliam formam transmutantur, quàm antea fuerunt. Quia dicit Aristoteles: Sciant artifices alchimiæ, species rerum transmutari non posse. quod verum est nisi in primam materiam reducantur vel conuertantur, id est, in argentum viuum, & vltra hoc non consulit, secus fieri est impossibile, & cæt.

NVTRI-

NVTRIMENTVM.

Hie ist Sol worden schwartz
Mit dē Mercurio philosophorū als ein hartz.

SECVNDVM PARTICVlare in est sole, mercurio, & sulphure philosophorum.

Cum supradictum est quod luna contineat

in se sulphur album, sicut aurum rubeum, tamen ignis species sub albedine in eo est obtecta: ideo omne argentum possibile est fieri aurum. Vnde philosophus: Non est aurum nisi
" prius fuit argentum: sic argentum continet
" in se aliquas qualitates indigestas, quæ pos-
" sunt ab eo purgari per artem, ita quod parti-
" culariter transit in mercurium fixum, & in vi
" cinissimam naturam auri: quia omne tunc cō
" tinet in se quod & aurum, per appositionem
" sulphuris rubei philosophorum, quo plus di-
" geritur, & citrinatio in eo causatur in adiun-
" ctione corporis perfecti, cum sint simpliciter
" vnius naturæ. hoc autem in alijs corporibus
" fieri est impossibile, cùm tantam vicinitatem
" naturæ perfectæ non habeant sicut ipsum,
" quod est impeditum in generatione ipsorum
" per sulphur adustibile & fœtidum, nec ipsa
" sunt mercurij. de quo loquitur philosophus:
Non fit transitus ab extremo ad extremū, nisi per medium, id est, ex mercurio non generatur aurum nisi prius fuerit argentum, nec in se habet sulpbur ignis simplicis non vrentis, sed sulphur adurens, & ideo in mercurium fixum particulariter transformari nō possunt, vt suprà dictum est per Aristotelem: Sciant artifices, se similia illis facere possunt, & tingere per rubeum citrinum, vt videatur aurū, & album tingere albo, donec sit multū simile argen-

argento. possunt quoq; plũ bi immunditiam abstergere, vel aliorum corporum ægrorum, vt videantur aurum & argentum: veruntamẽ plumbum manet semper plumbum: quia in se non habet qualitates digestas auri & argenti, vt dictum est suprà. vt hi qui accipiunt salem armoniacum, vel alia minora mineralia ad illudendum homines, & coniungunt cuprum vel stãnum cum mercurio, vt appareat hominibus argentum, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile secundum eos qui in igne experti sunt. qui tamen in hoc illuduntur: quia veram naturam argenteam in se non habet, sicut apparet in colore & examinatione.

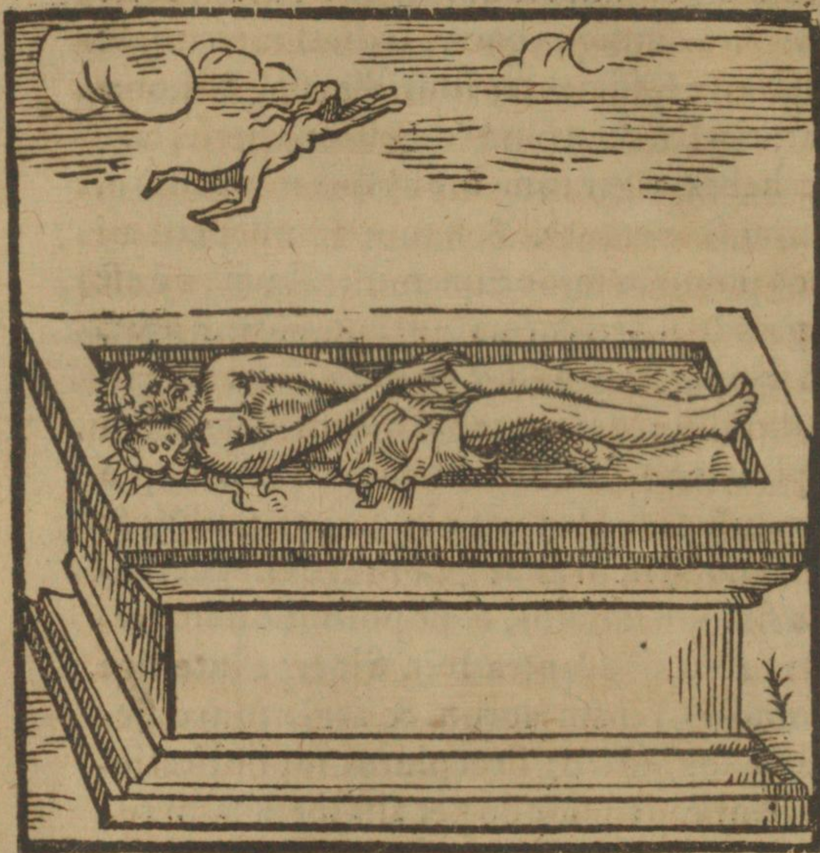
Prima ratio est: Cuprũ continet in se mercurium aliqualiter mundum, nisi in quantum ex sulphure existit deforis: sed sulphur fœtidum & adustile quod ipsum comburit, & rubedinem non bene digestam habet, sed ratione sulpburis rubei & immundi, cum Mercurius præhabet substantiam præ sulphure, & ideo tardius deficit in igne quàm plumbum vel stannum, quia Mercurius resistit, nisi quã tum violentiam patitur à sulphure sibi commixto: sed quòd plumbum citius cõburitur, hoc est ratione mercurij infecti: quia infectus mercurius cum infecto sulphure sicut plumbum est, quærit aliquod vicinatũ suæ imper-

fectionis, & cum argentum & cuprum commixta sunt in argento, non inuenit quam rem infectam, sed in cupro inuenit primò sulphur adurens, cui citius admiscetur, & in commixtione vniuersali Mercurius cupro magis inficitur, cum plumbum sit ex vtraque parte scilicet mercurij & sulphuris infectum. Et iam quia plus malum citius adhæret malo, in tantum debilius & peius erit, & ideo citius adhæret cupro vel argento, inficiens & comburens illud, cum natura cupri & argenti, vt audisti, ex vtraq; parte sit serata, peiori subuenire non potest: & sic plumbum comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plumbo, quoniam in quantum magis imperfectius est
" tanto debilius erit & combustibile. Sed in
" coniunctione statim cum cupro & mercurio
" aliquo modo aperit naturas, & coniungit hęc
" duo, scilicet, stannum & cuprum. Mercuriũ
" ex vtraq; parte aliquo modo mundum, cum
" stannum habet Mercurium mundum, & sul-
" phur malum debiliter commixtum, coniun-
" gitur Mercurius Mercurio. Et Mercurius semper habet potentiam sulphuris, variando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita quod noua forma appareat, et etiam citò sulphur comburere non potest: sicut antea ipsum Mercurium, & cum Mercurius crudus coagulatur per ipsum, alteratur cum eis in natura, sicut ali-

cut aliquo modo appareat argentum, quamuis verè non est argentum, cum in eo non fuerit debita digestio & decoctio, & sulphur ignis non simplicis & virtualis naturæ, sicut ipsum argentum viuum, ex quo aurum & argentum ex vtraque parte, scilicet mercurij & sulphuris, sufficienter sunt digesta, & bonæ maturitatis, & in omni digestione perfecta. Sic habes argentum sophysticum ex cupro, stanno, & mercurio: & si tunc admiscueris aliquos pulueres minorum mineralium, nõ est impossile, si Mercurius super potentiam agat, sed semper cum adhuc sit imperfectum in fine diminuitur & comburitur in igne, cum sulphur non sit virtualis naturæ, sicut ipse Mercurius, sed semper obnoxius occultè, & inficiens Mercurium: quamuis bene Mercurius sit suppeditatus, & sic postmodũ in sterius redibit, sicut antea fuit. Sic ergo intellige quomodo verum aurum & argentum differunt à sophistico: licet plures sophisticationes fiant eodem modo per alia metalla in rubeum & album, adiunctis minoribus mineralibus vel aliquo ipsorum. Sunt autem illi laborantes delusi, cùm æstimant se bonam inuenisse apparentiam. hoc facit eorum ignorantia: quia naturas metallorum non cognoscunt, &c.

FIXATIO.

Hie hat der Lune leben gar ein end /
Der geist steigt in die höhe behendt.

Raymundus: Nunc dicam fixationem tincturæ siue aeris qui portat in se tincturá, &c. qui fit calcinatione, de quo modo supersedebo. Lilius philosophus: In fine exibit tibi rex suo diademate coronatus, fulgens vt sol, clarus vt carbunculus, foris effluens vt cera, per-

ſeuerans in igne, penetrans & retinens argentum viuum. Arnoldus: Color namque rubedinis creatur ex complemento digeſtionis: quoniam ſanguis non generatur in homine, niſi prius diligenter coquatur in epate. Sic nos cum videmus de mane noſtram vrinam albam, ſcimus nos parum dormiuiſſe, redimus ad lectum: ſomno autem recepto, completur digeſtio, & noſtra citrinatur vrina. ſic per ſolam decoctionem poteſt albedo deuenire ad rubedinem, ignem ſic continuando. Æs noſtrum album ſi diligenter coquatur, optimè rubificatur. igne ergo ſicco, & calcinatione ſicca decoquatur, donec rubeat vt cinabrium, cui de cætero nequaquam impones aquam, neque aliam rem, quouſque ad complementum decoquatur rubeum.

Fuſionem & ingreßionem ſimul & fixationem quid præſtet.

Geber libro ſecundo capite quinto dicit

Dicimus quoniam omnis ſolutionis perfectio adducitur cum aquis ſubtilibus, & maximè acutis & acribus, & pōticibus, fecem nullā habentibus: ſicut eſt acetū diſtillatū, et vua acerba, & pira multæ acritudinis, & mala granata, ſimiliter diſtillata, & his ſimilia. Fuit aūt

causa inuentionis eius subtiliatio eorum, quę nec fusionem nec ingressionem habent, de quibus magna vtilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum quæ naturæ sunt. nam omne quod soluitur, necesse est salis aut aluminis, vel eorum consimilium habere naturam. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt, similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus, & sibi inuicem conueniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & transmutando penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc verò sine magisterio nō peruenitur, quod est scilicet, vt post solutionem & coagulationem illius, administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus nō fixus, & totiens ab illo sublimetur, quousq; secum maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à vitrificatione cōseruet. De natura enim spirituum & corporum est non vitrificari, & à vitrificatione commixtū saluare, donec in eo fuerint spiritus: ergo qui magis naturam seruat spiritus, magis à vitrificatione defendit: magis autem seruauit spiritus solummodo purificatus, quàm purificatus, fixus, calcinatus atque solutus: ideo necesse est illi admisceri: resultat enim in his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus er-

ribus ergo naturæ probare possumus, sola salium & aluminum, & similium naturam seruantia solubilia esse: non enim in operibus illius omnibus considerantes inuenimus alia solui præter illa: igitur quęcunque soluuntur necesse est per illorum naturam solui per reiterationem calcinationis & solutionis: ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus verò solutionis duplex est, scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam: quorum est vna intentio & vnus effectus. Modus ergo per fimum est, vt ponatur calcinatum in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati vel con similis dupli eius, & obstruetur caput suum ne respiret, & sub fimo tepido triduo dimittatur, & postea per distillationem philtri solutum remoueatur, non solutum verò iteratò calcinetur, & post calcinationem iteratò similiter soluatur, donec per reiterationem operis super illud totum soluatur. Modus verò qui per bulitionem aquæ fit, velocior est, & est vt calcinatum in ampullam similiter ordinetur, cũ aceto, obturatoq; foramine ne respiret, quæ in caldario pleno aqua & stramine sepelietur, vt in destillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem: & postea accen

datur sub ea ignis, donec per horam ferueat: post hoc verò solutum distilletur, & seorsum seruetur, &c. vt suprà. Fusio medio igne, qua fit ingressio, est perfectionum vltima, vt dicit Geber libro septimo capite decimo septimo: Coagulantur cuncta resoluta cum solo adiutorio ignis, & hoc in vasis firmiter clausis. & hoc à me tene secretũ, quòd res perfectè coagulata est, quæ fluit cum ignitione cõuenienti, & cum expectatione examinis ignis: sin autem, reitera opus, & peruenies per reiterationem ad propositum deo adiuuante. Raymundus: Noster infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquam moritur. Ceratio est reductio humoris super terram igne mediante, vt ipsa per calcinationem priuata humore, & arefacta mollescat, & ad fluiditatem reducatur, & per consequens habeat ingressum. non autem liquefactione cõmuni, quæ vulgus per ignem liquefacit, sed philosophica, quæ fit per aquã.

Fixio est, cum corpus recipit spiritum tingentem, & aufert eius volatilitatem, & fit per frequentem iterationem, donec fiat cinis perpetuæ durationis, & totũ in igne permaneat.

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali.

Rerum

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo est, ex sui substantia, eò quòd proprium est argentum viuum, quod coagulatur ex vapore, siue calore sulphuris albi vel rubei non vrentis. Vnde Aristoteles quarto Meteororum: Si fuerit sulphur album non vrens, congelat mercurium in argentum bonum: si verò sulphur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fuerit vis igneitatis simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimũ melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter ebibit suum humidũ, vt in suis partibus sit continuatum. Vapor ergo sulphuris argenti viui coagulandus est ex substantia terrea subtili, aerea, decocta & indigesta à commixtione prima sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphureá coagulandi argentum viuum in corpora metallica. Aurum habet multum de virtute sulphuris & parum de substantia eius, & multũ de substantia mercurij, & parum de virtute eius, propter quod ratione mercurij est maximè ponderosum, & ratione virtutis sulphureæ multum est rubeum: argentum autem per omnia contrario modo se habet, quia habet de substantia sulphuris multum, & de virtute eius parũ, & de substantia mercurij parum, & de virtute eius multum: ideo est album, quia color sequitur

multitudinem virtutis, virtus verò in vapore locata est, materia eius vicinior est materię auri quàm aliquod aliud metallum, ideo faciliter vertitur in aurum. non indiget alio labore nisi transmutando colorem, & dádo pondus.

Differentia olei et aquæ in ratione tincturæ.

Arnoldus.

Differentia est inter tincturam aquæ & olei, quia aqua abluit tantùm & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea, & quando desiccatur, aqua recedit, & pannus manet in statu suo, & in colore suo, in quo prius erat, nisi quòd ast magis mundus. Econtrà est in oleo: quia si intingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis vel aeris, nisi ex toto id destruatur: nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per ablutionem & iguis desiccationem: aqua autem est spiritus, extrahens hanc animam à corporibus. Cum verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum: deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleoginositatem:

sic

ſic ergo aqua eſt ſpiritus, in quo portatur tinctura aeris, quæ cum reducitur ſuper terram albam foliatam, ſtatim ſiccatur aqua ſpiritualis, & remanet in corpore anima, quæ eſt tinctura aeris. Spiritus ergo retinet animam, ſicut anima retinet corpus: quoniam anima nõ moratur in corpore, niſi mediante ſpiritu. cũ verò coniunguntur, nunquam ſeparantur: quia ſpiritus retinet animam, ſicut anima retinet terram. Vnde præcipit Hermes, animas venerari in lapidibus: eſt enim manſio eorum in ipſis. Sunt autem retentiuæ fugitiuarum cum eis: ergo eſt coagulatio noſtra, quoniam retinent fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam: quoniam ipſa retinet eam: quoniam cum aſcenderit à terra in cœlum, iterumque deſcenderit in terram, recipiet vim inferiorum & ſuperiorum, &c.

De inceratione, ſiue modo reducendi aquam ſuper terram.

Arnoldus: Infunde ergo aquam per vices conterendo, & pòſt leniter calcinando, quouſque ipſa terra biberit de ſua aqua quinquageſimam partem ſui, ſciens quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòſt maiori: ſicut eſt videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram paulatim im-

bibendo cum aqua, de octo in octo dies: decoque in fimo: quia per inhumationem adustio tollitur, & res in primá suã materiam redigitur: & postea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te multoties hoc reiterare, quoniam terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Et si trituratio non fuerit bona, donec aqua vnum fiat cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione: quia terram facit albam. caueas tamen ne imbibas terrá, nisi paulatim, & paulatim. cũ longa trituratione supple post exsiccationem terræ. Deinde est pondus in hoc vbique notandum, ne scilicet nimia siccitas aut superfluus humor administrando corrumpant, vt videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adiecit, & imbibendo dissoluas, quantũ assando defecit. Ideo omni vice post calcinationẽ terrę superfunde aquam temperatè, neque multum videlicet, neq; parùm: quia si multùm fuerit, fiet pelagus calcinationis: si verò parum, comburitur in fauillam. Quare suauiter & nõ festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis, decoques in fimo, & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partem sui. Et nota, quòd post imbibitionẽ debet inhumari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquá sit lon-

sit longum: quoniam non videbis tincturam, neq; proficuum profectum, donec sit cõpletum. Studeas ergo cum in omni fueris opere, omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mente tua recordari, & eorũ causas inuestigare.

Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus: cùm terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigredo completa.

Qualibet ergo vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousq; terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinẽ, ita agens in sicco præstat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iteratò: quoniam Azot & ignis latonem abluunt, & obscuritatem ab eo auferunt. nam præparatio sua semper fit cũ aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra. & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis cum forti contritione, & frequenti assatione aqueitatis mercurij maior pars deletur, scilicet aqueitatis: cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur. Hæc Arnoldus in suo Rosario de verbo ad verbum.

De modo sublimandi & albificandi, & recapitulatio totius magisterij.

Cum autem terra exhauserit de aqua quinquagesimam partem sui, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albissimi pulueris.

Cum autem videris terram sicut niuem albissimam, & quasi puluerem mortuum, Aludel & spondilibus, & ad latera adhęrere, tunc super eum reitera sublimationem sine fecibus inferius remanentibus: quoniam adhæret pars illius fixa, & fixaretur cum fecibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus posset separari ab eis.

Puluis autem ascendens à fecibus superius est cinis à cinere & terra extractus, sublimatus, honoratus. quod verò remanet inferius, est cinis cinerum, & cinis inferior vituperatus, damnatus, fex & scoria. Fac ergo differentiam inter clarum & limpidũ eius: quoniam cum albissimum, vt nix ascenderit, completum erit. colliges ergo eum cautè ne euolet in fumum: quoniam ipsum est quæsitum bonum, terra alba foliata, congelans congelandum, & mũdificans arsenicum, & sulphur album: de quo Aristoteles dicit, quòd est res optima, quam recipere possunt alchimistæ, vt de ea

vt de ea faciant argentum. Nullus debet subli-
mare terram ad opera sophisticorum, sed de-
bet sublimare ad Elixir nostrum perfectum:
& illa quæ sublimantur, duobus modis sub-
limantur, aut per se: quia spitus sunt: aut cum
alijs: quia in se incorporant cum spiritibus.
Mercurius enim cum sit spiritus, sublimatur
per se: terra verò nostra, cum sit calx, non sub
limatur, nisi quia se incorporat cum mercu-
rio. Conuerte ergo calcem, & imbibe mercu
rium, & decoque, donec fiat corpus vnum: &
non tædeat te hoc ipsum multoties iterare:
quia corpus nisi cum mercurio sit incorpora-
tum, non ascendet sursum: ideo necesse est, vt
in quantum poteris naturam suam subtilies,
& cum mercurio fortiter pistes, quousq; fiat
vnum: quia sublimationem non facimus, nisi
vt reducantur corpora ad subtilem materiam,
scilicet, vt sint spiritus, & quòd corpus sit leue
ad regendum in omnes res, siue in solem, siue
in lunam: & hanc sublimationem facimus, vt
corpora redigamus in suam primã materiam
scilicet in mercurium & sulphur. Facimus er-
go hanc sublimationem tribus de causis. vna
est, quòd corpus sit spiritus de subtili mate-
ria & natura. secunda est, quòd mercurius se
bene incorporet cum calce. tertia est, quòd to
tum sumat colorem album vel rubeum. Id-
circo quando calx sublimatur ad lunam, de-

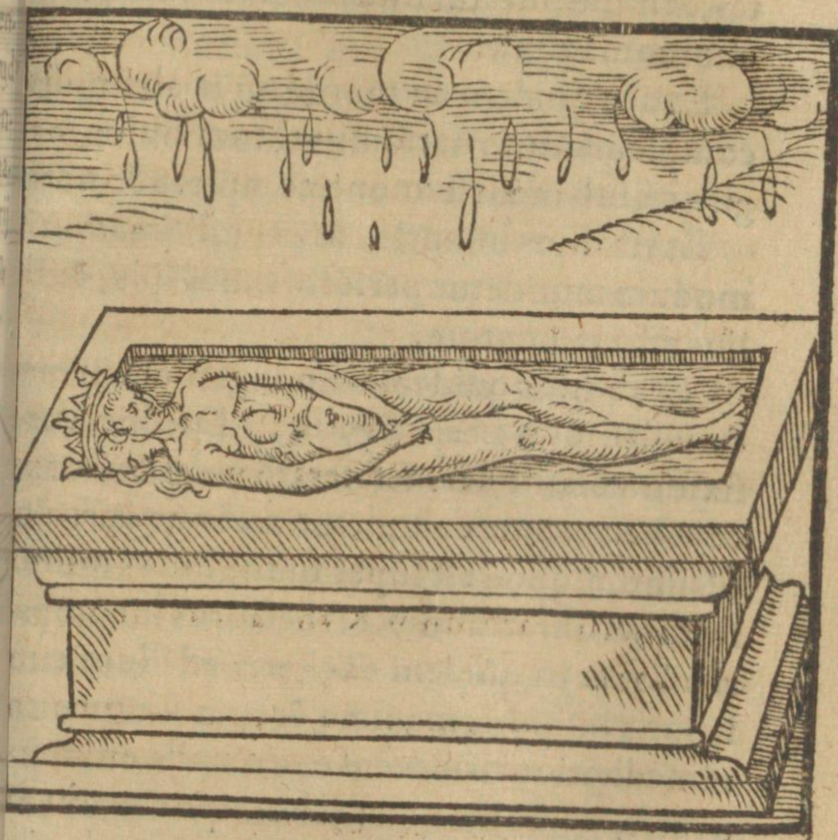
bet eſſe alba, & mercurius ſimiliter albus, & calx quando ſublimatur ad ſolem, debet eſſe rubea, & mercurius ſimiliter rubeus igne calefactus, & debet eſſe puluis inceratus. Non mittas mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: ſed pone vnamquanq; ſpeciem cum ſua ſpecie, & pone ad ignem accenſum, & ſublima totum, & non miſceas illud quod remanet deorſum cum illo quod aſcendit ſurſum: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad ſublimandum per mercurij incorporamentum, donec aſcenderit totum, alioquin non ponas ipſum in magiſterium. Alembicum, in quo ſublimas mercurium, ſit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi ſit amplũ, quòd poſsit mercurius aſcendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi, ita quòd mercurius non poſſit exire ſeu euaporare, ne depereat magiſterium, &c.

Capitulum Gerbis ſeptuageſimum nonum libri tertij.

Solaris medicinæ præparationi, non adurentis fit additamentum ſulphuris, per modum figentem & calcinantem cũ aſtutiæ induſtria, adminiſtrati perfectè, atque ſolutionis modũ multiplicem, cũ reiteratione multa quouſ-

MVLTIPLICATIO.

Hie thut sich das wasser sincken/
Vnd gibt dẽ erdtrich sein wasser wid zutrinckẽ.

quousq; mundum fiat. his quidem administratione perfecta preueniente, quæ per sublimationẽ perficitur, & est huius scil. additamenti modus per reiterationẽ patris, nõ fixi lapidis sublimationis cũ ingenio cõiungen-

di quouſque eleuetur cum ea, & iterato figa-
turcum illa vt ſtet, & quando huius comple-
menti exuberantiæ ordo reiteratur pluries,
tantò & huius exuberantia medicinæ multi-
plicatur magis: & illius magis augetur boni-
tas, & multiplicatur illius augmentum perfe-
ctionis maximæ.

Et nos quidem ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magiſterij, ſub breui ſermone completo & noto.

Et eſt illius intentio, vt per ſublimationis modum mundetur perfectiſsimè lapis, & illius additamentum.

Et ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatiuum ex eis figatur. Dehinc verò fixum volatile fiat. Et iteratò volatile fixum, & in hoc ordine completur arcanum precioſiſsimum, quod eſt ſuper omne huius mundi ſcientiarum arcanum, & theſaurus incomparabilis: & tu quidem exciteris ad illum cum laboris inſtantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immenſæ. cum illa enim inuenies, & ſine illa non: & huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis adminiſtrationis, cum talis cautelæ induſtria poteſt in præparatione lapidis euenire, quouſque argentum viuum mutet in infinitum ſolificum, & verũ lunificum: & non dependet niſi in multiplicatione illius: iam enim laudetur ſublimis natu-

naturarum deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarũ reuelauit seriem cum illius experientia, quam illius inuestigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus, complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed etsi quidem hanc palliauimus, non miretur doctrinæ filius. non enim illi palliauimus: sed malis & improbis eã tali sermone tradidimus, quam latere insipientem necessariò accidit, & eodem ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allici possint. Filij ergo doctrinæ perquirite, & hoc excellentissimum dei donum vobis solis seruatum, filij insipientes nequitiæ, & maleuoli prauitatis immẽsæ, ab hac scientia fugite: quoniam vobis est inimica & aduersa, & vos in miseriam paupertatis cõstituet: quoniam vobis penitus hoc dei donum diuina prouidentia est occultatum iudicio, & denegatum omnino: Hæc Geber. Idem dicit libro primo capite vigesimo sexto: Innuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerũt de secta nostra artem imitantium, quòd principalia naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœtens, id est sulphur & aqua viua, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem fœtentem diuisimus: est enim albus in occulto, & rubeus & niger vterque

in magisterio huius operis: in manifesto autem vterque tendens ad rubeum.

Idem libro secundo capite trigesimo nono: Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem est consideratio naturarum illarum rerum, quę corporibus sine artificio videmus adhærere, & mutationem facere, vt sunt, marchasita, magnesia, thutia, antimoniũ, & lapis lazuli, & consideratio illorum, quæ sine adhærentia corpora mundificant, & sunt, scilicet, sal & alumina, nitrum & boracia, & quæ suæ naturæ sunt, & quæ consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

Mundatio aceti acerrimi secundum Gebrum in libro Inuestigationis magisterij.

Acetum cuiuscunque generis est, seu acerbum, subtiliatur & depuratur, & illorum virtus siue effectus per distillationem melioratur, de eorũ mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igneque semper debito mediante. præparantur enim & depurantur per ista ad intentionẽ ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatẽ adustibilem

ſtibilem, nigredinem in ipſis admiſcendis generantem, ipſa prædicta corpora corrumpentem. Habent enim terreſtreitatem immundam, fœtulentem & combuſtibilem, nimis groſſam, ingreſsionem impedientem, & fuſionem. iſta & talia ſunt ſuperflua in his corporibus prædictis, quæ in ipſis noſtra experientia & inueſtigatione, certa & ingenioſa ſunt inuenta: & quia hæc ſuperflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & nõ radicaliter: ergo & ſpoliatio accidẽtalium poſsibilis eſt. Oportet ergo nos cum igne artificiali his prædictis mũdandis & ſuperflua demere accidentia cuncta, ſola ſubſtantia argenti viui & ſulphuris radicalis permanente. Et hæc eſt integra præparatio imperſectorum, & depuratio perfecta, melioratio, depuratio, & ſubtiliatio horũ, vel huius ſubſtantiæ puræ remanentis fit multis modis, ſecundum quod indiget Elixir præparationis: ergo & depurationis in generali modus hic eſt. Primò enim eleuanda eſt cum igne proportionali tota humiditas ſuperflua, & corrupta in illorum eſſentia, etiamq́ue ſuperfluitas ſubtilis & comburens, & hoc calcinando: deinde totalis ſubſtantia remanens corrupta, in illorum calce ſuperfluæ humiditatis comburentis & nigredinis, corrodenda eſt cum his mundatis prædictis corroſiuis, acutis, ſeu acerbis,

donec calx fuerit alba, ſiue rubea: aut ſecundum corpus, naturam & proprietatem colorata & munda, & pura ab omni ſuperfluitate ſeu corruptione prænarratis, & hæc cum his corroſiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando: poſtea verò delenda ſeu deponenda eſt totalis terreſtreitas immunda, & fœtulentia combuſtibilis & groſſa, cũ rebus prædictis, mundatis vel puris, fuſionem metallicam non habentibus, cum calce prædicta modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fuſione ſeu calcis reductione retinebunt ſecum terreſtreitatem groſſam & immundam, remanente corpore puro, ex omni ſuperfluitate corrumpente mundato.
Ex hoc totum deſcendendo meliorationis & ſubtiliationis horum ſubſtantiæ puræ in generali modus hic eſt. Primò hoc corpus purgatum & redactum eſt iterum calcinandum cum igne & adiutorio mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ ſunt ſolutiua ſoluendũ. hæc enim aqua lapis noſter eſt argentum viuum de argento viuo, & ſulphur de ſulphure ex corpore ſpirituali extractum & ſubtiliatũ, ſiue attenuatum, quæ meliorari poteſt cõfortando in ipſum virtutes elemẽtales, cum alijs præparatis, quæ fiunt ex genere ſui generis, & augmẽtando colorem, fixionem, pondus, puritatem, fuſionẽ, & alia, & omnia quæ pertinent

tinent ad Elixir perfectum. & iste est modus, per solos nos inuestigatus, præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali.

Multiplicatio Elixir fit duobus modis, v- »
na per reiterariam solutionem & coagulatio- »
nem lapidis. secunda per proiectionem pri- »
mi lapidis Elixir super corpus, aut album aut »
rubeum tali quantitate, quòd idem corpus e- »
tiam cōuertetur in medicinam: & tunc simul »
imponentur hæc ad soluendum in sua aqua »
& menstruo. & sic Elixir primum est fermen- »
tum talis tincturæ, & sic mulieres pistrices »
faciunt.

multiplicatio

De inceratione Elixiris albi.

Ab hinc ergo extrahe de lamina cristallina, quam in fundo reperies lucidam, & primò tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttā in crucibulo, super ignem leuem de suo aere albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tūc proba super laminam ignitam, si se resoluerit velocissimè sicut cera, cerata est. si verò non, reduc ipsam ad cerandam guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est pręceptum omnium philosophorum, vt cum partes sublimatas fi-

xaueris, mundiſsimam terræ partem. reiteres ſublimationem reſiduæ partis non fixę ſuper eam fixam, donec ipſa ſimiliter figatur. hinc tenta ſuper ignem: ſi bonam dederit fuſionē, tunc ſufficienter ſublimationem reiteraſti. Si verò non, reitera ſuper illam vice poſt vicem non fixæ partis ſublimationem, donec funda tur citò, ſicut cera ſine fumo: tunc extrahe & infrigidari permitte. Ex iam dicto capitulo nota attentè intentionem zeloſam authoris in eo, quòd toties reiterat modum inceratioñis. fortè ſuffeciſſet ſemel illud repetiſſe, Sed vt fortius & tenacius imprimeret lectoris intellectum de neceſſaria infatigabili incerationis multiplicatione, ideo toties illam repetit, quia in illa tota vis Elixiris dependet, &c. Etiam conſidera, quòd idem ſunt ceratio, fixio, & ſublimatio. & ſunt idem actus: inceratione enim figitur ſpiritus, & ſublimatur corpus. Idem Arnoldus capite priori ait: Aqua verò ſepties diſtillata ſerua eam ad partem, quoniam ipſa eſt mercurius philoſophorum ſolutiuus, faciens matrimonium, & aqua vitæ abluēs latonem. Et vt feciſti de alba aqua, ita facies de rubea: quoniam vnum & eundē modum habent ablutionis, & cōſimilem effectum, niſi quòd aqua alba eſt ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo miſceas vnam cum alia: quoniam errabis

bis ſi feceris. Idem Arnoldus alio capitulo dicit: Si autem fundatur grauius quod eſt ex defectu cerationis, ſuecurre ei cum oleo, id eſt aere, guttando guttam ad guttam ſuper ignē leuem, donec fundatur vt cera. quoniā quando inceras, miſces de re calida & humida magis, quàm de frigida & ſicca: & quando figis, miſces magis de re frigida & ſicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico, quoniam huius operis perfectio eſt naturæ permutatio. Ex ſupradictis nota, quòd aqua, aer, & oleum idem ſunt, id eſt ſpiritus mercurij mineralis, &c. Idem alio capitulo: Modi regiminis ad inuicem conuertentes ſunt quatuor principales, ſcilicet, ſoluere, abluere, reducere, & figere. Soluere groſſum in ſimplum & ſubtiliare, abluere obſcurum in lucidum, reducere humidum in ſiccum, figere volatile ſupra corpus fixum. Soluere eſt diuidere corpora, & materiam vel naturā primam facere. Abluere eſt inhumare, diſtillare & calcinare. Reducere eſt impinguare, incerare vel impręgnare, ſubtiliare. Figere eſt deſponſare, reſoluere, & coagulare. Per primum mutatur natura interius: per ſecundum exterius: per tertium ſuperius: per quartum inferius.

REVIVIFICATIO.

Hie kompt die Seele võ Himel schon vñ klar.
Vnd macht aufferstehen der Philosophi toch-
ter fürwar.

Geber libro tertio capite nonagesimo Epilogatio totius. Quia pertractauimus huius magisterij causarum sufficientiæ experientias notas, secundum nostri propositi sermonis exigentiam restat nos ad cõplementũ totius

tius

tius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreuiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est, nisi vt sumatur lapis in capitulis notus: deinde verò cum operis instantia asiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur à corrumpente impuritate Et est scilicet sublimationis perfectio, & cum ea subtilietur lapis, donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat: ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat, & hîc secundus præparationis gradus consistit.

Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præparationis complemento, scilicet vt iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratò volatilem, & iteratò volatilem fixum; quousq; fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas: vt ex medicinis quædam quidem se-

ptulum, quædam verò decuplum, & quædã centuplum, quædam verò millesimum, & quædam in infinitum solificum, & verũ perfectionis lunificum transmutet corpus. Ab hinc igitur & vltimò tentetur, vtrum in perfectione consistat magisterium.

Attendat ergo quis proprietates actionis seu modos compositionis Elixir maioris: nos enim quærimus substantiam vnam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quæ super ignem posita ignis eam non exprimat, & liquatis permisceatur, & liquescat cum ipsis, cũ eo quod est in ea de substantia ingressibili, & permisceatur cum eo quod est de substantia permiscibili, & consolidetur cum eo quod est de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est de substantia fixatiua, & non comburatur ab his quæ comburunt aurum & argentum, & afferat consolidationes cum ignitione debita & perfecta.

Non tamen eatenus breui tempore intelligas, cum paucis diebus vel horis possit prima vice restitui. Sed quod respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam naturæ operationis veritatis: hæc verò citius terminatur. Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longum spacium anticipauit. Quare vobis dico, quòd sustineatis patienter: quia fortè moratur, & festinátia quidem

dem ex parte diaboli eſt. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum ſuſpendat: quia impedit eum ob feſtinantiam credulitas.

Omnis enim actio naturaliter ſuum habet modum, & tempus determinatum, in quo maiori & minori ſpacio terminatur.

Ad hanc tria neceſſaria ſunt, ſcilicet patientia, mora, & inſtrumentorum aptatio: de quibus in Summa noſtri magiſterij perfecti artificem allocuti ſumus in capitulis diuerſis, in quibus experiri poteſt, ſi in noſtris dictis fuerit ſufficienter inueſtigatus, in quibus manifeſta probatione & aperta concludimus, lapidem noſtrum nihil aliud eſſe, quàm ſpiritum fœtentem, & aquam viuam, quam & ſiccam aquam nominauimus, & per naturalem proportionem mundatam, & vnitam vnione tali, quòd ſibi nec abeſſe poteſt. quibus addi debet, & tertium ad opus abbreuiandum, hoc eſt corpus perfectum attenuatum.

Ex præmiſsis igitur patent res, in quibus veritas eſt propinqua, & perficiẽtes ipſũ opus.

De coagulatione & præparatione primi lapidis, & eius ſublimatione.

Sequuntur nunc aliqua notabiliora ex libello cuiuſdã dicti Ademarus ſuper Gebrũ re

gem Persarum, capitulo quarro vbi dicit: Quantumcunque lapis sit mundatus per sublimationem, & eius adustio sit deleta per eius olei extractionem, & eius fuga sit destructa per eius fixionem, nihil ominus non funditur, nec ingreditur, nec permiscetur: sed vitrificatur, vt habetur capitulo decimo Gebri circa medium: imo oportet ipsum in aquarum acumine dissolui, & calcinari multis vicibus, vt habetur capitulo sexagesimo septimo, & & septuagesimo tertio Gebri.

Idem capite sexto dicit, quòd ex multiplici reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione aqueitatis eius maior pars deletur. Hæc est ergo sublimatio primi gradus, per quam aqueum mercurij deletur: postea in aludel vase, quod describitur in capitulo vigesimo octauo, ista tota substantia spargatur in ipsius fundo: deinde ignis augeatur, vt dicitur in capitulo tertio circa medium, donec ipsius pars albissimam præcellens niuem, sua albedine quasi mortua spondilibus aludel adhæreat. Et hæc est sublimatio nostra, per quam terrea fœculentia, & partes sulphuris cum fecibus in fundo remanet, & in ea natura eius purificatur, & ab hinc cũ fixionis modo figatur, id est, fermentetur: quia quod fixũ est figit, i. fermentum: deinde ad fimum ponatur, Sequitur, donec in ignis asperitate quiescat

scat

ſcat. & hic ſecundus præparationis i. ſublimationis gradus appellatur. Si aũt quęratur, quo modo mercurius ſubtiliari poteſt, cũ in actu habeat ſubtiliſsimam ſubſtãtiam, vt habetur capite trigeſimo nono: dicendum quòd in capite ſeptuageſimo tertio dicitur, quòd per ſublimationis vel ſubtiliationis modum, id eſt, cum ſublimatione primi gradus mundetur & ſubtilietur: ergo & vltimò volatilis ſtat, id eſt, ſublimetur cum ignitione, ita vt de fecibus ad vaſis ſpondilia criſtallo nitidior aſcendat.

Geber: Dealbate latonem, id eſt, terram, & libros reponite, ne corda veſtra rumpantur. Et alibi: Ignis & aqua latonem abluunt, & eius nigredinem abſtergunt. Sequitur: Recipe ergo ipſum ſublimatum in vaſe aludel, reitera vice vna, id eſt, ſublimando fixa, ſicut dicit capite ſexageſimo ſecundo circa medium, quòd plusquam fulgidiſsima, & cum cautela in adminiſtratione ignis, vt ipſius humiditas in tantum deleatur, quòd ſufficiat ad fuſionẽ perfectam complendam: quia ignis lentus, vt dicitur ibidem, eſt humiditatis cõſeruatiuus, & fuſionis perfectiuus. Item capite vigeſimo nono dicitur, quòd argentum viuum primò debet ſublimari, poſtea figi.

Item capite vigeſimo octauo dicitur, quòd mercurius figitur per ſucceſsiuam illius ite-

rata vice ſublimationem, ita vt fuſionem det metallicam, hoc idem ſæpe in dictis ſuis reperies. Hæc omnia prædicta intelligi debent de præparatione primi lapidis & dealbatione eius, ante impoſitionē ipſius in fimum, quòd ſcilicet toties debet incerari aquis acutis: & ſolui & coagulari ſuper cineres, donec nimiū molleſcat, dealbeſcat, & tandem fluat vt luna ſplendida, &c. Hæc eſt enim ſublimatio eius, ſcilicet in altiorem dignitatem & virtutem, & eius vera purificatio, &c.

Sequitur capitulum ſeptimum: Sed conſulo quòd hoc opus imperfectis lapidib. inchoes: hoc enim fuit de principali & occulto ipſius Gebri intellectu: ſic habes in capitulo decimoſeptimo: quòd natura mercurij eſt ita in corporibus, ſicut eſt in mercurio, imò in mercurio, imò in lapidibus notis eſt perfectiſsimus. Item in capitulo tertio dicitur, quòd in marcaſita eſt natura mercurij mortificati, & mediocriter preparati, qui melius valet. Iſte philoſophus in ſuis operibus ſolùm vult naturam mercurij, ſed tota ſolis natura eſt ex mercurio, vt dicitur capite octauo,

Item philoſophus iſte vult iſtam ſubſtantiam mercurij mortificatam, ſed naturaliter mercurius illius eſt in illo venerabili lapide, vt omnibus eſt manifeſtum: ergo: &c. Item iſte philoſophus vult iſtam ſubſtantiam mercurij

curij

curij esse fixam, vt pater: quia ingenia fixandi docet cum cautelis multis & ingenijs. sed quis dubitet substantiam istius lapidis preciosi esse fixissimam? certè nullus qui cognoscit eum, igitur, &c.

Item philosophus vult suum lapidem figi cum cautela ignis, vt eius humiditas conseruetur, sed vbi temperantior calor quàm in terræ visceribus? ergo, &c. Item philosophus vult suum lapidem fūdi: ergo, &c. patet ergo quod philosophorū magister lapis est. quasi diceret, quòd naturaliter etiá per se facit quod tenetur facere: & sic philosophus non est magister lapidis, sed potius minister.

Ergo qui quærit per artem extra naturam ,, per artificium inducere aliquid in rem, quod ,, in ea naturaliter non est, errat, & errorem suū ,, deflebit.

Sol principium pro opere rubeo, luna pro albo à suo sulphure comburente, & combustibili purgata.

Quod autem in ipso sit talis substantia, habes capite quadragesimoseptimo. Quod autem luna sit lapis pro opere albo, habetur decimooctauo. Recipe ergo hunc lapidem preciosum, habentem spiritum, corpus & animam, & calcina cum suo humido vel cū mercurio, ita quòd non sit in eo tactus.

Sed & tertio lapis administratur gradu,

qui in vltimo consistit preparationis complemento: & est scilicet, vt iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & cum spiritibus non fixis sublima. Fixum sublimari nihil aliud est, quàm corpus in spiritum conuerti. quod secretum ex dictis philosophi sic extrahitur. In capitulo namque trigesimo septimo habetur, quòd corpori, id est, substantiæ fixæ, quæcuuque sit illa, non commiscetur spiritus, nisi prius cum magisterio, id est, lapis prius soluatur & coaguletur. Sed quæris, quomodo lapis soluatur, dicendum quòd cum aquis acutis ponticitatem habentibus, & acredinem sine fecibus existentibus, vt acetum est vini, &c. Si autem quæras cur lapis soluatur: dicendum vt habetur capite trigesimoseptimo: quòd omne quod soluitur, acquirit naturam salium & aluminum: quia soli sales priusfunduntur quá vitrificantur, & similiter secundum suam naturam, ipsi soli scilicet sales soluuntur. Si ergo lapis noster soluitur, salium naturam acquiret: sed quod funditur ingreditur: & quicquid ingreditur, trásmutat, &c. Capite quinquagesimoseptimo habetur, quòd corpora sublimantur per excellentissimum ignis gradum, quousque fixum cum non fixo leuetur totaliter, vt capite duodecimo: quòd si totum non fuerit sublimatum, addatur illi non fixæ par-

xæ partis, quantitas iteratò, quousq; ad totalem eleuationem sufficiat. Per ignem fortissimum, intellige ignem putrefactionis & mercurij nostri, quo tantummodo corpus eleuatur, id est, in spiritum conuertitur. Cum ergo leuata fuerit, reiteretur eius sublimatio, quousque administratione reiterationis figatur totum. Et fixum solutum, id est, ad acetum pone vt suprà, quater omnia reiterando, vt habes satis suprà declaratum. Et solutum volatile: quasi dicat, quòd per solutionem lapis fit volatilis. Et iterum: Volatile fixum facias. sic enim continuat se philosophus, hæc in capite quinquagesimo septimo, &c. quousque fusionem præstet vel fluat. Capitulum decimum: Opus hoc ne est ad album, vel ad rubeum? Respondet Adamarus: Ad vtrunque. Sic enim scribitur in capitulo sexagesimo sexto, quòd lapis lunaris & solaris sunt idem in essentia: quia ex solo mercurio perficitur vterq;. Est etiam vna via in modo agendi: quia per easdem operationes, & eodem ordine operatur. Est ergo vna medicina secundum omnes philosophos: differunt tamen fermentatione.

PERFECTIONIS
ostensio.

Ænigma Regis.

Hie ist geboren der keyser aller ehren/
Kein höher mag vber in geboren werden.
Mit kunst/oder durch die natur/
Von keiner lebendigen creatur.
Die philosophi heissen in ihren sohn
Er vermag alles was sie thůn.
Was der mensch von ihm begeren ist/

Er gibt gesundtheit mit starcker frist.
Goldt/ Silber vnd Edelgestein/
Sterck/ Junckheit/ schön vnd rein.
Zorn/ trawren/ armut/ kranckheit er verkert/
Selig ist der mensch dem es Gott beschert.

Responsio Lunæ Reginæ.

Hie ist geboren die edel Keyserin reich/
Alle philosophi nennē sie jhrer tochter gleich.
Die mehret sich vnd gebürt kinder on zal/
Die seind vntödtlich/ rein on alles mal.
Sie vertreibt den Todt vnd haßt armut/
Sie gibt reichthumb/ gesundtheit/ ehr vñ gůt.
Vnd vbertrifft Gold/ Silber vñ Edelgestein/
Alle artzney groß vnd klein.
Nichts ist auff Erdtrich jhr gleich/
Des sagen wir danck Gott vom Himelreich.

Geber: Inuestigatione verò nostra qua certi sumus & per experientiam manifestam considerauimus omnia verba vera esse, quæ iam per nos solos in nostris voluminib. scripta sunt, secundum quòd vidimus per experimentum & rationem in voluminibus istis redacta: ea verò quæ per nostram experientiam digitis extraximus, & vidimus oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Summam nostri perfectionis magisterij.

Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposui-

mus, ne malignis seu ignaris publicetur, & collectam probet, donec ad cognitionem studendo, & experimentando cum laboris instantia ingeniosi peruenerit totalem : exerceat ergo se artifex & inueniet. Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus, quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione: sed eam sparsimus in diuersis capitulis. & hoc ideo: quoniá tam probus quàm improbus, si continuatim fuisset tradita, vsurpasset indignè, & eam similiter occultauimus, vbi magis aperta locuti fuimus. Non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus, & sermonis modo eam asscripsimus, quam solius dei altissimi & benedicti, sublimis & gloriosi, & nostræ qui illam scripsimus, menti recolligi accidit, aut diuinæ gratia bonitatis infusi, qui cui vult largitur & subtrahit. Nō desperet igitur doctrinæ filius: quoniam si illam quæsierit, eam inueniet, non doctrinæ, sed proprij modus indagatione naturę, quoniam qui per suæ industrię bonitaté quęsierit, scientiam inueniet: qui verò per librorum insecutionem quæsiuerit: tardissimè ad hanc perueniet artem preciosissimam : quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & non alijs : verissimam tamen & omnino certam. Solûm igitur prudentes ad artem alicuius

licuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus: non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum, & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse lętabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant. Hæc Geber. Geber in Summa sua, capite decimosexto de naturalibus Principijs sic dicit: Notandum est enim, quòd postquam lapis fuerit purificatus, atque perfectè mundatus ab omni re corrumpente, & postea fuerit fermentatus, non indiges amplius mutare vas, nec ipsum aperire, sed solummodo quòd Deus custodiat ipsum ne frangatur. & propter hoc dixerunt philosophi, quòd in vno vase conficitur totum magisterium. Et est sciendum quòd in quadraginta diebus & noctibus completur opus ad album post veram purificationem lapidis: quia in purificatione non potest esse tempus determinatum, nisi secundum quòd artifex bene laboret: & in nonaginta diebus & noctibus completur opus ad rubeum, & isti veri sunt termini ad totam perfectionem: hoc intellige de coagulatione, quæ fit post purificationem, quæ purificatio non habet aliter fieri, nisi in putrefactione & conuersione cor

poris in merum ſpiritum,& cum hoc habueris, lauda Deum. Senior: Ego ſum luna creſcẽs humida & frigida, & tu ſol calidus & humidus (aliàs ſiccus) quando copulati fuerimus in æquitate ſtatus in manſione, quæ nõ fit aliàs niſi igne leui, habens ſecum grauem, in quo vacabimus, & erimus, ſicut vacat mulier & vir eius generoſi partus, hoc eſt verũ ex locutione, & ego & ſol cum coniuncti fuerimus, vacaturi in ventre domus clauſæ, recipiã à te animam adulando, ſi abſtuleris pulchritudinẽ meam, & decoram figurã ex propinquitate tua, gaudebimus & exultatione ſpiritus exaltabimur, quãdo aſcenderimus ordinẽ ſeniorũ, tunc lucerna lucis tuæ infundetur lucernæ meæ, & ex te & me fit cõmixtio vini & aquæ dulcis, & prohibeo fluxũ meũ, poſtquam fueris indutus nigredinem meo colore, qui fit velut atramentum poſt ſolutionem meam & coagulationem: cum intrauerimus domum amoris, coagulabitur corpus meum, & ero in vacuitate mea. Reſpondit ſol lunæ dicens:

Si feceris hoc, & non inferes mihi ô luna, nocumentum, reuertetur corpus meum: & poſtea dabo tibi nouam virtutem penetrationis, per quam potens eris in prælio ignis liquefectionis & purgationis, ex qua exibis ſine diminutione & tenebris, ſicut ęs & plumbum,

bum, & non impugnaberis cum non sis rebellis. Hæc ex Ademaro.

Raymundus Lulius ad Rupertum regem Franciæ in Epistola scribit.

Scire debes quòd ex plumbo philosophorum extrahitur quoddam oleum aurei coloris: vel quasi, cum quo si lapidem mineralem, vegetabilem, vel animalem, vel mixtum post fixionem primam sublimaueris tribus aut quatuor vicibus, excusabit te ab omni labore solutionum & coagulationum.

Ratio est: quia hoc est occultum quod facit medicinam penetrabilem, amicabilem & coniungibilem omnibus, & augmentabit eius effectum vltra modum, sic quod in mundo non est secretius.

Vnde mirabilia dico, quæ omnibus antiquis philosophis incredibilia forent, scilicet quòd sciueris oleum hoc bene ab aqueitate separare, & laboraueris in modo mixtionis iam dicto, poteris in triginta diebus lapidem componere.

Hoc autem non est necessariũ per se, quoniam solutiones & coagulationes illius (vt dictum est) citò fiunt.

Tamen si fieret sublimatio illius, credo tin

cturam lapidis multum ampliari : elige ergò ex his intentum tuum. Galeni ratio vnde fiat ccir, Yvel Elixir: & dicit quòd diuersi doctores ponunt diuersas medicinas. Aliqui dicunt, Yccir esse de mineralibus montium: alij de herbis: alij de bestijs & vrina, &c. Fit tamen de vnà istarum rerum, quæ ponitur in ymbie, & primò exit aqua in fumo, id est, spiritus: secundò oleum in liquore, id est anima: tertiùm verò quod in vase remanet, terreum est, & vocatur corpus: ex his enim tribus, spiritu, anima & corpore, ita coctus vt cō misceri & fundi possit, fit Yccir: alij dicunt quòd sulphur & argentum viuum, si quis ea fusibilia faciat, fit Yccir.

Nota quòd nulla aqua, aut oleum, aut ignis, habet suam ad tingendum efficaciam: quin prius rectificetur per reiterationem reductionis ad feces & distillationes, addimus vsq; octies vel decies: In omnibus igitur tam soluendis quàm figendis, quàm tingendis perficiendisq; tenendus est modus, eò quòd intentio debito modo rem ornet & compleat, scilicet quòd corpora imperfecta calcinentur debitè, lauentur subtiliter, & mollificentur, imbibantur, siue cerentur, fœcundentur, & ad solutionem modo prędicto ponantur: spiritus verò subtiliter lauentur, & depurentur, & disponatur ad mollificationem &

humi-

humiliationem, quæ calida sunt & sicca soluantur, calcinentur, siue sublimentur secundum quòd viderit, & melius iudicatur secundum sanum sensum operantis.

Ich bin der war grün vnnd guldisch Löwe ohn sorgen/
Inn mir steckt alle heimlichkeit der philosophen verborgen.

De nostro Mercurio, qui est Leo viridis Solem deuorans.

Mercurius est ille: Et scias, quòd ipse est frigidus & humidus, & ex eo creauit Deus omnes mineras. Nam ipsum est elementum & aereum, fugiens ab igne. Cum ergo figitur ei aliqua pars, efficit opem sublimem, & est spiritus vtilis, & non est aliquod in mundo nisi ipsum, nec est quod stet loco eius, & est profundans solùm in omni corpore, erigens ipsum. Cum ergo miscetur corpori, viuificat ipsum, & illuminat & conuertit de dispositione in dispositionem, & de colore in colorem. Est ergo totum Elixir albedinis & rubedinis, & est aqua permanens, & aqua vitæ & mortis, & lac virginis, herba ablutionis, & est fons animalis: de quo qui bibit nõ moritur, & est susceptiuum coloris & medicina eorum, & faciens acquirere colores, & est illud quod mortificat, siccat & humectat, calefacit & infrigidat, & facit contraria secundum mẽsuram regiminis eius. Et sunt ei, quando est viuum, operationes aliæ, & quando est mortuum, aliæ operationes ab alijs: Et quando est sublimatum, aliæ operationes. Et ipse est Draco, qui maricat seipsum, & impregnat seipsum,

ſeipſum, & parit in die ſuo, & interficit ex veneno ſuo omnia animalia, & ignis perdit ipſum, & diſperdit tempore breui propter argentum viuum: non enim poteſt ſuper ipſum, nec comedit, ſed fugit ab ipſo. Ingeniauerunt autem ei ſapientes primi Philoſophi modos ingeniorum, donec paulatim factum eſt expectans ignem: non ergo ceſſat gradari ſuper pugnamentum ignis: & cibatur eo, ita quòd quando ei figitur aliqua fixio, perueniunt mirabilia & mutationes: quoniam cum ipſe mutatur mutat, & apparet nigredo eius, & ſonitus eius, & ſplendor eius: cum ergo tingitur eſt tinctum & tingit: cum ſoluitur, ſolutum eſt & ſoluit, & ipſum albificat in viſione oculi: & rubificat in ſucceſsione, & eſt aqua congregans, & lac & vrina fortis, & oleum mollificans, & pater mirabilium omnium, & eſt caligo & nubes, & ſeruus fugitiuus, & mercurius occidentalis, qui prætulit ſe auro & vicit illud: dicit ergo ei aurum: an præfers te mihi? & ego ſum dominus lapidum, expectãs ignem. Dicit ei noſter mercurius, vtique: ſed ego genui te, & ex me natus es, & vna pars ex me viuificat multas partes de te: ſed tu es auarus, & non das aliquid in cõparatione ad me, & qui ligauerit me cũ fratre meo & ſorore mea, viuit &

gaudet, & sufficit ei in vita sua & si viueret mille millibus annis, & si reficeret omni die septem millia hominum, non egeret: & ego sum secretum totum, & in me occultatur scientia; quia conuerto omnia corpora in solem & lunam, cum natura mea talis sit quòd durum mollifico, & molle induro: & ideo nota quòd lapis philosophicus ad ipsam Alchimiam veraciter procreandam, est vnus in toto mundo, & qui ab hoc vno errat, in præcipitium abijsse credatur, non tamen est perfectus in sua natura, ad quam perduxit ipsum artificiũ: Nam sine magisterio nihil valet nobis, nec alicuius vtilitatis est, nec perfectè pręstat quicquam, sed potius corrumpit: & hoc ideo dico, quatenus eo vtaris cum magisterio: quia ipsum est phlegma purum. Philosophi quandoq; vocant ipsum sulphur & melancholicum citrinum, propter suæ mirabilis virtutis effectum: vt enim quidam voluerunt, ex ipso creauit Deus omnes gentes, & earum statuit originem, Hunc etiam lapidẽ nostrum, aliqui æs album vocauerunt. Vnde Lucas & Eximeus. Scitote omnes scientiam quærentes, quòd nulla fit tinctura nisi ex ære nostro albo: æs enim nostrum non est æs vulgi: æs vulgi corrumpitur & inficit omne cui imponitur: æs verò philosophorum perficit & dealbat cui associatur. Ideo dicit Plato:

Omne

Omne aurum eſt æs, ſed non omne æs eſt aurum. Itaque æs noſtrum habet corpus, animam & ſpiritum, & illa tria ſunt vnum: quia ipſa omnia ſunt ex vno & de vno & cum vno quod eſt radix ipſius. Æs ergo philoſophorum eſt Elixir eorum, ex ſpiritu, corpore, & anima completum & perfectum. Sic philoſophi lapidem diuerſis nominibus nominauerunt, vt ſapientibus eſſet manifeſtus, & inſipientibus occultus. Sed quocunque nomine nominetur, ſemper tamẽ eſt vnus & idem, & de eodem.

Vnde Merculinus.

Eſt lapis occultus, & in imo fonte ſepultus,
Vi is & eiectus fimo uel ſtercore tectus,
Vnus habet unius lapis omnia nomina dinus,
Vnde deo plenus ſapiens dixit Morienus,
Non lapis hic lapis eſt animal quod gignere fas eſt.
Et lapis hic auis, & non lapis, aut auis hic eſt.
Hic lapis eſt moles, ſtirps & Saturnia proles.
Iuppiter hic lapis eſt Mars, Sol, Venus, & lapis hic
Alliger & Luna, lucidior omnibus una. (eſt
Nunc argentum, nunc aurum, nunc elementum,
Nunc aqua, nunc uinũ, nunc ſanguis, nũc criſolinũ,
Nunc lac uirgineum, nunc ſpuma maris uel acetum,
Nunc in ſentina fœtenti ſtillat urina,
Nunc quoq; gemma ſalis, Almiſadir ſal generalis,
Nunc auripigmentum primũ ſtatuunt elementum,
Nunc mare purgatum cum ſulphure purificatum.

Siccine transponunt, quod stultis pandere nolunt.
Sicq; figuratur, sapiens ne decipiatur.
Es quod tractatur stultis ne distribuatur.
Hæc Luna uocatur omnibus nominibus una.

Hi autem sunt modi operationis istius lapidis, quibus mediantibus, hæc res quam nos quærimus generatur, & in esse actuale deducitur.

Et est vnus modus Sublimatio, alter Descensio, tertius Distillatio, quartus Calcinatio, quintus Solutio, sextus Cōgelatio, septimus Fixio, octauus Iteratio, nonus Ceratio. & his similibus dicunt infinita. qui quidem modi, licet sint ad inuicē ratione diuersi, sunt tamen idem in re. Aliquando enim philosophi considerantes materiam eorum, quæ quando in vase est, & sentit solem, & calorem in continenti exhalat, seu euaporat in speciem fumi subtilissimi, & ascendit in altum in capite vasis, vocauerunt talem ascensionem Sublimationem. Videntes postea talem materiá, quæ ascenderat, descendere ad fundum vasis, vocauerunt distillationem seu descensioné. Adhuc videntes inspissari istam materiam & denigrari, & fœtorem malum dare, vocauerunt putrefactionem. Videntes colorem nigrum seu fuscum, & fœtorem malum post longum tempus dimittere, & albedinem aliqualem ad modum cineris coloris venire, vocauerūt

Incerationem ſeu dealbationem. Ideo Morienes ait: Totum magiſterium nihil aliud eſt niſi extractio aquæ ex terra, & aquæ ſuper terram dimiſsio, donec putrefiat ipſa. & hæc terra cum aqua putrefit, & cum mundificata fuerit auxilio cuncta regentis, totum magiſteriũ perficitur. Adhuc videntes terram cum aqua commiſceri, & aquam paulatim propter temperatam decoctionem diminui, & terram creſcere: dixerunt omnes quòd hęc erat Ceratio perfecta. Vnde ait philoſophus, quòd tera cũ aqua ceratur, imbibitur, & temperata decoctione ſolis, id eſt, caloris deſiccatur, & in terram vertitur tota materia. Vnde idem: Hæc vis integra, ſi verſa fuerit in terram.

Denique videntes, quòd tota materia veniebat in quandam diſsipationem, & quomodo reducebat ſe ad ſolidam ſubſtantiá. & quia non fluebat, imo ſtabat ſtrictè, dixerũt, quòd hæc eſſet perfecta Congelatio. Vnde ait Plato: Soluite lapidem noſtrum, & poſtea congelate cum magna cautela, ſicut vobis eſt demõſtratum, & habetis quaſi totũ magiſteriũ. Idem alibi: Accipe lapidem noſtrum, & pone in vaſe & aſſa igne leui, donec confringatur, & poſtea coquite ad calorem ſolis, donec congeletur, & ſcitote quòd totum magiſterium nihil aliud eſt, niſi facere veram ſolutionem, & perfectam & naturalem con-

gelationem. Hæc Plato. Idem dicit: Soluite & congelate, & sic scietis totum magisterium. Item videntes materiam prædictam, perfectè cõgelatam et inspissatam, ita quòd nullo modo vlterius resoluebat se in aquam, nec in fumum, dixerunt, quòd verè erat fixata: quia eandem congelationem & inspissationẽ seu fixionem, propter maiorem decoctionem caloris viderunt venire ad perfectam desiccationem & dealbationẽ: & quòd ista albedo erat super omnes albedines, dixerunt quòd hæc erat perfecta calcinatio, videntes hanc materiam ad suum colorem stare, & coloribus infinitis mutari: quia hoc fieri non poterat, nisi per materiæ resolutionem: ideo hanc resolutionem dixerunt solutionem, nam ipsa resolutione discontinuantur elementa, vicissim agunt & patiuntur, & ideo philosophi dicta elementa coniuges vocant. Quare turpiter errant insipientes, qui credunt medicinam philosophicam creari ex alia re, cum tamen dicant philosophi: Filii alchimici ac credentes suis cunctis dissolutionibus, sublimationibus, coniunctionibus, separationibus, congelationibus, præparationibus, contritionibus, alijsque insistunt deceptionibus: & sileant prædicantes aliud aurum à nostro, aliam aquam à nostra, quę etiam dicitur acetũ acerrimum: aliam dissolutionem & congelatio-

nem

nem à noſtra, quæ ſit igne leui, aliam putrefactionem à noſtra, &c. Plato in ſumma: Tuum quæſitum itaque ſit de genere amborum luminum mundi: nam aurum circundat partem ſuperiorem, argentum verò inferiorem lunarem. Ariſtoteles: Nullum tingens „ venenũ generatur abſque ſole & eius vmbra, „ id eſt vxore. Hermes in ſuis ſecretis, pater „ eius eſt Sol, mater eius Luna. Roſarius: Qui- „ cunque conatur aliam tincturam quærere, „ abſque ſole & luna, ille aſsimilatur homini „ volenti ſcalam aſcendere abſque gradibus. „ Oportet ergo vt habeamus receptaculum noſtrum tincturę idoneum, quòd eſt ſibi conſonans cum quadam ſimilitudine ad patrem, & hoc receptaculũ debet eſſe ipſa luna: quia ſol per ſe eſt valde difficilis fuſionis, & liquefactionis: ſimiliter & luna per ſe. dum autem ſimul coniunguntur, tunc valde faciliter ſimul fluunt & liquefiunt: & ideo aurifabri ſic faciunt eorum conſolidaturas. Philoſophus: „ Mulier eſt quoddam receptaculum virili ſe- „ minis, quia ipſa conſeruat ſemen in ſuis cel- „ lulis & matrice, & ibi nutritur, & pullulat vſ- „ que ad tempus maturitatis, ideo eligamus ſi- „ bi nunc coniugem, vt receptiuum ſui ſeminis „ habeat, quam poſſumus ſic eligere in vxo- „ rẽ, quæ propinquior eſt ſibi in ſimplicitate & „ puritate: quia nihil propinquius viro quàm „

vxor, quæ ſunt homogenea, Hermes in allegorijs: Luna eſt lucerna noctis: nox eſt natiuitas tenebrarum, quam deus creauit pro mundo regendo. Luna autem à Sole lumen recipit, & eſt dilecta, eo quòd Solis lumen in ea eſt, ideo quod Solis natura Lunæ naturam ſuperat. Mercurius noſter fit ex minerali & vegetabili iunctis pariter: quia coniuncta ſimul magis profuut, quàm ſi per ſe forent ſeparata. Ex iſtis conſidera neceſsitatem vtrorumque mercuriorum.

DEMO-

DEMOCRITVS philosophus.

Oportet te vt in primo negocio diſſoluas corpora ſuper cinerem candidum, & non fiat tritura niſi cum aqua. Auicenna: Primũ quoque in opere eſt diſſoluere lapidem in ſuam primam materiam. Senior & Hermes: Soluite corpora in aquas. Plato in Summa: Tu indiges, quod in corporum ſolutione labores: ideo oportet ignem lentum continuare ſuper ipſum, donec ſoluatur totum hoc, & per eum efficitur opus. Nota, omnium rerum circularium reuerſio circularia nequaquam perficitur, donec in primam deducantur materiam. Raſis: Niſi corpora ſolueritis, in vanum laboratis. Albertus magnus: Scias pro certo, quod nullus corporum ſpiritus tingi poteſt, niſi prius ſoluatur.

Morienes: Niſi in vaporem cuncta tranſeant naturalia per ſuam naturam, aliàs fruſtrà fit operatio in hac arte. Et ſi ſolutum fuerit, præparatum eſt opus alchimicum, multiplicetur, congaudebit.

Hîc ſubalternantur ſcientię naturales, quod in ſolutione conſiſtit pariter operando. Sorin Diſtinctione vndecima: Regiminis initium eſt perfecta ſolutio. vt autem corpus rareſcat, & ſicut ſpiritus tenuiſsimus fiat, oportet

eos dissoluere: corporum autem regimen, vt prædixi, est solutum.

Alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo corpore nigro extrahitur est humidum album, & à corticibus mundum ne opus pereat. Morienes: Scire te conuenit, quod fumus albus est anima & spiritus illorum corporum solutorum: & certè si fumus albus nō fuisset aurum, ibi Alchimia non fuisset. Rosarius: Hic est mercurius noster nobilissimus, & Deus nunquā creauit rem nobiliorē sub cœlo, præter animam rationabilem.

Hermes rex Græcorum: Corpus solutum est aqua perennis, congelans mercurium perpetua congelatione. Hipocras: Corpora vbi quis vult purgare, oportet fluxa facere. Nigredo putrefactionis durat secundū quosdam quatuor diebus vel quinq;. Senior: Prima clauis est humorum extractio & pinguedinis, cuius sunt hæc signa, scilicet nigredo superabundans, qua consumpta iam anima est in aqua. Albertus: Nisi anima corpus suū exierit, & in cœlum sursum ascenderit, nihil proficies in hac arte. Parabola Senioris de tinctura alba: Si parentes dilecti mei de vita gustauerint, & lacte mero lactati fuerint, & meo albo inebriati fuerint, & in lectulo meo nupserint, generabunt filium lunæ, qui totam parentelam suam præualebit: & si dilectus

meu

meus de tumulo rubeo petræ portauerit, & fontem matris suæ gustauerit, & inde copulatus fuerit, & vino meo rubeo: & mecum inebriatus fuerit, & in lecto suo mihi amicabiliter concubuerit, & in amore meo sperma suũ cellulam meam subintrauerit, concipiam, & ero prægnans, & tempore meo pariam filium potentissimum, dominantem & regnantem præ cunctis regibus & principibus terræ, coronatum aurea corona victoriæ, ad omnia à deo altissimo, qui viuit & regnat in seculorũ secula. Turba philosophorum: Videntes autem huius artis inuestigatores illam albedinem apparentem in omnibus supereminentem in vase, rati estote, quòd rubedo in albedine illa occulta est, & tunc nõ oportet illam extrahere, sed quousque totum rubeum fiat coquere. Senior philosophus: Facite nigrũ album, & omne album rubeum: quia aqua dealbat, & ignis illuminat. Nam lucet in colore vt rubinus per animam tingentem, quam acquisiuit virtute ignis. Hermes: Regimen septimum est lunæ, videlicet assare, rubificare, calefacere & frixare per viginti quinque dies: & sic habes operis peractionem. Idem Animæ color rubeus est. Item: Album vult rubificari. Item: Albedo est rubedo nostra. Item: lapis noster hic est ignis ex igne creatus & in ignem vertitur, & anima eius in igne mo

ratur. Ænigma Hermetis de tinctura rubea: Ego coronor, & diademate ornor, & regijs vestibus induor: quia corporibus læticiam ingredi facio.

Hermes Tractatu tertio: Venite filij sapientum ex nunc gaudebimus, & delectemur simul: quia mors consumpta est, & filius noster iam regnat, ac rubeo ornamento & carne indutus est. Iam filius noster genitus rex sumit tincturam ab igne: illum verò mors mare & tenebræ fugiunt, & solis radios Draco fugit, qui foramina obseruabat, filiusque noster mortuus viuit, & rex ab igne venit, ac coniugio gaudebit, & occulta apparebunt, filiusq; noster iam viuificatus fit igne bellator, & tincturis supereminens.

Metaphora Belini Philosophi de Sole: Scito te quòd Pater meus Sol dedit mihi potestatem super omnem potentiam, & induit me vestimento gloriæ, & totus mundus me quærit, & currit post me. Ego enim sum maximus, iam sciuerunt virtutem meam & altitudinem: ego enim vnicus sum, & assimilor patri meo, qui vnicus est, qui dedit mihi virtutem istam ex gratia sua, & homines quærunt à seruis meis fustibus id quod quæritur à me, & non peruenerunt ad id nisi per me, & terra cum omnibus viribus suis me humiliare non potest. Imo ego sum super eam, & super ser-

uos

uos meos, donec humiliem eos, & extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de splendore & lumine meo pulchro, quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum. Ego enim sum excellens, qui exalto, & deprimo cuncta, & nullus seruorum meorum potest super me, nisi vnus, cui datum est, quòd contrarius est mihi. Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam. Et ipse est Saturnus, qui separat omnia mea mēbra. Postea vado ad matrem meā, quæ congregat omnia membra mea diuisa & separata. Ego sum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, quę mihi inimicatur. Veruntamen nisi hoc fieret nō possem bibere de animabus animalium & plātarum. Sed ego venio cum calore ignis, ad expellendam virtutem & iniquitatem eorum à me. Ego sum habitans super faciem mineræ, & tribuo seruis meis de extremitatibus meis, & nomen meum vocatur nominibus magnis, & qui studet in me non curat de aliquo, sed non saturatur ex me. Ego defero naues per mare, & fabrico ciuitates densas. Non quæratis in eis magnitudinem meam. Nuncio ergo vobis omnibus sapientibus, quòd nisi me interfeceritis, intellectus vester non erit per-

fectus, & in sorore mea luna crescit gradus sapientię vestrę, & non cum alio ex seruis meis, & si sciretis secretum meum, ego sum frumentum seminatum in terram puram; quod nascens crescit & multiplicatur, & adfert fructũ seminanti: quia omne quod generatur genere suo, & quodlibet indiuiduum multiplicat formam suæ speciei, & non alterius, quemadmodum ex frumento nascitur. & sic de alijs: & in hoc exposui omnes figuras. Cum itaque egero cum vxore mea alba, pura, & humida, & munda, tactu, addo pulchritudini faciei suæ, bonitati & virtuti suę: ipsa enim est obediens mihi. Vnde cum fuero iunctus cum ea, nihil melius in mundo, nec æquipollẽs: ipsa enim impr æ gnabitur, & germinabit, & erit sicut ego sum in substantia & colore: quoniam hoc magisterio multiplicatur semen. Ex me enim simile nascitur, sicut quãdo seminatur vnum granum frumenti, nascitur, multiplicatur, teritur, cribellatur, & fit panis; ex quo viuit totus mũdus, & fabricatur minera terræ ex me, nec deficit, quia donum dei est. Ego illumino aerem lumine meo, & calefaciõ terram calore meo, genero & nutrio naturalia, plantas & lapides, & demo tenebras noctis cum potentia mea, & facio permanere dies seculi, & illumino omnia luminaria lumine meo, & etiam in quibus non est splendor & magnitudo: quæ

quidem

quidem omnia ex meo opere sunt, cum induor vestimentis meis: & qui quærunt me, faciant pacem inter me & vxorem meam. Itaq; nisi separetur à me, & misceatur mixtione inseparabili: & hoc fiat, quando extraxeris me partim à natura mea, & partim vxorem meam à natura sua, & postea occidatis naturas, & suscitamur resurrectione noua & incorporali, eò quòd postea mori non possumus. Nam post resurrectionem habebimus gloriā & fortitudinem sempiternam, tunc gaudebunt omnes in prosperitate magna, qui sciunt nostrum progressum.

Et in hoc completur preciosum dei donū, quod est super omne mundi scientiarum arcanum, & incomparabilis thesaurus thesaurorum. Quia vt dicit Plato: Qui habet istud Dei donum, mundi habet dominium: quoniam ad finem diuitiarum peruenit, & naturæ vinculum confregit. Non tamē ex eo quod habet potestatem conuertendi omnia corpora imperfecta in purissimum solem & lunam. Sed magis ex eo, quòd hominē & quodlibet animal præseruat in conseruatione sanitatis. Lamina verò cristallina, quæ est Elixir albū, si detur in quantum granum sinapis febricitanti, curat ipsum. Etiam leprosus si per quatuor anni tempora de eadem lamina purgatus fuerit cum puluere rubeo, vnde fit Sol bis

in anno, in Martio & Septembri, curatur. Et vterq; puluis albus & rubeus ſanat ſchiaticos in periculo mortis: ſanat etiam paralyſim. Item, ſi puluis teneatur ad nares in partu laborantium, liberantur. hoc dicit Hermes. Geber quoque dicit, quòd Elixir rubeum curat omnes infirmitates chronicas, de quibus medici deſperauerunt, & facit hominem iuueneſcere vt aquila, & per 500. annos viuere & amplius, vt aliqui philoſophi fecerunt, qui vſi fuerũt eo tribus vicibus in hebdomada quantũ granum ſinapis. Eſt herba quæ vocatur Saturnus de canalibus, de qua fit talis medicina. Quare nota quòd omnes infirmitates quæ à vertice capitis vſque ad plantam pedis generantur, ſi fuerint vnius mẽſis, in die: ſi vnius anni, in duodecim diebus: ſi ex longo tempore, in menſe curantur: quia ſicut curat omnia metalla infecta ab omni infirmitate, ſic & humana corpora. Quapropter noſter benedictus lapis non immeritò Tiriacus maior tam corporum humanorum quàm metallorum dicitur: de quo Hermes rex Græcorum, & pater philoſophorum ait: Si de Elixir noſtro omni die vſque ad ſeptem dies ſumpſeris põdus carrobiarum, capilli tui cani de capite tuo cadent, & renaſcentur nigri, & ita de ſene fies iuuenis & fortis.

Arnaldus dicit: Hic lapis noſter virtutem

habet

habet efficacem omnem sanãdi infirmitatem super omnes alias medicinas medicorum. Nã animam lætificat, virtutem augmentat, cõseruat iuuentutem, & remouet senectutẽ. Non enim permittit sanguinem putrefieri, nec flegma superdominari, nec choleram aduri, nec melancholiam superexaltari: imo sanguinem supra modum multiplicat, contenta in spiritualibus purgat, & omnia corporea membra efficaciter restaurat, & à læsione custodit, & generaliter omnes tam calidas quàm frigidas, tam siccas quàm humidas infirmitates arctissimè sanat præ omnibus alijs medicinis medicorum. Quoniam si ægritudo fuerit vnius anni, sanat in duodecim diebus: si verò antiqua fuerit ex multo tempore, sanabit in vno mense. Et breuiter omnes malos expellit humores, bonosque inducit: confert amorem & honorẽ ipsum deferentibus, securitatem & audaciá, & in prelio victoriam. Et in hoc completur secretum naturæ maximum, quod est super omne precium preciosissimum secretum, thesaurus incomparabilis & preciosissimus, quem habentibus deus in sua mente recondat, ne insipientibus patefiat. Amen dicat omnis viuens.

Nach meinem viel vnd manches leiden vnd
marter groß/
Bin jch erstanden/clarificiert/vnnd aller ma
ckel bloß.

ARNALDI

DE VILLA NOVA PHILOSOPHI ET MEDICI EXCELLENTISSIMI

Liber dictus Thesaurus thesaurorum, et Rosarium philosophorum, ac omnium secretorum maximum Secretum, de verissima compositione naturalis Philosophiæ, qua omne diminutum reducitur ad Solificum & Lunificum.

Proemium.

ISTE namque Liber vocatur Rosarium, quòd ex libris philosophorum abbreuiatus: in quo, Deo teste, nihil occultum, nihil deuium, nihil diminutũ est: Sed quicquid est necessarium ad nostri Operis complementum, est in ipso. Diuiditur autẽ iste liber in Theoricam & Practicam: & etiam in diuersa capitula. Quippe quia iustum est, de naturali & sublimiori rerum processu non pigeat, qui de eorum sublimiori effectu tractare voluerit. Tunc enim supplicium naturæ beatæ, & naturali quale procedit intentio, cum & ipsius studij precium securius spectat, & ad arcanã rationis seriem, in illo declinare paratus est.

Nullus negligat finalem, præcipuam toti
Philosophiæ matrem ab editis effodere, q
hominem ornat moribus, & ditat benefici
auxiliatur pauperi, & etiam corpus incol
me sanat, & præbet etiam sanitatem. Qui
nim in legendis libris deses extiterit, in pr
parandis rebus promptus esse non poterit
Liber nanque librum aperit, & sermo serm
nem explicat: quia quod in vno est dimin
tum, in alio est completum. Non enim p
test in Practicam bene assuescere, cuius m
in Theorica renuit desudare: quoniam pr
cedit ad Practicam, sicut asinus ad cœnam,
gnorans quomodo, & ad quid porrigat r
strum & os. Istum autem librum nomina
Rosarium, eò quòd ipsum abbreuiaui ex l
bris philosophorum quantum potui meliu
& in diuersa diuisi capitula.

In ista arte duo sunt libri, quos ponam i
capitula per ordinem.

CAP

CAPITVLA LIbri Primi.

DE

De modo generationis metallorum.
Caput I.

VTrum natura omnia liquabilia ſint n
turaliter ex argento viuo, & ſulphur
ſubſtantia: eò quòd proprium eſt a
gento viuo quod coagulerur, ex calore ſi
vapore ſulphuris: qnoniam omne ſiccum n
turaliter exhibet ſuum humidum. Vapore
go ſulphuris argenti viui coagulatum eſt e
ſua ſubſtantia terrea, ſubtili, aerea & digeſt
admiſtione prima ſibi vnita actione calori
poſtea eleuata, decocta & digeſta, donec h
beat vim ſulphuream coagulandi argentun
Argentum verò viuum in prima ſua radic
eſt compnſitum ex terra alba, nimium ſubt
li, ſulphurea, cum aqua clara fortiter admiſt
donec fiat ſubſtantia vna, non quieſcens i
ſuperficie plana. Eſt enim homogeneum i
natura: quoniam aut remanet totum in ign
fixum, aut totum ex eo volat in fumum, c
ſit in combuſtibile & aereum. Et hoc eſt ſi
gnum perfectionis: & ideo cum poſtea in te
ra ſulphurea decurrit calefactum, ſuperius a
ſcendit: quoniam de ſua natura eſt, vt per ca
lorem ſublimetur: veruntamē continua ſubl
matione nimium depuratur, decoquitur &
inſpiſſatur, ac in ſulphur album & rubeun
gradatim congelatur. Quod quidem ſulphu
diſſolu

dissoluitur multoties, & postea congelatur per argentum viuum, illius sublimati inceratum caloris actione, donec vix in millibus annorum successiuè opere naturę in metallum congelatur perfectum. Et hoc quidem vasis mineralibus, ipsa natura mediante operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet, quicunque velit perficere medicinam imperfectorum perfectiorem.

Quòd argentum viuum est medicina omnium metallorum.
Cap. II.

Dicit ergo Aristoteles, quòd argentum viuum est Elementum omnium liquabiliũ: quoniam omnia liquabilia cum ligantur in eo conuertuntur, & admiscetur cum ipsis: quia est de substantia eorum: licet ista corpora differant in compositione sua ab argento viuo, eo modo quo ipsum fuit purum à sulphure immundo sibi extraneo. Fit enim argentum viuum ex vero sulphure non vrente. Nam vt dixit Philosophus: Sulphur album non vrens congelat mercurium in bonam lunam. Et illud est res optima quam suscipere possunt qui Alchimiam operantur, et conuertunt illud in argentum bonum. Si verò sulphur purum, mundum & optimum fuerit cũ

rubore clarum: & fuerit in eo vis igneitatis sulphureæ non vrentis, erit res optima quá suscipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciát solem. Si enim fuerit argentum viuum bonę substantiæ, & sulphur non purum adurens, conuerte ipsum argentum viuum in æs. Argentum etiam viuum si fuerit petrosum, immundum, terreum, & sulphur non mundum fiet ex eo ferrum. Stannum verò videtur habere bonum argentum viuum & purum: sulphur autem malum, & non bene mistum. Plumbum verò grossum argenti viui & malum, & ponderosum & luteum: Sulphur autem malum mali saporis & fœtidi ac virtutis debilis: vnde non bene coagulatur. Hæc de verbo ad verbum sunt verba Aristotelis in quarto libro Meteororum: Cui philosopho naturali in omnibus est credendum, non fabulis nec operibus mendacibus, ab operibus naturę omnino extraneis. Et sic fateris sequi. Et qui credit in mendacijs, secretum philosophorum perdit.

Quòd sulphur extraneum siue vulgi est causa imperfectionis omnium metallorum.

Cap. III.

Notate ergo verba, signate mysteria: quoniam

niam tota veritas iſtius ſcientiæ, ex iam dictis philoſophorum eſt corripienda, eò quòd à vanitate relinquatur, per ipſam duplicem corporis ſuperfluitatem ineſſe: vnam quidē in profunditatem argenti viui incluſam in principio ſuæ mixtionis ſuperuenientem: alteram extra naturam ſuæ naturæ, & corruptibilem: quarum iſta cum labore tollitur: altera verò nullo artificis ingenio tolli poteſt. Quare ſulphureitas aduſtibilis calcinatione ignis tollitur, vel à corporibus deletur. Et illud ideo: quia argentum viuum tenet, & ab aduſtione defendit illud quod ſuæ naturæ eſt: alterum reſpuit igni exponens, qui ipſum inficit: vnde eſt amicabile, & ſuæ naturæ placabile. Ipſum argentum viuum argento viuo magis adhęret, & etiam magis amicatur: poſt illud verò aurum: poſt illud argentum. Vnde ex hoc relinquitur, ipſa duo magis participare ſuam naturam: talia verò corpora non habent tantam conformitatem ad ipſum: quoniam habent in ſe ſulphur extraneum, terreum, immundum & fœtidum. Ideo & ipſa verè dicere poſſumus, quòd minus participant naturam: quoniam ſunt corpora fœtida aduſtibilia. Et illud ideo: quia ſulphur quoquomodo præparetur per artificium, ſemper comburit & comburitur, & nigredinem in omni opere præſtat. Ideo enim di-

cit Auicenna : In magisterio nostro non intrat: quoniam non est de argento viuo, vel de argenti viui substantia, nec de perfectione eius, cum ipsum semper inficiat, denigret & corrumpat. Relinquitur ergo, argentum viuum corporum esse perfectissimum, & adustionis esse saluatiuum, eò quòd corpora illa omnino comburuntur, quanto plus suam naturam participant & possident. Vnde patet, quòd multa qualitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus: Multa sulphureitas est causa corruptionis, id est, quòd quædam magis, quædam minus comburuntur secundum examinationem ignis, vt illa quæ sunt pluris sulphureæ quantitatis continentur magis: quæ verò minus, minus. Habet enim sulphur in se duas causas corruptionis, puta inflammabilem substantiam, & terreã fœculentiam: quare per primam naturam stare facit: quoniam comburit semper & comburitur, ac semper nigredinem in omni opere præstat. Per alteram verò neque fusionem habet, neque ingressionem : quonam si fixũ fuerit, prohibet fusionem, & ipsum nunquã figitur: nisi prius calcinetur, nullo modo funditur in artificio quoniam in terrenam substantiam redigitur.

Quòd

Quòd solum argentum viuum est perfectio omnium metallorum. Cap. IIII.

Hoc autem in argento viuo minimè contingit: quoniam figitur absque eo quòd in terram vertatur: & similiter figitur conuersione eius in terram. Nam per festinantiam ad eius fixionem, quæ fit per præcipitationẽ figitur, & in terram vertitur, & per successiuam iterata vice illius sublimationem figitur similiter, & non vertitur in terram, imò dat fusionem metallicam. Et illud ideo est, quia viscosam & densam habet substantiam: cuius signũ est contritio illius cũ imbibitione, & cõmixtione cum rebus sui generis sortitus. Itaq; manifesta in illa viscositas illius propter multã sui adhærentiam constat. Densam autem illud habere substantiam, manifestè videt monoculus, propter grauedinem sui ponderis immensi: quoniam præponderat auro, dum in sua fuerit natura. Est autem fortissimæ compositionis & naturæ vniformis: quia non separatur in partes, vt nullatenus se diuidi permittat: quia aut cum tota sui substantia in igne permanet stans, aut ex igne recedit cum tota sua substantia. His ergo relinquetur argentum viuum figi pos-

ſe ſine ipſius humiditatis radicalis conſumptione, & abſque illius in terram conuerſione. Et ideo notatur in eo cauſa perfectionis vera: quoniam ipſum ſolum ad fuſionis perfectionem ſufficit in vnoquoque gradu, ſcilicet cum ignitione & ſine ignitione. Propter enim bonam partium adhærentiam & fortitudinem ſuæ mixtionis, ſi aliquo modo partes illius inſpiſſentur per ignem vlterius non permittit ſe corrumpi, nec per ingreſsionem furioſæ flammæ illud ſe in fumum patitur euolare: quoniam rarificationem ſui non ſuffert propter ſui denſitatem, & aduſtionis carentiam, quæ per ſulphureitatem quam non habet perficitur. Hoc ſatis ſufficienter probatum eſt ſuperius.

Sulphur quod eſt terra ſicca grauis eſſe dicimus perfectionis corruptiuum: quoniam ſi fixum fuerit, fuſionem rectam impedit: vt patet in ferro quod non funditur: quia ſulphur fixum in ſe habere cognoſcitur. Si verò fixum non fuerit, fuſionem rectam impedit, vel anticipat, vel ab igne corrumpitur, comburitur & euaporat: vt patet in plumbo & alijs corporibus infirmis. Et ideo ſulphur non eſt de virtute noſtræ artis, neque de perfectione eius: quoniam perfectionem impedit in omnibus operibus ſuis: ſed Mercurius viuus in omnibus

ſuis

suis operationibus est manifestè perfectissimum & probatissimum: quoniam adustionis est saluatiuum, effusionis effectiuum cum figitur: & est tinctura vberrimæ perfectionis, fulgidi splendoris. Et non recedit à commixto, donec est, & est amicabile, & metallis placabile, ac medium coniungendi tincturas: quoniam miscetur per minima cum ipsis. Et etiam in profundo naturaliter adhæret: quia est de natura ipsorum: veruntamen cum Sole & Luna miscetur faciliter: eò quòd ipsa magis naturam suam participant: attamen non submergit aliquid in eo nisi Sol.

Ex hòc itaque secretum elicias maximum: quòd Mercurius in se recipit, quod suæ naturæ fuerit, & alienum respuit, eò quòd suâ natura gaudet magis quàm extranea. Ex hoc enim manifestè relucet, corpora maioris esse perfectionis, quę plus Mercurij sunt continentia: & quæ minus, minoris.

Laudetur ergo omnium opifex Deus gloriosus & benedictus, causator optimus & altissimus, qui ex vili creauit preciosum, vt cum mineralibus maximè in natura teneat symbolum, & dedit illi substantiam, & substantiæ proprietatem, quam contingit vllam minimè ex rebus in natura possidere:

re: quoniam ipſum ſolum eſt quod ignem ſu-perat, & ab igne non ſuperatur, ſed in eo amicabiliter quieſcit gaudens: ipſum nanque ſolum cum ſit metallicum, continet in ſe totum quo indigemus in noſtro magiſterio: quoniam omnia alia cum ſint combuſtibilia igni cedunt, & in fauillam deficiunt.

Quòd argentum viuum continet in ſe ſulphur ſuum.
Cap. V.

Manifeſtum eſt igirur quôd argentum viuum continet in ſe ſulphur ſuum bonum, fixum, quo coagulatur in aurum & argentum, ſecundum diuerſum diſponendi modum. Nam ſecundum philoſophum argentum viuum, & ſi fuerit purum coagulabit illud vis ſulphuris albi non vrentis in argentum. Et illud eſt res optima vt per artificium Alchimiſtæ faciant Elixir ad argentum. Si verò ſulphur fuerit optimum cum rubore clarum: & fuerit in eo vis igneitatis ſimpliciter non vrẽtis, erit res optima: vt ex eo fiat Elixir ad aurum. Et bene tradidit philoſophus primò ſulphur album ad argentum, & poſtea rubeum ad aurum: quia non poteſt fieri aurum niſi prius fuerit argentum: quoniam non eſt tranſitus de extremo ad extremum, niſi per

medium:

medium : Non ergo poteſt fieri tranſitus de nigro ad perfectum citrinum, niſi fuerit primò album: quoniam citrinum ex multo albo & paruiſsimo rubeo eſt compoſitum. Nec poteſt fieri etiam de citrino tranſitus ad album, niſi prius fuerit nigrum : quoniam non poteſt aurum fieri argentum, niſi primò fuerit deſtructum, & corruptum, & nigrum: quia quod eſt melius non poteſt fieri deterius, niſi per ſui corruptionem. Nam generatio vnius eſt corruptio alterius : Ideo qui ſcit aurum conuertere in argentum : ſcit & argentum conuertere in aurum : quoniam ſulphur non vrens album ad argentum, poteſt fieri per maiorem digeſtionem ſulphur rubeum ad aurum : quoniam citrinatio nihil aliud eſt, quàm completa digeſtio : nec albedo aliud eſt, quàm nigredinis ablatio. Calor namque agens in humido, efficit primò nigredinem : & agens in ſicco operatur albedinem : & in albo citrinitatem. Et hoc quidem in calcinatione plumbi attendi poteſt, quod conuertitur in cinerem nigrum: poſtea in album: deinde in nimium citrinum, vel rubeum. Sic ſulphur album vel rubeum, habetur ex vna metallorum materia ad plenum depurata, modo tamen diuerſo digeſta & decocta. Idcirco dicit philoſophus, quòd omni argēto ineſt ſulphur album, ſicut omni auro

inest sulphur rubeum. Sed tale sulphur non inuenitur super terram, vt dicit Auicenna, quòd in istis duobus corporibus existit. Et ideo ista duo corpora subtiliter præparemus vt sulphur & argentum viuum de illa materia habeamus super terram, de qua aurum & argentum efficiebatur sub terra. Ipsa namque corpora lucentia: sunt, quibus insunt radii tingentes, cętera corpora albedine & rubedine vera, secundum quòd ipsa fuerunt præparata. Nam per nostrum magisterium corpus perfectum iuuat, & imperfectum perficit sine admixtione alterius rei extraneæ. Aurum itaque cum sit preciosum, omnibus metallis est tinctura rubedinis tingens, & transformans omne corpus. Argentum verò est tinctura albedinis perfecta albatione tingens cætera corpora. Cum illis namque corporibus, scilicet, sole & luna miscetur Mercurius. & figitur per ipsa maximo ingenio, quod minimè peruenit ad artificem duræ ceruicis.

Quòd vnus est lapis philosophorum. Cap. VI.

Oportet igitur inquisitorem huius scientiæ constantis voluntatis esse in opere. Nemo hoc modo illud præsumat attendere: quoniam in rerum multitudine ars nostra non perficitur: vna enim est. Est enim lapis vnus

viuus, vna medicina, cui nil extranei additur, nec diminuitur, nisi quòd superflua remouentur. Omne enim sulphur, linternum, id est, vulgare, vel butyrum argenti viui est extraneum, eò quòd sui ipsius est destructiuum, vel corruptiuum. Econtrà verò illud non est extraneum, in quo habet ipsum conuerti per magisterium nostrum, scilicet in aurum & argentum. Nihil ergo conuenit rei, nisi quod est ei propinquius, ex sui natura. Non enim generatur ex homine nisi homo, neque ex alijs animalibus nisi similia sibi. Quoniam quodcunque quod generatur, sibi simile consequitur. Vera igitur vtamur natura: quoniam non emendatur, nisi in sua natura, cui nihil alienum iungitur. Nolite ergo introducere, nec puluerem, nec aquã, nec vllam rem: quippe diuersæ naturæ lapidem nostrum nõ emendant, nec intrant in eo, quod non sit ortum ab eo: quoniam si aliqua extranea sibi apponantur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod fieri quæritur. Ex rebus ergo corporalibus maximè conuenientibus in natura, necessariò est medicinam colligere. Vnde oportet, quòd ipsa medicina illis in natura conueniat, & eis in profundo maximè cohæreat: ita quòd diminutum perficere compleat, & etiam quòd Mercurius per minima ante illius fugam misceatur: sed nul-

lum corpus in sua natura manens Mercuriũ coagulat, nec ei firmiter adhæret: nec etiam ipse Mercurius per se medetur infirmis corporibus: quoniam in examinatione separatur ab eis. Nam grossa simplicibus, & simplicia grossis minus bene conueniunt. Subtilioris ergo substantiæ, & liquidioris fusionis necesse est illam medicinam esse, quàm ipsa corpora: & fixionis ac retentionis, quàm sit argentum viuum in sua natura.

Ex quibus extrahitur lapis physicus. Caput VII.

Quæri ergo nõ immeritò potest: vnde hęc nostra maximè posit elici medicina. Quibus respondentes dicimus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam in corporibus, quàm etiam in argento viuo secundum naturam, cum vnius sint reperta naturæ: sed in corporibus quidem difficilius, in ipso verò mercurio viuo propinquius, non autem perfectius. Et illud ideo: quia non est corpus dignius sole, aut purius, aut eius vmbra, scil. Luna, sine quibus nullũ argentum viuũ generatur tingens. Qui verò absq; isto argento tingere nititur, cęcus procedit ad practicã, sicut asinus ad cœnã: nam aurum aureum, argentũ argenteũ tribuit colorẽ. Qui ergo argentũ viuum cũ sole et luna tingere nouit, venit ad ar

canum

canũ, quod dicitur Sulphur album, optimum ad argentũ, quod cum rubeũ efficitur, erit sulphur rubeum optimum ad aurum. Ab illis igĩtur corporibus extrahitur sulphur nimium album & rubeum, cum in ipsis sit purissima sulphuris substantia, ingenio naturę summè deprauata: quod secundum Albertũ clarius est & subtilius: quia in deprauatione ipsius est ars debilior natura, nec consequitur eam, licet multum laboret. Pater enim eius est Sol, Luna mater est: quia ex illis corporibus cum suo sulphure, vel arsenico præparato, nostra elicitur medicina. Ex corporibus similiter Solis elici potest ipsa. Ex solo autem argento viuo facilius & propinquius, & perfectius inuenitur, cum ipsę sit pater omnium istorum luminarium, & omnium liquabilium. ab ipso siquidem omnia sunt: & ideo in ipsum omnia resoluuntur: quoniam natura naturam amplectitur propriam, amicabilius, magisque gaudet cum ea quàm cum extranea. In ipso namque est facilitas extractionis illius subtilis substantię, cum iam in actu habeat substantiam. Relinquitur ergo, medicinam nostram esse purissimam & subtilissimam substãtiam, quæ ex argenti viui materia originem suam ducit, & ex illa creata est. Non est autem materia argenti viui in sua natura, nec in sua substantia tota, sed fuit pars illius. Nõ autem quæ

est nunc, cum lapis noster factus est simpliciter est argentum viuum, licet fuerit pars eius: quoniam ipsum illuminat, & ab adustione defendit & conseruat, quod est causa perfectionis. Igitur cuiuscunque causa tantùm generationis fit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius argenti viui substantia, lapidis preciosi indagatur substantia. Consulo tamen quòd non opereris, nisi cum mercurio & sole ad solem & mercurium, & luna ad lunam: quoniam totum beneficium huius artis consistit in ipsis tantùm.

Quòd impoßibile est, lapidem perfici ex sola metallorum substantia siue materia. Cap. VIII.

Igitur si in prima naturæ materia opus nostrum vellemus incipere, esset longissimum & incomposibile, & etiam magnæ, & quasi infinitæ requirerentur expensæ ad hoc perficiendum. Et cum demum per difficilimum artificium lapis fuerit factus de natura metallorum, tamen opus philosophicum, siue phisicum nondum est inceptum: quippe quia est necessarium, quòd Lapis philosophorum elici possit de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum.

Quo-

Quoniam est necessarium, quòd illud quod est Elixir, magis sit depuratum & digestum, quàm aurum vel argentum, eò quòd ipsum Elixir habet conuertere omnia imperfecta alia perfectione diminuta corpora in aurum vel argentum, quod ipsa minimè perficere possunt: quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta existerent: eò quia non possunt tingere, nisi quantum se extendunt. Et ad hoc fiet operatio in lapide nostro, vt melioretur eius tinctura in eo plus quàm in sua natura, & vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam, compositum ex speciebus limpidis, condimentum, antidotum, medicina, purgamentum omnium corporum purgandorum, & transformandorum in solificum & lunificum verum. Sed moderni operantes, finem credunt operis esse cum incipiunt opus: quoniam tamen in tantum laborauerunt, quòd opus eorum sit de natura metallorum, credunt compleuisse Elixir perfectum. Sed quando faciunt proiectionem, nihil ibi inueniunt: qui operari desistunt, vbi incipere debuissent.

Quid sit opus primum phisicum
Caput. IX.

Opus namq; philosophorũ est dissoluere

lapidem in ſuum Mercurium, vt in primam reducatur materiam. Vnde philoſophus in quarto Meteororum, huius artis ſophiſticos illudit artifices alchimiæ, dicẽs: Species tranſmutari non poſſe: quod quidem ſimiliter verum eſt, niſi vt ſpecies ipſæ (vt poſtea ſubdit) in primam ſuam materiam rediguntur. quæ quidem materia prima eſt argenti viui, cum ipſum ſit elementum omnium ductibilium. Tunc enim in aliam formam quàm prius erant bene permutãtur: non quidem ſpecies, ſed indiuidua ſpecierum, quoniam ipſa indiuidua actionibus ſenſibilibus ſunt ſubiecta, eò quòd in ſe ſunt corruptibilia. Species verò cum ſint vniuerſales, actionibus ſenſibilibus non ſunt ſubiectæ, & ideo non ſunt in ſe corruptibiles. Species igitur argenti, quæ eſt argenteitas, nõ mutatur in ſpeciem auri, quæ eſt aureitas, nec è conuerſo: quia ſpecies verè permutari non poſſunt, ſed indiuidua ſpecierum bene permutantur, cum in primã ſuam materiam rediguntur: quia cum forma iſtius fuerit corrupta, vel illius, vel in primam materiam reſoluta, bene permutatur, & neceſſariò introducitur alia forma: quia corruptio vnius eſt introductio alterius. Et ſcias, quòd nulla materia poteſt ita deſtrui, quin ſub aliqua maneat forma: vnde deſtructa vna forma, immediatè introducitur alia, ad hanc opera-

perationem, vel ad illam diſpoſita. Et ideo dicit philoſophus: Indiges tu qui vis operari quod in ſolutione, & ſublimatione duorum luminarium primò labores, quia primus gradus operationis eſt, vt fiat argentum viuum ex ipſis. Notate ergo verba, ſignate myſteria: quoniam in hoc opere declaratur, quis ſit lapis, cum principium ſui operis ſit diſſolutio ipſius. Oportet igitur ſublimare, figere, & calcinare ipſum, vt ſic demum ſoluatur in argentum viuum, quod philoſophis eſt contrariũ. Vnde etiam dicunt philoſophi: Niſi corpora fiant incorporea, ſiue non corporea, vel volatilia, & è conuerſo, nihil operamini. Verum ergo principium noſtri operis eſt diſſolutio lapidis: quia corpora ſoluta in naturam primam ſpirituum ſunt redacta, niſi quia magis ſunt fixa: quia ſpiritus ſublimatur cum eo. Nam ſolutio corporis fit cum congelatione ſpiritus, & congelatio ſpiritus eſt cum ſolutione corporis: tunc enim miſcetur cum ſpiritibus vel ſpiritu, & fit vnum corpus cum eis, vel cum eo, & nunquam ſeparantur: ſicut nec aqua miſta cum aqua. Quoniam omnia tunc ad ſuam naturam homogeneam primam ſunt redacta. Prima verò homogeneitas metallorum eſt argentum viuum. Cum ergo in ipſa homogeneitate ſoluuntur, inſimul coniunguntur, & nunquam ſeparantur: quoniam

tunc vtrunque agit in suum socium sibi simi-lem. Et ideo dicit Aristoteles, quòd Alchimistæ corpora metallorum verè transmutarē non possunt, nisi prius ipsa redigantur ad suā primam materiam: tunc enim in aliam formam quàm prius erant, bene rediguntur. Quoniam contra hoc non stat ratio: quippe quia destructa vna forma, immediatè introducitur alia, vt patet ex operibus rusticorum, qui de lapidibus faciunt calcem, & de cineribus vitrum. Sic & multò fortius potest sapiens studio suo per magisterium naturale, seu artificium nostrum ista corpora corrumpere, & illis nouam formam introducere: quia intentio nostræ operationis non est aliud, nisi quòd eliciatur, & eligatur purissima substantia Mercurij in istis corporibus: quoniam Elixir consistit in illis tantū, & non in alijs.

Quid sit lapis, & quo indiget in operatione, vt sit Elixir completum. Cap. X.

Hic igitur est lapis noster famosus: quia non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Extrema autem nostri lapididis in primo latere est argentum viuum: in secundo verò est Elixir completum. Media namq; istorum aliqua alijs sunt magis depurata, decocta & digesta: & illa sunt meliora &

operi

operi propinquiora, quod te charisſime igno rare non credo, ſed bene ſcire. Non ergo ob hoc erres: quoniam ſi ſeminauerit homo hæc & metet. Nam ſemen ſuo ſemini correſpondet, & omne arbuſtum, proprium adfert fructum iuxta genus ſuum. Natura quippe eſt ſapiens, ſemper perfici appetens: quoniam in ſe ſemper continet incrementum ſuum. Idcircò dicit Auicenna. Niſi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quòd alchimia nō eſt vera ars. Igitur quamuis lapis noſter hic tam in ſe tincturam materialiter contineat, quàm in corpore tenue creatus à quocunque per ſe motum non haberet, vt ſit Elixir cōpletum, niſi moueatur arte & operatione. Et ideo artes diuerſæ à diuerſis philoſophis ſunt inuentę, vt compleatur per artificium, quod à natura eſt relictum incompletum: quoniá natura prona eſt ad ſui perfectionē. Prudenter ergo & nō caſualiter operare. & ſcias naturas lapidis & fortitudines, & quis lapis, cuius lapidis ſit amicus vel inimicus. Vide quòd agnoſcas quod ipſe fecerit. Et antequam ſcias groſſum, fac gracile, ponderoſum alleuia, aſperū lenifica, durum mollifica, amarum dulcifica, & habebis totum magiſterium. Scias ergo quòd ſuarum operationum aliæ medicinæ auri, quibus conuenit participare argento in aliquibus, & in aliquibus diuer-

ſificare: quoniam in principio ſuæ operatio-
nis opus auri & argenti per omnia conuenit,
in modo verò fermentationis diſcoueniunt:
quoniam fermentum operis argenti argentu
eſt. Fac ergo vnamquamque ſpeciem cum ſua
ſpecie: & vnumquodque genus in ſuo gene-
re: quoniam opus albi ad albificandum, & o-
pus rubei ad rubificandum. Nō ergo miſceas
opus vnius lapidis cum opere alterius lapi-
dis: quoniam vehementer errares ſi ſecus fa-
ceres. Alia quippe corpora poſsibile eſt quòd
ſeparentur, ſed non erunt bona ſicut illa: quip
pe quia medicinam quam non habent, dare
non poſſunt, impoſsibile ſiquidem eſt, non fi-
xum figere, & immundū mundare: quia non
inuenitur in re, quod in ea non fuerit antea:
nec aliquis dare poteſt quod nō habet. Qua-
re licet vti poſsis, vel indiges tu cum non poſ-
ſis habere in iſtis illud quod eſt maioris tem-
perantiæ, & minoris fæcis, ſi indigueris vſu
eorum, oportet primò vt conuertas ea in ſimi
litudinem duorum corporum perfectorum:
quod nunquā fiet, niſi ſol & luna in vno cor-
pore coniuncta proijciātur deſuper ipſa: quip
pe quia mercurius cum ſit de ſua natura con-
uerſiuus, fit vnumquodq; cum ſingulis quos
amplectitur ex planetis. Si iungatur cū plum
bo, plumbum erit: ſi cum ferro, ferrum erit:
& ſi cum alijs corporibus erit conſimile eis.

Si au-

Si autem cum istis duobus iungatur radijs fit Elixir perfectum. Non ergo operandum est, nisi de ista nobili materia: quia non fiunt res aliqua ratione, nisi secundum eorum naturam. Quicunq; ergo quærit à natura quod in ipsa non est, fatuitas est & perditio laboris. Non comedas ergo de filio cuius mater menstruum patitur. Quem si comedis leprosus, & tu, & opus tuum: sed frustum comede de carne pingui, & habebis aurum & argentum quantum volueris. Et non quæras à natura quod in ipsa non est: quoniam fatigares animam tuá in vanum. Hęc extracta sunt à Morieno doctore veracique philosopho. Nihil reputans inde lucrum si ita faceres; sed bene facias vngendum de Sulphure & lanqueto: quoniam res, cuius caput est rubeum, pedes albi, oculi verò nigri est, magisterium. Intellige quod dico: quoniam omnia verè sunt verissima: qualia nunquam philosophus aliquis tradidit meliora.

Explicit liber Primus.

CAPITA LIbri Secundi.

De redu-

De inuestigatione perfecta lapidis phisici.

Caput I.

MAnifestũ est ergo per operationẽ medicinę esse operationẽ naturę, ipsamq; medicinam esse eandẽ naturam: eo quod ipsa medicina solùm est composita ex natura. Certum quippe est, omnem rem esse de eo, in quod resoluitur. nam gelu conuertitur in aquam calore mediante. Clarum est ergo, aquam ipsam prius fuisse, quàm ipsum gelu. Sic omnis lapis noster resoluitur in argentum viuum per magisterium nostrum: ergo prius ipse fuit argentum viuum. Modus autem conuertendi ipsum argentum viuum est conuersio naturarum in suam primã radicem: naturã namq; cõuertere, est elemẽta

circulariter rotare: ſunt autem elementa
aptitudine ſua ad inuicem conuerſiua. & i
eò generantur & corrumpuntur, & ad inu
cem alterantur. Conuerre ergo elementa,
quod quæris inuenies: quia noſtra operat
non eſt niſi naturarum mutatio, & eorum
lementorum frigidi cum calido, humidi cu
ſicco amicabilis commixtio. Veruntame
non conuertitur ſiccum in humidum, ni
prius fuerit frigidum, id eſt aqua: nec frig
dum conuertitur in calidum, niſi prius fuer
humidum: namque tranſitus non fit ab ex
tremis niſi per medium. Terra non conuert
tur in aerem, niſi prius vertatur in aquam
Aer quippe & aqua ſunt elementa media: i
gnis & terra ſunt elementa extrema: aer ver
eſt iuxta ignem, ſicut terra iuxta aquam: &
ideò quia aqua contrariatur igni, & terra aë
ri: quia aqua frigida eſt & humida, & ignis ca
lidus & ſiccus: terra verò frigida & ſicca, ae
autem calidus & humidus eſt. Et ſic aqua &
aer conueniunt in humiditate, ignis & terra
in ſiccitate: & ideò vnum in aliud conuerti-
tur: & ſimiliter ad inuicem, ideo immediatè
conuertuntur, ac tardius ab inuicem ſepa-
rantur. Econtrà autem aer & terra, ignis & a-
qua ad inuicem non conuertuntur, niſi ignis
in aerem, & terra in aquam prius conuertan
tur. Si ergo ſiccum conuertitur in frigidum,
& fri-

& frigidum in humidum, ac humidum in calidum, & calidum in ſiccum: tunc habebis totum magiſterium. Modi verò regiminis ad inuicem conuertentes, ſunt quatuor principales, ſcilicet, ſoluere, abluere, reducere & figere. Soluere groſſum in ſimplũ & ſubtiliare: abluere, obſcurum in lucidum: reducere humidum in ſiccum: figere volatile ſupra corpus fixum. Soluere, eſt diuidere corpora & materiã, vel naturam primam facere. Abluere, eſt inhumare, diſtillare & calcinare. Reducere, eſt incerare, impinguare vel imprægnare, ſubtiliare: figere & deſponſare, reſoluere & coagulare. Per primum mutatur natura interius, per ſecundum exterius, per tertium ſuperius, per quartum inferius.

De primo lapidis regimine.
Cap. II.

Lapidem ſiccum, groſſum diſſoluere in argentum viuum, vt in ſuam reducatur materiam primam. Et hoc totum ſolum fit per argentum viuum, eò quòd ipſum ſolum habet ſolem & lunam ad ſuam materiam, vel materiam primam redigere. Sed quia argentum viuum habet in ſe fœculentiam terream & aduſtibilem abſque inflammatione & aqueitatis ſubſtantia, neceſſe eſt ſuperflua demere, & ab-

ſentia implere vel ſupplere, ſi plenam medicinam volumus facere, vel trahere. Terrenam aũt feculentiam oportet omnino per ſublimationem demere, ne humidum in proiectione creat calorem & aqueitatẽ ipſius. Simili modo fugitiuam oportet quo ad medicinã illius ſubſtantiam ſaluare, de cuius proprietate eſt mundare, & ab aduſtione defendere, & etiam figere, ac fixum facere. Ideoq; contingit ex ipſius medicinæ diuerſitate, ſecundum eius diuerſam deprauationem, quandoq; creari Saturnum ex illa, quandoq; Iouem, quandoque Venerem, quandoque verò Martem, quod ex impuritate neceſſe eſt euenire, vel accidere.

Quomodo depuratur Mercurius, & purgatur.
Caput III.

Ingenium igitur ipſius terreæ ſubſtantiæ ſuperfluæ remotionis, eſt ipſum ſemel vel bis ſublimare à vitro & ſale, donec ipſius albiſsima ſumatur ſubſtantia. Cum verò albiſsima aſcenderit, proijce in feruenti aqua, donec redeat in argentum viuũ. Pòſt tolle ab eo aquã, & operare cum eo: quoniam non eſt bonum operari cum ipſo, niſi prius hoc modo purgetur. Vnde dicit Auicenna: Primum quo-

que

que facere incipere est, quòd sublimetur Mercurius: postea solue eum vt redeat in primam materiam suam, & sublima totum. Tunc in hoc mercurio mundo mitte corpora munda, æquali lance librata: veruntamē non misceas corpus album cum rubeo, nec corpus rubeū cum albo: sed vnumquodque seorsum dissolues in partem: quoniam aqua alba est ad albificandum, aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas aquam vnius lapidis cum aqua alterius, aut cum alio lapide: quoniam vehementer errares & excæcaberis, si secus feceris. Ab hinc vice post vicem contere & imbibe, & coque in balneo Mariæ: pòst distilla per filtrum quousque transeat ipsum: collige tamen ad partem supereminens nigrum: quoniam illud est oleum, ac verum dissolutionis signum: quia quod est solutum, peruenit ad sublimitatis finem, vnde separatur ab inferioribus, ascendens sursum, & petens altiora loca, vt corpus aureum. Custodi autem ipsum cautè, ne euolet in fumum, & quod facis in albo, facias etiam in rubeo: quoniam hæc medicina in essentia est vna, & in modo agēdi similiter vna: est tamē in rubea additamentum citrini coloris: quia sulphuris fixi substantia mūdissima efficitur. Differentia tamē inter solarē & lunarem medicinā: eo quod hæc

quidē illud continet, illa verò non: quoniam indiget mundissimo sulphure albo, sicut hæc indiget rubeo. Sufficiunt hæc duo corpora, eò quòd assimilantur quæsito, vel illi quod quæris. Sed indiges quòd in solutione, sublimatione, & subtiliatione eorū labores. Sunt enim fortia, & indigent præparatione longinqua & operatione cōtinua, vt primò calcinentur, & postea soluantur: quoniam cum calcinata fuerint, facilius soluuntur: eò quia calor ignis penetrans partes corporis, facit aquam ingredi post ipsum: & sic est magis solutionis susceptiuum. Veruntamen si calcinaueris corpus grossum, quod etiā dissolutiuum est, pone ad partem, & quod remanet in filtro, accipias cautè ipsum, ne perdatur in fumum, & pereat magisterium. Idcirco cum istud graue sit perficere & difficile, expedit corpora soluere per aquam solùm, id est, per argentum viuum sine calcinatione: quoniam istud est securius, licet in operatione sit tardius. Esto ergo longanimis, & non festinanter extrahas tincturam, nec festinanter aut velociter quæras perficere: quia primus error in hac arte est festinatio: quia comburit omnia, & ad remotum perducit. Nam ignem si multum feceris, in principio mixtionis eius eueniet in tincturis detrimentū: quoniā cōburuntur medicinæ per nimias caliditates. vnde versus:

Dissipa

Dißipa rem captam prius per partem ſatis aptam,
Leuiter extractam ſic maſſam contere factam.
Hæc non feſtinè, ſed temporis ordine ſine,
Albumen urinæ diſponit membra ruinæ.

Patienter igitur ſuſtine, & contere, & coque, reitera, & non tædeat te hoc ipſum reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollifican tur. Et quantò magis teres, tantò magis mollificas: & quantò magis mollificas, tanto magis partes groſſas ſubtilias, donec vniantur, & ab inuicem non diuidantur: quoniam ſpiritus cum corpore tunc inſpiſſantur, & omnia quæ impaſtantur, diſſoluuntur, & impaſtatio fit cum nimia trituratione & aſſatione. Nam per contritionem, & incerationem, ac aſſationem diuidũtur partes ligatæ viſcoſitate aquę, quæ viſcoſitas eſt in corporibus. Corpora verò ſoluta ad naturam ſpiritus ſunt redacta, & nunquam ſeparantur, ſicut nec aqua miſta aquæ: quippe, quia natura lætatur; quoniam ſponſa cum ſponſo copulatur: quæ verò non diſſoluuntur, non habent partes ſubtiles, niſi mollifices. Ideo chariſsime indiges, quòd in diſſolutione lapidis labores, ſcil. partes ſuas priores diſgregas ab ipſis, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuiorib. perficiatur.

De inhumatione lapidis. Cap. IIII.

Lapide autem diſſoluto, accipe totũ, & po-

ne super calorem temperatum, vt putrefiat & digeratur melius, videlicet per mensem philosophorum, id est, per triginta dies: quoniam adustio in animalibus per inhumationem tollitur, & decoctionem. Decoquas ergo completè, vt ebulliant omnia leui igne, & in suam materiam primam redeant, & sint argentum viuum. Hoc autem habito soluitur illa authoritas Aristotelis in quarto Meteororum: Sciant artifices Alchimistæ: Species rerum transmutari non posse, quod quidem verum est, nisi prius, vt subditur, in suam primam reducantur materiam. Tunc autem in aliam formam quàm prius erant, bene permutantur. non quidem species, sed indiuidua specierum permutantur: quoniam sunt corruptibilia ipsa, & actionibus sensibilibus subiecta. Materia nanque nullo modo potest ista destrui, quin semper maneat sub aliqua forma. Vnde soluta prima corporis forma in Mercurio, immediatè introducitur noua forma, corrupta ipsorum forma. quæ quidem forma est in colore nigra, in odore fœtida, & in tactu subtilis & discontinuata: & hoc est signum perfectæ dissolutionis corporum: quia calor agens in humido primò generat nigredinem. quæ quidem nigredo est caput corui: sed est principium operis nostri, quod est dissoluere lapidem nostrum Mercu-

in Mercurium, vel in aquam mercurialẽ. Modo habes primum regimen operis.

De recapitulatione primi regiminis. Caput V.

Modò dicam breuiter totum dissolutionis modum. Sublima ergo primò Mercurium, & deinde soluas ipsum: hinc incorpora ipsum, cum terra lota & igne, & pariter decoque, quousque redeant in suam primam materiam. Et hoc ideo fit, vt habeamus sulphur & Mercurium de illa materia, de qua aurum & argentum efficiebantur subtus terram: quia si verum sulphur fuerit & argentum viuum, bene possumus ex ipsis aurum & argentum facere. Hoc autem magisterium non est nisi pro diuitibus, & pro mundi altioribus. Et qui habet ipsum, habet thesaurum sempiternum. In ipso ergo tria sunt inquirenda, puta subtile ingenium artificis, opera manuum & arbitrium. Quod quidem requirit diuitias, sapientia, & libros.

De secundo regimine quod est abluere. Cap. VI.

Secundum aũt lapidis regimen est ablue.

re nigrum corruptum & fœtidum, vt ſit nimis lucidum, clarum, & à ſordibus vacuum. Quod quidem fieri nullatenus conuenit ſine elementorum diuiſione & aquarum diſtillatione, & lapidis diſſolutione: quia elementorum duo ſunt lapidea, & duo ſunt aquatica. Lapidea autem ſunt ignis & terra: quia ſunt ſicca. Aquatica verò ſunt aer & aqua: quia ſunt humida. Ignis ergo comedit illud quod in exterioribus exiſtit: quoniam comedit, & vaſtat & deuaſtat ſordes aquarum per diſtillationem, & ſubtiliat eas per aeris leuificationem. Comminuit etiam groſsitudinem lapidis per calcinationem, & deuorat eorum ſulphureitatis ſalſedinem. Et ideo lapis noſter in quatuor elementa diuiditur, vt magis ſubtilietur, & vt magis à ſordibus depuretur, & poſtea firmius coniungatur. Sed namque fuit aliquid natum, vel creſcens, nec animatũ, niſi poſt putrefactionem. Ideo putrefiunt, v magis digeſta melius ſeparentur. Quippe, quia ſi putrefactum non fuerit, fundi non poterit, nec ſoluetur, & ſi ſolutum non fuerit ad nihilum redigetur.

De diuiſione lapidis per quatuor elementa. Cap. VII.

Accipe ergo lapidem ſic corruptum, & diuide

uide ipsum per quatuor elementa per distillationem. Primò per leuem ignem æqualiter continuatum. Et recipe suam aquam: deinde paulatim vigora ignem, donec receperit aere igne mixtum. Quod verò remanet in fundo combustum, est terra nigra & sicca. Et scio quòd distillatio aquæ habet fieri in balneo mediante eo, quòd subtiliores lapidis partes sine calore, ad naturam simplicis aqueitatis approximantes, per eam distillabuntur. Aer verò & ignis per cineres distillantur, eo quòd per ipsum cùm ignitionem sustineant, contingit calores, & grossiores terreas partes sorsum eleuari. Subtilior ergo separatio per aquam, cum non substineat ignitionem quæ per cinerem elicitur. Istò ergo modo diuides quatuor elementa, eo quòd oportet extrahi de sua substantia humida, & non ex alia, quòd in eis est maior tinctura. De terra verò non cures cuius sit substantiæ, dùm tamen fuerit alba & fixa substantia. Terra desiccat & figit: aqua verò mundificat & abluit: aer verò & ignis tingunt & fluere faciunt. Ideo oportet quòd sit aqua multa, & aer multus: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta multitudò aeris erit. Studeas ergò charissi me in omnibus operibus tuis Mercurium superar in commixtione, vt satis habeas de aere: quo

niam ſi per ipſum ſolum perficere poteris, precioſiſsimæ perfectionis naturæ vincentis indagator eris. Veruntamen firmiter teneas, quòd omnium capitulorum huius precioſiſsimæ artis, non excedit precium ipſarum medicinarum expenſione quinquaginta argenteos ex prima operatione computando. Oportet tamen ipſam Medicinam diutius aſſari ſuper ignem, & nutriri puer in vberibus.

De ablutione aquæ.
Cap. VIII.

Cum autem habueris elementa, vt dictum eſt, diuiſa, ablue ea, ſcilicet, aquam & aerem ſepties diſtillando: ignem verò & terram fortiter calcinando, aquam tamen & aerem ſeparatim deſtilles: quoniam aer eſt melior quàm aqua, licet ipſa aqua abluet & dealbet terram, facienſque matrimonium tincturarum: ac aer tingit terram & infundit animam, & facit eam ſenſibilem: vnde oportet, quòd aer & aqua ſint à ſordibus mundata, & ab aduſtione tuta, donec ſumatur eorum tinctura: quoniam ſi comburantur effectu priuantur, niſi poſtea in fine coquantur. Iccirco inhumatio in fimo interpoſita inter diſtillationes multum iuuat, vt ad perfectæ ablutio-

lutionis ſignum melius deueniatur. Quod quidem ſignum eſt ſplendor & criſtallina ſerenitas abſque fecibus, niſi fortè albis. Feces verò aqua, quas facies in omne ablutione, id eſt, diſtillatione vice poſt vicem ad partem ſepara, & repone in terra nigra ſuperius collecta. Aqua verò ſepties diſtillata ſerua eam ad partem: quoniam ipſa eſt Mercurius philoſophorum ſolutiuus faciens matrimonium, & aqua vitæ abluens Latonem. & ſicut feciſti de alba aqua, ſic facies de rubea: quoniam vnum & eundem modum habent ablutionis, & conſimilem effectum, niſi quòd aqua alba eſt ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo miſceas vnam cum alia: quoniam errabis ſi ſecus feceris.

De ablutione aeris. Cap. IX.

Ab hinc autem diuide aerem ab igne per diſtillationem: quoniam quòd diſtillatum eſt, eſt aer puriſsimus: quod verò remanet in fundo, eſt ignis ſiccus. Conſidera ergo quę dixi, vt opereris lapidē humidum, & aquam & terrā ſolûm, & vt vtaris lapide ſicco ad ignē & aerē tantū. Aer ſanè eſt oleū, & tinctura, et au

rum, & anima philoſophorum, & vnguẽtum, quo totum perficitur magiſterium. Intelligẽ ergo quòd ignis cum aere diſtillatur, quia conueniunt in caſualitate, & non cum aqua, eo quòd aqua refug t ignem: quia contrariantur ad inuicem. ier ergo diſtillatur cum igne: quia ipſa eſt aqua tincta, & eius tinctura eſt ignis: quoniam corpus eſt aer ſpiritus ignem deferens. Si ergo lapidem miſcueris cum igne, ſtatim erit rubeus, & ſemper diligent ſe Quodcunque ergo volueris rubificare, rubificà cum igne lapidis, & erit rubeum ſemper.

Quomodo ab omni re extrahitur oleum. Cap. X.

Pone ergo ſuper ſubſtantiam corporis, cuius oleum extrahere volueris puriſsimi *Mercurij*, tantùm quod ſuperueniat quatuor digitis, vel plus; quod melius eſt: deinde accende ſub eo ignem lentum, donec videris eius oleum, i. aerem paulatim aſcendere, ſeu eleuari ſuper ☿; collige eum cautè; & ſerua ſeroſum. Si ergo minuatur mercurius, adde aliũ mercurium mundum, & clauſulá, & repone ad coquendum: continuè hoc facias, donec ſumas eius oleum; & nihil remaneat in ſo lutum;

lutum. Diſtilla ergo totum per alembicum ſe ptics: quia ablutio eiuſdem eſt eadem, ſicut ablutio aquæ. Quod quidem inhumando & diſtillando humiditatem debebit fieri, quouſque deuenerit ad criſtallinam ſerenitatẽ abſque fęcibus, niſi fortè album: cuius ſigna ſunt gutta ſpiſsior, abſcolor, intẽſior, & leuitas aerea ita: quòd ſi ipſum prædictæ aquæ miſcueris, natabit ſuperius. Aerem verò ſic ablutum ſerua ſeorſum: quoniam eſt oleum, tinctura, & aurum, anima & vnguentum philoſophorum, quod colorat & tingit, & figit; & fluere facit. tingit omnem laminam in eo ter extinctam, in aurum vel argẽtum, ſecundum quòd ipſum vel album erit vel rubeum. Non ergo miſceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerſo: quoniam oleum albi ad albificandum, rubeum ad rubificandum. Idcirco ſi illorum corporum oleum multum fuerit, multa erit tinctura: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit olei multitudo.

Quæ differentia eſt inter aquam & oleum.

Caput XI.

Differentia eſt inter tincturam aquæ & olei: quia abluit tantùm & mundat, oleum ve-

rò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea: & quãdo desiccatur pannus, mundatur ab ea, & recedit aqua, & permanet in statu, & in colore suo in quo prius erat, nisi quia est magis mundus. E contrà est in oleo, qui si intingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis vel aereum, nisi ex toto destruatur, nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per ablutionem, & ignis desiccationem. Aqua aũt est spiritus extrahens hanc animam à corporibus: cùm verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu: quia spiritus locus est eius. Anima ergo est tinctura soluta in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum. Deinde recedit aqua per desiccationem, et remanet tinctura in panno fixa propter oleaginositatẽ. Si ergo est de aqua spiritus, est in quo portatur tinctura aeris, quæ cum reducitur super terram albam foliatã, statim siccatur aqua spiritualis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aeris. Spiritus igitur retinet animã, sicut anima retinet corpus: quoniã anima non moratur in corpore, nisi mediante spiritu. Cũ verò cõiunguntur, nunquã separantur: quia spiritus retinet animam, sicut anima retinet terrã. Vnde pręcepit Hermes, animas venari in lapidibus:

est e-

est enim mansio earum in ipsis. Non ergo sis in venando piger vel lentus, præcauens ne fugiant à te. Si aũt fugiant, nõ accipias eas cum falcone. Sunt autem retentiuæ fugitiuorum. Cum eis ergo est coagulatio nostra: quoniam retienet fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam, quoniam ipsa retinet eam. Quoniam cum ascenderit à terra in cœlum, iterumque descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum. Non tamen com misceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso.

De ablutione ignis & terræ. *Cap. XII.*

Olei verò feces quas fecerit, collige omni vice, & repone cum igne: quoniam sunt ignis sic nigredinẽ tenentes id est rubedinẽ, quas oportet cum aqua prima terere, & suauiter cõburere, donec fiat puluis omnino priuatus ab aëris humiditate. Sic enim oportet feces, etiã aquam cum terra coniungere, igne accẽso fortiter calcinare, quousque sit subalba humiditate vacua. Calcina ergo ignem cum igne, & terra quousque fiat munda & nigredine priuata. Quod autem ascenderit ab igne, illud est oleum rubeum: quod verò à terra, est albũ preciosum: quippe quia oleum quod tardius à corporibus separatur, preciosius habetur.

Consequere ergo omnia tempore suo, partem à parte, & serua vnumquodque eorum.

De recapitulatione secundi regiminis. Caput XIII.

Oportet ergo te Platonem pro posse tuo separationem elementorum exercere, aquam & aerem abluere per destillationẽ, & terram comburere per calcinationem, quousq; non remaneat aliquid in corpore de anima, nisi quod non sentiatur in operatione, cuius signum erit cum nihil à corpore euaporabitur, si de eo parum laminæ ignitæ fuerit superpositum, tunc sanè erit appropriatum. Nomine spiritus, subtile, purum & appropriatum: nomine corpus, subalbum & siccum. Quippe in nulla nostra operatione est necessaria aqua, nisi candida: nec oleum, nisi album vel subcitrinum: nec ignis, nisi rubeus: nec terra, nisi pallida sit vel subalba. Si autem ita præparaueris elementa, erit terra habilis ad soluendũ, aqua efficax ad digerendum: & oleum in quo portatur ignis superabundás ad tingendum. Si verò elemẽta talia non habueris, est signũ erroris. Ergo corrige errorem tuum, quia propinquior est operatio, præparatio in eo, quá in opere nouo incipere. Elementa ergo ablu-

ta in vase sigillato singulariter reserua, & maximè oleum: quia cōsumit ipsum aer propter naturæ suæ vicinitatem: & scribe super totum sic;

De tertio regimine, quod est reducere.
Caput XIIII.

Tertium regimen lapidis est reducere aquam humidam super terram siccam, vt recuperet perditam humiditatem: sed cum terra sit ex duobus corporibus, & duo elemēta sint sicca, dura & lapidea, ignis supple & terra in siccitate concordant, insimul sunt præparanda: quoniam vnam habent præparationem. Coniunge ergo grossitiē ignis cum terra post aeris abstractionem, & præpara insimul propter temporis abbreuiationem, & etiam vt bona sit eorum commixtio, & non cōfundatur præparatio, & vnus aliū bene tingat, & ne vrantur super ignis pugnam: vnde præparare eos insimul, est magis saluum magisq́; propinquum: eorum autem præparatio est, vt eorum maiorem reciperent humiditatem. Corpus namq; calcinatū est discontinuatum, eò quòd ab aqueo est omnino priuatum. Vnde cum nudum sit & vacuum, & multum sitiens, ebibit suum humidum aqueum.

De modo reducendi aquam super terram.
Caput XV.

Infunde ergo primò aquam per vices conterendo, & pòſt leuiter calcinando, quouſque ipſa terra biberit de ſua aqua quinquageſimã partem ſui, ſciens quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòſt maiori. ſic eſt videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram, paulatim imbibe cum aqua de octo in octo dies, decoque in fimo, & poſtea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quoniam terra fructum non gerit abſque frequenti irrigatione. Et ſi trituratio non fuerit bona, donec aqua fiat vnum cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo ſuſpendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & aſſatione, donec aqua fiat ſicca & deſiccata à terra alba: quoniam exiccatio cum forti trituratione & aſſatione terram facit albam. Caueas tamen ne imbibas terram niſi paulatim & paulatim cum longa trituratione, ſupple poſt exiccationem terræ. Deinde eſt pondus in hoc vbique notandum, ne nimia ſiccitas, aut ſuperfluus humor adminiſtrando corrumpant; vt videlicet tantum aſſando decoquas, quantum

quantum dissoluendo adiecit, & imbibendo dissoluas, quantum assando deficit. Ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam temperatè, neque multum videlicet, neque parum: quia si multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: si verò parùm, comburetur in fauillam: quare suauiter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis. Decoques in fimo & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partem sui. Et nota, quòd post imbibitionem debet humari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum: quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec sit completum. Studeas ergo cum in omni opere fueris, omnia signa quæ in qualibet apparent, in mente tua recordare, & eorum causas inuestigare. Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus. Cum terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigra completa. Qualibet igitur vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinem, ita agens in sicco, generat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iteratò: quoniam azot & ignis latonem abluũt, obscuritaté ab eo auferunt. Ná præparatio sua

ſemper fit cū aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra: & quantò magis fuerit ablutа terra, tantò magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis, cum forti cōtritione & frequenti aſſatione aqueitatis Mercucurij, maior deletur pars, ſcilicet aqueitatis, cuius reſiduum per ſublimationis reiterationem ſimiliter remouetur.

De modo ſublimandi & albificandi terram, ex recapitulatione totius magiſterij.

Caput XVI.

Cum autem terra exhauſerit de aqua quinquageſimā ſui partem, cito illam ſublima fortiori igne quo poteris, donec aſcendat ſurſum ad modum albiſsimi pulueris. Cum autem videris terram ſicut nix albiſsimā, & quaſi puluerem mortuum aluthel ſpondilibus, & ad latera adhærere, tunc ſuper eū reitera ſublimationem ſine fæcibus inferius remanentibus: quoniam adhæreret pars illius fixa, & fixaretur cum fęcibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus poſſet ſeparari ab eis. Puluis autem aſcendens à fecibus ſuperius, eſt cinis à cinere & à terra extractus, ſublimatus, honoratus. Quod verò remanet inferius, eſt cinis cinerum, cinis inferior, vituperatus, da-

mnatus

mnatus, fex, & sicut scoria. Fac ergo agnitionem inter clarum & limpidũ eius, quoniam cum albissimum vt nix ascenderit, completum erit. Colliges ergo eum cautè, ne euolet in fumum, quoniam ipsum est quæsitum bonum. Terra alba foliata congelans congelandum, & mundificans arsenicũ. Et sulphur album, quod Aristoteles dicit, quòd est res optima, quá recipere possunt Alchimistæ, vt de ea faciant argentũ. Operare ergo cum ea ad lunam: quoniam est completũ. Et hoc quidem modo perficietur sulphur album non vrens.

Quomodo sulphur album fit rubeum. Caput XVII.

Igitur si ad aurum volueris sulphur rubeũ, dissolue sulphur album superius collectũ in aquam rubeam per contritionem & imbibitionem, & bonam decoctionem dissolutum, congela in lapidem coagulatum. Dissolue iterum in aquam rubeam; dissolue & sublima totum per ignem fortissimum. Modus namque artificis opus deaurat, dirigit & coaptat quodcunque in similitudinem pulueris. Ascendẽs sursum est sulphur albissimum: quod verò remanet in fundo deorsum, est sulphur rubeum, tinctum, vt Scarlatta. Et istud est secundum Aristotelem sulphur optimum non

vrens, rubeum & clarum, & ex eo faciunt Alchimistæ aurum. Hoc autem argentum viuum conuertet per artificium secundum Aristotelem in verissimum aurum. Ex his igitur manifestè relucet, philosophos verum dixisse, quod stultis videtur impossibile, scilicet quòd vnus est lapis, medicina vna, dispositio vna, opus vnum, ac vas vnum, ad album sulphur & rubeum simul & semel faciendum. Videntes ergo omnes huius artis inuestigatores dictam albedinem in vase apparentem, mirati sunt stare rubedinem in illa albedine occultam: & tunc non oportet illã rubedinem extrahere, verùm & coquere quousque totum fiat rubeum. Sic ergo de mane quando video quòd vrina mea est alba, indigesta, statim cognosco quòd parum dormiui, & repono me in lecto: somno verò recepto vrina citrinarur: quia citrinatio non est nisi completa digestio. Hæc verò est verissima compositio albi & rubei sulphuris non vrentis, quo per regimen quartum completur Elixir perfectum ad omne diminutum perficiendum in solificum & lunificum verum.

De recapitulatione tertij regiminis cum sublimatur terra.
Cap. XVIII.

Nullus debet sublimare terram ad opus sophi-

ſophiſticum: ſed debet ſublimare ad Elixir noſtrum perfectum: & illa quæ ſublimantur, duobus modis ſublimantur: aut per ſe, quia ſpiritus ſunt: aut cum alijs, quia ſe incorporant cum ſpiritibus. Mercurius enim cum ſit ſpiritus, ſublimatur per ſe. Terra verò noſtra cum ſit calx, non ſublimatur, niſi quia ſe incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem & imbibe Mercurium, & decoque donec fiat corpus vnum. Et non tædeat te, hoc ipſum multoties iterare: quia corpus, niſi cũ Mercurio ſit incorporatum, non aſcendet ſurſum. Ideo neceſſe eſt, vt quantum poteris naturam ſuam ſubtilies: & cum Mercurius fortiter piſtes, quouſque fiat vnum: ſublimationem non facimus, niſi vt reducantur corpora ad ſubtilem materiam, ſcilicet, vt ſint ſpiritus, & quòd corpus ſit leue ad regendum in omnes res, ſiue in ſolem, ſiue in lunam. Et hanc ſublimationem facimus, vt corpora redigantur in ſuam primam materiam, ſcilicet in Mercurium & ſulphur. Fecimus ergo hanc ſublimationem tribus de cauſis. Vna eſt: quia corpus fit ſpiritus de ſubtili materia & natura: ſecunda eſt, quòd Mercurius ſe bene incorporet cum calce: tertia eſt, quòd totum ſumat colorem album & rubeum. Iccirco quando ſcilicet calx ſublimatur ad Lunam, debet eſſe alba, &

& Mercurius similiter albus: & calx quando sublimatur ad solem, debet esse rubea, & Mercurius similiter rubeus, igne calefactus: & debet esse puluis inceratus: quia non bene operatur aliquis ad solem, nec ad lunam, nisi tali modo. & cum Mercurius quem sublimas ad lunam, non commisceas vllam rem: quia solis calor non intrat ad lunam, nec de luna ad solem. Non mittas ergo Mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: sed pone vnamquamque speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima totum: & non misceas illud quod remanet deorsum, cũ illo quod descendit sursum: sed pone vnumquodque ad partem: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per mercurialem incorporamentum, donec ascenderit totum: alioquin non ponas ipsum in magisterium. Alembicum in quo sublimas mercurium, sit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi sit amplum, quòd possit mercurius ascendere liberius. Alembicum verò cũ cucurbita debet iungi ita, quòd mercurius non possit exire: quia non sublimatur mercurius nisi per fumositatem aeris. Ideo si locũ inueniret apertum, euolaret in fumũ, & deperiret magisterium. Vide ergo quod diximus, vide: quoniam omnia verba necessaria sunt, & laude digna. Hæc ergo sufficiant

ciant ad complementum sulphuris albi & rubei.

De quarto regimine quod est figere, & fermentum aliàs fixum, est necessarium ad figendum.
Cap. XIX.

Quartum verò lapidis regimen est figere album sulphur & rubeum supra corpus fixum, scilicet vt sulphur album figatur super argentum: sulphur verò rubeum figatur super aurum: quia secundum Pythagoram, qui argentum viuum à corporibus extractum non coagulat in sulphur album patiens ignē, nullam viam exigit ad albedinem: qui verò dictum argentum viuum non coagulat in sulphur rubeum patiens ignem, nullam viā exigit ad rubedinem. Non ergo fatiges corpus tantū in huiusmodi rebus altis, ad quas peruenire non potes, vbi ista facere ignoras: quoniam in deuio erras. Prudenter ergo & non casualiter operare: quoniam sine fermento nec exibit sol, nec luna, sed aliud quod nō permanet in essentia in cura naturæ, nisi occultaueris ipsum in corpore quod præparasti ab initio, scilicet solem & lunam. Coniunge ergo ipsum cum eo, vt generet sibi similem, & fiat Elixir id quod componis. Cum

autem coniunctum fuerit cum ſuo corpore, non deſinit in aliud agere quouſque conuertat totum. Iccirco quando vis fermentare, miſce ſulphur cum corpore, vt totum ſit fermentum: quoniam fermentum rediget ſulphur noſtrum ad ſuam naturam, colorem & ſaporem, & per omnem modum. Quare fermentum ad album erit album, & fermentum ad rubeum, erit rubeum: quod patet, quia ſi poſueris fermentum argenti, cum ſulphure auri, rediget ad ſuam naturam: ſed non ad ſuum colorem. Similiter ſi poſueris fermentum auri cum ſulphure argenti, conuertet ipſum non ad ſuam naturam, ſed ad ſuum colorem, & econuerſo. Non ergo miſceas fermentum vnius ſulphuris cum ſulphure alterius: quoniam fermentum auri aurum eſt: argenti verò, argentum. Et nota quòd non ſunt alia fermenta ſuper terram: quia nunquam figit quòd nunquam fixum eſt, nec fuit.

Quòd pondus fermenti debet excedere pondus ſulphuris, vel eſſe equale.

Caput XX.

Iccirco in omni fermento debet notari pondus

pondus vtriusque, vt summa volatilis sulphuris, non superet summam sui corporis. alioquin ligamentum sponsalitij, verteretur in spiritus fugam non fixi. Vnde dicit Plato: Si purum sulphur proijciatur supra multitudinem corporis, ita vt super habeat potentiam: conuertit ipsum citò in puluerem, cuius color erit sicut corporis, super quod proijcitur spiritus, scilicet auri vel argenti. Dicam ergo inferius pondera omnium: sed quia sulphura non possunt ingredi corpora nisi mediante aqua, cum qua faciat medium inter sulphur & fermentum in omni dispositione. Primò pones, vt dicit Auicenna, terram: quoniam ipsa est iuxta fermentum. Secundò pones aquam. Tertiò pones aerem: quoniam est iuxta aquam. Quartò pones ignem: quoniam est iuxta aerem. Veruntamem non ponas ignem in Elixir ad album: quoniam Elixir ad album tribus completur elementis in quibus non est ignis: rubeum verò omnibus quatuor vitur rotis. Aperi ergo & claude: solue & nola ab his, & desicca: quoniam aqua est medium coniungendi tincturas illorum, scilicet olei, aeris & ignis. Dico ego nunc verbum philosophicum: Si prius mittas oleum, mortifica tamen in terra: quoniam aqua intra

ret. Si autem posueris: postea oleum stabit super aquam: si verò posueris aquam, & postea terram, erit aqua ponderosior quàm terra. Tinge ergo aquã cum terra vt ei adhæreat. Si vnum de quatuor occidisti, omnes sunt mortui. Si vnus habeat de anima plus quàm alius, nil valet. Appropria ergo fermentum quod est anima ante fermentationem, vt sit puluis calcinatus, solutus, & induratus: quoniam si bene non proparas fermentum, nil valet tuum magisterium.

Quæ sunt vtilitates magisteriorum. Caput XXI.

Si non diuidis lapidẽ per quatuor elementa, non potest coniungi cũ corpore. Et si non misceas de ipso corpore cum eo, super quoduis facere proiectionẽ in Elixir, non colorabitur corpus super quod debet proijci, sicut decet. Et si non sublimas totum quod mittis in Elixir, erit aurum & argentum actu: etsi non præparas corpus tuum non sustinebit ignẽ. Et si non caueas tibi in inducendo & mollificando, non erit habile aurum & argentum ad operandum. Iccirco calx quæ mittitur in Elixir, erit sublimãda, vt sit omnino simplex & viua. Cum autem vis facere proiectionem de Elixir, facias calcem de illa materia, cuius

fuerit

fuerit corpus, ſuper quod proijcere volueris: & mitte ibi fermentum, ſicut ſuprà dixi: Si eſt aurum, de auro: ſi argentum, de argento. Quoniam ſponſalitiũ non eſt aliud, niſi quod coniungas fermentum cum corpore, quod ego dico. Hi ſunt ſulphur album & rubeum: de quibus dictum eſt ſuprà, ſcilicet, quòd vis proijcere Elixir. Et nota quòd Elixires ſunt plures ſimplices, quæ debent fieri de lapide & corpore: & fermentum quod miſces in Elixir, debet eſſe puluis bis & ter ſublimatus. Nam quoties ſublimabis aliquod corpus cũ commixtione ſublimati ſpiritus, toties lucraberis in proiectionis mille partes. In quanto ergo alicuius corpus tuum, in tanto habebis melius, vt poſsis proijcere vnum pondus ſupra centum: & centum ſuper mille, & mille ſuper decem millia: & decem millia ſuper centum millia, & mille millia ſuper decem numeros. & ſic in infinitum.

Quomodo debemus ſeruare quantitatem vniuſcuiuſque.
Cap. XXII.

Cum volueris lapidem noſtrum præparare, ſcias quantum eſt de ipſo: de aqua, de aere, de igne, & de terra. Cum fuerit calcinatus erit in eo calor maior, ſiccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cum fuerit præ

paratus, erit in eo calor maior, ſiccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cum volueris ipſum conuertere, ſcias quantum amiſerit de ſua prima natura in omni regimine: quoniam ſi neſciueris, nil valet opus. Iccirco quando reſoluitur, redigitur in frigiditatem minorem, humiditatem minorem, caliditem minorem, ſiccitatem minorem. Cum verò abluitur, redigitur in humiditatem maiorẽ, frigiditatem minorem, caliditatem minorem, & ſiccitatem minorem. Cum verò reducitur, in ſiccitatem maiorem, & calorem minorem, frigiditatem maiorem, & humiditatem minorem. Cum figitur redigitur in calorem minorem, humiditatem minorem, frigiditatem minorem, ſiccitatem maiorem: Quippe quia in fixione lapidis apponimus ſibi Mercurium calidum, & humidum præparatum vltra illud, quem habuerit naturaliter ante ſuam ſolutionem. Intellige hanc reuerſionem, ſolutionem, vel lapidis differentiam de differentia in differentiam, & cur hoc & quomodo. Omne quod mutatur, aut mutatur in melius, aut in peius, aut in ſimile ſibi: nullum eſt lucrum. Si mutatur in peius, tunc eſt damnum: ſi in melius, tunc eſt commodum: conuerte ergo lapidem de bono in melius, & erit Elixir completum.

Quo-

Quomodo elementa ſunt corrigenda: & quomodo acquiritur fuſio medicinæ non fundentis.

Cap. XXIII.

In coniunctione lapidis attende tres colores principales: primò nigrum: poſtea album, & poſtea rubrum. Obſerua igitur diligenter, ne corpus tuum rubeat ante nigredinem, & pereat tinctura per combuſtionem. Si verò rubuerit ante nigredinem, corrige errorem decoquens omnia ſimul in aqua alba, donec conuerſa fuerint in nigredinem: ſic etiam facies ſi rubuerit ante albedinem. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combuſtionem, & perditam reſtaurat humiditatem. Si verò medicina nō commiſcetur, corrige per diſſolutionem eius quod ingreditur, & per commiſtionem ambarū ſolutionum facit ingreſſum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hęc aūt ſolutio non per aquam vulgarē completur: ſed in aquā mercurialē: & cōpletur ſimiliter per ſolutionē. Fuſio facilis in rebus non fuſibilib., vt apertius ingredietur & alterentur cū complemēto. Vnde medicinam calcinamus vt citius ſoluatur: & eā ſoluimus vt melius mundetur figura, et fūdatur, ac vt ab ea ſuſcipiāt corpora meliorē impreſsionē aut ingreſſum, et facilē a ſionem dare materiei cum multiplici reite-

ratione ſolutionis ſpirituum non inflamma-
bilium ſuper illa, videlicet, aeris & aquæ mer-
curiorum non fixorum. Aut cum multiplici
reiteratione ſolutionis Medicinæ non fun-
dentis. Eſt tamen bona cautela ad fuſionem
præſtandam Medicinæ fundentis, vt ſolua-
tur corpus fermenti, ſupple albi vel rubri. De
cuius intentione ſit per eam mutari & altera-
ri: & etiam ſoluatur Medicina, id eſt, Elixir
imò terra alba, ſupple, vel rubra: de cuius in-
tentione ſit ingredi cum alteratione. Non
ergo negligas inhumationis decoctionem:
quoniam tollit combuſtionem, & perditam
reſtaurat humiditatem. Si verò medicina nō
commiſcetur, corrige per commiſtionem e-
ius ambarum, ſolutionem facit ingreſſum o-
mne quod illi pro minimo coniungitur.
Hæc autem ſolutio non per aquam aut in a-
quam vulgarem cōpletur, ſed in aquam mer-
curialem, & completur ſimiliter per ſolutio-
nem. Fuſio facilis in rebus non fuſilibus, vt a-
pertius ingrediantur & alterentur cum com-
plemento. Vnde medicinam calcinamus, vt
citius ſoluatur: & eá ſoluimus vt melius mun-
detur figura, & fundetur, ac vt ab ea ſuſcipiát
corpora meliorem impreſsionem, aut ingreſ-
ſum, & facilem fuſionem dare materiei, cum
multiplici reiteratione ſolutionis ſpirituum
non inflammabilium ſuper illa, videlicet ae-
ris &

ris & aquæ Mercurij non fixorum: aut cum multiplici reiterationis solutionis medicinæ non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem præstandam medicinæ non fundentis, vt soluatur, & corpus fermenti supple albi vel rubei. De cuius intentione sit per eam mutari & alterari, & etiam soluatur Medicina, id est Elixir, imò terra alba supple, vel rubea, de cuius intentione sit ingredi cum alteratione. Non fiet tamen omnium istarum partium solutio, sed quarundam: quoniam solutio earum non est aliud, nisi quòd in humidum reuertuntur, & sulphuris salsedines auferuntur. Dehinc illud corpus & non aliud corpus imbibatur vice post vicem, donec fundatur citissimè super laminam ignitam. Quoniam ex his artificiorum ingenijs, necesse est Medicinam & commisceri, & fundi, ac etiam ingredi perfectè cum alterationis complemento. Si autem metallum quod conuertere debes per medicinam, non fuerit sufficientis coloris, addatur plus de Medicina ipsa: si verò de colore minus habuerit, scilicet in sole: quia Luna non potest esse nimis alba, ponatur minus de medicina, & plus de metallo cõuertendo. Si autem medicina non remanserit bene, quod est defectu fixionis, succurre per reiterationem solutionis & congelationis, atq; per multiplicem non fixæ partis so-

lutionem, super partem fixam, donec tamen ex ignis asperitate quiescat, & non fugiat ab igne aspero. Si autem non fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cũ oleo, id est aere guttando guttam ad guttam super ignem leuem, donec fundetur vt cera: quoniá quando inceras, misce de re calida & humida magis quàm de frigida & sicca. Et quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico: quoniam huius operis perfectio, est naturæ permutatio.

De ponderibus obseruandis in fixione. Caput XXIIII.

Omnia sub termino definito & dispositione certa consistunt. Iccirco vnicuique pondus, & omnis mensuræ pondus in omni opere opus est. Caue igitur tibi in commixtione Elixiris, & operare ibi sapienter, vt scias quátum debeas ibi apponere de aqua, de aere, de terra, de igne: alioqui si secus feceris, opus non valebit: quia si ponis de terra magis vel minus quàm opus fuerit, vel quàm requiritur in Elixir: quòd si magis poneretur, faceret eas humidas nimis & non figerentur. Similiter in aqua: quia si amplius poneretur vel minus, faceret simile damnum. Si plus esset, faceret humidum & malè: Si minus faceret siccum & durum. De aere si plus esset vel minus si-

nus, simile damnum: si plus esset coloraret nimis: si minus esset, nō haberet colorem. Ignis etiam lapidis simile damnum faceret: quia si plus esset, combureret: si minus & parum esset non siccat totam humiditatem quam debet desiccare, nec calefaceret: tamen ad album non ponas ignem: sed loquor de omnibus Elixiris. Idcirco pondus vbique notandum est, ne nimia siccitate aut horum superfluitate magisterium corrumpatur. Quare fermentum iuxta adæquationis incrementum est semper apponendum. Nam nulla erroris offensa nocebit, si ad illud pōdus super recurreris. Quicquid igitur in Elixiri est grauius & stabilius per ipsius ponderositatem sibi nomen terræ vsurpat. Non minus quoque fermentum: quia cum sulphur coniungitur, terræ nomen assumit. Quæ verò sublimantur, & etiam euolant, aquæ & aeris sibi nomen apponunt. Cum ergo coniungis talia vt figantur in terra: si ad album est, sit ne terra plusq̃ de alio aliquo elemento: alioquin terra non figeret spiritum, imò secum euolaret in fumum. Verùm illud fit plus secundum rationem iuxta adæquationis mensurā. Verbi gratia: si est de aere vnū pondus & dimidium: de aqua duo pondera debēt esse: tria pondera de terra minus quarta. Et terræ fermentū fit ter tantū, quantum est sulphur albū: vt si vnū pon-

dus fuerit de ſulphure albo, tria pondera e-
runt de fermento. Quantũ ergo fuerit aer &
aqua tantũ debet eſſe de terra minus quarta
de aqua duo, de aere vnã, & dimidiũ de igne
Dicam ergo breuiter vt intelligas: ad Lunam
pone tria pondera de terra, ſcilicet fermenta
ta minus quarta, duo de aqua: de aere vnum
& dimidium, & erit Elixir completum. Ad
ſolem verò cum ipſe ſit calidior Luna, deben
eſſe pondera terræ, tria de aqua, & tot de ae-
re, & vnum pondus & dimidium de igne, Nã
pondus ignis medium eſt pondus aquæ: nec
eſt in hoc additio, nec diminutio: quoniam
ſi ſit multa aqua & paruus ignis, extinguitur
ignis. Et ſi ſit ſimiliter multa terra & paruus
ignis, extinguitur ignis, Et ſi ſit ſimiliter mul
ta terra & paruus ignis: econtrà tamen eſt de
aere: quia aer nutrit ignem, ſicut aqua nutrit
terram. Nam ignis viuit de aere, & aer de iu-
uamento aquæ, & aqua de iuuamento terræ.
Fige ergo aquam in terram, vt aer poſsit figi
in aquam: quoniam ſi aqua occidiſti, omnes
ſunt mortui. Veruntamen aqua non figitur
ſine terra: quia

Conſurgit nullus vnquam ſine ſemine fructus.
In quo dum moritur ſemen fructum dare fertur:

Quoniam cum terra ſit in ſe fixa, retinet ſecũ
& figit alia elementa. Aqua verò cũ ſit humi-
da & frigida, circundat terram, & conſtringit
& te-

tenet eam : quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Veruntamen impressionem citò recipit, & citò dimittit. Siccum autem grauiter impressionem recipit, & grauiter dimittit. Ideo cum humidum & siccum se inuicem temperauerint, adipiscitur siccum ab humido per partium constructionem, vel per continuationem, & facilem impressionem, & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & quòd omnẽ patiatur ignem. Vnde per hoc humidum prohibet siccum à separatione. Et propter hoc siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate. Aer verò circundat aquam, & clarificat eã, vel rarificat terram, & tingit, vel figit ipsam, vt sit apta ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat, rubificat, permiscet aerem, & consolidat, ac terræ & aquæ constringit frigiditatem, vt ad incolumis redeant æqualitatem complexionis. Elementa ergo grauia vt terra & aqua, plus iuuant ad fixionem & tincturam. Non comedas ergo quòd non bibas, sed comede vnum post aliud secundum rationem: quia caliditas maior facit corpus citius quàm oporteat. Non sis prodigus, non auarus, sed moderata pondera serues, secundum æqualẽ & inæqualem complexionem. Intellige ergo quæ dixi, quia nihil omisi quod sit verum.

De fixatione elixiris in compositione ad album, & de reductione aquæ. Cap. XXV.

Illumina corpus antequam imponas animam: quia corpus nisi sit ablutum, non retinet spiritum. Sit ergo potus post commixtionem, non autem commixtio post potũ. Alioquin facies ventrem humidum, & non recipiet siccitatem: bene ergo fige: bene cõmisce: & bene tinge, & sic totũ habebis magisteriũ. Idcirco ciba tres partes purissimę lunæ minutim limatæ cũ duplo sui mercurij albi, terendo totum insimul fortiter in mortario porfirico, donec mercurius imbibat limaturam, & fiat quasi butyrum, ita quod nihil inueniatur de limatura: hinc ablue fortiter cum aceto, & sale communi præparato, donec acetum inde purum exeat & clarum: tũc ablue salem cum aqua dulci & clara ad ignem siccata. Abhinc verò adde prædict. sulphuris sublimati, & cõgelati albi partem vnam, conterendo insimul totum, donec redeat quasi corpus vnum: deinde incera ipsum cum vna parte ipsius, scilicet suæ aquæ. & mitte ad sublimandũ, vigorando super ignem paulatim & paulatim, donec sublimetur: & quicquid fuerit ex eo volatile: deinde infrigidatum extrahe: & quod ad latera vasis superuolatum fuerit, cum aliqua

parte

parte suæ aquæ, reduc super feces suas terendo, imbibendo & assando, donec fiat sicut pasta, & remitte ad sublimandum: ita continuè reiterata contritione & imbibitione, assatione & sublimatione, vigoratur super ignem donec figatur terra cum duplo sui de aqua: & nihil penitus sublimetur ab ipsa: & reducas semper quod superius ascendit super illud quod inferius remanet fixum, quousque totum figatur deorsum. Nam sulphur fixum cum sit coagulatis coagulatiuum, naturaliter congelat suum mercurium per frequentem sublimationem super ipsum. Exemplum autem huius est terra & aqua, & cùm aqua commiscetur cũ terra: ipsa terra absorpsit aquam sua siccitate, & inspissat eam aquam sua densitate, & eam facit sibi similem sua grossicitate: quoniam omne siccum naturaliter appetit suum humidum, & in suis partibus continuitate. Vnde oportet experimentum istius scientiæ ad plenum cognoscere vires naturæ, & eisdem firmiter adhærere: quoniam natura sufficiens est tibi vel sibi, & similiter in omni quo indiget eadem sui perfectione. Ipsa siquidem cum sit sagax, est solicita in creatione sui corporis, cuius solicitudinis non est finis. Sufficit ergo vobis, charissime, naturam sapienter disponere extrinsecus: quoniam ipsa sufficienter extrinsecus disponet

ad sui operationem. Motus siquidem ipsius sint adhærentes sibi viæ vni modo meliori & certiori, qui posſint excogitari, vt patet ex creatione cuiuslibet generati. Idcirco tardamentum & præparamentum debent esse in magistris philosophorum & operantium: quia natura motum præterire non poterit, nisi per contrarium impedita fuerit. Certum namque tempus est, quod ipsa habet ad impragnandum, pariendum, & nutriendum, ac operandum. Vnde cum terram habueris impragnatam, expecta partum: Cum verò pepererit filium, nutrias eum, quousque posſit tolerare omnem ignem, & tunc poteris facere proiectionem de ipso.

De reductione aeris super Elixir ad album. Caput XXVI.

Igitur cum aqua fuerit fixata, tere & imbibe eam imbibitione rorida cum vna parte aeris sui, & pone ad sublimandum, faciens sub eo ignem primò lentum, postea fortioré, quousque per continuam sublimationis reiterationem totum figatur deorsum, tũc per diem ac noctem facies sub eo ignem fortem: secunda die cum sua nocte fortiorem: tertia die cum sua nocte fortisſimum, sicut est ignis fundendi. Sic enim aer figetur cũ aqua & terra: quia natura

natura lætatur natura, & natura docet naturam præliari contra ignem per ſe combuſtibilem. Nam fugienti obuiante perit fuga: quoniam auis plumata detinetur ab implumata deorſum in terra.

De inceratione Elixiris albi. *Caput XXVII.*

Ab hinc ergo extrahe de lamina criſtallina, quam in fundo reperies lucidam, ʒ. j. tere & cera inceratione vltima, guttando ſuper ipſum guttam ad guttam in tenui crucibulo ſuper ignem leuē de ſuo aere albo iam dicto, donec fundatur ſicut cera ſine fumo: tunc proba ſuper laminam ignitam: ſi ſe reſoluerit velociſsimè ſicut cera, cerata eſt: ſi verò non, reduc ipſum ad cerandum guttam ad guttam de oleo ſuo albo, donec fundatur vt cera ſine fumo. Et hoc quidem eſt præceptū omnium philoſophorum, vt cum per ſublimationes fixaueris mundiſsimam terræ partem, reiteres ſublimationem reſiduę partis non fixæ ſuper eam fixam, donec ea ſimiliter figatur. Hinc tenta ſuper ignem: ſi boná dederit fuſionem, tunc ſufficienter ſublimationem reitera. Si verò non, reitera ſuper illam vicem non fixę partis ſublimationem, donec fundatur citò ſicut cera ſine fumo. Tunc extrahe & infrigidari

permitte: quoniam est Elixir completum, inæ preciabile precium, conuertens omne corpus diminutum, in infinitum solificum & lunificum verum. Proijce ergo vnum pondus de eo super mille partes mercurij cum sale & aceto abluti, & fiet pura luna melior quàm de minera. Sic etiam si super imperfectorum corporum vnumquodque fuerit de eo proiectum, in verissimum transfertur argentum. Modus itaque huius compositionis verissimi Elixiris tradidi vobis completo sermone, ad quam per illum potestis peruenire indubitanter. Solicitè ergo ad hos ingenieris modos regiminis exercere, & eorum virtuté ad vnguem inuenies. Quod quidem nec per se, nec fortè vt putes, miraculosè si arte perficitur in operatione. Operare ergo quodcunque volueris: quia vltra consilium istud, nõ possum aliud.

De cmopositione Elixiris rubei. Cap. XXVIII.

Eodem modo fit Elixir rubeus ad solem, sicut album ad lunam. Pro qualiber re alba ponas rubeam, & loco limaturę lunæ pone limaturam solis, & aquam mercurij rubificatam prius cum igne lapidis. Nam in opere lapidis ad rubeum, non intrabit nisi rubeum, sicut in opere albo nisi album. Solaris namque medicinæ non vrentis: pręparatum sit additamentum

tum

um rubei sulphuris per modum figentem & calcinantem in triplo ferméti præparati cum astutiæ industria. Administrare perfectè per modum solutionis, & sublimationis multiplicem cum reiteratione multa, quousq; non fixum cum fixo figatur deorsum: quoniá huius solutionis & fixionis modus est per reiterationem partis residuæ nõ fixæ sublimationis cum fixo ingeniosè coniungendi per minima, quousq; eleuetur cum ea, & iteratò figatur cum illa, vt stet. Cũ verò tres partes aquæ suæ rubeæ fuerint secum: per hunc modũ sublimetur, vice post vicem cũ eo, donec figatur deorsum: & pone ipsam per diem ac noctẽ in igne tepidissimo, vt melius depuretur & figatur in eo. Hinc extrahe, & cera sine fumo cum eo stans & penetrans, profundius tingens & manés. Poijce ergo vnum pondus de ipso supra mille partes lunæ, vel ☿ abluti cum sale & aceto, & fiet sol verissimus in omni examinatione, & melior valde, quàm de minera productus, quia aurum & argentũ ipsius elixiris excedit aurũ & argentũ mineræ in omnibus suis proprietatibus. Vnde dicunt philosophi, quod aurũ & agentum eorum, non sit aurum nec argentum quod est vulgi: quoniam additur eis additio magna in tinctura & præseruantia in igne, & proprietatibus multarum vtilitatũ ad omnem infirmitatẽ expellendam,

De multiplicatione medicinæ: Caput XXIX.

Si verô medicinas iſtas cum fixæ fuerint & datis oleis ſuis albis vel rubeis, donec fluxerint ſicut cera, diſſolueris in mercuriũ ſuo albo vel rubeo, donec fiat aqua clara. Et poſtquam in leui decoctione cõgelaueris, & cum eorum oleis, & ſic ſuper ignem denuo ceraueris, quouſque fluunt citiſsimè, duplicabitur virtus eorum in proiectione: & ſi eas cum ſolutæ fuerint, ſemel ad minus diſtillaueris, in centuplo augmentabuntur virtutes eorum. Modus verò multiplicationis medicinarum, eſt vt diſſoluas vnumquenque illorum ſpirituum in aquam ſuam per inhumationem ſingulariter, poſtea oleum, deinde ignem, & remanebit terra deorſum, Reduc ergo aquam per ſublimationem ſuper terram: donec bibat eam, ſcilicet aquam totam, & figatur cum ea: deinde imbibe eam ex oleo & tinctura, donec figatur in ea, & etiam fundatur ſicut cera. Proijce ergo ſupra quoduis corpus, & ex eo tantum quantum vis: quoniam in duplo multiplicabitur tinctura eius. Et ſi vna pars ſui primò conuertit cum ſuis corporibus centum partes: ſecundò conuertit mille: tertiò decem millia: quartò centum millia: quintò mille millia in ſolificum & lunificum verum.

Vnde

Vnde est notandum, quòd quantò plus soltitur medicina, & sublimatur, & congelatur, tantò melius & abundantius operatur: quoniam in omni sua imbibitione & sublimatione acquirit sibi decem in proiectione. Non ergo est fastidium in reiteratione sublimationis & coagulationis: quoniam per eas medicina melius digeritur, vnitur, figitur, & perfectius operatur.

Quomodo debemus intelligere solutionem, sublimationem, & coagulationem.
Caput XXX.

Veruntamen non putes me docere solutionem hîc, vt Elixir reducatur in aquam: sed vt subtilies ipsum in quantum potes, & diuidas suas partes in fixione coniunctas; suumque siccum conuertas, & humidum & grossum in simplum: quoniam opus solutionis inuetum fuit ad sublimandũ, & non propter aliud. Vnde coniunctio corporum cum spiritibus fit cũ dissolutione, & non cum sublimatione: quia corpora nõ indigent nisi sublimatione, vt melius cum spiritibus coniungantur. Eorum verò sublimatio est in aquã dissolutio: quia destillatio trahit lapidem de potentia ad actum, eo quod facit omnino eum subtilem. Vnde

cum corpus totaliter ſubtiliatur, ſpiritus vni-
uerſaliter cum eo coniungitur, & non per ali-
quod ingeniorum genus ab inuicem ſepara-
tur. Quoniam confirmatio ſpirituum cũ cor-
poribus fit cum corpora fiunt ſubtilia, vt reti-
nere poſsint ſpiritus. Et ideo qui corpora po-
terit ſeparare cum prima ſublimatione, finem
conſequitur optimum: quoniam in coniun-
ctione ſpirituum cum corporibus tota debet
eſſe intentio operantis. Et coniunctio eorum
ſcilicet ſpirituum fit, cum corpora ſubtilian-
tur, vt ſpiritus & corpora fiunt ſubtilia per diſ-
ſolutionem, contritionem, & aſſationem eo-
rum cum ſpiritibus. Intellige ergo quæ dixi:
quoniam vtile eſt totum, & nihil ſuperfluum
eſt in dictis meis. Si verò non intellexeris, ite-
ra lectionem multoties, vt totum inteliigas.
Vide ergo & intellige, & ſecundum ea opera-
re: quoniam quicquid diximus aliena verita-
ti, viuit deus in nullo deficiens, deprehẽdes
declinare. Quare niſi deſpicias, nec labor pri-
uabitur fructu. Idcirco ſi verò ſubſcripta non
intellexeris, non me reprehendas, ſed tuam i-
gnoratiam calumnieris: quoniam infortuna-
tus es, ſicut ille cui nunquam Deus
aliquid tribuit, vel con-
dit boni.

De

De modo faciendi proiectionem. Cap. XXXI.

Sed quia graue est mille millium partes simul fundere, cum volueris proiectionem facere, hoc modo facies: Recipe centum partes Mercurij cum sale & aceto abluti, & pone in crucibulo super ignem. Cum autem cœperit feruere, pone vnam partem tui Elixiris dicto modo præparati super centum partes illius mercurij abluti, & fiet totũ medicina super alium mercurium ablutum. Deinde proijce, id est, partem medicinæ istius congelatæ super 100. partes ☿ abluti, in crucibulo feruentis ad ignem, & fiet totũ medicina. Postea pone vnã partem istius medicinę vltimò con gelatæ super centum partes mercurij abluti, & fiet totum aurum vel argentum in omni iudicio secundum quod primum fuerit Elixir rubeum vel album, supple præparatum, & vt dictum est compositum. Et hoc quidem est Rosarium philosophorum, ferens odoriferas rosas tam rubeas quàm albas, extractas breuiter à libris ipsorum, nihil habens superfluum vel diminutum in infinitum perficiendum, in solificum & lunificum verum, secundum quod Elixir fuerit præparatum. Sic etiam habet virtutem efficacem super omnes alias medicorum medicinas omnem sa-

nandi infirmitatem, tam in calidis quàm in frigidis ægritudinibus, eò quod est occultæ & subtilis naturæ: conseruat sanitatem: roborat firmitatem & virtutem: & de sene facit iuuenem, & omnem expellit ægritudinem: venenũ declinat à corde: arterias humectat: contenta in pulmone dissoluit, & vlceratum consolidat: sanguinem mundificat: cõtenta in spiritualibus purgat, & ea munda conseruat. Et si ęgritudo fuerit vnius mensis, sanat vna die: si vnius anni, in duodecim diebus. Si verò fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediatè. Hæc medicina super omnes alias medicinas, & mundi diuitias est oppidò perquiréda: quia qui habet ipsam, habet incomparabile thesaurum.

De recapitulatione totius magisterij. Caput XXXII.

Pertractatis igitur regiminibus totius huius summi operis secundum exigentiã sui sermonis cum caussis omnibus sufficientibus, restat breuiter vt teneatur memoriale totum recapitulare sub completa breuitate sermonis. Dico ergo, quoniam totius operis intentionis finis est, vt sumatur in capitulis notus, & cum operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus, vt à corruptibi-

ptibi-

ptibilitate mundetur, & impuritate purgetur. Demum cum eo soluto per ipsius additamentum album vel rubeum, donec in vltima sublimitatis materia perueniat, & vltimò volatile fiat. Ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Demum verò fixum lapidē cū non fixa parte seruata, per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & iteratò volatilem: ac iteratò volatilem fixum quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Et in hoc cōpletur arcanum preciosissimū, quod est super omne huiusmodi arcanū impreciabile preciū, & omnium philosophorū thesaurus. Idcirco charissime domine, exerceamini ad illum cum laboris instantia, maximè in diuturnitate meditationis immensæ: quoniam cum illa Elixir completū inuenies, & sine illa nunquam. Modos verò ipsius completo sermone vobis superius dedi, non sub ænigmate, sed sub plena sermonis serie, Discretionem vestrā lucidè alloquendo: Quoniam teste deo sic libris philosophantibus omnibus, & cunctis sciētibus, nihil in hac arte inuenimus melius nec perfectius, quàm in ista breuitate suprà scripta: tamen truncata, quamuis intelligentibus satis prolixa. Et qui habes istū librum, in sinu tuo reconde, nullique ipsum reueles,

nec manibus impiorum offeras: quia secretum secretorum omnium philosophorum plenariè comprehendit. Talis siquidē & tantus magarita non est porcis & indignis largiendus: quoniam est donum dei magnum, & Deus cui vult largitur ipsum & aufert. Quapropter charissime qui habes istum librum, digito compesce labellum, filius existens philosophorum, vt meritò merearis dici & esse de numero sapientum antiquorum.

Explicit Rosarius à Magistro Arnaldo de Villa noua compositus.

MAGI-

MAGISTRI ARNALDI DE VILLA NOVA LIBER dictus, Nouum Lumen.

PROOEMIVM.

PATER & Domine reuerende: Licet liberalium existam scientiarum ignarus, studioq; nõ sim assiduus: nec in statu maneam clericali, voluit Deus tamẽ, sicut cui vult inspirat, mihi quamuis immerito secretũ præcellẽs reuelare. Et quoniam exigũt vestra nobilitas, probitas, prudentia, larga manus: vt quemadmodum assiduè profundæ sciẽtiæ perscrutãdo, nõ recusastis labores, sumptus, & studia diuturna: sic & vberem fructum. Ex qua in agro philosophiæ funditus arbore consequamini dei dono. Ea propter vestræ prudentiæ desideratum Lapidem siue Elixir, occulta fide probum per virum, mihi à Deo institutum, ostensum, eiúsque regimen, vt vidi, feci, & tenui, reserabo. Sciens quòd visis & intellectis quæ scribo, liquidè erit

*vestro ingenio perspicaci quod ego Dei nu-
tu secretum noui vulgariter ignoratum*

Caput I.

INtellige ergo dictum philosophi: Quôd actus actiuorum in patientis sunt dispositione: per quod intelligitur, Elixir fieri nô posse, nisi ex materia ad hanc perfectá dispositionem habentē. Testificor autem vobis, huiusmodi habilitatē inesse materiei, ex qua manibus meis, testibus oculis, per alienam tamē vt prędixi, doctrinam, facta fuit Elixir, Saturnum conuertens in Solem: quam quidem materiam iam vobis nominaui, quod est philosophorum magnesies; de qua philosophi extraxeruut aurum in corpore eius occultum. Et de qua argent. viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure inuenerunt, quod est lapis in similitudine & actu; sed in natura non imitatur naturas lapidis. Quare dicitur Lapis non lapis, & est mista tabesci, dictum argentum viuum nostrum, non argentum viuum in propria natura, nec adhuc in natura ad quam deductum est per mineram. Sed argentum viuum nostrum in natura, ad quam deducit illud artificium nostrū. Istud est æs nostrū, ex quo fit tinctura vera, ex quo fit Chabrici, et

Veyæ

Veyæ coniugium, in quo eſt rex cum ſua vxore. Et hæc quæquę ipſos emendant in ipſo aere ſunt: vt per operationis documentum clarius patefiat. Iſte eſt ſpiritus quo tingimus, & eſt corpus, de quo in Turba dicitur: Argentum viuum non habetur ex corporibus liquefactis liquefactione vulgari: ſed ex illa quæ durat, quàmdiu coniuges vero matrimonio vniuntur, ſcilicet vſq; ad albedinē. Hic eſt lapis qui in vertice montium inuenitur. Et dicitur meritò mineralis, animalis etiam fertur eſſe: quoniā animam habet. Quare dicitur in Turba, æs, vt homo corpus habet & animam. Item omne quod habet ſpiritum, habet & ſanguinem. Item dicitur ſpiritus, id eſt ſulphur per corpus: & æs, id eſt magneſiæ, ſiue terræ: quæ ſpiritualis facta, dicitur aurum quod erat in corpore magneſiæ occultatum. Quare dicitur: Fili extrahe à radio ſuā vmbram. Patet etiam quòd applicari ſic poteſt anima: cum quaſdam oſtendit animi virtutes. Mouet enim & mouetur: agit & patitur. Quare in Turba: O natura, qualiter omnibus imminet, ac omnia ſuperat: & eſt acetū acerrimum, quod fecit aurum eſſe merum ſpiritum: & cum corpori admiſcetur, fiet vnum cum eo, & vertit ipſum in ſpiritum. Cum enim dicatur animal: ergo vegetabile quid dicitur, & meritò. Nam in operatione vegeta-

bitur de virtute in virtutem, ſubtiliando & depurando ſe, & colores in ſe meliorando, vſquequo optatum aſſumat ruborem, in quo eſt perfectio, virtutemque penetrandi capiat & tingendi. Hoc autem animal Berbel, crocos vel croceum, lapidem vegetabilem, nutritum in montibus errantes plurimi non cognoſcunt. Venditur autem palàm minimo precio.

Sequitur lapidis mundificatio, antequam ponatur in decoctione.
Caput II.

Hoc opus quod veſtro intellectui demonſtraui, purum, mundum, amœnum, ſincerũ, rectum, in tenues laminas coaptatum, ſe oſtendit quòd per ignis liquefactionem modos à minerali groſsitie expurgatum eleuationum modis ſubtile fit in relictis quibuſgam ſuperfluitatibus aduſtionis, & terreſtreitatibus & tenuis fortique vnione permixtis: & quibuſdam humiditatibus corrumpentibus exhalatis. Cuius ſubtiliationis ſigna ſunt duo: vnum quidem quod eleuans eſt ſpiritus citrinus, minus durus lapis factus, aliquantulum perſpicuitatis habens. Aliud verò quod remanſit in vaſis fundo, terra tenuis & nigra. Aduertatur autem ad hoc: quòd in hac eleuatione ſi rectè fiat, quoddam permanens inuenitur,

nitur, quod debet per vim adduci super abundanter volatilis, eleuari, & parti quæ residet, ex eadem quod eleuatum est, reddi debet, donec fugiens totum fiat. Et tunc terra nigra prædicta remanet ex ambobus, in lapidem prædictum, durum, citrinissimum, iam conuersum. Non autem contentemini de volatilitate prædicta, donec inueniatur quòd tota massa lapidis prædicti, igne eleuati, reddita in suo vase per eundẽ continuò ascendat: sic quod nil in profundo mundũ nec sordidum resideat ex eadem. Dum verò sic perfectissimè eleuabitur, adimplebitur in operis philosophici perfectione, quam iubet scriptura, dicens: Suauiter cum magno ingenio ascendit à terra in cœlum. Item: Scitote quòd cum corpori admiscetur, fit vnum cum eo, & vertit ipsum in spiritum. Et Geber idem præcipit in capitulo de tertij oroinis medicina: & omnes philosophi idem clamant, & hoc opus à philosophis nominatur Ablutio, per quam achilesúe: quoniã in eleuatione vterq; ascendit in fumum, seu fumi speciẽ. Et quia etiã liquatur hæc materia dum ascendit, patet eam esse de natura aquę calidę: nanq; liquatur, & frigido coagulatur: & cũ â superfluitatib. denudatur, abluitur & imbibitur: & aqua sua, scilicet spiritu ꝑdicto ab eo eodẽ germine ꝓcedẽte. Hęc est ergo philosophica dissolutio, quæ fit igne.

Sequitur decoctio primi gradus vsque ad albedinem.
Cap. III.

Iſtud igitur rotundum ſpirituale factum, quod æs vertit in quatuor, balneum temperatum ingredi: ſed per quod corpus ſit ſuaue atque continens ignem leuem, qui humiditatum eſt corrumpentium conſumptiuus. Fieri ergo debet furnus talis diſpoſitionis, quód in eo lentus adminiſtretur ignis, qui augmẽtari non poſsit: & vas materiam capiens vitreum debet eſſe coopertum ferro, vaſe eiuſdem formæ ſciſſo per medium: & debet eſſe vas longum cubito vno: ſtrictum in ſummitate, & ſtrictura nihil permittat exhalare de ſpiritu: & lõgitudo fumos præcipitet, ſi quos eleuari contingat, & humiditates corrumpẽtes infra ſe conſumat. Quorum furni & vaſis quærentium eſt filij viſio, non ſcriptura: & debet calor vas vndique circuire: ita vt æqualitas vndiq; ſit caloris: aliàs fruſtrà balneum diceretur. Et in furni ſummitate debet eſſe foramen, per quod exire debet fruſtum vnum vitri rotundum & longum, claudeus orificiũ dicti vaſis: in cuius fruſti tactu cognoſcitur, ſi calore congruo materia decoquatur. Et ſi fortè aliquis fumus infra vas iam dictum aſcendere

ſcendere videatur, non permittit ipſum doſis diſpoſitum exhalare, quantuncunque vas etiam teneretur apertum. Quare dicitur à Gebero: Nunquam vnum ab alio verè ſeparatur, licet quo ad viſum ſegregari, vel ſeparari ſuperficialiter videantur. Nec vnum ſine alio eſſe poteſt: nam ſui ſpiritus temperati ſunt per viam naturæ perfectæ, in tantum, quòd ab inuicem non ſeparantur. In hoc autẽ gradu caloris materia nigra efficitur: quoniam nigredinem efficit in humido calor agens. Quare in Turba dicitur: Videns autem nigredinem illi imminere, ſcito iam corpus liquefactum eſſe. Item primò in opere omnia denigrantur. Iſte verò fructus ideo fit, vt caueatur ab igne nimio: quoniam intruſus calor perire facit, & compoſitum ſegregare. Et ideo temperato debet igne proſequi: decoquitur, ſicut puer lacte nutritur. Et in hoc omnes conueniunt. Et hoc etiam oſtenditur in Practica de diuerſis coloribus, ſub nigro colore contentis.

De gradu ignis adueniente nigredine. Caput IIII.

Cum verò totum eſt nigrum, continuetur ignis eiuſdem gradus, donec albedo in ventre ipſius occulta appareat: nam ſic approximat fixum. Notandum autem, quòd

in ipsa nigredine multicolores apparent, de quibus faciunt philosophi mentionem. Nam quandoque totum fit viride, quandoque liuidum, quandoque violacei coloris: quandoque etiam ex vno latere vasis est viride, ex alio nigrum, vel liuidum intus, & viride extrà. hi tamen colores omnes sub nigro comprehenduntur. Et quoniam in eis nulla perfectio essentialis existit: ideo philosophi principaliter tantùm inter cæteros colores nominant tres, videlicet quæ virtutes dicuntur animæ, scilicet nigrum, album & rubeum.
Quare in Turba: Veneramini regem & suam vxorem: & nolite eos comburere, ne fugetis eos nimio igne: quoniam nescitis quando indigetis his, qui regem & suam vxorem emendant. Coquite eos vt fiant nigri, deinde albi, deinde rubei: deinde tingens fiat venenum. Item fiat lapis albus combustione: & humore seu liquefactione. Per aquam dicitur sequi mortificatio quæ apparet in nigredine. primò apparente, in qua mortificatione vniuntur spiritus, i. desiccantur: quia nisi corpora exiccentur, non apparent colores animæ, quæ nigredo & nubes appellantur. Item magnesies cum dealbatur, non permittit spiritũ fugere: quia natura naturam continet. Humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, se desiccatam ostendit, dũ color albus

incipit

incipit apparere. Nam in transmutatione nigredinis vidi, antequã perfectè dealbaretur, fuscam albedinem, quę brunus color vulgariter dicitur: quæ brunicies vera albedo postea efficitur. Tunc autem durante brunicie magister meus fregit vas & lapidem & inspexit eum intus & extrà, & inuenit brunum extrà: intus aũt erat adhuc nigredo. Cuius causam mihi assignauit, quòd videl. partes materię vasis lateribus adhærentes magis senserant calorem sibi propinquum, quàm materia media, ideoq; citius in calorem ceperant transmutari. Et dixit mihi quòd ista brunitas ascendebat: quòd albedo extrahebatur à nigredinis eius ventre, sicut in Turba dicitur. Cum.n. videris ipsum natũ, scito quòd albedo ipsius in ventre nigredinis primò apparentis occulta est. Et tunc te oportet illam nigredinẽ extrahere ab illa nigredine subtilissima eius: nõ autem miremini: quia adhuc materiam hanc voco lapidẽ. Nam sciatis quòd quãdiu durat albedo, & etiá assumpta rubedine, per longũ tempus stat durus, & in massæ fortis speciem residet, quousq; decoctionis continuatione per se ipsã incipit dirui, & aliquãtulũ eleuari.

Sequitur decoctio secundi gradus vsque ad rubedinem. Cap. V.

Cum igitur sic dimiserit hic lapis nigre-

dinem, mutatur gradus ignis, & ponitur in alio furno subtilis dispositionis, in quo fortior adhibeatur decoctio. Calefacientes vas, & materiam circunquaq;, & ibi decoqui debet. Nam tunc suscipit veram albedinem, cũ qua ibidem coquitur tandiu, donec albedine transmutata ruborem adsumere videatur.
Cauendum est autem, quòd iste ignis non sit intensior, quàm ad suum gradum spectet: nã in illo albo colore, corpus & spiritus sunt verè coniuncti. Et si daretur decoctio in excessum vltra debitum sui gradus, separarentur vnita. Quare in Turba dicitur: Coquite & cauete ne in fumum vertantur & procreant. Citrinatur autem quando de albo colore in rubeum transmutatur. Citrinus autem color est medius inter album & rubeum.
Oportet ergo eum prætendi ante rubedinẽ veram. Et de hac Practica locuti sunt philosophi dicentes: Spiritus & anima non vniuntur, nisi in albo colore: quia tunc in albo colores qui in mundo excogitari possunt apparent & firmantur; & tunc in vnum colorem scilicet albedinis, cõueniunt: dealbatio enim est totius operis fundamentum: nec inde variatur in diuersos colores, videlicet veros, præterquam in rubeam, in quo est finis vltimus. Citrinatio enim quæ fit inter albũ & rubeum, non debet dici color in perfectione. Ap-

ne. Approbantur autem per hæc omnia quæ prædixi quæ etiam vel re ipſa facti experientia demonſtrauit.

Sequitur decoctio tertij gradus vſque ad calcinationem. Cap. VI.

Et dum rubeſcere incipit, ponitur ad decoquendũ in alio furno, fortiorem ignis gradum, donec intus & extra vera rubedine perfruatur. Cuius ſignum eſt diruptio & perelenatio ſuprà dicta: de quibus in Turba dicitur: Poſt albedinem autem non potes errare. Nam igne augmentato poſt albedinem, ante rubedinem ad cinerationem perueniatur. Item videns autem illam albedinem ſupereminentem, eſto ratus, quòd rubor in albedine illa occultus eſt: & tunc oportet illud extrahere, & coquere, quouſque totum rubeum fiat. Et ſi vobis dubium relinquatur: quare albedo à nigredinis ventre extrahitur, rubedo autem nõ extrahitur ab albedine, licet ſit rubeum decoquendo, declaro vobis hoc modo: quoniam durante nigredine materia remanet, & eſt humida in natura, quæ humiditas ſe oſtendit apparente albedine deſiccari. Et nunquam etiam apparet albedo, donec humiditates corrumpentes, ſint

omnino consumptæ. His ergo duabus de causis dici potest, quòd albedo à nigredine extrahitur. Dum autem rubescit nihil deuastatur, sed tantùm coquitur, & decoctione sui forti color rubeus immutabilis apparet, in quo est perfectio. Quare in Turba: Ex composito in spiritum rubeum verso, fit mundi principium. Item spiritus tingens & viuificans intromittitur, postquam recessit humiditas corrumpens non aletur, quòd est peruentum ad dealbationem seu ad albedinem. Hoc ergo colore rubeo apparente, natura sui perfectionem ostendit occultam.

Sequitur calcinatio, in qua vltimus gradus figendi completur. Et tunc spiritus corpus est verè factus, verè permanens, & fugitiuum fugiens.

Caput VII.

Postquam hæc materia rubeum habens colorem dirui & eleuari incipit, ponitur ad calcinandum per flammam fortem reuerberiorum iam in terreo vase, in quo ignis gradu fixio completur. & permanens efficitur, vera atq; perfectissima fixione. Quare Iber ait in cap. de Calcinatione, quòd spiritus calcinantur, vt fixiones fiant, & melius dissoluantur. Et in capitulo etiã de tertij ordinis medicina

inci-

ncipit calcinari. Et debet in ignis calcinantis
igore permanere, donec puluis tactu impal-
abilis fiat, intensissimum habens ruborem.
Quare in Turba sic dicitur: Scitote quòd cũ
inis est, optimè miscuitur: eò quòd cinis il-
e recipit spiritum, & inclusus est ille humor
er interiorem ignem, quousq; croci sicci, vel
ombusti sanguinis, vel syrupi granati colo-
em assumat. Item cũ aqua introiuit in corpo
e, vertit ipsam in terram: deinde in puluerẽ,
iue in cinerem, si vult apud perfectionem ex
eriri, manu accipite. Si enim impalpabilem
quam inueniunt, bene est: sin autem itera-
è. Hic autem cinis rubicundissimus in pal-
alis in se ipso: eleuatur etiá & crescit in mo-
lum fermenti, & separatur ab eo in calcina-
ione, prędicta terra nigra, subtilissima & per
ucida, quæ in fundo vasis est sub dicto pul-
iere rubeo reperitur. Vnde dicebat mihi ma-
gister meus: Apparet perfectionem fixionis
n hoc existere duabus de causis: vna quidẽ:
quia per fixionem & per calcionationis ignẽ,
ntroducitur parua quantitas huius Elixir su
er multas quátitates non permanẽtes corpo
is proiecta cõfirmás in eis aurifixioné: quod
ion faceret, nisi in ea fixio superabũdaret. A-
ia verò: quia terra nigra prædicta in calcina-
ione separatur à cõmixto, quę aliàs fuerat in
oto opere inseparabilis, propter fortissimam

vnionem: & ideò necesse fuit per fortissimu artificium separari. Et si remaneret commixta propter sui impuritatem, impediret pura materiæ ingressum.

Sequitur cinis per calcinationem factu fusibilis, & iteratò lapis, qui est Elixir completum. Cap. VIII.

Cinis verò iste caret fusione: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modum à philosophis traditum. Quis ergo modus est ille? Est ne in aquam soluendo? Certè non, quia philosophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & id humectantibus. Quare dicitur in Turba: Incipientes autem, audientes aquam, putauerunt eam aquam esse vulgi: quòd si nostros libros legissent, scirent vtiq; aquam esse permanentem. Quæ ergo aqua est verè, quæ tangenti non adhæret, sed superficiem discurrit nihil humectans sicut argentum viuum. Quis ergo faciet talem aquam? Certè dico quòd ille qui scit facere vitrum. Hęc enim materia nihil aliud est quàm de seipsa vult sibi adiungi: Ná omnia quibus indiget in se habet. Et si bene excogitentur quæ prædixi, scietis ex hoc cinere habere la-

pidem rubeum in intenſo colore, parum perſpicuum habentem, frangibilem cum modico ictu, fuſibilem, penetrantem, ingredientem, & perpetua citrinatione tingentem. Cuius vnum pondus centum millia, & plus Saturni conuertit in Solem. Eſt autem in proiectionis modo ſubtilitas: qua ignorata Elixir tenens non proficit ex eodem.

Concluſio totius Epiſtolæ. Cap. IX.

Ergo pater non miremini, ſi in hoc opere multi errant. Quoniam iuro vobis, me nunquam vidiſſe quenquam præter magiſtrum meum: qui in debita applicaret materia opus ſuum, ſed conantur ad impoſsibilia in materijs: ac ſi de cane crederent hominem generare. Quid mirum ergo ſi reddant in operibus mendaces? Nam lapide, & vnde noto in Practica operis dubia ſubtiliſsima multa reſtant: verè autem credatis, quòd in libris ſuis poſuerunt philoſophi veritatem. Sed poſt mortem ſcribentes cuiuſlibet ſcripta eius, quando eſt ab aliquibus malè intellecta: quod tamen ipſe ſi præſens eſſet, & ſpeculatiuè exponeretur iuxta verbum, verificaret opera per effectum. Ego autem veſtræ prudentiæ per omnia expoſui totum o-

pus: & per dicta philosophorum aliqua approbaui, licet pauca curaui allegare, quod ex causa omisi: quoniam præsumo, quòd vos scripta philosophorum omnia in scrinio vestri pectoris inclusistis. Et sic non dubito, quòd dictis meis ea omnia applicaueritis per vos ipsum: sicut ego per experientiem quam vidi scripta sapientum intelligo, aliàs non noturus. Et si circa hoc breuiloquio breuis fui: hoc ideo. Nam in vobis tantùm præsumo scire fundamentum, quod vobis non latebit intentio huius rei. Et sufficit mihi, quòd vobis soli meus patet intellectus, & non mecum migrare queat huiusmodi veritas ab hac luce. Ob paternitatis vestræ reuerentiam, Nouum hoc Lumen edidi super ea: quoniam inter mundi cæteros vos elegi, hac re meo iudicio digniorem, & Altissimus faciat vos peruenire ad optatum.

Explicit Nouum Lumen.

INCI-

Incipit perfectum Magisteriũ, & Gaudium magistri Arnaldi de Villa noua, trãsmissum per eum ad inclytum regem Aragonum, quod quidem est, Flos Florum, Thesaurus omnium incomparabilis & Margarita: in quo reperitur veri compositio Elixir, tam ad album quàm ad rubeum componendum, videl. ad solem & lunam sub compendio declaratum.

SCias charissime, quòd in omni re quæ sub cœlo est, creata sunt quatuor elementa, non per visum, sed per virtutem. Vnde philosophi sub velamine scientiæ elementi, istam scientiam tradiderunt: & ad literam non intelligentes operantur ex sanguine, capillis, ouis, & vrina, nec non multis alijs, & ex illis primò extraxerunt quatuor elementa, vt cum eis opus perficerent, separando primò per distillationem ex prædictis aquam claram: deinde oleum in superficie citrinum, quod dicunt ignem & aerem continere, et terra nigra in fundo remanet. Postmodum cum aqua terram abluunt & dealbant imbibendo ipsam: & decoquendo aquam illam toties, donec terra dealbetur.

Deinde reducunt oleum illud ad ignẽ para distillando, quousq; dicta terra totũ bibat,

ſcilicet, aquam, oleum & tincturam. Et iſtam terram ſiue cinerem proijciunt ſuper corpus fuſum, videlicet ſuper cuprum aut aliud, & nihil inueniunt: & tamen faciunt & operantur ſecundum quòd philoſophi dicunt in libris ſuis: & ſic in errorem ceciderunt, non inuenientes introitum. Et tamen error illorum eſt: quia certum eſt, quòd non generatur ex homine niſi homo, nec ex equo niſi equus: ſimiliter nec ex alijs animalibus, niſi ſibi ſimilia. Cum igitur iſta ſint à natura metallorum penitus aliena, impoſsibile eſt ex ipſis fieri generationem ex metallis: quia metalla non generantur, niſi ex ſpermate proprio: Argentum autem viuum eſt ſperma metallorum & origo eorum, prout dicunt omnes philoſophi, & etiam vſus & ratio docet, prout inferius declarabo. Iſta autem prædicta, videlicet ſanguis, capilli, oua, & cætera vegetabilia, non ſunt argentum viuum: ergo ex ipſis eſt impoſsibilis generatio, ſeu tranſmutatio metallorum. non ſunt igitur prædicta lapis noſter, licet ſint exempla.

Sunt alij qui accipiunt quatuor ſpiritus, ſcilicet, arſenicum, ſulphur, argentum viuum & ſal armoniacum, & dicũtur Spiritus: quia ab igne fugiunt, & euolant in fumum. Et iſta accipiunt loco quatuor elementorũ: videntes

quòd

quòd philosophi dicunt in libris suis: scientiam esse in spiritibus, & istos subiacentes, vt sint naturæ aereæ, vel naturæ aereæ efficiantur. Fixant postmodum calcinando, vt sint naturæ terreæ: soluunt, vt sint naturæ terreæ, aqueæ, distillant, vt sint naturæ igneæ. Et ista componunt iuxta libros credentes habere scientiam elementorum: & composita simul componũt supra captum. & nihil inueniunt: sed vt primi in errorem sunt elapsi. Et causa illorum errorum est multiplex, quarum duæ sufficiunt quo ad præsens. Vna, quia vt prædictum est, quòd metalla non generantur nisi ex suo spermate. Ista autem non sunt sperma metallorum perfectorum, excepto argento viuo. Ergo ex eis est impossibile fieri generatio, vel transmutatio in metallis. Item quia sulphur & arsenicum citò comburuntur in igne, & ab ignis cõbustione in carbonẽ transferuntur: quomodo ergo expectabitur de eo bonũ: quia citò comburitur, & in carbonem reducitur, nec aquam expectare debet? Igitur patet subtiliter intuenti, quòd nec ista per se, nec iuncta cum corporibus, neque mista cum oleis extractis ab ouis, sanguine & capillis, vrina, vel alijs vegetabilibus, nec mista ad inuicem sunt lapis noster, aut medicina nostra. Et hoc propter rationes prædictas: quia ad generationem hominis non fit alicuius commix-

tio rei, nec ad generationem animalis, nec ad generationem plantæ, nisi suis proprijs seminibus, aut spermatis. Igitur magisteriũ nostrũ commistione alicuius non indiget extranea. Quidam credunt in salibus, seu saluminibus scientiam inuenire: & ea soluunt & calcinant, fundunt & præparant: & aliqui per se solùm proijciunt super corpora imperfecta. Et alij simul miscent cum spiritibus, vt dictũ est. Præparant autem cum corporibus præparatis, & nihil inueniunt. Et causa illorum errorum est similis præcedentibus.

Et quidam ex solis corporibus credunt medicinam elicere: & præparant ea calcinando, soluendo & congelando, & proijciunt super corpus, & decepti sunt. Et error illorum est, quia sperma illorum ab initio non acceperũt, sed corpus, vt est in natura sua. Ex rationibus ergo dictis apparet, quòd nõ in sanguine, nec in ouis, nec in capillis seu vegetabilibus appareat, aut habebitur scientia nostra, nec in spiritibus prædictis per se, aut salibus, atramentis, aut alijs huiusmodi quibuscunque.

Et quidam subtilius inspicientes, considerauerunt argentum viuum esse principium metallorum, & ipsorum origo in caloris sulphure inuenitur. Decoxerunt & sublimarunt per se argentum viuum, & fixauerunt, & præparauerunt, & nihil inuenerunt. Causa

verò

verò erroris illorum eſt: quia ſperma viri non prodeſt, nec fructum affert, niſi proijciatur in matricem mulieris. Sic etiam mercurius, qui ſperma eſt, non prodeſt, niſi proijciatur in matricem corporum, vt ipſum maturent. Quidam ipſum cum corpore amalgamando miſcuerunt, & lauarunt tamdiu cum aqua dulci, donec eis apparuit: quia corpus mundum eſt redactum: & illud coxerunt vſque in finem: credentes quòd argentum viuũ cum tali corpore miſceatur: & nihil inuenerunt: quia corpus immundum inuenerunt, & argentũ viuum euanuit: ſed corpus fuit mundius, quàm fuiſſet. Cauſa verò illorum errorum eſt: quia ſperma non iungitur cum corpore, niſi luna mediante: quoniam anima eſt medium inter ſpiritum & corpus, ipſa ad inuicem coniungens. Anima autem fermentum eſt: quia ſicut anima corpus viuificat hominis: ſic fermentũ corpus mortuum à natura ſua penitus alteratum viuificat. Vnde anima obtinet principatum exercens vires ſuas: idcirco, quid ſit fermentum, infrà dicetur.

Quidam miſcent corpora imperfecta cum corporibus perfectis, & ponunt in examine, credentes, quòd id quod eſt bonum & purum in corporibus imperfectis cum perfectis remaneat, & reſiduum euaneſcat. Hæc autem non videntes illuſi ſunt, & ce-

cidit in eis cogitatio praua. Cauſa autem illorum errorum eſt: quia corrumpens corpora imperfecta, impedit ne perficiantur. Et nota quòd hîc oporteret habere duplicẽ virtutem, quæ ſepararet terram ſulphuream comburentem à commixto, & quæ conuerteret iam ſeperatã ad naturam ſuam. Hanc autem virtutem corpus in ſua groſsitudine habere nõ poteſt. Hæc omnia tentauerunt communiter operantes, prout & ego tentaui iam, & in ſtuporem adducti ſunt tanquam de ſcientia deſperati, & intellectus imbecillitate magiſterium relinquentes.

Nunc autem ſcire te volo, quòd materia omnium metallorum, & eorum ſperma eſt mercurius decoctus & inſpiſſatus in ventre terræ, calore ſulphureo decoquente, & ſecundum varietatem ſulphuris, & ipſius multitudinem in terra diuerſa metalla generantur: ſemper tamẽ eorum materia eſt vna & eadem eſſentialiter, ſolo tamen differunt accidente, ſcilicet decoctione maiori aut minori adurenti, vel non adurenti, ſeu comparatis. Et in hoc omnes philoſophi conueniunt. Et adhuc tibi, chariſsime fili, clarius demonſtrabo. Certum enim eſt, quòd omnis res eſt ex eo, vel de eo in quod reſoluitur: ſuper quod ponam tibi exemplũ. Glacies vel nix conuertitur in aquã mediante calore: ergo prius fuit aqua quàm

nix

nix vel glacies:ſed omnia metalla conuertuntur in argentum viuum:ergo prius fuerunt argentum viuum. Modum autem conuertendi ipſa in argentum viuum, inferius te docebo. Hoc autem ſuppoſito, quòd metallum poſsit reſolui in argentum viuum, ſoluitur opinio illorũ, qui dicunt: Spiritus & alias ſpecies in elementa & naturam metallorum tranſmutari non poſſe: quia hoc verum non eſt, vt ipſi aſſerunt, niſi ad primam materiam reducantur. Reductio ipſius ad primam materiam eſt facilis & poſsibilis metallis. Item oſtendo tibi quòd multiplicatio in metallis eſt poſsibilis. Nam omne creſcens & naſcens multiplicatur, vt patet in plantis & arboribus: Nam ex vno grano mille grana procreantur: ex vna arbore infiniti procedunt ramuſculi: ex quibus fiunt diuerſæ arbores & infinitæ. Et ſic ſuum numerum augent & multiplicant. Metalla autem in terra naſcuntur & creſcunt: ergo poſsibilis eſt in eis augmentatio & multiplicatio vſque in infinitum.

Oſtendi tibi chariſsime fili ſapientiæ: ſi ea quæ dicta ſunt intellexiſti, errores omnium operantium communiter cum cauſis ſuis: & affirmaui hoc eſſe verum demonſtratione aperta & lucida: nũc Dei auxilio ad practicam veniamus. Dico tibi chariſsime, quòd oportet corpora primò ad primam materiam redu

cere, ad hoc vt fiat generatio ſeu multiplicatio ſeu multiplicatio in eiſdem. Animaduerte ergo in his quæ tibi deſcribuntur. Accipe cupri ℔.j. & fiat ex eo limatura munda, & miſce cum ℔.iiij.mercurij, terendo in mortario cũ ſale modico & aceto, quouſq; ſimul amalgamentur. Cum aũt cuprum fuerit optimè con iunctũ, pone ipſum in bona quantitate aquæ vitæ, hoc eſt, in xij. partibus ſui de aqua vitæ. Hoc eſt, quòd ſi amalgama fuerit ℔ j, aqua de vite ſit xij. & pone totum in vrinali ſuper ignẽ debilis cineris inferius lentiſsimè ad ignẽ per diem naturalem : tunc dimitte infrigidari, & cum frigidum fuerit, cola aquam tuam cum omnibus quæ in ea ſunt per pannum lineum donec exeat & tranſeat per pannum de aqua, id quod de corpore reſolutũ fuerit, & nõ per filtrum : quia non exiret reſolutio corporis per filtrum, & pars quæ poterit exire exeat, & pone ad partem. Deinde accipe id quod remanſit in panno, & iterum cum noua aqua benedicta repone ad ignem in vaſe prædicto, per diem & noctem vt prius : & cola vt ſuprà dicitur, & aquam ſecundam cum prima ad partem pone, vt ſuprà : & ſic toties reitera, quouſque opus ad aquam reuertatur, hoc eſt ad primam materiam, quod eſt Mercurius:

Quo facto, totum iſtud accipe, & pone in vaſe vitri, ſuper ignem lentum decoquens,

quouſque

quousque videris in superficie nigredinem apparentem, quam remoue subtilius quàm poteris, & sic reitera coquendo, & nigredinem à superficie tollendo, quousque appareat nihil nigredinis, & aqua remaneat clara: nunc habes aquam & terram, scilic. duo principalia elementa.

Deinde accipe illam terram & nigredinem quam collegisti, & pone in vase vitreo, & superinfunde de aqua prædicta, quousque super eam natet: & coque lento igne per quatuor dies: tunc aquam pone & coque, & sic deinceps, quousque terra albata & clara. Et hoc est quod philosophi dixreunt: hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quia cum mundificata fuerit, auxilio dei totum magisterium dirigetur. Qua mundata & clarificata, seu dealbata, vt dictum est, aqua mediante, quæ cum dicta terra mediante calore, & coagulata & inspisata terram ipsam coagulatam cum aqua sua, inspissatam sine alia aqua decoquens forti igne in cucurbita vitrea, alembico vitreo superposito, donec quicquid fuerit de aqua, ascendat ad alembicum, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe de fermento de quocunque volueris quartam sui partem: id est, si fuerit vna libra corporis perfecti, de fermento vncias tres. Fermentum verò aut est aurum

aut argentum: & istud fermentum cum terra fermentatur, sic soluti, vt de terra factum est: & eodem ordine cum terra præparatū simul coniunge & ablue cum aqua prædicta, & coque per tres dies aut plures. Tunc iterum aqua sua imbue & coque vt prius: & hoc toties reitera, quoties & donec hæc duo in vnum reducantur: quod perpendes quãdo color non variabitur in eisdem: tunc super eis infunde aquam prædictam, partem post partem paulatim, vsque dum biberit de ipsa quantum poterit: semper nouam aquam infundendo. Nã in ista coniunctione spiritus, & corporis, cum eisdem cõmiscetur anima: & vnum fiet cum eis, & corpora cõuertuntur in naturam ipsorum, & germen coniungitur cum corporibus ipsorum prædictis mundatis: quia non poterant antea propter illorum immundiciem & grossitudinem, sed cum eis coniungitur, & in eis crescit & augmentatur.

Nunc reuertar charissime, ad dicta prius, applicãs singulariter super ea verba philosophorum antiquorum, obscurè in parabolis collocata. Vt me in dictis verba philosophorũ intelligere, cum ipsa verba eos protulisse affirmes. Primum verbum est corporum in argentum viuum reductio. & istud est, quod philosophi vocauerũt Reductionem, quæ est artis fundamentum. Verba philosophi:

Nisi

Nisi corpora solueritis in vanum laborabitis: De qua solutione tractans Parmenides in in libro Turbæ dixit: Si hunc librum legissent & intellexissent, scirent vtique aquam esse permanentẽ, quæ absque suo corpore cum quo iuncta est, & facta est vnum permanens, esse non posset. Non igitur corporum philosophorum aqua nubis, sed ipsorum conuersio in aquam, ex qua fuerunt creata, scilicet argentum viuum, prout gelu conuertitur in aquam limpidam, ex qua primò fuit. Ecce per Dei gratiam vnum habes elementum quod est aqua.

Secundum verbum est, quòd fit terra. Et hoc est quod philosophi dixerunt, Quòd de grossitudine aquæ terra generatur: quoniam feces aquæ quæ remanẽt in fundo vasis, Terram philosophi dixerunt. Sic habes ergo secundum alios, elementum, quod est aqua.

Tertium verbum est, Quod est terræ mundificatio. De qua mundificatione Morienus philosophus dicit: Hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quæ cum mundificata fuerit, auxilio deitatis totum magisterium dirigetur. De qua dixit etiam Pheyrer in libro Turbæ: Iunge siccum humido, scilicet, terram aquæ. Ecce & aquam per se iam habes, & terram dealbatam cum aqua.

Quartum verbum est: Aqua quæ potest e-

uaporare per diſtillationem, per quam ſublimationem ſiue aſcenſione n efficitur ipſa terra aerea, cum prius eſſet ſpiſſatum cum terra & coagulatum. Et habe; terram, aquam & aerem. Et hoc dixit Philetes in libro Turbæ: Dealbatum ſiccum igne comburite, quouſq ue ex eo exeat ſpiritus, qui in eo inuenitur: qui dicitur Cinis Hermetis. Et Miſeris philoſophus: Et remanet terra calcinata in fundo vaſis, quæ eſt naturæ igneæ. Et ſic habemus in prædictis præparationibus quatuor elementa. Hæc ergo terra calcinata eſt illa, de qua ait Misêris philoſophus ſic: Nec cinerem vilipendas in inferiori loco, eo teſte exiſtẽte. In eo enim eſt diadema cordis, quæ remanet. Cinis eſt poſtmodum cum prę dicta terra. Fermentum ponitur, quòd philoſophi animam dicunt fermentum. Et hoc ideò, quia ſicut corpus humanum abſque ſuo fermento, ſeu eius anima nihil valet, ita eſt in propoſito. Nam fermentum eſt corpus, vt dictum eſt, & ad naturam ſuam alia conuertit. Et ſcias quòd non eſt fermentum niſi Sol & Luna, hoc eſt aurum & argentum iſtis planetis appropriata. Ideò, quia ſicut Sol & Luna alijs dominantur planetis: ſic iſta duo corpora aljs dominantur, & ipſa ad ſuam naturam conuertunt: & ideò â plurimis Fermen-
tum di-

tum dicuntur. Oportet ergo fermentum in corporibus introduci: quia est eius anima. Hoc est quod dixit Morienus: Nisi corpus immundum mundaueris, & eum dealbatum non reddideris, & in eo animam non miseris, nihil huic magisterio direxisti. Igitur fit coniunctio fermenti cum corpore mundato: & tunc spiritus cum iungitur, lætatur & gaudet cum eis: quia munda sunt à sua natura grossa, & subtilia sunt facta. Et hoc est quod dixit Ascanus in libro Turbæ: Spiritus non coniungitur cum corporibus, donec à suis immundicijs fuerit perfectè denudatus. In hora coniunctionis mirabilia maxima apparent. Nam omnes colores de mundo apparent in operando quotquot excogitari possunt, & corpus imperfectum coloratur coloratione firma mediante fermento, quod fermentum est anima: spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur: & cum eo simul in colore fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis.

Ex prædictis apparet subtiliter intuenti, philosophos in suis verbis obscurissimis vera dixisse. Nam ipsi philosophi dicunt in libris suis, quòd Lapis noster est ex quatuor elementis: quia ipsum elementis compararūt. Et ostensum est primò qualiter sunt quatuor

elementa. Dixerunt etiam quòd lapis noster compositus est ex corpore, & anima, & spiritu, & verum dixerunt. Nam corpus imperfectum corpori comparauerunt propter hoc, quia est infirmum. Aquam spiritum dixerũt, & verè ipsa spiritus est. Fermentum animam dixerunt: quia sicut suprà dictum est, corpori imperfecto vitam tribuit perfectam, quam prius non habebat, & meliorem formam produxit.

Dixerunt etiam quidam philosophi: Nisi corpora ducatis vt fiant incorporea, ad corpora nondũ operanda regulas inuenistis, & verum dicũt. Nam primò fit aqua, id est, argentum viuum: & sic fit incorporeum. Deinde de coniunctione spiritus, scilic. aqua, fit corpus. Et ideo quidam dixerunt: Conuerte naturas, & quod quęris inuenies. hoc est verum. Nam in nostro magisterio primô facimus de grosso gracile: id est, de corpore aquam, & postmodum de huiusmodi siccum: id est, de aqua, quæ humida est, terram: id est, siccum. & sic naturas conuertimus, & facimus de corporeo vel corporali spirituale, & de spirituali corporale, vt dictum est. Et facimus id quod est superius, sicut id quod est inferius: & id quod est inferius, sicut id quod est superius: id est, spiritum corpus, & corpus sprritum: vt in principio operationis videlicet in solutione fit

tione fit: quod est inferius, est sicut idquod est superius: & totum vertetur in terram.

Patet ergo ex prædictis, quòd lapis noster sunt quatuor elementa, & sunt anima, corpus & spiritus. Et lapis noster, prout dicunt quidam philosophi, fit ex vna re cum vno: & certè verum dicunt. Nam certè totum magisterium nostrum fit cum aqua nostra, & ex ea: & per eam. Nam ipsa corpora soluit (vt dictum est superius) non solutione illa, quam & prout credunt ignorantes, quòd conuertantur in aquam nubis: sed solutione vera philosophica, scilicet quòd conuertatur in aquam primam, ex qua fuerunt ab initio. Ipsa enim aqua corpora calcinat, & in terram reducit. Ipsa eadem aqua corpora in cinerem transformat, & eam incinerat, dealbat & mundificat, iuxta verbum Morieni dicentis: quòd azoch & ignis latonem abluunt, atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt, Lato autem corpus immundum est: Azoch autem est argentum viuum. Et corpora diuersa coniungit præparatum prædicto modo, coniunctione tali, quam non poterit ignis potentia: nec alia temperatio seu probatio separare: & ab ignis combustione defendit: & eorũ vnum in alud mittit, & corpora sublimat non sublimatione vulgari, quam intendunt idiotæ, quod sublimare sit superius ascendere per

ignem. Et ideo accipiũt corpora calcinata, & miſcent cũ ſpiritib. ſublimatis, ſc. cum ☿. arſenico, & ſale: & per ignẽ fortem & ſubitaneum corpora aſcendere faciũt cũ ſpiritib. & dicunt quòd tum corpora ſunt ſublimata. & his tales fallũtur & deluſi ſunt: quia ipſa poſtmodũ inueniunt magis immunda, quàm fuerũt prius.

Scias chariſsime, quòd non eſt noſtrum sublimare, ſuperius aſcendere: ſed ſublimare philoſophorum eſt, de re baſſa & corrupta altam facere atque magnam, id eſt puram: vt dicimus, Iſte homo ſublimatus eſt, id eſt, in dignitate poſitus: ſic enim diximus, corpora ſunt ſublimata, id eſt in ſubtilitatem & in alteram naturam conuerſa. Veruntamen ſublimare apud philoſophos, idem eſt quod ſubtiliare & decretare, quod totum facit aqua noſtra benedicta. Sic ergo intellige noſtram ſublimationem: quia multi ſunt in hoc decepti. Aqua etiam noſtra mortificat & viuificat, & apparere facit colorem primò nigrum in mortificatione corporis, dum in terram vertitur: poſtmodum apparent multi colores, & varij ante dealbationem: quorũ omnium finis eſt albedo. In coniunctione verò corporis præparati & fermentati, colores infiniti apparẽt tot, quot ab homine excogitari non poſſunt. Et ſic apparet quòd magiſterium noſtrum eſt in vno, & cum vno fit, & ex quatuor, vt di-

ctum eſt, & ex tribus, vt ſuprà dictum eſt. Vnde ſcias chariſsime, quòd philoſophi nomina noſtri lapidis multiplicauerunt ad hoc, vt abſconderent eum, & dixerunt, Lapidem noſtrum corporeum & ſpiritualem eſſe: & in rei veritate mentiti non ſunt, prout ſapientes intelligere poſſunt. Nam ibi eſt corpus & ſpiritus, & corpus factum eſt ſpirituale in ſolutione, vt dictum eſt: & ſpiritus factus eſt corporalis, in coniunctione ipſius cum corpore perfecto & fermento. Quidam enim philoſophorum ipſum vocantes (prout dixit Eximenus in libro Turbæ) Sic ſcitote omnes ſcientiam inquirentes, quod nulla ſit tinctura vera, niſi cum ære noſtro: & infinita nomina impoſuerunt, ne ab inſipientibus perciperetur quoquo modo, ſi ipſum nominarent: tamen vnus eſt, & idem opus. Et ideo dicit Morienus quòd cum facto noſtri magiſterij aſsimilatur in ordinem hominis creationi. Nam primò eſt coitus, poſtmodum conceptio, deinde imprægnatio, quartò ortus, & quintò ſequitur nutrimentum. Hæc verba faciam te intelligere ſi fueris attentus còrde, atque ſolicitus. Sextò ſperma noſtrum, quod eſt argentũ viuum, cum terra coniungitur corpori imperfecto: quæ terra noſtra dicitur: eo quod terra eſt mater omnium elementorum: tunc ſecundum philoſophos Coitus appellatur. Dum

autem terra incipit aliquantulum de argento viuo ſecum retinere, tunc dicitur Conceptio, & tunc agit maſculus in fœminam, id eſt, argentum viuum in terram. Et hoc eſt quod dicunt philoſophi, quòd noſtrum magiſterium non eſt aliud niſi maſculus & fœmina, & ipſorum cõiunctio. Dominatur aqua in arg. viuũ, & terra creſcit & multiplicatur, & augmentatur. Quod autem euenit quando terra dealbatur, tunc prægnatio nuncupatur: quoniã iam terra eſt imprægnata. Deinde fermẽtum coniungitur cum corpore imperfecto pręparato, vt dictum eſt, quouſque vnum fiant colore & aſpectu, & tunc dicitur Ortus. Tunc enim natus eſt lapis noſter; qui natus Rex à philoſophis nuncupatur. Vnde dicit philoſophus in libro Turbæ: Honorate regem veſtrum ab igne veniẽtem diademate coronatũ, & ipſum alimentate vſq; dum ad ætatem perfectã perueniat. Cuius pater eſt Sol: mater verò Luna. Lunam autem pro corpore imperfecto accipiunt: Solem verò pro corpore perfecto. Vltimò verò ſequitur nutrimentum, quouſq; augmentetur augmentatione magna. Nutrimentum autem lacte ſuo & ſpermate ex quo fuit ab initio, imbibatur argento viuo ſæpe & ſæpius, quouſque habeat quod ſufficiat, id eſt, vſque ad perfectionem, quod eſt finis totius operis noſtri.

Cha-

Charisſime, per ea quæ dicta ſunt, facilè potes intelligere omnia verba philoſophorum obſcura, & cognoſces omnes in eodem conuenire. Et nihil eſt aliud magiſterium. niſi id quod prædixi tibi. Iam habes chrariſſime corporis ſolutionem & reductionem ſui ipſius ad primam materiam. Deinde habes ipſius in terram conuerſionem. Poſt autem dealbationem, in aerem leuigationem: quia tunc deſtillando humiditatem quæ in inuenitur, fit aereum. Quod deſcendit, & terra remanet calcinata: & tunc eſt igneæ naturæ. Et habes etiam iſtorum ceniunctionem ad inuicem: & hebes commixtionem animę & corporis: & etiam coniunctionem animæ & corporis & ſpiritus ſimul, & conuerſionem ad inuicem: & habes augmentationem tantùm. Cnius vtilitas maior eſt, quàm poſsit percipi.

Explicit tractatus Flos Florum Magiſtri Arnaldi de Villa noua.

ARNALDI DE VILLA NOVA EPISTOLA

super Alchimia ad regem Neapolitanum.

SCias, ò tu rex, quòd sapientes posuerunt in opere multas res, & multos modos operãdi, scilicet dissoluere & coagulare, & plura vasa, & pondera, quod fecerunt ad excæcandum ignorantes, & ad declarandum intelligentibus opus prædictum. Et nota, ò tu rex, quòd sapientes denunciarunt opus sub breuibus verbis; licet plura verba alia posuerunt, & adiunxerunt, vt non intelligeretur, nisi per sapientes. Sapientes verò dixerunt, quòd est vnus lapis, qui ex quatuor naturis est cõpositus: quæ quidem naturę sunt, ignis, aer, aqua & terra. Qui quidem lapis est lapis in similitudine & tactu: non autem in natura: & vocatur lapis, siue compositũ quoddam. Compositum dum est ductum per viã rectam, est id quod quæritur, in quo non est aliquid superfluum, vel aliquod quod desit: imò omnia quæ sunt in lapide, sed ei necessaria, & nullo alio indiget: & quod dictum compositum, siue lapis est vnius naturæ & vna res: quæ quidem res, in decoctione ĩgnis habet diuersos colores, antequam fiat lapis albus perfectus.

Et

Et nota, ò tu rex: quòd vbi magis dictus lapis ſtat in igne, tantò magis augmentatur de bonitate: quòd in alijs rebus non eſt ita: quia omnes aliæ res in igne comburuntur, & amittunt humiditatem radicalem. Dictus verò lapis totus ſolus in igne ſemper melioratur & creſcit eius bonitas: & ignis eſt eiuſdem lapidis nutrimentum. Et iſtud eſt vnum de euidentibus ſignis ad cognoſcendum lapidem ipſum: quod intellige bene. Quod compoſitum ſiue lapis diuiditur ante operationem duobus modis: prima corporalis, alia ſpiritualis, & vnum exit ab alio, & eſt vnita, & regitur vnum cum alio, & vnum meliorat aliud. Et philoſophi nominauerunt vnum Máſculinum, & aliud Fœmininum.

Et nota, ô tu rex, quòd quando philoſophi nominauerunt Argentum viuum, & magneſiam, dicentes, Congelat argentum viuũ in corpore magneſiæ: quòd ipſi non intellexerunt de argento viuo vulgari quod videtur: ſed intellexerunt, quòd argentum viuum eſt humiditas dicti lapidis: quia magneſia non eſt illa quę videtur vulgariter: ſed magneſiá vocauerunt totum compoſitũ, in quo eſt tota dicta humiditas, quæ eſt argentũ viuum. quæ quidẽ humiditas nõ eſt ſicut aliæ humiditates, q̃ quidẽ humiditas currit in igne, & in eodẽ igne totũ compoſitũ diſſoluit,

congelat:denigrat, dealbat, & finaliter rube
facit & perficit. Et nota ô tu rex, quòd in o
pere non ponuntur plura: ſed vna res dunta
xat, nec oportet aliqua fieri trituratio ma
nuum, nec aliquid apponi debet cum dicto
lapide. Et nota ó tu rex, quòd terra alba vo
catur lapis albus perfectus, & terra rubea vo
catur lapis rubeus perfectus: quæ quidem te
ra alba per regimen dicti operis, abſque ad
iutorio alterius rei conuertitur in rubedinẽ.
Aqua verò ſiuę argentum viuum, vocatur hu
miditas, quę eſt in dicto lapide. Et nota quòd
aqua ſiue humiditas dum exit de compoſi-
tione ſiue lapide, verſa fuit tota compoſitio
nigra in fundo vaſis: & ſic continuando ignẽ
ipſa nigredo in qua eſt humiditas, vertitur in
diuerſos colores : & finaliter in albedinem:
quæ quidem humiditas vocatur etiam aer:
qui aer ſeu humiditas miſcetur cũ terra ſua,
& cum alijs elementis in ipſo lapide exiſten-
tibus: donec fiat vnum quid album. Et nota
ô tu rex, quòd dicta humiditas aerea, quę eſt
argentum viuum, eſt vna res cum terra ſua ſu
pradicta. & alijs elementis in ipſo lapide per-
ſiſtentibus. Quæ quidem humiditas, licet ſit
pauca, eſt ſufficiens ad nutriendum, & ad per
ficiendum totum lapidem, à quo eſt ipſa hu-
miditas. Et eſt ſciendum, quòd in dicta com-
poſitioue, ſeu lapide, ſunt ſol & luna in vir-
tute,

ute & potentia, ac elementis, in natura: quia hæc non eſſent in ipſo compoſito, non fierent: non fierent inde, neq; ſol neq; luna: & tamen non eſt ipſe ſol, ſicut ſol communis, nec ipſa luna, ſicut luna communis: quia ipſum ſol & luna exiſtentes in ipſa compoſitione, ſunt meliores quàm ipſa natura vulgaris: eò quòd ſol & luna dicti compoſiti ſunt viui, & ij vulgares ſunt mortui: habito tamen reſpectu ad ipſum ſolem & lunam in dicto lapide exiſtentes, vt dictum eſt. licet philoſophi nominauerunt ipſum lapidem Solem & Lunam, ad finem illum: quia in ipſo lapide ſunt potentialiter, non autem viſibiliter. Et eſt ſciendum, quòd ipſe lapis ſiue compoſitum, vna eſt res duntaxat, & vnius naturæ, & in ipſo eſt totum illud quod eſt ei neceſſarium: & in ipſo eſt id quod eum meliorat, & illud quod ipſum complet: & non eſt iſtud compoſitum quod eſt vnum: videl. opus aliquorum animantium ſeu animalium, ſeu vegetabilum: ſed eſt natura munda & clara de ſuis proprijs mineris, quę tranſmutantur per regimen ignis, & putreſcit & nigreſcit, & albeſcit, & rubeſcit: & ad plures alios colores peruenit. Et nota, ô tu rex, quòd humiditas prædicta quæ eſt argentum viuum, eſt corruptio ipſius lapidis: quoniam ipſum lapidem nigreſcere facit, & finaliter ipſum la-

pidem dealbat. Et nota ô tu rex, & ſcias, quôd philoſophi dixerunt: Fundatis corpus, & aſſetis eum donec cõuertatur in aquam: quod intelligitur de dicto compoſito, quod fundatur, & congelatur: & tunc vocatur terra. Et nota quòd philoſophi vocant Aquam dum dictus lapis eſt liquefactus cum ſua aqua, quę in ipſo lapide eſt fixa: quæ aqua tunc eſt currẽs & alba ſicut aqua. Et nota, ò tu rex, quòd conuertatur aqua in aerem: quod eſt intelligendum, quòd dicta aqua congeletur & conuertatur in corpus quòd antea fuerat: quod corpus eſt tamdiu in regimine ignis, donec conuertatur ipſum corpus ſubtile, & in albedinem perfectam redactum: & tunc nominatur per aliquos Aër. Sed quãdo dicitur quòd conuertatur aer in ignem, intelligitur, quòd dictum compoſitum, quod vocatur Aer, ſtet in igne forti tam diu, donec rubeſcat, & tunc erit completum ad rubeum: quod vocatur Ignis, ſiue Sol. Et nota, ô tu rex, quòd de vno ſolo compoſito, & duntaxat de ipſo fit opus, & non de alio: quod compoſitum recipe purum abſq; in munditijs quæ ſunt in eo, videl. quòd ſit mundum, vt oportet: quod compoſitum rege ipſum in igne cum ſuis naturis: & iſtud facias in principio regiminis ignis: quia in hoc eſt totus defectus ſiue periculum. Et dum iſtud eſt factum, vlterius non poteſt eſſe

aliquis

aliquis defectus: & tunc ignis debet eſſe inter fortem & lentum, quouſq; ſpiritus fuerit ſeparatus à corpore, & aſcẽderit ſuper terram, & remanebit in fundo vaſis corpus mortuũ, ſine ſpiritu in ipſo exiſtente. Et ſignum eſt, quòd ſi ponatur ſuper ignem, & non fundit, neq; fumat, iam eſt completum quantum ad iſtum paſſum: & dum eſt ita, reducatur ipſe ſpiritus ſupra ipſum corpus à quo exiuit: qui ſpiritus eſt ſimilis nubis nigris, quæ portant aquam. Iſte namq; ſpiritus vocatur Aqua vitæ, per quam ſuſtinetur hoc corpus, & cum qua moritur, & poſt mortem viuificatur. Et nota, quòd cum dicto compoſito eſt illud, quod mortificat ipſum compoſitum, & cum ipſo eodem dealbatur, & rubeſcit idem compoſitum ſine adiutorio alicuius rei extraneę. Item nota quòd ignis debet eſſe in principio operis lentus: ſecundò mediocris, tertiò fortis, videlicet paulatiuè augmentando ipſum ignem, donec dictus lapis albus fiat, & vltimò rubeus.

FINIS.

FRATRIS ROGERII BACHONIS ANGLICI, de Mirabili potestate artis & naturæ, Libellus.

ESTRÆ petitioni respondeo: Nā licet natura potens sit & mirabilis: tamen ars vtens natura pro instrumento, potētior est virtute naturali, sicut videmus in multis. Quicquid autem est præter operationem naturæ vel artis, aut non est humanum, aut est fictum, & fraudibus occupatum. Nam sunt qui motu veloci, membrorum apparentia, aut vocum diuersitate, aut instrumentorum subtilitate, aut tenebris, aut con sensu, multa mortalibus proponunt miranda, quæ non habent existentiæ veritatem: his mundus plenus est, sicut manifestum est. nam ioculatores multa manuum velocitate mentiuntur, & phytonissæ vocum varietate in ventre & gutture figmentis & ore formant voces humanas, à longè vel propè, prout volunt, ac si spiritus tunc humanè loqueretur, etiam sonos brutorum confingunt. Causæ verò gramini subditæ, & lateribus terræ conditæ, ostendunt quòd vis humana est, & non spiritus, quæ magno fingunt mendacio. Cum

verò

verò in tenebris crepuſculi vel nocturnis res inanimatæ mouentur velociter, non eſt veritas, ſed fraus & dolus: conſenſus verò omnia fingit quæ volunt homines, prout adinuicē diſponuntur. In his omnibus, nec phyſica ratio conſiderat, nec ars, nec poteſtas naturę tenet: propter hoc nequior eſt occupatio, quando homo contemnit leges Philoſophiæ, & cōtra omnem rationem ſpiritus inuocat nepharios, vt per eos ſuam compleat voluntatem. Et in hoc eſt error, quòd ſibi ſubijci credunt ſpiritus, & quòd ſpiritus cogantur humana voluntate. hoc enim impoſsibile eſt: quia vis humana longè inferior eſt quàm ſpirituum. Aut quia in hoc magis aberrāt, quòd per aliquas res naturales quibus vtuntur, credunt vel aduocari, vel figurari ſpiritus malignos. & adhuc errant, quando per inuocationes, deprecationes, & ſacrificia nituntur eos homines placare, & adducere pro vtilitate hominum: facilius enim ſine comparatione à Deo impetrandū foret, vel à bonis ſpiritibus, quicquid homo debet vtile reputare. Sed nec in his inutilibus fauorabiles aſſiſtūt ſpiritus maligni, niſi inquantum propter hominum peccata à Deo permittitur, qui humanum gēnus regit & gubernat: & ideo iſtæ viæ ſunt præter ſapientiæ documenta, imò melius in contrarium operantur, nec vnquam philo-

ſophantes de his ſex modis curarunt.

Quid verò de carminibus, & characteri-bus, & huiuſmodi ſit tenendũ, conſidero per hunc modũ. Nam proculdubio omnia huiuſmodi nunc temporis ſunt falſa & dubia: nam quædam ſunt irrationabilium, quæ Philoſophi meminerunt in operibus naturæ & artis, vt ſecreta occultarent ab indignis, ſicut ſi omnino eſſet ignotum, quòd magnes traheret ferrum: & aliquis volens hoc opus perficere coram populo, faceret characteres, & carmina proferret, vt perficeretur attractionis vis: hoc totum opus eſſet error. Sic igitur quamplurima in libris Philoſophorum occultantur multis modis, in quibus ſapiens debet hanc habere prudentiam, vt carmina & characteres negligat, & opus naturæ & artis probet. Et ſic animatas & inanimatas videbit ad naturam concurrere, propter naturæ conformitatem, non propter virtutem carminis vel characteris. Et ſic multa ſecreta naturæ & artis exiſtimantur ab indoctis magica, & magi confidunt ſtultè carminibus & characteribus quòd eis præbeant virtutem, & pro aſſecutione eorum relinquunt opus naturæ vel artis, propter errorem carminum & characterum. Et ſic vtrunque genus hominum iſtorum priuatur vtilitate ſapientiæ, ſua ſtultitia cogente. Sunt autem

quæ-

quædam deprecationes antiquitùs institutæ ab hominibus veritatis, aut magis à Deo & angelis ordinatæ, & huiusmodi virtutem suam primam possunt retinere. Sicut in multis regionibus adhuc quædam orationes fiunt super ferrum candens, & super aquam fluminis, & similiter alia, in quibus innocentes probantur, & rei damnantur, & authoritate creduntur fieri prælatorum. Nam & ipsi sacerdotes exorcismos faciunt, sicut in Aqua benedicta, sicut in lege veteri de Aqua purgatorij legitur, qua probantur adulteria, vel fides suo viro. & multa sunt huiusmodi. Sed quæ in libris Magicorum continentur, omnia suut arcenda, quamuis aliquid veri contineant: quia tot falsis abutuntur quòd non potest discerni inter verum & falsum. Vnde quicunque dicunt, quòd Solomon composuit, & alij Sapientes, negandum est: quia non recipiuntur huiusmodi libri authoritate Ecclesiæ, nec à sapientibus, sed à seductoribus, qui nudam accipiunt literam, & ipsi nouos libros componunt, & nouas adinuentiones multiplicant, sicut scimus per experientiam: & vt tunc vehementius homines alliciantur, titulos præponunt famosos suis operibus, & eos Authoribus asscribunt imprudenter: ac vt nihil opinentur, & contingenti-

tibus stilum grandisonum faciunt, & sub forma textus mendacia sua confingunt. Characteres verò aut sunt verba signis literarum inuolutis compositi, continentes sensum orationis adinuentæ, vel sunt facti ad cultus stellarum in temporibus electis. De characteribus igitur primo modo sic iudicaudum, sicut de orationibus dictum est: de sigillis autem & characteribus secundo modo, nisi fiant téporib. suis, nullam efficaciam penitùs habere noscuntur. Et ideo qui facit ea sicut in libris formantur, non respiciens nisi solam figuram quam fabricant ad exemplar, nihil facere ab omni sapiente iudicatur. Qui autem in constellationib. debitis opera faciunt ad vultus cœlorum, illi non solùm characteres, sed omnia opera sua possunt disponere tàm artis quàm naturæ secundum cœli virtutem. Sed quia difficile est certitudinem cœlestium percipere: ideo in his multus est error apud multos: & pauci sunt qui aliquid vtiliter & veraciter scirent ordinare. Et propter hoc vulgus Mathematicorum iudicantium & operantium per stellas magicas non multum excellunt: quamuis peritissimi, & artem sufficienter habentes possent multas vtilitates facere, & per opera tanquam per iudicia in temporibus electis. Consyderandum tamen: quia peritus medicus, & alter quicunque habet

bet aliud exercitari, carmina & characteres (licet fictos) vtiliter (secundum Constantinum medicum) potest adhibere. non quia ipsi characteres & carmina aliquid operentur, sed vt deuotius & auidius recipiatur medicina, & animus patientis excitetur, & confidat vlterius, & gaudeat, & anima excitata potest in corpore proprio multa renouare, ita vt de infirmitate in sanitatem conualescat ex gaudio & confidentia. Si ergo medicus ad magnificandum opus suum, vt patiens excitetur ad spem & confidentiam sanitatis aliquid huiusmodi faciat, non propter fraudem, nec propter hoc vt confidant, vt de se valens (si credimus medico Constantino) non est abominandum. Nam ipse in Epistola de his quæ suspenduntur ad collum, sic concedit ad collum carmina & characteres, & eos in hoc casu defendit. Nam anima multum potest super corpus suum per suas effectiones fortes, vt docet Auicenna in lib. de Anima, & 8. de Animalibus, & omnes sapientes concordant: & ideo fiunt coram infirmis ludi, & res delectabiles afferuntur. imò aliquando appetitui multa conceduntur contraria: quia vincit affectus, & desiderium animæ spes supra morbum. Quoniam verò in nullo lædenda est veritas, oportet diligenter consyderare, quòd omne agens facit

quod virtutẽ, & speciem affert in naturá extrinsecá, nõ solùm substantię, sed accidenti de terita specie qualitatis: & fiunt virtutes rebus aliquæ sensibiles. Et ideo hoc potest facere virtutem, & speciem extra se, maxime cum sit nobilior alijs rebus corporalibus, & præcipuè propter dignitatem animæ rationalis. & homines non solùm exercent calore, sed spiritus ab eo sicut ab alijs animalibus excitantur. & nos videmus quòd aliqua animalia immutantur, & alterant res sibi obedientes, sicut Basiliscus interficit solo visu lupus reddit raucum, si prius videat hominem, & hyæna intra vmbram suam canem non permittit latrare, sicut Solinus de Mirabilibus mundi narrat: & alij authores. & Aristot. in libro de Vegetabilibus dicit: Palmarum fœminarum fructus maturescere per odorem masculorum, & equæ impraegnantur in aliquibus regnis per odorem equorum, vt Solinus narrat: & multa talia contingunt per species & virtutes animalium & plantarum, multaque mirabilia, sicut Aristotel. dicit in libro Secretorum. Cum ergo planta & animalia non possint attingere dignitatem naturæ humanæ: nullo modo poterunt facere virtutes & species, et colores emittere ad alterationem corporum extra se, propter quod dicit Aristot. in l. de Somno & Vi-

gilia

gilia: quòd mulier menstruosa si aspexerit speculum, inficit ipsum, et apparet in eo nubes sanguinis. Et Solinus narrat: In Scythia sunt mulieres habentes geminas pupillas in oculo (vnde Ouidius: Nos quoq; pupilla duplex) quæ cum irascuntur, interficiunt homines solo visu. Et nos scimus, quòd homo malæ complexionis, et habens infirmitatem contagiosam, vt lepram, vel morbum caducum, vel febrem acutam, vel oculos multum infirmos, vel huiusmodi, quòd inficit alios præsentes, et contaminat. et è contrario, homines bene complexionati et sani, et maximè iuuenes, confortant alios, et homines gaudent ex eorum præsentia: et hoc est propter spiritus suaues, et vapores salubres et delectabiles, et naturalem calorem bonum, et propter spiritus et virtutes quæ fiunt ab eis, sicut Galenus docet in Techni. et hæc accidunt in malum, si anima sit peccatis magnis et multis corrupta, habens corpus infirmũ et malæ complexionis, et similiter cogitatio fortis, et desiderium vehemẽs ad nocendum et malignandum. nam cum natura complexionis et firmitatis cogitationibus animæ et desiderijs fortius agit. Vnde leprosus, qui ex desiderio forti, et cogitatione, et solicitudine vehementi, intenderet alium præsentem inficere: et citius et fortius ipsum in-

ficeret, quàm si non ad hoc cogitaret, nec desideraret, nec intenderet. Natura enim (vt Auicenna docet locis prædictis) obedit cogitationibus, & vehementibus desiderijs animæ: imò nulla operatio hominis fit, nisi per hoc, quòd naturalis virtus in membris obedit cogitationibus & desiderijs animæ. Nam (sicut Auicenna docet tertio Metaphys.) primùm mouens est cogitatio: deinde desiderium conformatum cogitationi: postea virtus animæ, in membris quę obediunt desiderio & cogitationi: & hoc in malo (vt dictum) & in bono similiter. vnde cum in homine inueniuntur hæc, bona complexio, & sanitas corporis, & iuuentus, & pulchritudo, & elegantia membrorum, & anima munda à peccatis, & cogitatio fortis, & desiderium vehemens ad aliquodopus: tnnc quicquid fieri potest per speciem & virtutem hominis, & spiritus, & calorem naturalem, necesse est quòd fortius & vehementius fiat per huiusmodi spiritus, & vapores, & influentias, quàm si aliquod istorum deficeret: & præcipuè si desiderium forte, & intentio valida non desit. Et ideo per verba & opera hominis possunt aliqua magna fieri: quando omnes dictę causę concurrunt. Verba enim sunt abinterius per cogitationes animæ, & desiderĩũ per motum spirituũ, & calorem, & vocalẽ

arteriam:

arteriam: & eorum generatio habet vias apertas, per quas est magnus exitus spirituum, & caloris, & euaporationis, & virtutis, & specierum quæ possunt fieri ab anima & corde. Et ideo alterationes (cæteris paribus) in spiritualibus fiunt per verba secundum quòd eis debetur ex potestate naturæ. Videmus enim quòd per huiusmodi arterias à corde in interioribus, anhelitus & oscitatio, & multæ resolutiones spirituum, & caloris fiunt: quæ aliquando nocent, cum ab infirmo & malę complexionis corpore proueniunt: & prosunt & confortant, cum à corpore mundo, sano, & bonæ complexionis producuntur. Et ideo similiter aliquæ operationes naturales possunt fieri in verborum generatione & prolatione, cum intentione & desiderio operandi. Vnde non immeritò dicitur, quòd vox viua magnā habet virtutem: non quia illam habeat virtutem quam magici fingunt, necnon similiter ad faciendum & alterandum (vt existimant) sed secundũ quòd natura ordinauit. Et ideo valde cautê in his intendendum est. nam de facili homo potest errare, & multi errant ad vtramque partem: quoniam aliqui omnem operationem negant, & alij superfluunt, & ad magicam declinant. *Multi* igitur libri mundi sunt per carmina, & characteres, & orationes, & coniurationes, & sacrificia, & huiusmodi,

qui purè magici sunt. Vt liber de Officijs spirituum, liber de Morte animæ, liber de Arte notoria: & huiusmodi infiniti, qui nec artis nec naturę continent potestatem, sed figmenta magicorum. Considerandum tamen: quia multi libri reputantur inter magicos, qui nō sunt tales, qui continent sapientiæ dignitatē. Qui igitur sunt suspecti, & qui nō, experientia cuiuslibet docebit. Nam si quis in aliquo illorum opus naturæ vel artis inueniat, illum accipiat: si non, relinquat velut suspectum, & indignum sapienti. magici est pertractare sic superfluum nec necessarium: nam vt sensit Isaac in lib. de Febribus, Anima rationalis nō impeditur in suis operationibus, nisi detineatur ignorantia. & Aristot. vult in libro Secretorum, quòd in talibus sanus & bonus potest omnia, quæ homini necessaria sunt, cum influentia tamen diuinæ virtutis. Et 3. Meteor. dicit, quòd nō est virtus nisi per deū. & in fine Ethicorū dicit, quòd nulla est virtus nec moralis, nec naturalis de cælesti virtute sine influentia cœlesti & diuina. Vnde cum loquimur de potestate agentium particularium, nō excludimus regimē agentis vniuersalis, & primæ causæ. nam omnis causa prima plus influit in causatum, quàm secunda: vt prima propositio de causis proponit.

Narrabo igitur nunc per opera artis & naturæ

turæ miranda, vt postea causas & modos rerum assignem, in quibus nihil magicum est, vt dicatur quòd omnis potestas magica sit inferior his operibus & indigna'. Et primò per figurationem ipsius artis: nam instrumenta nauigandi possunt fieri sine hominibus nauigantibus, vt naues maximæ & marinæ ferantur vnico homine regente, maiori velocitate quàm si essent plenæ hominibus nauigantibus. vnde currus possent fieri, vt sine animali moueantur cum impetu inæstimabili, vt existimátur currus falcati fuisse, quibus antiquitus pugnabatur. Possunt fieri instruméta volandi, vt homo sedens in medio instrumenti reuoluens aliquod ingeniũ, per quod alæ artificialiter cópositæ aerem verberent, ad modum auis volantis. Item, instrumentum paruum in quantitate, ad eleuandũ & deprimendum pódera multa, quo nihil vtilius est in casu. Nam per instrumentũ altitudininis trium digitorum, & latitudinis eorum, & minoris quantitatis posset seipsum & socios ab omni periculo carceris eripere, & eleuare, & descendere. Potest etiam de facili fieri instrumentũ, quo vnus homo trahet ad se mille homines per violentiam, nulla eorum voluntate, & de rebus alijs attrahendis. Possunt etiam fieri instrumenta ambulandi in mari & flumine ad fundum sine periculo corporali. nam Alexander magnus his vsus est, vt secreta ma-

ris viderent, ſecundum quod Ethicus narrat Aſtronomus. antiquitus & noſtris temporibus facta ſunt, & certum eſt, quòd ſit inſtrumentum volandi, quod non vidi, nec hominem qui vidiſſet cognoui, ſed ſapientem qui hoc artificiũ excogitauit explicitè cognoſco, & infinita talia poſſunt fieri: vt pontes vltra flumina ſine columna & aliquo obſtaculo, & machinæ, & ingenia inaudita. Sed magis phyſicæ figurationes inueniũtur: nam ſic poſſunt figurari perſpicua & ſpecula, vt vnum appareat multa, vt vnus homo exercitus, & plures, & quot volumus ſoles & lunæ appareant. Nam ſic aliquando figurãtur vapores, vt duo ſoles, & tres, & duæ lunæ appareant ſimul in aere, vt Plinius in 2. natural. hiſtor. Quia qua ratione plures & infinitæ poteſt vna res apparere: quia poſteaquam excedit ſuam virtutẽ, nullus eſt numerus determinatus. Sic enim arguit Ariſtot. cap. de vacuo) & ſic omni ciuitati & exercitui poſſunt fieri terrores infiniti, vt vel propter multitudinẽ apparitionum ſtellarum, vel hominum ſuper ipſos congregatorum diſpereant, præcipuè ſi ſequatur inſtrumentum cum quo primò habeantur. poſſunt enim ſic figurari perſpicua, vt longiſſimè poſita appareant propinquiſsima, & è contrariò. Ita quòd incedibili diſtantia legeremus literas minutiſsimas, & videremus res

quantum-

quantumcunq; paruas, & ſtellas faceremus apparere quo vellemus. Sic enim exiſtimant, quòd Iulius Cæſar per littus maris in Gallijs deprehendiſſet per ingentia ſpecula diſpoſitionem & ſitum caſtrorum & ciuitatum Britanniæ minoris. Poſſunt[& ſic figurari corpora, vt maxima appareant minima, & è contrario: & alta appareant ima & infima, & è contrario: & occulta appareant manifeſta. Nam Socrates ſic draconem corrumpentem ciuitatem & regionem ſuo anhelitu & influentia peſtilenti, deprehendit intra montium latibula reſidere: ſic omnia quæ eſſent in ciuitatibus & exercitibus contrarijs poſſunt ab inimicis deprehendi. Poſſent etiam ſic figurari corpora, vt ſpecies & influentiæ venenoſæ & infectiuæ ducerentur quò vellet homo: nam ſic Ariſtot. fertur docuiſſe Alexandrum. Quo documento venenũ baſiliſci erecti ſuper murum ciuitatis contra exercitum deduxit in ipſam ciuitatem. Poſſunt etiã ſic figurari perſpicua, vt omnis homo ingrediẽs domum, videret veraciter aurum & argentum, & lapides precioſos, & quicquid homo vellet: & quicunque feſtinaret ad locum, nihil inueniret. Sed de ſublimioribus poteſtatibus figurandi eſt, quòd ducantur & congregentur radij per varias fractiones & reflexiones, in omni diſtantia qua volumus, quatenus cõburatur quic-

quid ſit obiectum. nam hoc teſtantur perſpicua comburentia antè & retrò, ſicut autores certi docent in his libris. Et maius omnium figurationum & rerum figuratarum eſt, vt cœleſtia deſcriberentur ſecundum ſuas longitudines & latitudines in figura corporali, qua mouentur corporaliter motu diurno, & hæc valerent regnum vnum homini ſapienti. Hęc igitur ſufficiant pro exemplis figurationum, quamuis multa alia miranda proponi poſſent in medium.

His verò ſunt quædam annexa ſine figurationibus: nam in omni diſtãtia qua volumus, poſſumus artificialiter componere ignẽ comburentem ex ſale petræ & alijs. Item ex oleo petroleo rubeo & alijs. Item ex ambra & naphtha, & petroleo albo, & ſimilibus: ſecundum quod Plinius dicit in libr. 2. In ciuitate quadam ſe defendiſſe contra exercitum Romanum: nam per multa proiecta combuſsit militem armatum. his vicinus eſt ignis Græcus & multa comburentia. Præterea poſſunt fieri lumina perpetua, & balnea ardentia ſine fine. Nam multa cognouimus, quæ non comburuntur, ſed purificantur. Præter verò hæc ſunt alia ſtupenda naturæ. Nam ſoni velut tonitrui poſſunt fieri in aere, imò maiori horrore, quàm illa quæ fiunt per naturam. nam modica materia adaptata ad quantitatem vnius

pollicis

pollicis, sonum facit horribilem, & corruscationem ostendit vehementem: & hoc fit multis modis, quibus omnis ciuitas & exercitus destruatur ad modum artificis Gedeonis, qui laguncul is fractis & lampadibus, igne salientecum fragore ineffabili, Madianitarum destruxit exercitum cum trecentis hominibus. Mira sunt hæc, si quis sciret vti ad plenum in debita quantitate & materia. De alio verò genere multa miranda propono, quæ licet multam vtilitatem non habeant, tamen spectaculum ineffabile sapientiæ, & possunt applicari ad probationem omnium occultorum, quibus vulgus inexpertum contradicit, & sunt similia attractioni ferri per adamantem. nam quis crederet huiusmodi attractionem nisi videret? & multa miracula naturæ sunt in hac ferri attractione, quæ non sciuntur à vulgo, sicut experientia docet solicitum. Etiam plura sunt hæc & maiora. Nam similiter est per lapidem auri & argenti, attractio omnium metallorum. Item lapis currit ad acetum: & plantæ ad inuicem, & partes animalium diuisæ localiter motu naturali concurrunt: & posteaquam huiusmodi perspexi, nihil mihi difficile est ad credendum, quando bene considero sic nec in diuinis nec in humanis. Sed maiora his sunt: nam tota potestas mathematicæ non ponit nisi instrumentum superfi

ciei, iuxta artificium Ptolomæi in 8. Almagesti, in quo omnia quæ ſunt in cœlo ſuis longitudinibus & latitudinibus eſſent deſcripta veraciter. Quòd autem mouerentur naturaliter motu diurno, nõ eſt in mathematici poteſtase. Experimentator tamẽ fidelis & magnificus anhelat, vt ex tali materia fieret & tali artificio. Quòd naturaliter cœli motu diurno mouerentur, quod videtur ſibi poſsibile, quoniam multa motu cœleſtium deferuntur, vt cometæ, & mare in fluxu, & alia in toto, vel in partibus ſuis. nam tunc omnia inſtrumenta Aſtrologię ceſſarent, tam ſapientialia, quàm vulgata, nec theſaurus vnius regis poſſet vix comparari. Et licet non quantum admiraculum: tamen quantum ad vtilitatem publ. & priuatam, maiora poſſunt fieri: ſcilicet vt auri copia & argenti deducatur in medium quã tum placet homini, & non tamen ſecundum naturæ poſsibilitatem, ſed ſecundum artis complementum, cum ſint decem & ſeptem modi auri, octo ſcilicet à mixtione argenti cum auro. Et primus modus fit ex partibus auri cum aliquibus partibus argẽti, vſque ad vigeſimum ſecundum gradum auri pertingatur, cum vno argenti ſemper vnum gradum auri augmentando, & totidem ſunt ex admixtione æris cum auro. Ita vt vltimus modus ſit ex viginti quatuor gradibus auri puri ſine admixtio-

mixtio-

mixtione alterius metalli: & non poteſt natura vlterius procedere, ſicut experientia docet. Sed ars poteſt augmentare aurum in partibus puritatis vſque in multum, ſimiliter aurum complere ſine fraude. Sed præcedentibus maius eſt, quòd anima rationalis cogi nõ poteſt, tamen efficaciter diſponi, & induci, & excitari poteſt, vt gratis velit ſuos mores mutare, & affectiones, & voluntates ſecundum arbitrium alterius, non ſolùm ſingularis perſona, ſed totus exercitus ciuitatis, & totus populus regionis. & huiuſmodi experientiam Ariſt. docet in lib. Secret. tã de regione, quàm de exercitu & perſona ſingulari. Et in his ferè eſt finis naturæ & artis. Sed vltimus gradus in quem poteſt artis complementum cum omni naturę poteſtate, eſt prolongatio vitæ vſque in magnum tempus. quôd autem hoc ſit poſsibile multa experimenta docuerunt. Nam Plinius recitat, militem ſtrenuum corpore & animo, vltra ætatem hominis conſuetam duraſſe in ſua probitate, cui cum Octauianus Auguſtus diceret, quid feciſſet, vt diu ſic viueret: reſpondit in ænigmate, quòd oleum poſuit exterius, & mulſum interius. Sed poſtea multa contigerunt. Nam ruſticus fodiens in campis, cum aratro vas aureum cum nobili liquore adinuenit, exiſtimans rorem cœli, lauit faciem, & bibit, & ſpiritu, &

corpore, & bonitate sapientiæ renouatus est, de bubulco factus est baiulus regis Siciliæ, quod accidit tempore regis Osti. & probatũ est testimonio literarum papalium, quòd Alamanicus captiuatus inter Saracenos recepit medicinam, qua vsque ad quingentos annos vitam suam prolongauit. Nam rex qui ipsum habuerat captiuum, recepit regis Magi nuncios cum hac medicina. Sed quia eam suspectam habuerat, voluit probare in captiuo, quod fuerat ei delatum. Ac domina de Tormery in Britannia maiori, quærens ceruam albam, vnguentum comperit quo custos nemoris se perunxerat in toto corpore, præterquam in plantis: vixit trecentis annis sine corruptione, exceptis pedum doloribus & passionibus. Et plures experti sumus nostris temporibus, quòd homines rurales sine consilio medicorum vixerunt centum sexaginta annis, vel circiter. Hæc etiam confirmantur per opera animalium, vt cerui, & aquilæ, & serpentis, & multorum, quæ per virtutem herbarum & lapidum suam renouant iuuentutem. & ideo sapientes dederunt se ad huiusmodi secretum, excitati exemplis brutorum, existimantes quòd possibile est homini, quod brutis animantibus est concessum. Propter quod Artephius in sua sapientia secretorum, vires animalium, & lapidum, & cæterorum

scru-

ſerutans ob ſecreta naturæ ſcienda, & maximè propter vitæ longitudinem gloriatur ſe vixiſſe mille & 25. annis. Et poſsibilitas prolongationis vitæ confirmatur per hoc, quòd anima eſt naturaliter immortalis, & potens non mori: ac etiam poſt peccatum potuit viuere circiter mille annos, & deinceps paulatim abbreuiata eſt vitæ longitudo. Ergo oportet quòd huiuſmodi abbreuiatio ſit accidentalis, quare poterit in toto vel in parte prolongari. Sed ſi velimus cauſam accidentalem huiuſmodi corruptionis inueſtigare, inueniemus quòd non eſt à cœlo, neque ab alio, quàm defectu regiminis ſanitatis. Nam in hoc noſtro tempore patres corrupti ſunt, & ex hoc generant filios corruptæ complexionis & compoſitionis, & filij eorum eadem de cauſa ſe corrumpunt, & deſcendit corruptio à patribus in filios, donec inualeſcat continuè abbreuiatio vitæ, ſicut eſt dies iſta: non tamen propter hoc ſequitur, quòd abbreuiabitur ſemper. quia tempus in humanis poſitũ eſt, vt in pluribus viuant homines 70. annis, & amplius eſt eorum labor & dolor. Remediũ verò eſſet cõtra corruptionẽ propriã cuiuslibet, ſi quilibet exerceret regimẽ cõpletum ſanitatis à iuuẽtute, quod cõſiſtit in his quæ ſunt cibus & potus, ſomnus & vigilia, motus & quies, euacuatio, cõſtrictio, aer, paſsio animi. nã ſi qs

hoc regimen obſeruaret à natiuitate, viueret quantum natura aſſumpta à parentibus permitteret, & duceretur ad vltimum terminum iſtius naturę lapſæ ab origiuali iuſtitia: quem tamen præterire nõ poſſet: quia hoc regimen non habet remedium contra corruptioné antiquam parentum. Sed impoſsibile eſt, quòd homo ſic regatur in omnibus mediocritate iſtorum, ſicut exigit regimen ſanitatis. & ideo oportet, quòd abbreuiatio vitæ contingat ex hac cauſa, non ſolũ ex corruptione parentum. Ars verò medicinæ determinat hoc regimen ſufficienter. Sed nec diues, nec pauper, nec ſapiens, nec inſipiens, nec ipſi medici quãtumcunque perfecti, poſſunt hoc regimé in ſe, nec in alijs perficere vtraque cuilibet. Sed natura non deficit in neceſſarijs, nec ars cõpleta, imo valet irrumpere cõtra accidentales paſsiones, vt in parte vel in toto deleantur. Et in principio quando inceperat ætas hominum declinare, facile fuiſſet remedium : ſed à ſex millibus annis & plus, difficile eſt remediũ apponere. Sapientes tamen moti conſiderationibus prædictis, niſi ſunt vias excogitare, nõ ſolum contra defectum proprium regiminis cuiuslibet, ſed contra corruptionem parentum, non quòd reducatur homo ad vitam Adę, vel Artephirj, popter corruptionem inualeſcentem: ſed vt centenarium annorum, vel plures

in vita prolongentur, vltra communem ætatem hominum nunc viuentiũ, quatenus passiones senectutis retardarentur, & cum non possunt prohiberi mitigarentur, vt vltra æstimationem humanam vita prolongetur vtiliter: semper tamen citra vltimum terminum. Nam vnus terminus naturę est, qui in primis hominibus positus est post peccatum: & alius est terminus cuiuslibet ex propria parentum corruptione. Vltra istos ambos non cõtingit transire, sed benè terminum propriæ corruptionis, nec tamen vsque ad terminum primum. Credo quòd quantumcunque sapiens his temporibus possit attingere, licet possibilis sit & aptitudo naturæ humanæ, secundum quod fuit in primis hominibus. nec mirum, cum aptitudo ista se extendit ad immortalitatem, sicut ante peccatum fuit, & erit post resurectionem. Sed si tu dicas quòd nec Aristoteles, nec Plato, nec Hippocrates, nec Galenus, ad huiusmodi prolongationem peruenerũt: Respondeo tibi, quòd nec ad multas virtutes mediocres, quæ postea scitæ sunt per alios studiosos: & ideo hæc maxima potuerunt ignorare, quanquam ad hoc laborauerunt. Sed nimis in alijs se occupauerunt, & citius perducti sunt ad senectutem, consumẽtes vitam in peioribus & vulgatis, quamuis secreta multa perceperint. Scimus enim, quòd Aristot. di-

ci: in Prædicamẽtis, Quòd quadratura circuli scibilis est, nondum tamen scita. Et sic fatetur se & omnes vsq; ad tempus suum ignorasse. Sed nos scimus his diebus, quòd scitur veritas, & ideo longe magis poterat Arist. vlteriora naturæ secreta ignorare. Multa etiam modo ignorant sapientes, quæ vulgus studentiũ sciet in temporibus futuris. vnde hæc obiectio vana est per omnem modum.

Enumeratis quibusdam circa naturæ & artis potestatẽ, vt ex paucis multa colligamus, ex partibus tota, ex particularibus vniuersalia, quatenus videamus quòd non est necesse nobis aspirare ad magicam, cùm natura & ars sufficiant. Volo modò singularia per ordinem prosequi, & causas, & modum dare in particulari. Sed considero, quòd in pellibus caprarum & ouium non traduntur secreta naturæ, vt à quolibet intelligantur, sicut vult Socrates & Aristoteles. Ipsemet enim dicit in lib. Secretorum, quòd esset fractor sigilli cœlestis, qui communicaret secreta naturæ & artis, adiungens quòd multa mala sequuntur eum, qui reuelat secreta. Cæterùm in lib. Noctium Atticarum de collatione sapientũ, quòd stultum est, asino præbere lactucas, cum ei sufficiant cardui: atque in lib. Lapidum scribitur, quòd rerum minuit maiestatem, qui diuulgat mystica. nec manent secreta, quorum turba sit

ba ſit cõſcia. Ex diuiſione enim probabili vulgi dicendi oppoſitum contra ſapientes. nam quod videtur omnibus, eſt verum, & quod ſapientibus ſimiliter, & maximè notis. Ergo quod pluribus, hoc eſt vulgo in quantum huiuſmodi videtur, oportet quòd ſit falſum. de vulgo loquor, quod contra ſapientes diſtinguitur in hac dictione. Nam in cõmmunibus conceptionibus animi concordat cum ſapientibus, ſed in proprijs principijs & concluſionibus artium & ſcientiarũ diſcordat, laborantes circa apparẽtias in ſophiſmatibus, ſubtilitatibus, & de quibus ſapientes nõ curant. In proprijs igitur vel ſecretis vulgus errat, & ſic diuiditur contra ſapientes, ſed in communibus ſub lege omnium continetur, & cum ſapientibus concordat. Communia verò pauci ſunt valoris, nec propriè ſequenda, ſed propter particularia & propria. Sed cauſa huius latentiæ fuit apud omnes ſapientes, quia vulgus deridet & negligit ſecreta ſapientiæ, & neſcit vti rebus digniſsimis: atq; ſi aliquod magnificum in eius noticiam cadat, à fortuna illud per accidens ſuſcipit, & eo abutitur in damnum multipliciter perſonarum atque communitatis, & ideo inſanus eſt qui aliquod ſecretum ſcribit, niſi à vulgo celetur, & vix à ſtudioſis & ſapientibus poſsit intelligi. Sic currit vita ſapientum à principio, & mul-

tis modis occultauerunt à vulgo ſapientiæ ſe creta. Nam alij characteres & carmina occultauerunt: multi verò alij per ænigmata & figuratiua, vt Ariſtoteles dicit in lib. Secretorum: O Alexander, volo tibi oſtendere ſecretorum maximum, & diuina prouidentia iuuet te ad celandum arcanum, & perficiendum propoſitum artis illius lapidis, qui non eſt lapis, & eſt in quolibet homine, & in quolibet loco, & in quolibet tempore, & vocatur omnium philoſophorum terminus, & inueniuntur in multis libris & ſcientijs, innumerabilia talibus ſermonibus obſcurata, vt nemo intelligat ſine doctore aliquo. Tertiò occultauerunt per modos ſcribendi, ſcilicet per cõſonantes tantum, vt nemo ſciat legere niſi ſciat ſignificata dictionum, ſicut Hebræi, & Chaldæi, & Syrij, & Arabes ſcribunt: ſed & Græci, & ideo eſt magna occultatio apud eos, & maximè apud Hebræos. quoniam Ariſtot. dicit in lib. memorato, quòd Deus dederit eis omnem ſapientiam antequam fuerint philoſophi: & ab Hebræis omnes nationes habuerũt philoſophiæ principium: Et Albumaſar in libro Introductorij maioris, & alij philoſophi & Ioſephus 8. antiquitatum libro hoc manifeſtè docet. Quartò accidit occultatio per mixtionem literarum diuerſis generibus. Nam ſic Ethicus, Aſtronomus ſuam ſapientiam oc

cultat

occultat, ex eo quòd literis Hebræis, Græcis & Latinis eam conscripsit in eadem serie scripturæ. Quintò occultauerunt per alias literas quæ fiunt apud gentem suam, videl. apud alias nationes, sed fingunt eas pro sua voluntate, & hoc est maximum impedimentũ. quo vsus est Artephius in lib. suo de sacretis naturæ. Sextò fiunt non figuræ literarum, sed aliæ figuræ geomanticæ, quæ secundum diuersitatem punctorum & notarum, habent literarũ potestatẽ, & istis similiter vsus est Artephius in sua scientia. Septimò est maius artificium occultandi, quod datur in arte notoria, quæ est ars notandi & scribendi ea breuitate qua volumus, velocitate qua desyderamus: & sic multa secreta scripta sunt in libris Latinorũ. Necessarium verò existimaui has occultationes tangere: quia forsan propter secretorum magnitudinem aliquibus his vtar modis, vt sic saltem te iuuem vt possum.

Dico igitur tibi, quòd volo ordinatè quæ superius narraui exponere, & ideo volo ouũ philosophorum dissoluere, & partes philosophici hominis inuestigare: nam hoc est initium ad alia. Sal igitur diligenter aquis attere, & alijs aquis attritis purifica, & varijs contritionibus cum salibus confrica, & pluribus assationibus concrema, vt fiat terra pura liberata ab alijs elementis, quam tibi pro meæ

longitudinis ſtatura dignâ duco. intellige ſi potes: quia proculdubio erit compoſitum ex elementis: & ideo erit pars lapidis, qui nō eſt lapis, & eſt in quolibet homine, & in quo libet tẽpore anni reperies hoc in ſuo loco: deinde oleum ad modũ ceroti & caſei viſcoſi accipias primo ictu inſecabile, cui tota virtus ignea diuidatur, & ſeparetur per diſſolutionem (diſſoluitur autem in aqua acuta temperatæ acuitatis, cum igne leui) & decoquatur, quatenus ſeparetur ſua pinguedo, ſicut pinguedo in carnibus, per diſtillationem, vt non egrediatur aliquid de vnctuoſitate, & virtus nigra, in qua vrina diſtillatur, & poſt in aceto decoquatur, donec in prunam (quod eſt de cauſa aduſtionis) deſiccetur, & virtus nigra habeatur. Sed ſi non curetur de illa, iterum fiat: euigila, & attende. Nam ſermo difficilis eſt: oleum verò diſſoluit, & in aquis acutis, & in oleo communi quod expreſsius operatur, vel in oleo acuto amygdalorum ſuper ignem: ita vt oleum ſeparetur, & remaneat ſpiritus occultatus, & in partibus animalium, & ſulphure, & arſenico. Nam lapides (in quibus oleum humiditatis ſuperfluæ) terminum habent humorum ſuorum: partim quòd non eſt vehemens vnio, cûm poſſet vnum ab alio diſſolui propter naturã aquæ, quæ ſubeſt liquefactioni in ſpiritu,

quæ

quæ media inter partes ſuas & oleum. facta igitur diſſolutione remanebit nobis humiditas in ſpiritu pura, vt vehementer permixta partibus ſiccis quæ mouentur in ea: tamen reſolueret eam ignis, qui vocatur à philoſophis Sulphur fuſile. Aliquando oleum, aliquando humor aereus, aliquando ſubſtantia coniunctiua, quam ignis non ſeparat, aliquando camphora, & dilue: iſtud eſt Ouum philoſophorum, vel magis terminus & finis oui. Et hoc quod peruenit ad nos de oleis iſtis, ſed inter ſinapica reputatur, qui ab aqua vel oleo, in quo purgetur, ſeparetur. Præterea corrumpitur oleum vt ſcis, terendo ipſum cum rebus deſiccantibus, ſicut ſunt ſal, atramentum, & aſſando. Tamen paſsio fit à contrario, & poſtea ſublimatur, donec ab oleogineitate ſua priuetur, & aqua eſt ſicut ſulphur vel Arſenicum, in mineralibus præparatis poteſt, ſicut & ipſa. Melius eſt tamen vt decoquatur in aquis temperatis inacuitate, donec purgetur vel dealbetur. Alia verò ſalutaris concoctio fit in igne ſicco vel humido, & iteretur diſtillatio, vt dextrum boni te recipiat ſufficienter, donec rectificetur: rectificationis cuius, nouiſsima ſigna ſunt candor & cryſtallina ſerenitas: & cum cætera nigreſcant ab igne, hoc albeſcit, munda-

tur, serenitate nitescit, & splendore mirabili. Ex aqua & terra sua argentum viuum generatur: quia est sicut argentum viuum in mineralibus. & quando incanduit hoc modo materia, congelatur. lapis verò aeris (qui non est lapis) ponitur in pyramide loco calido vel (si vis) in ventre equi, vel bouis, in febrem acutam mutatur. Nam de hac in 10. & de hoc in 21. quando procedit, vt feces oleorum dissoluantur in aqua sua, antequam separetur & multotiens iteretur dissolutio & distillatio, donec rectificetur. Et hic est finis huius intentionis. Scias verò, quòd cum consumaueris, oportet te incipere.

Aliud verò secretum volo tibi occultare. Nam argentum viuum præpara mortificando ipsum cum vapore stagni pro margaritis, & cum vapore plumbi pro Ibero lapide: deinde teratur cum rebus desiccantibus, & atramentis, & huiusmodi (vt dictũ est) & assetur: deinde sublimetur, si ad vnionem 10. si ad rubedinem 21. donec in eo humiditas corrũpatur. Nec est possibile quòd humiditas eius separetnr propter vaporẽ, sicut oleum ante dictum: quia vehementer est permixta partib. suis siccis, nec terminum constituit, sicut dictũ est in metallis prius dictis, in hoc capitulo decipieris, nisi significata verborũ intelligas.

Tẽpus est tertium inuolui capitulũ vt claue o-

uem o-

uem operis, quod quæris, intelligas. Corpus verò calcinatum quandoque apponitur, & hoc vt humor in eo corrumpatur per salem, et sal armoniacum & acetum, & quandoque cibatur argento viuo, & sublimatur ab eis, donec remaneat puluis. Sunt igitur claues artis congelatio, resolutio, inceratio, proiectio, & hic est finis atque principium. Sed purificatio, destillatio, separatio, sublimatio, calcinatio, inquisitio cooperantur, & tunc potes requiescere.

Transactis annis Arabum sexcentis & duobus, rogasti me de quibusdam secretis. Accipe igitur lapidem & calcina assatione leui, & contritione forti: sine tamen rebus acutis. Sed in fine parum commisce de aqua dulci, & medicinam laxatiuam compone de septẽ rebus, si vis, vel de sex, vel de quinque, vel quot vis: sed quiescit animus meus in duab. quarum melior erit in sex quàm altera proportione, vel circiter, sicut potest te docere experientia: resolue tamen aurum ad ignem, & melius cola. Sed si mihi credis, accipias rẽ vnam, hoc est secretum secretorum naturæ, potens mirabilia. mixto igitur ex duobus, aut ex pluribus, aut phœnice (quod est animal singulare) ad ignem, & incorpora per fortem motum: cui si liquor calidus quater vel quinquies abdhibeatur, habebis vltimũ pro-

positum. Sed postea cœlestis natura debilitatur, si aquam infundas calidam ter vel quater. diuide igitur debile à forti in vasis diuersis, si mihi credis: euacuato igitur quod bonũ est. Item adhibe puluerem, & aquam quæ remansit diligẽter exprime: nam pro certo partes pulueris deducet non corporatas, & ideò illam aquam per se collige: quia puluis exiccatus ab ea, habet vim medicinę in corpore laxatiuo. fac igitur vt prius, donec forte à debili distinguas, & ter vel quater, vel quinquies, vel plus puluerem adhibeas, & semper vno modo facias. Et si cum aqua calida operari non poteris, facies violentiam. Si autẽ propter acuitatem & mollitiem medicinæ frangatur, puluere apposito, appone cautè plus de auro & molli. Si verò propter abundantiam pulueris, appone plus de medicina. Si verò propter fortitudinem aquæ, rigua cum pistello, & congrega materiam vt potes, & aquam separa paulatim, & redibit ad statum, quá aquam exiccabis. nam continet puluerẽ & aquam medicinæ, quæ sunt incorporanda sicut puluis. Non dormias hîc: quia valde vtile, & magnũ continetur secretum. Si verò partes virgulti combusti, aut salicis, & multarũ rerum scires aptè ordinare, vnionẽ naturaliter seruabunt, & hoc non tradas obliuioni: quia valet ad multa. Trinitatem verò cũ vnione li-

ne liquefacta miſcebis, & exurgent (vt credo) ſimile lapidi Ibero, & proculdubio mortificatum eſt per vaporem plumbi, inuenies plumbum ſi exprimas à mortuo, & mortuum ſepelies in clibano per ſurcula. Tene hoc ſecretũ Nam nullius eſt vtilitatis, & idem facias cum vapore Margaritæ, vel lapide Tagi, & ſepelies mortuum tamen vt dixi.

Annis Arabum videlicet tranſactis petitioni tuę reſpódeo in hunc modum, Oportet te habere medicinam quæ diſſoluit in liquefacto, & inungatur in eo, & penetret in termino 2. eius, & permiſceatur cum eo, & non ſit ſeruus fugitiuus, & tranſmutet ipſum, radice verò ſpiritus permiſceatur, & per calcem metalli figatur. Æſtimatur autem quòd fixio pręparat, quando corpus & ſpiritus in loco ſuo ponuntur & ſublimantur: & totiens fiat, vt corpus fiat ſpiritus, & ſpiritus fiat corpus. Accipiatis igitur de oſsibus Adæ, & de calce ſub eodem pondere, & ſunt ſex ad lapidem petralem, & quinq; ad lapidem vnionis, & terãtur ſimul cum aqua vitæ, cuius proprium eſt diſſoluere omnes res alias, & quòd in ea diſſoluatur & aſſetur, & ſignum incerationis eſt, quòd medicina liqueſcat ſuper ferrum valde ignitum. deinde ponatur in eadem aqua loco humido, aut ſuſpendatur in vapore aquarum valde calidarũ, & liquidarum, deindè cógele-

tur ad ſolem: demùm accipies ſalem petræ, & argentum viuum conuertes in plumbum, & iterum plumbum eo lauabis & mundificabis, vt ſit proxima argento: & tunc operare vt prius. Item potabis totum ſic. Sed tamen ſalis petræ LVRV VO PO VIR CAN Vtriet ſulphuris, & ſic facies tonitruum et coruſcationem: ſic facies artificium. videas tamen vtrum loquor in ænigmate, vel ſecundum veritatem. Et aliqui exiſtimauerunt aliter: nam dictum eſt mihi, quòd debeas omnia reſoluere ad materiam, de qua habebis ab Ariſtotele in locis vulgatis et famoſis, propter quod taceo. Et cum illa habueris tunc habebis plura ſimplicia et æqualia, et hoc facies per res contrarias, et varias operationes, quas prius vocaui, Claues artis: et Ariſtot. dicit, quòd æqualitas potentiarum concludit actionem et paſsionem corporum. Et hæc dicit Auerrois, reprobando Galenum. et hęc exiſtimatur ſimplicior medicina quæ reperiri poteſt, et purior, & quæ valet contra febres & paſsiones animi & corporum, vilior quacunq;. Hæc qui reſcribit, habebit clauem quę aperit, & nemo claudit: & cum clauſerit, nemo aperit.

Finis libelli fratris Rogerij Bachonis, ordinis minorum Anglici, de Mirabili Poteſtate artis & naturæ.

FINIS.

INDEX IN SECVNDVM TOMVM OPVSCULORUM Alchimiæ.

aqua

Arte-

B

coitus

corui

F

ignis

lapis

M

oleum

putre-

sol

ſubli-

T

tinctu-

FINIS.

